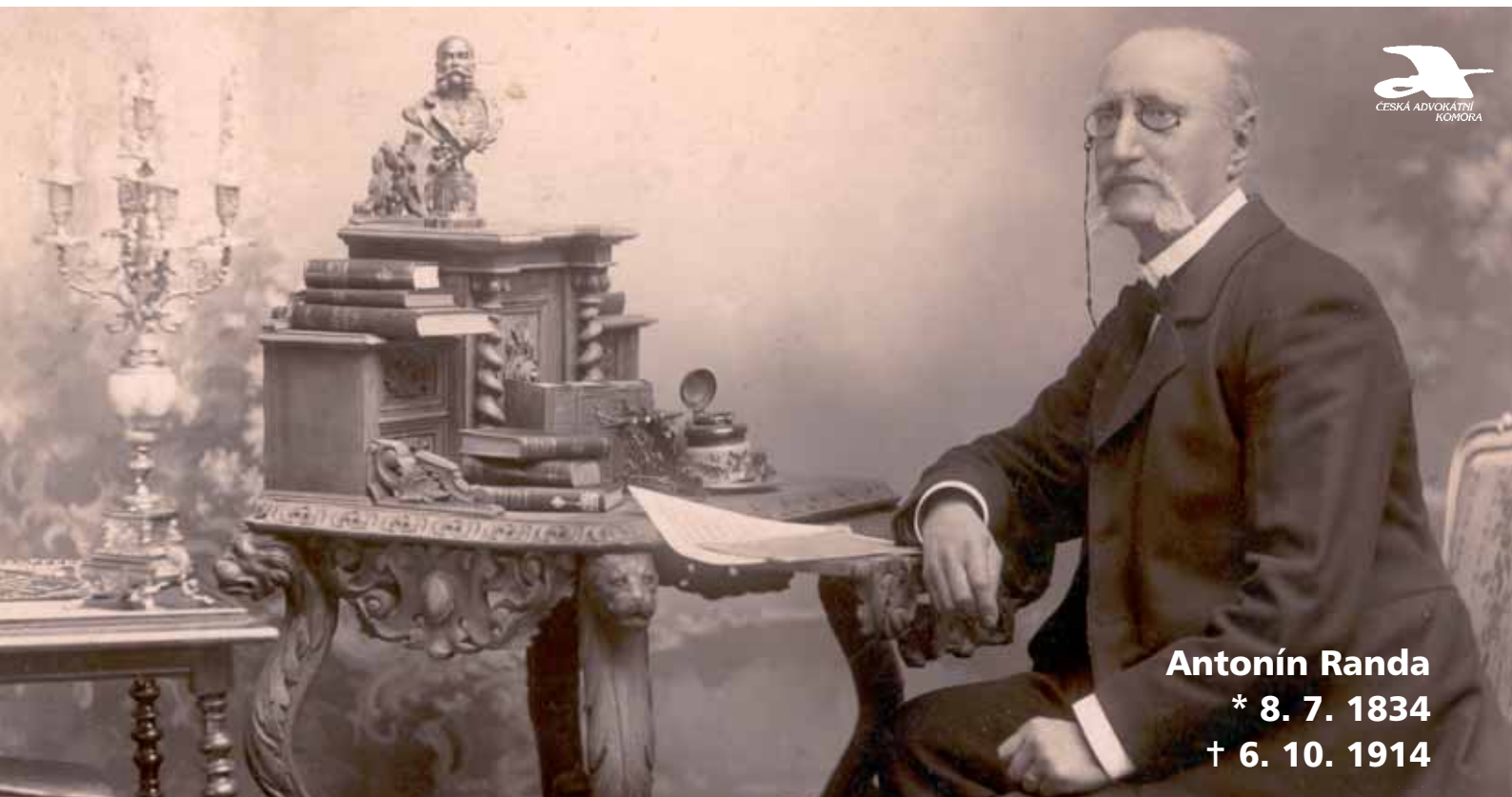

Bulletin advokacie

K rozsahu kriminalizace jednání právnických osob • Smlouva o dílo v novém občanském zákoníku (pohled soudce na vybrané otázky a použitelnost stávající judikatury) • Smlouva zasílatelská, smlouva o přepravě věci, smlouva o provozu dopravního prostředku • Prokura v novém o. z. • Pojištění profesní odpovědnosti zapsaných rozhodců •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Antonín Randa
* 8. 7. 1834
† 6. 10. 1914

Připomínáme osobnost významného českého civilisty JUDr. Antonína rytíře Randy.

Článek Stanislava Balíka čtete na str. 6-7.

**POZVÁNKA
NA KONFERENCI
O NOVÉM
SOUKROMÉM
PRÁVU**

– viz str. 8.

86 komentářů Wolters Kluwer

Nejrozsáhlejší komentářová řada.

K dispozici také jako knihovna v systému ASPI.

Jan Lasák, Jarmila Pokorná, Zdeněk Čáp,
Tomáš Doležil a kolektiv

Zákon o obchodních korporacích Komentář

PRÁVĚ
VYŠLO

Rozsáhlý komentář.

Včetně daňových a účetních
souvislostí a relevantní judikatury.

Bulletin advokacie

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČ 66 000 777)
v agentuře **impax**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Časopis zapsaný do Seznamu recenzovaných
neimpaktovaných periodik ČR.
Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla (1-2, 7-8).
Přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16, 110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011, fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz, www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonné redaktorky: PhDr. Ivana Cihlářová,
JUDr. Hana Rýdlová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.,
JUDr. Vojen Güttler,
JUDr. Vladimír Jirousek,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
Mgr. Robert Němec, LL.M.,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
JUDr. Michal Žižlavský

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obraťte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce zasílejte
na adresu agency@impax.cz, případně volejte
na tel. 244 404 555 nebo na 606 404 953.
Media kit a další informace naleznete
na internetových stránkách www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na stránkách www.bulletin-advokacie.cz
a v právních informačních systémech
spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 19. 9. 2014 v nákladu
15 900 výtisků.

Obálka: Fotografie na obálce je z rodinného
archivu právničky A. Randy paní M. Žalčíkové.

Ilustrační foto:

Shutterstock.com

Tisk: Impax, spol. s r. o.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Martin Vychopeň: **Úvodník legislativně přísudkový** 4

Aktuality

Odkaz Antonína Randy v proměnách času Stanislav Balík 6
Pozvánka na 3. ročník konference Nové právo soukromé 8
Pozvánka na kongres LawTech 2014 8
**ČAK zrekonstruovala školici a vzdělávací středisko
v paláci Dunaj** Lenka Danilišin 9
Aktuálně v právu Hana Rýdlová 10
**Mimořádný koncert a nabídka pro advokáty: ČAK
a Pražská konzervatoř „znovuobjevují“ J. N. Kaňku** icha 11
Soutěž Talent roku Právníka roku 2014 hr 12
Změna formátu doručenek přijatých datových zpráv hr 12
Pozor na falešné šeky hr 12
Vyhlášen 10. jubilejní ročník celojustiční soutěže Právník roku 2014 ... 14

z právní teorie a praxe

Články

K rozsahu kriminalizace jednání právnických osob Jiří Jelínek 15
**Smlouva o dílo v novém občanském zákoníku
(pohled soudce na vybrané otázky a použitelnost stávající
judikatury)** Pavel Horák 21
**Smlouva zasilatelská, smlouva o přepravě věci,
smlouva o provozu dopravního prostředku** Karel Marek 29
Prokura v novém občanském zákoníku Klára Hurychová 35
Vztahují se nové směrnice na výběr dodavatelů právních služeb?
Radek Jurčík 43
Skončení pracovního poměru ze zdravotních důvodů Ladislav Jouza 46

Z judikatury

**Doručování výzvy k zaplacení soudního poplatku účastníkovi
zastoupenému advokátem** 49
Užití akademického titulu 50
Kolik stojí průtahy v řízení? 52
Mimosmluvní odměna v řízení o odstranění neoprávněné stavby 54

Z odborné literatury

J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala a kol.: **Občanský zákoník. Komentář.
Svazek III.** (Vladimír Plecítý) 58
Radek Jurčík: **Veřejné zakázky a koncese** (Karel Marek) 59
Pavel Vantuch: **Trestní řízení z pohledu obhajoby** (Josef Doucha) 60
Jozef Olej, Peter Kerecman, Peter Kalata a kol.:
Zákon o advokácii (Stanislav Balík) 60
Bulletin slovenskej advokácie prináša 62

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Moskva je třetí Řím čili Filofejeva doktrína 65

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka	66
Pojištění profesní odpovědnosti zapsaných rozhodců	72
Golfový turnaj advokátů ADVO-CUP poosmé Kristýna Spurná, Radek Spurný	73

Z Evropy

Advokátní stáž v hlavním městě mezinárodní arbitráže Lukáš Paleček	74
---	----

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	77
Pozvánka na semináře a přednášky Jednoty českých právníků ve II. pololetí 2014	78
Pozvánka na konferenci „Implementace judikatury ESLP do národních systémů, porovnání a zkušenosti“	79
Pozvánka na evropské Pro bono forum 2014	79
Pozvánka na Německo-česko-slovenské advokátní fórum v Mišni	80
Pozvánka na odborný seminář „Právní praxe v cloudu“	80

Z právnické společnosti

Karel Čermák – 80 Martin Vychopeň	81
---	----

Nakonec

Zrnka ze zápisníku zlomyslnosti V. Petr Hajn	82
Kresba Lubomíra Lichého	83
Víte, že... Stanislav Balík	83
Inhaltsverzeichnis	84
Zusammenfassung/Summary	85
Table of Contents	86

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasláných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky! Poznámky a vysvětlivky k textu tvořte výhradně pomocí funkcionality programu MS Word „Poznámky pod čarou“.

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasláné portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládějte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

ZIZLAVSKY

Advokátní kancelář - Insolvenční správci

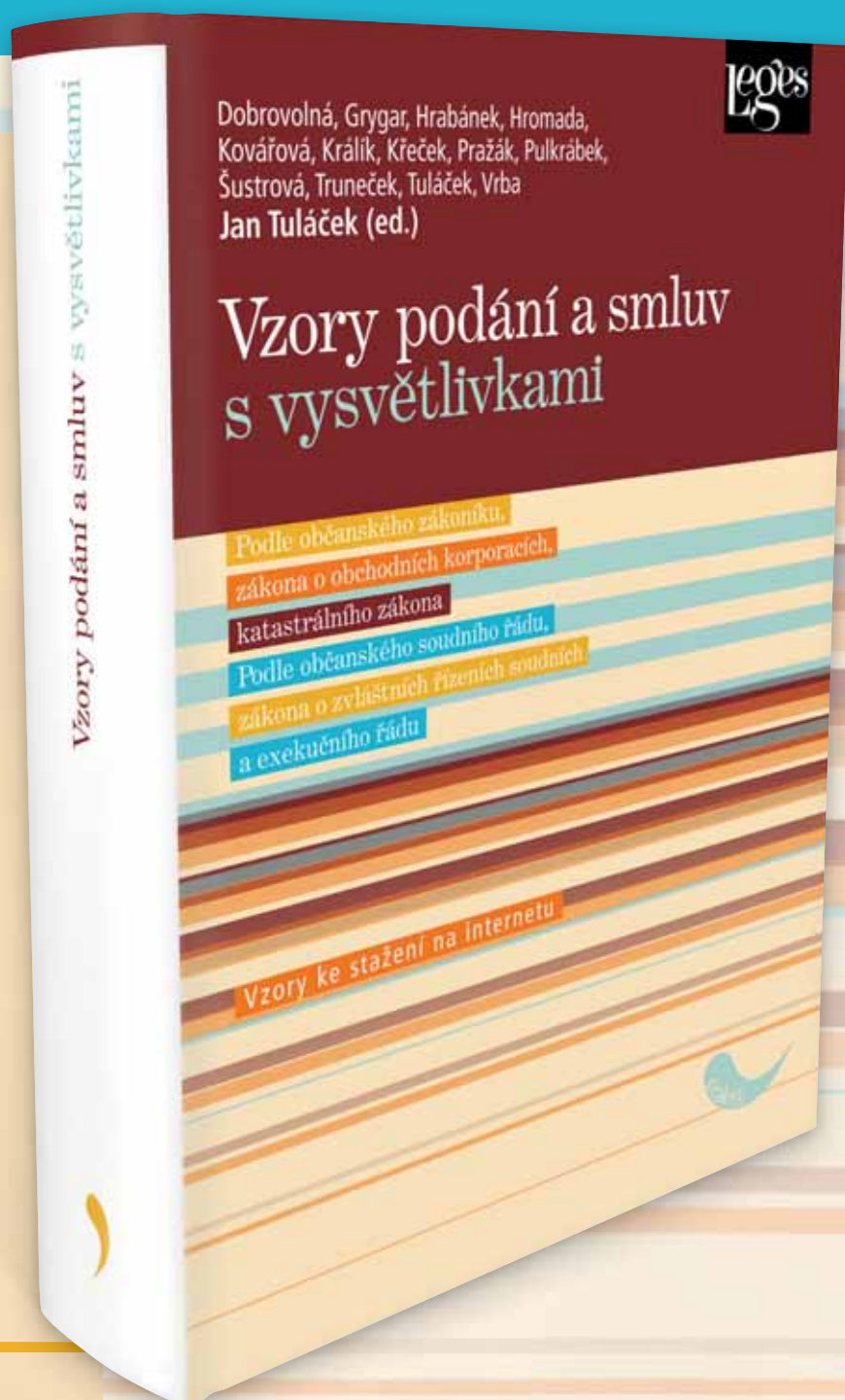
Insolvence a restrukturalizace korporací

www.zizlavsky.cz

ak@zizlavsky.cz

- Příručka nabízí 276 vzorů žalob a jiných podání, smluv a notářských zápisů. Obsahově pokrývá celé rekodifikované soukromé právo včetně práva rodinného a dědického, dále právo korporací a katastr nemovitostí.
- Procesní vzory vycházejí z občanského soudního řádu, zákona o zvláštních řízeních soudních a z exekučního řádu.
- Vzory jsou opatřeny vysvětlivkami, které je zařazují do kontextu nové právní úpravy a poskytují podrobnější návod k použití.
- Kolektiv renomovaných autorů je tvořen především soudci, advokáty a pracovníky státní správy.
- Vzory v elektronické podobě si lze stáhnout z webových stránek díky jedinečnému kódu obsaženému v knize a volně je editovat podle vlastních potřeb.

**Rozsah 672 stran,
pevná vazba,
cena 890 Kč**

**NAKUPUJTE VÝHODNĚ – NAVŠTIVTE NÁS OSOBNĚ –
SLEVA 15 % NA VÁŠ NÁKUP – AŽ DO KONCE ŘÍJNA**
Využijte nabídky 15% slevy na osobní odběr v sídle nakladatelství!

Nakladatelství Leges, s. r. o., Lublaňská 61, Praha 2, tel.: 222 356 400
e-mail: chci@knihyleges.cz, www.knihyleges.cz

Úvodník

představenstva. Nezasťírám, že obvykle jsme se k přednášeným návrhům vyjadřovali negativně, neboť nesplňovaly ani zadání, ani požadavky na spravedlivý proces, a sami jsme iniciativně předkládali i variantní návrhy. Tento postup ale v konečném důsledku vedl k tomu, že jsme byli označeni za nátlakovou advokátní lobby, náš nesouhlas s předkládanými návrhy byl označen za vydírání a advokátní komora za organizaci mafiánů.

Opakovaně jsme poukazovali na základní pravidla civilního procesu: Jsme si všichni rovni. Pokud jsme si rovni, pak se naše vzájemné spory řeší před nezávislými soudy, které rovnost účastníků musí respektovat, a to tak, že před nimi musí probíhat spravedlivý proces. Neoddělitelnou součástí spravedlivého procesu je právo na právní pomoc. V případě vítězství ve sporu má ten, kdo ve sporu zvítězil a tedy byl v právu, nárok na to, aby mu bylo nahrazeno to, co musel důvodně vynaložit na prosazení svého práva, tedy i na to, co musel vynaložit na právní pomoc. Posledně uvedené se často označuje jako ekonomický rozměr spravedlnosti. Tato, pro každého studenta práv naprosto jasná a neoddiskutovatelná pravidla, však byla poslední úpravou advokátního tarifu zcela popřena.

Advokátní tarif se bohužel v posledních letech stal politickou záležitostí. Je to smutné, ale je tomu tak. Nejdříve došlo z důvodu ničivých povodní v roce 1997 k procentuálnímu paušálnímu snížení odměn, které advokáti přijímali jako výraz solidarity. Následně ale docházelo k dalšímu snižování a restrikcím, a to bez ohledu na to, že existuje inflace, bez ohledu na to, že dochází ke zvyšování všech vstupních nákladů, nákladů na pracovní síly apod. Vypadá to, že jediným leitmotivem při úpravách tarifu je to, že advokáti jsou schopni vydělat si jinak. Pokud někdo z politiků či novinářů nemá téma, vhodným tématem je vždy snížení odměn advokátům. Ve světle výše zmíněného ekonomického rozměru spravedlnosti a spravedlivého procesu to neobstojí.

Pro mnohé z nás bude možná překvapením, že autory a propagátory popsanych změn a úprav jsou advokátní koncipienti a advokáti v politických řadách. Můj školitel mě vždycky učil, že advokacie není povoláním, nýbrž posláním a nejedná se o podnikání klasického druhu, neboť jde o práci s právem a spravedlností. Je evidentní, že naši kolegové v politických stranách na uvedené zcela zapomněli.

Po skončení dovolených a školních prázdnin nepochybně většina advokátní veřejnosti zaznamenala, že počínaje dnem 1. 7. 2014 došlo k další změně advokátního tarifu (vyhl. č. 120/2014 Sb.).

Podle sdělení Ministerstva spravedlnosti mělo jít o způsob, jakým zamezit údajně nepříznivému stavu při vy-máhání drobných, zejména bagatelních pohledávek. Výsledek této snahy je ovšem tristní.

ČAK opakovaně vyjadřovala nesouhlas s navrhovanými řešeními a přijatá úprava s ní nebyla projednána tak, jak ukládá ministerstvu zákon o advokacii. Je nabíledni, že limit tzv. bagatelních sporů 50 000 Kč je výsměchem nejen spravedlnosti, ale i občanům tohoto státu, kdy pro valnou většinu z nich je částka 50 000 Kč částkou ekonomicky velmi významnou. Ale jak bylo posléze oznámeno, účelem je mimo jiné to, aby se lidé v těchto sporech na soudy raději neobraceli. Nevím, zda sním, či bdím.

Již od listopadu loňského roku jsem se osobně účastnil nesčetných jednání s různými zástupci Ministerstva spravedlnosti a spolu se mnou se jednání účastnili i další členové

legislativně přísudkový

Pokud se k tomu přidá ještě i veřejné osočování, napadání a útoky, pak nelze než některé z kolegů vyzvat, aby řady advokátů či advokátních koncipientů opustili, neboť nemají v advokacii co dělat.

Nejsmutnější je však moje zkušenost s tím, jak reálně vypadá legislativní proces. V propadlišti dějin zřejmě zmizela doba, kdy se nad legislativními úpravami scházeli moudří, vzdělaní a uvážliví právníci, kteří navrhovali změny jen v nezbytných případech, přičemž pečlivě analyzovali dostupné souvislosti každé zamýšlené právní úpravy. Dnešní legislativní kultura je taková, že legislativci se stávají osoby velmi mladého věku, bez jakýchkoliv legislativních, praktických i životních zkušeností a někdy mám pocit, že prosazují, co je zrovna v kanceláři napadne, aniž by zvažovali všechny dopady takových návrhů a úprav. Vedle toho se velmi módními staly zákonodárné iniciativy různých skupin poslanců, které jsou absolutně nepředvídatelné a chaotické a sledují zájmy zcela nečitelných struktur. Moc, která je těmto lidem svěřena, jim pak umožňuje prosazovat úpravy, které v praxi působí neřešitelné problémy. To je cesta do pekel a podle mého názoru to ohrožuje spravedlnost i stabilitu celé justice a významně porušuje spravedlnost i právní vědomí.

K dovršení všeho nedávno vláda na návrh předsedy Legislativní rady vlády (advokáta) odvolala z této rady všechny praktické advokáty napojené na Komoru, aby snad poukazováním na praktické problémy nemařili možnosti dalších a dalších novel a tím dosažení naprosté nepřehlednosti našeho právního řádu. Posledním zářným příkladem je obsáhlý pracovní návrh novely občanského zákoníku, možno říci největšího civilního předpisu, který neplatí ani deset měsíců a již je novelizován, byť byl pečlivě připravován, jak jsme opakovaně přesvědčováni, více než deset let. Marie Terezie se v hrobce obrací.

Advokacie nikdy nebyla ani odborovou organizací, ani politickou stranou, nicméně podstatou práce každého advokáta je práce s právem a právo se evidentně dostává do těžké krize. Advokáti mi opakovaně sdělují své připomínky a kritiku činnosti představitelů advokacie, nejčastěji způsobem „cožetamnahoredělámeakčemuvástamvlastněmáme“. Snažili jsme se ze všech sil, ale je evidentní, že naše snažení při jednáních se zástupci Ministerstva spravedlnosti, při jed-

náních s poslanci v Poslanecké sněmovně, bylo marné. Nepodařilo se nám ani prezentovat problematiku prostřednictvím médií, pro něž jsme bohužel jen zdroj senzacechtivých, veskrze zkreslených a nepravdivých historek. Laickou veřejnost to pak buď vůbec nezajímá, nebo to vnímá v poloze „dobře advokátům tak“. Že jde v konečném důsledku o jejich peníze, nikoliv o peníze advokátů, nechápe.

Někteří z advokátů volají i po personálních opatřeních či svolání mimořádného sněmu; k personálním opatřením nepochybně dojde, nicméně z boje se neodchází. Svolání mimořádného sněmu podle mého soudu nic nevyřeší. Pro doplnění uvádím, že Česká advokátní komora, poprvé v dějinách, požádala, aby byla zařazena mezi oficiální připomínková místa. Byť může jít o požadavek problematický, neboť pak advokátní komora může být žádána o vyjádření k politicky ožehavým návrhům zákonů, jiné cesty zřejmě nebylo, když zástupci advokacie byli v podstatě z legislativního procesu zcela vyloučeni, a to především personálními opatřeními v Legislativní radě vlády.

Problémy řeším raději vyjednáváním, obvykle jsem se takto ostře nikdy nevyjadřoval, ale vzniklou situaci považuji za vážnou. Jeden z minulých vrcholných politiků, kteří byli nuceni odejít z politické scény za složitých okolností, trefně poznamenal, že k jeho největším chybám patřilo to, že neposlouchal rady advokátů...

Zdvořile proto žádám všechny své kolegy, aby výše uvedené prezentovali nejen na úrovních Poslanecké sněmovny a ministerstvech, ale i na úrovních lokálních, aby docházelo k postupné nápravě tohoto velmi nepříznivého stavu.

JUDr. MARTIN VYCHOPEŇ,
předseda České advokátní komory

Odkaz Antonína Randy

v proměnách času

Dne 6. října letošního roku tomu bude jedno století od okamžiku, kdy zemřel Antonín rytíř Randa.

Toto výročí je nepochybně především důvodem k uctění jeho památky, zároveň však přímo svádí k podání rekapitulace, jež je přímo učebnicovou ukázkou toho, jak ani zlovolná retuš a tendenční zkreslování historie nemůže trvale smazat stopu velikánovu.

Maje to za nesmírnou satisfakci, rozhodl jsem se proto v roce, který je jubilejním jak pro Antonína Randu, tak pro „jeho“ Jednotu právnickou, psát primárně nikoliv znovu¹ o tom, jak proběhl Randův bohatý a smysluplný život, ale především o tom, co následovalo po jeho smrti.

Antonín rytíř Randa zesnul v roce, který byl jeho kolegy a žáky původně koncipován jako rok oslav.

„Na rok 1914 připadají dvě význačná jubilea: slavný náš starosta, Jeho Excell. p. Dr. Antonín rytíř Randa dovrší v červenci 80. rok svého věku, kteráž jubileum spolu s Českou Akademií a českou právnickou fakultou vhodně oslavíme, a Jednota naše pak v prosinci vzpomene 50 let od svého založení a spolu 50 let činnosti Jeho Excellence p. Dra Antonína rytíře Randy ve svém předsednictvu,“² přednesl tak na valné hromadě Jednoty právnické, konané dne 12. března 1914 předsedající, 1. náměstek starostův, Rudolf Vyšín. Na straně druhé si nelze nevšimnout, že Randa, který až do konce života pracoval,³ dne 10. ledna 1914 sepsal své poslední pořízení.⁴

Velkolepé plány oslav zhatila zčásti válka, zčásti i jubilanťův odchod do ústraní.⁵

Blahopřání k 80. narozeninám proběhlo pouze korespondenčně, učitelský sbor právnické fakulty české univerzity zaslal „krásnou, umělecky provedenou adresu“, jejíž text byl otištěn v Právniku, přičemž „od slavnostního odevzdání této adresy zvláštní deputací sboru bylo upuštěno na důtklivé přání slovného jubilára.“⁶ Připojily se i právnické jednoty a další gratulanti.

KDO BYL JUDr. ANTONÍN RYTÍŘ RANDA?

Právnik a politik Antonín Randa (8. 7. 1834 – 6. 10. 1914) byl profesorem občanského práva na právnické fakultě Univerzity Karlo-Ferdinandovy v Praze, čestným doktorem univerzit v Bologni a Krakově a zejména zakladatelem moderní české civilistiky (své zásadní dílo „Der Besitz“ vydal v roce 1865). Po rozdělení pražské univerzity na dvě samostatné vysoké školy byl zvolen prvním prorektorem (1882/83) a pak druhým rektorem (1883/84) české univerzity; děkanem právnické fakulty byl zvolen v letech 1872 a 1885. Od roku 1881 byl členem rakouské Panské sněmovny a rak. Říšského soudu. Dne 16. března 1897 obdržel Řád Františka Josefa I. a zároveň byl povýšen do šlechtického stavu. V letech 1904 až 1906 byl ministrem, v roce 1906 byl vyznamenán Řádem železné koruny – Rytíř I. třídy. V letech 1908 – 1914 působil též jako prezident České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění. Patřil k spoluzakladatelům Jednoty právnické. Randův odkaz v současnosti rozvíjí Randova nadace, působící při Spolku českých právníků Všehrd.

Na Randovo úmrtí dne 6. října 1914 zareagovala Jednota zvláštním 19. sešitem časopisu Právnik, nazvaným *Památce Jeho Excellence Antonína ryt. Randy Právnická Jednota v Praze a redakce Právníka*.⁷

„Lze viděti jistě jakousi ironii osudu v tom, že Randovi, který se dožil tolika vzácných jubileí, bylo odejít takřka v samý předvečer jubilea pro něho i pro české právníctvo nad jiné významného: právě v čas, kdy dovršuje se padesátý rok Právnické Jednoty, píše autor příspěvku Randa a Právnická Jednota, a dodává, že „Randa to byl, který Jednotu založil, on ji vytý-

1 Srov. Balík, Stanislav: Antonín rytíř Randa (8. 7. 1834 – 6. 10. 1914), Historický obzor č. 11/1992, str. 325-327.

2 Srov. Zpráva o valné hromadě Právnické jednoty v Praze konané dne 12. března 1914, in: Právnik, LIII, 1914, str. 334.

3 Jeho poslední příspěvek vyšel v Právniku 1. října 1914. Srov. Randa, Antonín: Úvaha o spise M. Wellspachera, profesora ve Vídni: „Der Streit um das Eintragungsprinzip im österr. Rechte“. Wien 1914. Právnik, LIII, 1914, str. 729-731.

4 Srov. Výňatek z posledního pořízení, in: Právnik, LIII, 1914, str. 760.

5 Podrobněji srov. též Balík, Stanislav: Jednota právnická před sto lety (1914). Zpravodaj Jednoty českých právníků č. 2/2014, str. 62-69.

6 Srov. Oslava 80tých narozenin J. Exc. ryt. Randy českou právnickou fakultou, in: Právnik, LIII, 1914, str. 516-518.

7 Srov. Právnik, LIII, 1914, str. 723-760.

*čil veliké cíle, on podstatnou měrou opravdu lvím podílem přispěl, by cíle ty byly uskutečňovány, od ustavení zasedal v ředitelstvu Jednoty a až do poslední chvíle zůstal jí věren a ještě v závěti své na ni pamatoval.*⁸

Společně s právníkou fakultou české univerzity uspořádala Jednota právníká posmrtnou oslavu Antonína Randy a Jaromíra Čelakovského.⁹ Ta se konala 3. prosince 1914 ve Velké aule Karolina. Zahájil ji děkan české právníké fakulty Josef Prušák, o vědeckém působení Randově promluvil Jan Krčmář, o životě a činnosti Jaromíra Čelakovského přednášel Jan Kapras. Na závěr náměstek starosty Vojtěch Kasanda ocenil význam obou zvěčnělých právníků pro Jednotu. Proslavy byly „vyslechnuty za napjaté pozornosti četného shromáždění“, zpráva v Právniku uvádí i řadu jmen členů právníké obce, kteří se slavnosti zúčastnili.

Prvé posmrtné významné Randovo jubileum připadlo na rok 1934. Ke stému výročí jeho narozenin vydala Právníká fakulta Univerzity Karlovy *Randův jubilejní památník*, který redigoval a rozpravou *Antonín Randa – Poznámky k jeho veřejným činnostem* uvedl Jan Krčmář. Zde mimo jiné napsal:

*„[D]nes, kdy uplynulo dvacet let od smrti Randovy a nějaký rok více od doby jeho plné tvůrčí činnosti, vnučuje se otázka, co je z jeho díla dosud živého. Jak již bylo naznačeno ..., nemám pochybnosti, že živé části jeho díla daleko převažují ony, které jsou obsolentní...
...Randa byl velkým učitelem práv. Že jím byl, to můžeme poznati z výsledků jeho činnosti. Je-li je nemnohým vysokoškolským učitelům dán úděl vytvořiti školu, Randa mezi ně náležel ...
... Randovo místo mezi českými právníky bylo mně spravedlivým důvodem, že jsem Randu nazval otcem českých právníků.“¹⁰*

K zásadnímu zvratu v nazírání na dílo Antonína Randy došlo pak vcelku zákonitě po únoru 1948.

„Nám, právníkům naší generace, kteří stojíme bok po boku naší dělnické třídy, kráčející v čele, a na stejné frontě s ní, se dostává neocenitelného štěstí, že nemusíme svůj tvůrčí optimismus utápět jako Randa v právníckých iluzích, nýbrž můžeme jej naplnit poznáním jediné a skutečné pravdy, jejíž čistý a široký proud před námi otevírá marxisticko-leninská nauka o státu a právu.

A jest naším velkým, radostným a odpovědným úkolem, abychom – naplnění tímto tvůrčím optimismem, vzdělávali českou marxisticko-leninskou nauku o státu a právu, tím vykovali ostrou zbraň naší dělnické třídy proti úkladům nepřátel a přispívali svým dílem k stálému rozvoji naší socialistické hospodářské základny, a k stálému upevňování našeho socialistického státu,¹¹ napsal Viktor Knapp v medailonku Antonína Randy pro sborník k 75. narozeninám Zdeňka Nejedlého. Je třeba dodat, že Randovo hodnocení v citovaném příspěvku je poplatné Nejedlého názorům v jeho biografii T. G. Masaryka.¹²

V témže roce, v němž vyšel uvedený sborník, uzavřel spis Václava Vaněčka o českém právnictví za kapitalismu¹³ pro další následující desetiletí hlubší bádání o dějinách právnictví. Antonín Randa je v této publikaci opakovaně zmiňován. Ačkoliv jinak je ve vztahu k celé řadě prvorepublikových právní-

ků Vaněčkův spis spíše hanopisem, Randovo hodnocení zde není z nejtendenčnějších.

Postupné cílené odsouvání dějin právnictví na periferii zájmu dospělo až k tomu, že po listopadu 1989 nebylo „pak divu, že právníci a studenti práv běžně neznají ani podle jména zvěčnělé významné pěstitele právních věd či praktické právníky a že současné encyklopedie vycházejí při výběru hesel o právníckých osobnostech spíše z nahodilých volby.“¹⁴ Tamtéž pak bylo předpokládáno, že „za situace, kdy četné právní normy vycházejí z předúnorových vzorů, lze předpokládat, že při aplikaci práva se praxe dříve nebo později vrátí i k pozapomenutým pojednáním právníků dob minulých, neboť právě v takových spisech budou hledány odpovědi na otázky, které „opisujícího“ zákonodárce zatím možná ještě ani nenapadly.“

Došlo pak skutečně na „renesanci dějin právnictví“,¹⁵ a tedy i na znovuoživení Antonína Randy.

Z významných následujících počínů lze pak zmínit zejména připomenutí Randových jubileí v časopisu Právnik v roce 1994¹⁶ či monograficky v roce 2009,¹⁷ každoroční udělování Randových medailí a obnovené kladení kytice na Randův hrob Jednotou českých právníků k výročí jeho úmrtí, otevření trvalé expozice Antonína Randy v Muzeu Královského hvozdu v Nýrsku či odhalení Randova pomníku v Bystřici nad Úhlavou dne 8. 7. 2006¹⁸ atd.

Co dodat?

Těž osudy Randova odkazu jsou evidentně spjaty s osudy české společnosti, civilistiky a právní historie.

Z tohoto zorného úhlu je k oslavě i zdánlivě nenápadné další jubileum, jímž bude letos 25. výročí události, jež otevřela možnost znovu o Randovi necenzurovaně psát.

◆ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK,

bývalý ústavní soudce a advokát v Praze

◆ Portrét Antonína Randy od Františka Ženiška

8 Srov. Randa a Právníká Jednota, in: Právnik, LIII, 1914, str. 736-737.

9 Srov. (Jchm), Posmrtná oslava J. Exc. Dra Ant. Ryt. Randy a prof. Dra Jaromíra Čelakovského, in: Právnik, LIII, 1914, str. 957-959.

10 Srov. Krčmář, Jan: Antonín Randa. Poznámky k jeho veřejným činnostem, in: Krčmář Jan (ed.): Randův jubilejní památník. K stému výročí narození Antonína Randy vydala Právníká fakulta University Karlovy. Praha, 1934, str. 17, 18, 25.

11 Srov. Knapp, Viktor: Antonín Randa, in: Zdeňku Nejedlému ČSAV. Sborník prací k 75. narozeninám, Praha, 1953, str. 609.

12 Srov. Nejedlý, Zdeněk: T. G. Masaryk, III-IV, Praha 1935, passim.

13 Srov. Vaněček, Václav: České právnictví za kapitalismem, Nakladatelství Československé akademie věd, Praha 1953.

14 Srov. Balík, Stanislav: Antonín rytíř Randa (8. 7. 1834 – 6. 10. 1914), Historický obzor č. 11/1992, str. 325.

15 Srov. tamtéž.

16 Srov. Knapp, Viktor: Portrét Antonína Randy (K jeho dvojímu výročí), Právnik č. 9-10/1994, str. 865-877. Jedná se o novým politickým poměrem přizpůsobený text, který byl publikován ve sborníku k 75. narozeninám Zdeňka Nejedlého. Srov. pozn. 11.

17 Srov. Prof. Dr. Antonín Randa. Zakladatelská osobnost pražské civilistiky. Sborník prací k 175. výročí narození a 95. výročí úmrtí. Memorabilia iuridica, sv 6. Praha, Univerzita Karlova v Praze-Právníká fakulta, ediční středisko, 2009.

18 Srov. Luhan, Jan: Odhalení pomníku Antonína rytíře Randy, Bulletin advokacie č. 9/2006, str. 87.

NOVÉ SOUKROMÉ PRÁVO

www.novesoukromepravo.cz 2014

POZVÁNKA NA 3. ROČNÍK ODBORNÉ KONFERENCE NOVÉ SOUKROMÉ PRÁVO

Česká advokátní komora a vydavatelství EPRAVO.CZ, které již pořádalo dva ročníky odborné konference Nové soukromé právo, společně zvou advokáty a advokátní koncipienty na 3. ročník této odborné konference, kterou svou záštitou podpořila ministryně spravedlnosti prof. JUDr. Helena Válková, CSc.

Nové soukromé právo – 25. 11. 2014
Clarion Congress Hotel Prague,
Freyova 945/33, Praha Vysočany

Registrační formulář naleznete na:
www.novesoukromepravo.cz

Konference je připravena jako celodenní včetně konferenčního oběda, k dispozici účastníkům je placený parking, advokáti a advokátní koncipienti mají účast ZDARMA, avšak upozorňujeme, že kapacita sálu je omezena a bude platit pravidlo včasější registrace.

Tématy konference budou zejména:

- První rok účinnosti rekodifikačních předpisů
- Diskuze návrhu novely občanského zákoníku
- Obchodní korporace – adaptace na novou úpravu a zkušenosti po roce účinnosti zákona o obchodních korporacích a dalších předpisů
- Využitelnost nových institutů soukromého práva v praxi (nové typy smluvních závazků, nové instituty dědického práva, svěřenský fond)
- Nová judikatura a aplikovatelnost stávající judikatury, praktické poznatky soudců
- Nemovitosti, development a rok změn na katastru nemovitostí

Program konference a jména přednášejících budou postupně konkretizována.

Sledujte webové stránky konference a Bulletin advokacie.

Třetí ročník největšího setkání advokátů, IT expertů a akademiků z celého světa

19. – 21. října 2014
Clarion Congress
Hotel Prague

Tematické a diskusní okruhy

- Elektronické dokazování
- Forenzí vyšetřování / kybernetická bezpečnost
- Právní efektivita

Registrujte se na speciální stránce s 10% slevou pro advokáty: www.lawtecheuropecongress.cz/reg_3

OPUS2
INTERNATIONAL

compelson

celebrite
delivering mobile expertise

Deloitte.

Řečníci a panelisté

Jason R. Baron
advokátní kancelář Drinker, Biddle & Reath, bývalý vedoucí poradce Ministerstva spravedlnosti USA a Bílého domu

Jeffrey Ritter
profesor práva na Georgetown University, expert na informační bezpečnost

Casey Flaherty
právní zástupce KIA Motors America, expert na eDiscovery

Aleš Špidla
ředitel odboru bezpečnostních politik, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Jiří Matzner
Business Advisor, právní poradce, Oracle Česká republika

Goran Oparnica
generální ředitel, INsig2, digitální dokazování, digitální kriminalita

ČAK zrekonstruovala školicí a vzdělávací středisko v paláci Dunaj

S radostí vám oznamujeme, že ČAK dostala svým slibům a zrealizovala rekonstrukci školicích prostor v paláci Dunaj v Praze. K této investici jsme přikročili v reakci na připomínky, týkající se zvláště nevyhovující klimatizace a nedostačující kapacity sociálního zařízení pro dámy. Podmínkou provedení rekonstrukce bylo udělení souhlasu majitele budovy.

Aula s celkovou kapacitou více než 100 míst slouží především ke konání povinných a volitelných seminářů pro advokátní koncipienty, k pořádání odborných přednášek pro advokáty, jazykových kurzů. Dále zde probíhají písemné a ústní advokátní zkoušky, zkoušky z mediace.

Rekonstrukce byla naplánována tak, aby minimálně narušila pravidelný provoz školicího centra. Z tohoto důvodu proběhla od 1. do 31. července letošního roku, kdy nebyly plánovány žádné vzdělávací akce. V rámci rekonstrukce bylo posíleno stávající vzduchotechnické zařízení na dálkové ovládání tak, aby odpovídalo požadavkům a nárokům, které jsou na ně v současné době kladeny.

Další z připomínek se týkala nedostatečné kapacity přiléhajícího sociálního zařízení. Komora tedy přikročila ke zrušení nevyužitých skladových prostor, čímž bylo umožněno rozšíření dámských toalet (o dvě kabinky) a nově byly vybudovány větší pánské toalety.

Samozřejmostí po provedených úpravách bylo vymalování zrekonstruovaných prostor, generální úklid a vyčištění koberců.

Pevně věříme, že díky této správně mířené investici, která umožnila zvýšit technickou kvalitu klimatizace a komfortnost sociálního zázemí, zpříjemníme pobyt v prostorách paláce Dunaj a přispějeme ke zvýšení kvality vzdělávání advokátů a advokátek i koncipientů a koncipientek.

♣ Mgr. LENKA DANILIŠIN,
zastupující vedoucí odboru vzdělávání ČAK

Radek Jurčik

Veřejné zakázky a koncese

2. vydání

- Publikace obsahuje ucelený výklad ustanovení zákona o veřejných zakázkách v návaznosti na aktuální změny provedené větší transparenční novelou zákona o veřejných zakázkách a změnami nabývacími účinností od 1. 1. 2014.
- Zabývá se novými zadávacími směrnici v EU, které mají být harmonizovány v druhé půli roku 2014 či 2015, a obsahuje více než 2 000 rozhodnutí.

brožované, 1 032 stran
cena 1 590 Kč, obj. číslo PP82

Svejkovský/Kabelková a kol.

Vzory smluv, petičí a zakládacích listin

- Publikace přináší širokou nabídku vzorů smluv, listin a podání k novému občanskému právu.
- Vzory pokrývají všechny části nového občanského zákoníku i vzory listin podle zákona o obchodních korporacích.
- Vzory jsou doplněny stručným výkladem souvisejících ustanovení zákona.

brožované, 776 stran
cena 990 Kč, obj. číslo M40

Hásová a kol.

Insolvenční zákon

Komentář, 2. vydání

- zákon č. 182/2006 Sb. upravuje insolvenční řízení a možnosti řešení úpadku dlužníka v úpadku – konkurs, reorganizaci, oddlužení
- aktuální výklad jednotlivých ustanovení zákona, vycházející ze současné praxe autorů, umožňuje získat dostatečný přehled např. o uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení, postavení dlužníka a jeho věřitelů, postavení insolvenčního správce a insolvenčního soudu
- zákonná úprava je doplněna textem a výkladem ke všem novelizacím, které nebyly zahrnuty v předchozím vydání tohoto komentáře

vázané v plátně, 1 504 stran
cena 1 990 Kč, obj. číslo EK215

§ Aktuálně v právu

Z legislativy

Zprůhlednění schvalování norem

Poslanci možná budou muset zdůvodňovat všechny pozměňovací návrhy k zákonům, stejnou povinnost budou mít i výbory. Veškeré navrhované úpravy předloh navíc bude před jejich schvalováním ve sněmovně posuzovat předem určený garanční výbor, který k nim vydá stanovisko. Předpokládá to návrh na změnu zákona o jednání řádu Poslanecké sněmovny, který dne 27. 8. 2014 jednomyslně podpořil ústavně-právní výbor.

Zdanění nemovitých věcí

Vláda dne 27. 8. 2014 schválila novelu zákona o dani z nemovitých věcí, která zpřesňuje znění zákona v souvislosti s novým občanským zákoníkem. Uprušuje například vymezení předmětu daně z pozemků a předmětu daně ze staveb a jednotek, a v souvislosti s tím zavádí nový pojem zdanitelná jednotka.

Rozšíření trestní odpovědnosti právnických osob

Vláda dne 27. 8. 2014 schválila také novelu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Nově má být právnická osoba trestně odpovědná za veškeré trestné činy s výjimkou těch, u kterých to zákon výslovně vyloučí. Podrobně viz článek prof. Jelínka na str. 15–21.

Efektivnější zásah státu do majetku pocházejícího z trestné činnosti

Vláda dne 3. 9. 2014 schválila návrh novely trestněprávních předpisů. Změna má přispět k efektivnějšímu zajištění, správě a odčerpání majetku náležejícího pachatelům trestné činnosti. Novela reaguje na praktické poznatky aplikační praxe a odstraňuje jisté výkladové nejasnosti a zákonné překážky, jež brání státu účinně a účelně zasahovat do majetku pocházejícího z trestné činnosti.

Zjednodušení zadávání veřejných zakázek

Vláda dne 3. 9. 2014 dále schválila návrh technické novely zákona o zadávání veřejných zakázek. Má mimo jiné usnadnit hodnocení tendrů podle více kritérií a nesoustředit se pouze na nabízenou cenu. Změny mají platit od 1. ledna 2015, musí je však ještě odsouhlasit poslanci a senátoři.

Z judikatury

Nejvyšší soud: Rodiče dětí do 15 let mají nárok na zkrácený úvazek

Nejvyšší soud svým rozhodnutím z 21. 8. 2014 zasáhl do neochoty českých zaměstnavatelů nabízet částečné pracovní úvazky. V souvislosti s případem na libereckém magistrátu vyhlásil, že ti, kdo se starají o dítě mladší patnácti let, mají na zkrácený úvazek

nárok a zaměstnavatel jim musí vyhovět, ledaže by prokázal, že by to vedlo k ohrožení fungování firmy nebo úřadu.

Ústavní soud: Vyvlastňování kvůli těžbě není možné

Ústavní soud odmítl 20. 8. 2014 návrh na zrušení novely, jež vyškrtla z horního zákona možnost vyvlastnění nemovitosti kvůli těžbě nerostných surovin. Návrh loni podala skupina 19 senátorů, podle nichž bez možnosti vyvlastnění nelze v některých případech šetrně využít přírodní zdroje.

Ústavní soud: Důkazní standard pro prokazování jednání v duševní poruše, požadovaný Nejvyšším soudem, je protiústavní

Ústavní soud se svým rozhodnutím z 2. 9. 2014 zastal duševně nemocných, kteří zpětně zpochybní své právní jednání, např. sporný podpis na smlouvě či směnec. Justice od nich nemůže očekávat stoprocentní důkazy o vlivu choroby v daném okamžiku. Podle dlouhodobého rozhodování Nejvyššího soudu museli nemocní vliv svého stavu doložit bez pochybností.

Nejvyšší správní soud: Před použitím chemie v národním parku musí vzniknout posudek

Nejvyšší správní soud dne 19. 8. 2014 potvrdil, že před nasazením chemikálií ve významných rezervacích je nutné posoudit vliv na životní prostředí a zvážit důsledky pro lokalitu. Vyplyvá to z rozsudku, kterým soud zamítl kasační stížnost Správy Národního parku Šumava ve sporu o použití biocidů proti kůrovci v roce 2012.

Nejvyšší správní soud: Loterijní zákon se týká i turnajů v pokeru

Nejvyšší správní soud dne 21. 8. 2014 zamítl kasační stížnost Asociace českého pokeru a potvrdil rozsudek, podle kterého v pokeru hraje značnou roli náhoda nebo předem neznámá okolnost nebo událost uvedená provozovatelem v předem stanovených herních podmínkách, a proto turnaje spadají do režimu loterijního zákona.

Ze světa práva

Ministerstvo spravedlnosti uveřejnilo pracovní verzi návrhu změn občanského zákoníku

V reakci na mimořádný zájem odborné veřejnosti se Ministerstvo spravedlnosti rozhodlo na svých internetových stránkách uveřejnit pracovní verzi připravovaného návrhu změn občanského zákoníku. Naleznete zde nyní první část, kterou již ministerstvo prokonzultovalo s expertní komisí a zaslalo k oponentuře prof. Karlu Eliášovi.

✿ JUDr. HANA RÝDLOVÁ

Bulletin advokacie online

Mnohem více z legislativy, judikatury a celého světa práva pro vás denně přinášíme na www.bulletin-advokacie.cz.

Mimořádný koncert a nabídka pro advokáty: ČAK a Pražská konzervatoř „znovuobjevují“ J. N. Kaňku

S úctou dlouhodobě Česká advokátní komora pečuje o odkaz významného pražského advokáta a hudebního skladatele Jana Nepomuka Kaňky, z jehož vůle v paláci zvaném Kaňkův, na Národní třídě v Praze, po staletí dlí duch advokacie a kde má už čtyřicet let obnovena Česká advokátní komora své sídlo.

Jan Nepomuk Kaňka byl ve své době (1772-1865) nejen skvělým pražským advokátem, děkanem právnické fakulty a později i rektorem univerzity, na sklonku života byl i významným mecenášem v okolí středoevropských Jetřichovic. K tomu všemu byl také člověkem velice kulturním a vynikal zvláště v hudbě, kterou skládal i interpretoval.

Na motivy jeho klavírního koncertu vznikla už před mnoha lety hymna České advokátní komory, s níž jsou zahajovány všechny významné akce advokacie – sněmy, advokátní sliby a další.

U příležitosti oslav 20 let obnovené nezávislosti české advokacie pak skladatel Boris Urbánek na motivy tohoto koncertu složil i symfonickou skladbu o třech větvích s názvem Ad laudem Advocatorum, jež měla premiéru v podání Talichova komorního orchestru na Pražském hradě. Tehdy, právě při oslavách, dal současný předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň slib, že česká advokacie bude i nadále pečovat o Kaňkův odkaz, neboť vůči tomuto výjimečnému muži má svůj jistý dluh...

Postupně ČAK svůj slib plní. Na sklonku roku 2011 se například Jan Nepomuk Kaňka pomyslně vrátil do svého paláce. V prvním patře budovy na Národní třídě byla instalována jeho busta od akademického sochaře Zbyňka Fojtů.

Znovuobjevování Kaňky

Z historických pramenů se ví, že Kaňka složil povícero hudebních skladeb – od koncertů až dokonce po sborové zpěvy. Česká advokátní komora proto nedávno navázala spolupráci s Pražskou konzervatoří a Jednotou pro zvelebení hudby v Čechách (spolek, jehož jediným posláním je právě podpora Pražské konzervatoře) a požádala profesory a studenty konzervatoře o pátrání v archivech. Jeho cílem by mělo být postupně zdokumentovat rozsah Kaňkova díla, převést ho do digitalizované formy, některé skladby i zmodernizovat tak, aby je bylo možné koncertně provést v 21. století.

Studenti a pedagogové konzervatoře se nadšeně vrhli do znovuobjevování Kaňky a jsou údajně sami překvapeni, jak harmonické skladby Kaňka tehdy vytvořil. Zdá se, že v dohledné době bude možné i některé z nich nastudovat a české advokacii předvést. Jakou formou a kdy, o tom budeme všechny hudbymilovné zájemce o historii advokacie a Jana Nepomuka Kaňku, podrobně informovat.

Zatím může ČAK společně s Pražskou konzervatoří a Jednotou pro zvelebení hudby v Čechách zájemce pozvat na „malou ochutnávku“, a to v rámci **2. ročníku festivalu s názvem Kultura v srdci Prahy**, který probíhá v novém koncertním sále Pražské konzervatoře na Dvořákově nábřeží 2 (na snímku). Vrcholem festivalu bude závěrečný koncert:

Stará hudba po novu s k(K)añkou na závěr, který se koná dne 17. 12. 2014 od 19 hodin.

Během koncertu vystoupí Barokní soubor žáků konzervatoře se svými pedagogy pod vedením prof. Jakuba Kydlíčka, Komorní sbor konzervatoře se sbormistrem prof. Markem Valáškem a Kaňkovo kvinteto pod vedením prof. Aleše Kaňky – právě s díly Jana Nepomuka Kaňky! A přidají i díla J. S. Bacha, A. Vivaldiho a H. I. Bibera.

Hudbymilovní zájemci z řad advokacie mají výjimečnou příležitost zúčastnit se tohoto koncertu v adventním čase zcela zdarma.

Rezervace vstupenek: jednota@prgcons.cz nebo na tel.: 222 327 206, kapacita sálu 300 míst.

Celý program festivalu Kultura v srdci Prahy je k dispozici na www.izhc.cz.

Soutěž Talent roku Právníka roku 2014

právníkroku₂₀₁₄

Česká advokátní komora společně se společností epravo.cz, jakožto organizátoři již tradiční soutěže Právník roku, upozorňují mladé advokáty/ky a koncipienty/ky do 33 let věku, že až do konce října 2014 je možné účastnit se soutěže v kategorii Talent roku s autentickou písemnou odbornou prací. Mladí právníci a právničky tak mají šanci získat nezapomenutelné finanční ocenění.

Kategorie je určena začínajícím právníkům kterékoliv právnické profese, kteří odbornou porotu osloví odbornou či literární prací s justiční tematikou. Práce musí být

primárně určena pro soutěž Právník roku, první tři vítězné texty jsou poté publikovány v Bulletinu advokacie.

První cenu v kategorii Talent roku dotuje Česká advokátní komora částkou sto tisíc korun, partneři soutěže přispívají na ceny na druhém a třetím místě částkami padesát a pětadvacet tisíc korun.

Každoročně odborná porota obdrží k posouzení cca dvacet prací, šance uspět jsou tedy značné. Pro detailnější informace o formě a obsahu prací se obraťte na odbor vnějších vztahů ČAK nebo hledejte na www.pravnikroku.cz – statut soutěže a www.cak.cz.

✿ hr

Změna formátu doručenek přijatých datových zpráv

v datové schránce. Pro uživatele to znamená, že si nově musí

Upozorňujeme advokáty, že na žádost Ministerstva vnitra byl změněn formát doručenek přijatých zpráv

uložit nejen celou přijatou datovou zprávu, ale i její doručenkou tak, aby měl informace jak o datu dodání, tak o datu doručení datové zprávy, které je podstatné pro počítání případných lhůt. Samotná přijatá zpráva obsahuje pouze informace o datu a času dodání zprávy.

✿ hr

Pozor na falešné šeky

Podle informací, které získala ČAK od některých kolegů a taktéž z bankovního sektoru, stali se advokáti obětí fiktivních klientů, kteří jim vystavují falešné šeky. **Modus operandi je v takových případech následující:** Na advokáta se obrátí zahraniční společnost žádající poskytnutí právní služby, která k rukám advokáta záhy doručí i falešný šek protistrany, což má být první splátka v jejich sporu, jenž by měl dotyčný advokát narovnat. Šek je vystavený na několikasettisícovou částku v eurech na jméno advokáta. Idea podvodu je taková, aby si advokát šek nechal proplatit, prostředky uložil na svůj účet, ponechal si zálohu na poskytnutí právních služeb a zbytek zaslal fiktivnímu klientovi na jeho účet. Pokud se advokáti obrátili na banku, aby ověřili možnost proplacení šeku, ukázalo se, že šek je falešný, neodpovídá bankovním vzorům a společnost, která ho

vystavila, nebyla a není klientem banky. Počet těchto podvodných pokusů v minulých dnech narostl.

✿ hr

Omluva

V letním dvojčísle BA č. 7-8 jsme na str. 14 a 15 otiskli rozhovor s JUDr. S. Vartovou, nazvaný „Advokátka Sylva Vartová již deset let pomáhá umírajícím“.

V samotném závěru textu, týkajícím se příspěvků na provoz Mobilního hospice Ondrášek, který paní doktorka založila, bohužel při sazbě vypadla v části věty „o možnosti odečtu až 1 % ze základu daně pro fyzickou osobu“ za číslicí „1“ číslice „5“, což poněkud zkreslilo toto sdělení. Paní doktorce i čtenářům se velice omlouváme.

Redakce

Ostatní

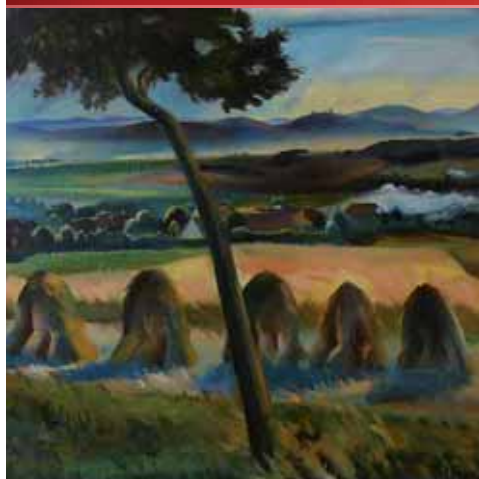
advokáti mluví španělsky.

My jsme španělští
advokáti.

Moreno Vlk & Asociados

Advokátní kanceláře / Abogados / Attorneys at Law
Praha | Madrid | Bratislava

Právní služby ve
Španělsku, Portugalsku
a Latinské Americe

Servicios legales
en Español

Sokolovská 22, Praha 8,
tel.: 224 818 736-7,
praha@moreno-vlk.eu

PROCESINVEST
FINANCOVÁNÍ SOUDNÍCH ŘÍZENÍ

MÁTE KLIENTY,
KTEŘÍ MAJÍ PROBLÉMY
SE ZAPLACENÍM ADVOKÁTNÍCH
A SOUDNÍCH POPLATKŮ?

OBRAŤTE SE NA NÁS, UHRADÍME, POMŮŽEME!

www.procesinvest.cz

PROCESINVEST, a. s., Jana Masaryka 252/6, 120 00 Praha 2

tel. +420/266 091 400, fax: +420/266 091 205, e-mail: info@procesinvest.cz

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ vyhláší 10. ROČNÍK PRESTIŽNÍ CELOJUSTIČNÍ SOUTĚŽE

právník roku 2014

Záštitu nad soutěží převzal premiér české vlády a jako každoročně i Ministerstvo spravedlnosti.

Partneři soutěže:

- Soudcovská unie ČR
- Notářská komora ČR
- Exekutorská komora ČR
- Unie státních zástupců ČR
- Unie podnikových právníků ČR
- Jednota českých právníků

Ceny sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoliv právnické profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právnická síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 15. 5. 2014 do 31. 10. 2014.

Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právníkovi roku 2014 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právnických periodikách.

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním gala večeru se společenským programem v lednu 2015. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 10/2014.

Stálé kategorie:

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Obchodní právo
- Právo informačních technologií
- Právo duševního vlastnictví
- Správní právo
- Lidská práva a právo ústavní

Společně jsme založili tradici, kterou si právnický svět zaslouží!

Stálé kategorie se zvláštními kritérii:

- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO
- Právnická síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos českému právu)

Mercedes-Benz

aqua angels

Právní rádce

UniCredit Bank

Wolters Kluwer

BANG & OLUFSEN

e.economia

ekonom

BARKER

K rozsahu kriminalizace jednání právnických osob

prof. JUDr. JIŘÍ JELÍNEK, CSc.

I. Úvodem

Dnem 1. ledna 2012 nabyl účinnosti zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a o řízení proti nim (dále jen „zák. č. 418/2011 Sb.“). Zavedení trestní odpovědnosti právnických osob představuje vážný zásah do systému českého trestního práva. Zákon zavedl trestnímu právu do té doby dosud neznámou kolektivní trestní odpovědnost a právnickým osobám přinesl nový, dosud neznámý druh odpovědnosti, a to odpovědnost trestní. Fenomén trestní odpovědnosti právnických osob dostihl Českou republiku relativně nedávno (zákon je účinný dva a půl roku), ale současně relativně pozdě, posuzováno z evropského hlediska, protože v době, kdy byla přijata trestní odpovědnost korporací v České republice, již většina evropských států náležejících ke kontinentálnímu právnímu okruhu trestní odpovědnost právnických osob zavedenu měla.

Zákon byl přijat po určitém váhání, teoretických diskusích a s určitými rozpaky nad účelností takového postupu. Je ovšem nepochybné, že přijetím zákona se odstranil dluh české legislativy vůči legislativě evropské. Česká republika nemohla zůstat imunní vůči mezinárodním závazkům a doporučením, které, vedle postupující globalizace a silícího vlivu anglo-amerického práva, se staly rozhodujícím impulzem pro přijetí nové právní úpravy. Kladně je tedy třeba hodnotit již fakt, že se Česká republika zařadila do proudu ostatních států Evropské unie, které mají zakotvenu deliktivní odpovědnost právnických osob formami trestního práva, což má význam mimo jiné i z hlediska mezinárodní spolupráce.¹

I když je trestní odpovědnost právnických osob jen doplňkem trestní odpovědnosti fyzických osob, přesto představuje vážný zásah do systému českého trestního práva, a to zejména tím, že přináší dvě nové základní zásady trestního práva [zásadu souběžné a nezávislé trestní odpovědnosti fyzické a právnické osoby (§ 8 odst. 3, § 9 odst. 3 zák. č. 418/2011 Sb.) a zásadu

přechodu trestní odpovědnosti na právního nástupce právnické osoby (§ 10 odst. 1 zák. č. 418/2011 Sb.)] a modifikuje použití jiné základní zásady trestního práva, a to zásady individuální trestní odpovědnosti osob fyzických osob za její vlastní jednání.²

Po přijetí kolektivní trestní odpovědnosti v trestním právu se stal nový zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim předmětem čilých veřejných úsudků, výzkumů i odborných diskusí. Tak například v září 2013 proběhla v Praze v Karolinu mezinárodní konference „Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy“ a byla také vydána kolektivní monografie na uvedené téma, ve které lze nalézt řadu úvah o legitimitě takového legislativního postupu, o přínosech i nedostatcích přijaté právní úpravy i o námětech k jejímu zdokonalení.³

Trestní odpovědnost právnických osob je aktuálním a důležitým tématem i pro právní řád nám historicky nejbližší, tj. pro právní řád Slovenské republiky. Slovenská republika má sice od 1. 9. 2010 zakotvenu možnost sankcionování právnických osob prostředky trestního práva (zákon č. 224/2010 Z. z.), ale tento způsob právní úpravy, v nauce nazývaný jako nepravá trestní odpovědnost,⁴ se ukazuje jako nedostatečně efektivní⁵ a vede k závěru přijmout trestní odpovědnost právnických osob v koncepci tzv. pravé trestní odpovědnosti právnických osob upravené ve zvláštním zákoně. Slovenská právní úprava měla být představena do konce roku 2013,⁶ nicméně v sou-

- 1 Jelínek, J.: Nad českým zákonem o trestní odpovědnosti právnických osob, in Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 100 a násl.
- 2 K základním zásadám trestního práva srov. např. Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část, 3. vydání, Leges, Praha 2013, str. 26 a násl.
- 3 Srov. Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, 386 stran. Srov. též Beranová, A.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy (recenze), Bulletin advokacie č. 11/2013, str. 58-59.
- 4 K rozlišování koncepcí právní úpravy korporací srov. např. Jelínek, J.: Trestní odpovědnost právnických osob, Linde, Praha 2007, str. 19 a násl.
- 5 Např. Záhora, J.: Ukladanie trestných sankcií právnickým osobám v Slovenskej republike, Kriminalistika č. 4/2010, str. 299.
- 6 Borec, T.: Trestná politika štátu a zodpovednosť právnických osôb, in Trestná politika štátu a zodpovednosť právnických osôb. Sborník, Univerzita Komenského, Bratislava 2013, str. 32.

časné době⁷ je slovenský návrh ještě stále v připomínkovém řízení. Jedním z inspiračních zdrojů slovenské právní úpravy má být i český zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

Český zákon o trestní odpovědnosti právnických osob trpí, jak to již bývá v české trestní legislativě pravidlem, také jistými nedostatky, kterým by se zákonodárce mohl, při pečlivé legislativní přípravě zákona, důsledně připomínkovém řízení a zejména při přihlédnutí k námitkám ze strany pracovníků teoretické fronty, vyhnout (například nesprávně použitou terminologií zákona, neurčité vymezení výjimky z působnosti zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, nejasné vyjádření zásady přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na právního nástupce, konkrétní nedostatky při sankcionování právnických osob, jen velmi obecnou procesní úpravu řízení proti právnickým osobám, abych uvedl alespoň nejdůležitější z nich). Jedním z nedostatků zákona je i problematický rozsah kriminalizace jednání právnických osob, uvedený v ustanovení § 7 zák. č. 418/2011 Sb.

Nepřekvapuje proto, že v současné době jsou činěny legislativní kroky k úpravě zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim cestou novelizace jednotlivých ustanovení.

Předmětem tohoto příspěvku je zamýšlení nad rozsahem kriminalizace jednání právnických osob v platné právní úpravě a uvedení některých námětů de lege ferenda.

II. Obecně k rozsahu kriminalizace jednání právnických osob

Rozsah kriminalizace jednání právnických osob je jednou z obecně teoretických otázek deliktů odpovědnosti právnických osob prostředky trestního práva.⁸ Rozsahem kriminalizace rozumím stanovení okruhu protispolečenských jednání, která státní moc postihuje trestními sankcemi, tedy okruhu jednání, která mají nebo nemají být postihována jako trestné činy.

Při stanovení rozsahu kriminalizace právnických osob přichází v úvahu několik variant řešení:

- **Odpovědnost právnických osob za všechny trestné činy uvedené ve zvláštní části trestního zákona, resp. za všechny soudně trestné delikty.** Tato varianta může být modifikována omezením, že právnické osoby odpovídají za všechny trestné činy, u kterých to „připouští jejich povaha“. V evropských poměrech je příkladem obecné odpověd-

nosti právnických osob za všechny trestné činy právní úprava ve Francii nebo v Rakousku, ve kterém mohou být právnické osoby odpovědné za jakýkoliv trestný čin v trestním zákoníku i ve vedlejších trestních zákonech.

- **Odpovědnost právnických osob jen za vypočtené trestné činy, jejichž katalog bude (taxativně nebo demonstrativně) uveden v trestním zákoně.** Příkladem odpovědnosti právnických osob jen za vybrané trestné činy, u kterých to zákon výslovně stanoví, je například právní úprava v Itálii nebo ve Španělsku či Polsku.
- **Odpovědnost právnických osob jen za taxativně vypočtené trestné činy, ale pouze takové, u kterých potřeba jejich trestního postihu, pokud byly spáchány právnickou osobou, vyplývá z mezinárodních doporučení či závazků.**
- Čtvrtou variantou, kterou můžeme teoreticky zvažovat, je vytvoření speciálních skutkových podstat trestných činů, kterých se může dopustit jen právnická osoba. Takové řešení ovšem český zákonodárce nepřijal. Platí zásada, že každý trestný čin, kterého se může dopustit právnická osoba, může spáchat i osoba fyzická.

V právních úpravách evropských zemí se uplatňují shora uvedené možnosti v různých kombinacích.⁹

Každé řešení má své výhody i nevýhody a rozsah kriminalizace jednání právnických osob je jednou z důležitých otázek kolektivní odpovědnosti v trestním právu. Ostatně přílišný rozsah kriminalizace jednání právnických osob, který šel až nad rámec mezinárodních požadavků a doporučení, byl jedním z důvodů zamítnutí vládního návrhu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, který byl Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky předložen v roce 2004 a který svoji legislativní pouť skončil hned v prvním čtení.

Předností koncepce, při které by právnická osoba odpovídala za všechny trestné činy uvedené ve zvláštní části trestního zákona, respektive za všechny soudně trestné delikty, je především v tom, že trestněprávní ochrana v této koncepci bude jednoduchá, ucelená a shodná s trestní odpovědností fyzických osob. Při budoucí novelizaci není třeba ustanovení o rozsahu trestní odpovědnosti vůbec měnit. V literatuře upozorňuje Danková, že obecná odpovědnost právnických osob za všechny trestné činy oproti koncepci založené na taxativním výčtu trestných činů neskrývá riziko, že některý trestný čin bude z trestní odpovědnosti vyloučen pouze z důvodů politických nebo lobbistických tlaků.¹⁰

Nevýhodou shora uvedeného pojetí je ovšem okolnost, že u některých trestných činů si jen stěží můžeme představit jejich spáchání právnickou osobou (například tzv. vlastnoruční delikty, trestné činy proti lidské důstojnosti a jiné) a také skutečnost, že taková úprava by znamenala neúměrné zatížení systému trestního soudnictví.

Konstrukce odpovědnosti právnické osoby za všechny trestné činy uvedené ve zvláštní části trestního zákona je nevhodná i tehdy, pokud by právní úprava obsahovala omezení jen na trestné činy, u kterých by trestní odpovědnost nebyla vyloučena „povahou věci“. Takové řešení by zcela jistě odporovalo principu nullum crimen sine lege certa a v praxi by vyvolávalo vášnivé spory, zda ten který trestný čin je vyloučen „povahou věci“ z pachatelství spáchaného právnickou osobou, a mohlo by vést k rozdílnému postupu orgánů činných

7 Psáno v srpnu 2014.

8 Srov. např. Jelínek, J.: Trestní odpovědnost právnických osob, Linde, Praha 2007, str. 42 a násl., Danková, K.: K otázce rozsahu trestní odpovědnosti právnických osob, in Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 296 a literatura tam citovaná.

9 Srov. Bohuslav, L.: Trestní odpovědnost právnických osob, Aleš Čeněk, Plzeň 2014, str. 113 a násl. Autor popisuje úpravu rozsahu kriminalizace jednání právnických osob v Belgii, Dánsku, Estonsku, Finsku, Itálii, Litvě, Lucembursku, Nizozemí, Polsku, Rakousku, Slovinsku a Španělsku. Z podaného přehledu je zřejmé, že evropské země volí různé koncepty kriminalizace jednání právnických osob, převažuje odpovědnost za taxativně zvolené trestné činy.

10 Danková, K.: K otázce rozsahu trestní odpovědnosti právnických osob, in Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 297.

v trestním řízení v tom kterém případě. **Z důvodu právní jistoty by proto výčet trestných činů, za které by měla právnická osoba odpovídat, měl být taxativní.** Taxativní výčet trestných činů ovšem klade větší nároky na zákonodárce, aby v souladu s principy trestní politiky uvážlivě stanovil okruh těch skutkových podstat trestných činů, za které by měla právnická osoba nést trestní odpovědnost, zvažil dosah mezinárodních závazků a doporučení, respektoval zásadu subsidiarity trestní represe a byl si vědom souvislosti mezi jednotlivými skutkovými podstatami. Dá se říci, že podle takového doporučení český zákonodárce nepostupoval.

Český zákonodárce při stanovení rozsahu kriminalizace jednání právnických osob zvolil řešení, podle kterého stanovil v § 7 odst. 1 cit. zák. taxativní výčet trestných činů, za které právnická osoba může být trestně odpovědná. Tento výčet zahrnuje ve znění přijatém Poslaneckou sněmovnou celkem 84 zločinů nebo přečinů, u kterých přichází v úvahu trestní odpovědnost právnických osob. Tento katalog trestných činů je konečný a nelze jej výkladem rozšiřovat.

Důvodová zpráva k osnově zákona o trestní odpovědnosti právnických osob uvádí, že výčet trestných činů je striktně omezen jen na ty trestné činy, u nichž zavedení deliktů odpovědnosti požadují mezinárodní smlouvy a právní předpisy Evropské unie.

Při projednávání návrhu zákona v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky byl ovšem katalog trestných činů, za které má právnická osoba odpovídat, rozšířen i o některé delikty další, například daňové delikty.

Jak upozorňuje v literatuře Fenyk, trestní odpovědnost právnických osob pro daňové delikty skutečný odraz v mezinárodních závazcích nemá, protože daňové a vůbec fiskální trestné činy bývají považovány, podobně jako například trestné činy vojenské, za záležitost postrádající mezinárodní rozměr a jejich objekt náleží zpravidla do výlučného vnitrostátně chráněného zájmu.¹¹

České zákonodárce lze pochválit jedině za to, že právní úprava obsahuje taxativní výčet trestných činů. Jde o řešení jednoznačně vhodnější než varianta, o které se také původně uvažovalo, tj. přijetí úpravy, podle které by právnická osoba odpovídala za všechny trestné činy vymezené v trestním zákoníku, pokud by to nevylučovala povaha konkrétního činu.

Ve výčtu trestných činů uvedených v ustanovení § 7 zákona totiž nalzáme různorodou směs deliktů téměř ze všech hlav zvláštní části trestního zákoníku s výjimkou trestných činů obsažených v první hlavě zvláštní části trestního zákoníku (tedy s výjimkou trestných činů proti životu a zdraví). Seznam obsahuje jak trestné činy úmyslné (například vydírání, pohlavní zneužití, podvod), tak nedbalostní (např. legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti, podílnictví z nedbalosti, poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti), ba i trestné činy z tzv. hrubé nedbalosti (poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti).¹² Obsahuje trestné činy, u kterých bude frekvence deliktů častější (například u trestných činů majetkových nebo hospodářských), stejně jako trestné činy, u kterých ukáže až aplikační praxe, zda je vůbec může právnická osoba fakticky spáchat (např. svádění k pohlavnímu styku).

Katalog trestných činů zahrnuje delikty různé závažnosti, od nejzávažnějších tzv. zvlášť závažných zločinů s hraniční trestní sazby trestu odnětí svobody nejméně deset let (například obchodování s lidmi) až po relativně méně závažné přečiny, tj. nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy, na které trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující pět let (například ohrožování výchovy dítěte). Tento katalog rozhodně nezahrnuje pouze tzv. kriminalitu bílých límečků, tj. hospodářskou a majetkovou kriminalitu, spíše jde o výšeč hospodářské či majetkové kriminality, ale obsahuje i trestné činy z různých hlav zvláštní části trestního zákoníku, například tzv. drogové delikty nebo trestné činy proti životnímu prostředí.

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob vyjmenovává v ustanovení § 7 citovaného zákona jednotlivé trestné činy bez rozlišování skutkových podstat, tedy bez rozlišení, zda jde o základní skutkovou podstatu, nebo také o skutkovou podstatu kvalifikovanou, resp. privilegovanou. Vzhledem k obecnému vztahu subsidiarity trestního zákoníku k zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob (srov. § 2 odst. 1 zák. č. 418/2011 Sb.) máme za to, že odpovědnost právnických osob se týká jak základních skutkových podstat, tak i okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby ve kvalifikovaných skutkových podstatách, resp. okolností v privilegovaných skutkových podstatách.

Za nedostatek platné právní úpravy považují, že mezi trestné činy právnických osob nebyl zařazen žádný trestný čin z trestných činů proti životu a zdraví.¹³ Je to zvláštní, protože mezi trestnými činy zařazenými do § 7 zák. č. 418/2011 Sb. nalzáme i trestné činy, u kterých způsobení těžké újmy na zdraví nebo smrti je okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby (například u vydírání, sexuálního nátlaku, pohlavního zneužití). Nezařazení trestných činů proti životu a zdraví do výčtu deliktů, za které může být odpovědná právnická osoba, neumožňuje například vyvodit trestní odpovědnost právnických osob při poskytování zdravotních služeb, stejně jako odpovědnost právnických osob při poskytování dopravních služeb při způsobení dopravní nehody či havárie nebo pracovního úrazu, který je trestným činem, anebo v případech známých z aktuálního mediálního označení jako „kauza metanol“.

Je zajímavé, že původní, v Parlamentu České republiky zamítnutý vládní návrh zákona o trestní odpovědnosti právnických osob z roku 2004, obsahoval ve výčtu trestných činů, jejichž pachatelem mohla být právnická osoba, celkem deset skutkových podstat trestných činů proti životu a zdraví. Jednalo se například o trestné činy šíření nakažlivé lidské nemoci, ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty nebo neoprávněné odebrání tkání a orgánů či neoprávněné nakládání s tkáněmi a orgány, což jsou typické trestné činy, u kterých by bylo možné si bez obtíží před-

11 Fenyk, J.: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, Wolters Kluwer, Praha 2012, str. 25.

12 Podle § 16 odst. 2 tr. zák. je trestný čin spáchan z hrubé nedbalosti, jestliže přístup pachatele k požadavku náležitosti opatrnosti svědčí o zjevné bezohlednosti pachatele k zájmům chráněným trestním zákonem.

13 V literatuře např. Danková, K.: Op. cit. str. 304.

stavit trestní odpovědnost právnické osoby.¹⁴ V tomto směru se jedná o podstatnou odlišnost přijatého nového zákona o trestní odpovědnosti právnických osob od starého, podle mého názoru účelněji vymezeného zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. Důvod, proč nebyly trestné činy proti životu a zdraví převzaty do zákona o trestní odpovědnosti právnických osob z roku 2011, mi znám není.

Do katalogu trestných činů uvedených v § 7 zák. č. 418/2011 Sb. současného zákona o trestní odpovědnosti právnických osob nebyly také zařazeny některé typické majetkové trestné činy, u kterých by bylo možné očekávat, že jejich frekvence v případě pachatelů právnických osob nebude malá, například trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku nebo úpadkové delikty.

Konečně výčet trestných činů uvedených v § 7 zák. č. 418/2011 Sb. budí pozornost také proto, že zákonodárce nerespektoval některé základní souvislosti u jednotlivých trestných činů. **Například do výčtu zařadil určitý trestný čin, ale nikoliv již jeho speciální nebo subsidiární období.** Tak například katalog obsahuje trestný čin obchodování s lidmi podle § 168 tr. zák., nikoliv ovšem obdobné trestné činy zbavení osobní svobody podle § 170 tr. zák. nebo zavlčení podle § 172 tr. zák. Podobně je tomu, pokud jde o trestný čin vydírání, který ve výčtu trestných činů právnické osoby uveden je, ale trestný čin loupeže, který je k vydírání speciální, tam ovšem uveden již není, stejně jako trestný čin brání rukojmí, který je také speciálním případem vydírání. To znamená, že u právnické osoby se bude jednání kvalifikované u fyzické osoby jako loupež posuzovat jako mírnější trestný čin vydírání. Takový postup ovšem vyvolává otázku, zda jde o rovný přístup k pachatelům.

Obdobně pochybné je do výčtu trestných činů například zařazení trestného činu podvodu podle § 209 tr. zák., ale nikoliv již trestného činu zpronevěry podle § 206 tr. zák. Takových příkladů by bylo možné uvést několik.

Z majetkových trestných by bylo žádoucí doplnit do taxativního výčtu alespoň lichvu, porušení povinnosti při správě cizího majetku nebo tzv. úpadkové delikty.

Zdá se, jako by sepisovatelé zákona ani netušili jednotlivé souvislosti mezi trestnými činy uvedenými ve zvláštní části trestního zákoníku. De lege ferenda tedy bude žádoucí podrobit výčet trestných činů uvedených v § 7 zák. č. 418/2011 Sb. důkladné revizi a v budoucnu rozšířit výčet trestných činů obsažených v ustanovení § 7 zák. č. 418/2011 Sb. o další trestné činy, zejména z oblasti trestných činů proti životu a zdraví nebo o tzv. úpadkové delikty. Inspiračním zdrojem by mohla být původní úprava obsažená v zamítnutém návrhu zákona z roku 2004. Není samozřejmě vyloučeno, aby některý z trestných činů, nyní obsažených v ustanovení § 7 zák. č. 418/2011 Sb., byl po zralé úvaze vypuštěn.¹⁵

¹⁴ Srov. § 4 vládního návrhu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob z roku 1994 uvedený jako příloha v práci Jelínek, J.: Trestní odpovědnost právnických osob, Linde, Praha 2007, str. 221.

¹⁵ Jelínek, J.: Nad českým zákonem o trestní odpovědnosti právnických osob, in Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 106.

III. Legislativní úsilí o změnu současné právní úpravy

V současné době existují tři legislativní projekty změny současné právní úpravy rozsahu kriminalizace jednání právnických osob.

Prvým z nich je parlamentní tisk č. 915, kterým se mění zákon o trestní odpovědnosti právnických osob doplněním jediného trestného činu, a to trestného činu lichvy do výčtu trestných činů uvedených v ustanovení § 7 zák. č. 418/2011 Sb. Druhým je návrh novely trestního zákoníku, trestního řádu a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, který je v současné době projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky (Poslanecká sněmovna PČR, tisk č. 996/0) a kterým se navrhuje rozšířit paletu trestných činů o trestný čin znásilnění a dva další „sexuální“ delikty. Třetím projektem je rozsáhlá novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim vypracovaná v legislativní dílně Ministerstva spravedlnosti, která je v současné době teprve v připomínkovém řízení a ještě nebyla předložena Parlamentu České republiky.

Parlamentní tisk č. 915 obsahuje novelu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, podle které se do výčtu trestných činů, kterých se může dopustit právnická osoba, doplňuje trestný čin lichvy podle § 218 tr. zák. Důvodová zpráva odůvodňuje zakotvení tohoto trestného činu do výčtu jednání, za která může být právnická osoba kriminalizována, poznatky z praxe, podle kterých se takového jednání často dopouštějí poskytovatelé půjček a úvěrů z řad právnických osob. Konkrétně důvodová zpráva uvádí: „Nemožnost trestat právnické osoby za spáchání trestného činu lichvy je jednoznačně nedostatkem stávající právní úpravy, neboť podle poznatků řady nevládních organizací a jejich terénních pracovníků se trestného činu lichvy s velkou pravděpodobností dopouštějí i osoby právnické. Zároveň je zřejmé, že nemohlo být záměrem zákonodárce znemožnit trestní sankce vůči právnickým osobám, které se prokazatelně dopouštějí trestného činu lichvy.“

Podvodní poskytovatelé půjček v podobě právnických osob využívají finanční tísně a důvěřivosti klientů, aby se na základě vysoce nevýhodné smlouvy o půjčce spolu s dalšími zajišťovacími prostředky dostali k majetku klienta. Využíváno je exekutorských/notářských zápisů, zajišťovacího převodu práva k nemovitosti, zástavního práva, blanco směnky apod. Půjčka ve většině případů není vyplacena vůbec nebo dochází k předání menší částky na začátku spolupráce, aby byla získána důvěra klienta. Závěrem klientovi zůstávají jeho původní závazky, různými způsoby přichází o nemovitost a případně mu ještě hrozí další vymáhání dluhu od podvodné společnosti. Jiní podobní poskytovatelé klientovi půjčku zamítají rovnou, nicméně vydělávají pouze na nevratném poplatku za administraci půjčky.

Řada podvodných „úvěrových“ společností také nabízí tzv. snadné řešení dluhové situace klienta prostřednictvím krátkodobé překlenovací půjčky. Dochází zpravidla k uzavření výrazně nevýhodné smlouvy o půjčce s vysokými sankcemi, s nepřiměřenými a začasté kumulovanými zajišťovacími prostředky (směnka, zástavní právo k nemovitosti, exekutorský zápis). Prostředky nejsou vyplaceny v plné výši, přesto je půjčka po uplynutí krátké sjednané lhůty vymáhána zpět. Jako řešení situace v této fázi nabízí společnost zprostředkování hypotéky. Jelikož klient sám na hypotéku nedosáhne, je nemovitost převedena na jinou oso-

bu. Z prostředků této hypotéky je „vyplacena“ fiktivní původní půjčka u společnosti, případně některý ze závazků klienta, který se vztahuje k nemovitosti. Klientovi zůstávají původní dluhy, navíc přichází o nemovitost. Klient v naději, že mu bude nemovitost převedena zpět, hradí hypotéku.“

Druhou změnu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob nabízí další poslanecký tisk, konkrétně tisk č. 996/0, který obsahuje návrh na změnu trestního zákoníku, trestního řádu a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. Ten úspěšně prošel legislativním procesem a byl publikován jako **zákon č. 141/2014 Sb.**

Tato zatím poslední novela trestního zákoníku **upravuje drobně dikci ustanovení § 168 tr. zák. o obchodování s lidmi a ustanovení § 192 o výrobě a jiném nakládání s dětskou pornografií, a dále zavádí dvě nové kazuistické skutkové podstaty (§ 193a – účast na pornografickém představení: „Kdo se účastní pornografického představení nebo jiného obdobného vystoupení, ve kterém účinkuje dítě...“; § 193b – navazování nedovolených kontaktů s dítětem: „Kdo navrhne setkání dítěti mladšímu patnácti let v úmyslu spáchat trestný čin podle § 187 odst. 1, § 192, § 193, § 202 odst. 2 nebo jiný sexuálně motivovaný trestný čin...“)**¹⁶ a **nakonec upravuje dikci ustanovení § 405 o trestném činu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia.** Tento zákon je implementací několika směrnic Evropského parlamentu a Rady EU, zejména Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011, o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně práv obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV, a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011, o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV.¹⁷

Změna zákona o trestní odpovědnosti právnických osob je obsažena ve třetí části zákona č. 141/2014 Sb., konkrétně v ustanovení článku III citovaného zákona. Změna záleží v tom, že se v ustanovení § 7 zák. č. 418/2011 Sb., ve kterém jsou vypočteny trestné činy, za které právnická osoba odpovídá, doplňují do tohoto výčtu trestných činů čtyři nové trestné činy, a to trestný čin znásilnění (§ 185 tr. zák.), účast na pornografickém představení (§ 193a tr. zák.), navazování nedovolených kontaktů s dítětem (§ 193b tr. zák.) a trestný čin lichvy podle § 218 tr. zák., který byl původně obsažen v jiném parlamentním návrhu. Pokud jde o zakotvení trestného činu lichvy podle § 218 tr. zák. do výčtu trestných činů, kterých se může dopustit právnická osoba, jeho zařazení je správné a logické. Pokud jde o trestné činy znásilnění (§ 185 tr. zák.), účast na pornografickém představení (§ 193a tr. zák.) a navazování nedovolených kontaktů s dítětem (§ 193b tr. zák.), teprve budoucí praxe ukáže, zda a nakolik je taková právní úprava funkční a frekventovaná.

Větší pozornost by ovšem měla vzbudit legislativní iniciativa, která právě probíhá. **Novým legislativním projektem, který prošel připomínkovým mezíresortním řízením, je návrh z legislativní dílny Ministerstva spravedlnosti na radikální změnu rozsahu kriminalizace jednání právnických osob, a to až ve smyslu zavedení generální trestní odpovědnosti korpora-**

ci. Navrhuje se, aby trestní odpovědnost právnických osob byla stanovena zásadně za všechny trestné činy s výjimkou trestných činů taxativně uvedených.

Konkrétní právní úprava má být následující:

§ 7

Trestné činy

Trestnými činy se pro účely tohoto zákona rozumí zločiny nebo přečiny uvedené v trestním zákoníku s výjimkou trestného činu vraždy novorozeného dítěte matkou (§ 142 trestního zákoníku), trestného činu účasti na sebevraždě (§ 144 trestního zákoníku), trestného činu neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku (§ 151 trestního zákoníku), trestných činů proti těhotenství ženy uvedených v díle 4 hlavy první zvláštní části trestního zákoníku, trestného činu pomluvy (§ 184 trestního zákoníku), trestného činu soulože mezi příbuznými (§ 188 trestního zákoníku), trestného činu dvojího manželství (§ 194 trestního zákoníku), trestného činu opuštění dítěte nebo svěřené osoby (§ 195 trestního zákoníku), trestného činu zanedbání povinné výživy (§ 196 trestního zákoníku), trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199 trestního zákoníku), trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky (§ 274 trestního zákoníku), trestného činu vlastizrady (§ 309 trestního zákoníku), trestného činu rozvracení republiky (§ 310 trestního zákoníku), trestného činu zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace (§ 315 trestního zákoníku), trestných činů proti bezpečnosti České republiky, cizího státu a mezinárodní organizace uvedených v díle 2 hlavy deváté zvláštní části trestního zákoníku, trestného činu spolupráce s nepřitelem (§ 319 trestního zákoníku), trestného činu válečné zrady (§ 320 trestního zákoníku), trestného činu služby v cizích ozbrojených silách (§ 321 trestního zákoníku), trestného činu osvobození vězně (§ 338 trestního zákoníku), trestného činu násilného překročení státní hranice (§ 339 trestního zákoníku), trestného činu vzpoury vězňů (§ 344 trestního zákoníku), trestného činu nebezpečného pronásledování (§ 354 trestního zákoníku), trestného činu opilství (§ 360 trestního zákoníku), trestných činů proti branné povinnosti uvedených v hlavě jedenácté zvláštní části trestního zákoníku, trestných činů vojenských uvedených v hlavě dvanácté zvláštní části trestního zákoníku a trestného činu použití zakázaného bojového prostředku a nedovoleného vedení boje (§ 411 trestního zákoníku).

Cílem navrhované úpravy podle přiložené důvodové zprávy má být rozšíření katalogu trestných činů obsaže-

¹⁶ V obou případech jde tzv. předčasně dokonané trestné činy, jejich zavedení do trestního zákoníku je výrazem tendence, pro kterou se v literatuře užívá označení tzv. nová kriminalizace – srov. např. Musil, J.: Kam směřuje české trestní zákonodárství?, in Záhora, J. (ed.): Aktuální otázky trestného zákonodárství, Eurokodex, Bratislava 2012, str. 159.

¹⁷ Jen na okraj je třeba připomenout, že směrnice jsou významným právním instrumentem evropského práva, a podle čl. 288 Smlouvy o fungování Evropské unie jsou směrnice závazné pro každý stát, kterému jsou určeny, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátnímu právu. Směrnice jsou určeny tedy členským státům a směrnice samy o sobě nejsou určeny k přímé aplikaci vnitrostátními soudy. Vymezení jen standard právní úpravy, který by měl být dosažen ve vnitrostátním právu. Konkrétní úprava je proto věcí příslušného vnitrostátního zákonodárce, který je povinen jejich obsah převést do vnitrostátního práva a vytvořit podmínky pro jeho realizaci v praxi, srov. Tomášek, M. a Týč, V. a kol.: Právo evropské unie, Leges, Praha 2013, str. 70.

ných v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim tak, aby bylo možné trestněprávně postihnout i ta jednání právnických osob, u kterých je to z povahy věci žádoucí.

Zatímco zákon č. 141/20014 Sb., doplňující výčet trestných činů, za které může odpovídat i právnická osoba, představuje jen doplnění dosavadní koncepce rozsahu kriminalizace právnických osob, **řešení, o kterém legislativní návrh Ministerstva spravedlnosti uvažuje, je založeno na naprosto odlišné koncepci a trpí některými zásadními vadami, které by neměly uniknout pozornosti v legislativním procesu.**

Navrhované řešení především mění koncepci rozsahu kriminalizace jednání právnických osob a v důsledku toho masivně rozšiřuje okruh trestných činů, za které mohou být právnické osoby odpovědné. Dosavadní koncepce je založena na tom, že právnické osoby mohou být odpovědné jen za taxativně vypočtené trestné činy v ustanovení § 7 zák. č. 418/2011 Sb. Zatímco zákon č. 141/2014 Sb., o kterém byla řeč v předchozí části příspěvku, tento výčet jen doplňuje o další vypočtené trestné činy, legislativní návrh Ministerstva spravedlnosti zásadně mění koncepci trestní odpovědnosti právnických osob, protože dosavadní princip obrací: Právnické osoby mají být odpovědné *za všechny trestné činy s výjimkou těch, které budou taxativně uvedeny*. To ovšem ve svém důsledku znamená, že se paleta trestných činů, za které může být právnická osoba odpovědná, podstatně rozšiřuje a znamená to tedy i novou kriminalizaci jednání dosud beztrestných pro právnickou osobu.

V této spojitosti je ovšem třeba připomenout převažující stanovisko nauky i praxe, které dosud odmítaly obecnou trestní odpovědnost právnických osob (omezenou dovětkem, „pokud to nevyklučuje povaha právnické osoby“).

V seznamu trestných činů, za které *nemůže* být právnická osoba podle projednávaného návrhu odpovědná, nalézáme zhruba čtyřicet trestných činů, v řadě případů takových, u kterých se vyžaduje zvláštní subjekt trestného činu (konkrétní či speciální, například trestný čin vraždy novorozence matkou, trestný čin dvojího manželství, trestný čin neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku, trestné činy vojenské aj.). U všech ostatních trestných činů by se trestní odpovědnost korporací připouštěla bez ohledu na to, zda se takového trestného činu může vůbec právnická osoba dopustit.

V předchozí části příspěvku jsem kritizoval, že platná a účinná právní úprava trestných činů, kterých se může dopustit právnická osoba, neobsahuje žádný trestný čin z první hlavy zvláštní části trestního zákoníku, tedy žádný trestný čin proti životu a zdraví. Tím jsem ovšem nemínil, že by právnické osoby měly být odpovědné za všechny trestné činy proti životu a zdraví, ale jen za některé, typické pro případnou trestnou činnost právnické osoby (například ublížení na zdraví, neoprávněného nakládání s tkáněmi a orgány, ohrožování zdraví závadnými potravinami). Návrh počítá s tím, že by právnické osoby byly naopak odpovědné za všechny trestné činy proti životu a zdraví, s výjimkou vraždy novorozence matkou, účasti na sebevraždě, neposkytnutí pomoci řidičem dopravního

prostředku a trestných činů proti těhotenství ženy. Znamenalo by to, že by právnická osoba mohla být odpovědná kupříkladu i za trestný čin zabití (§ 141 tr. zák.), záležející v úmyslném usmrcení jiného v silném rozrušení ze strachu, úleku, zmatku nebo jiného omluvitelného hnutí mysli, anebo pro trestný čin rvačky podle § 158 tr. zák. (kdo úmyslně ohrozí život nebo zdraví jiného tím, že se zúčastní rvačky). Je jen škoda, že důvodová zpráva k návrhu nové právní úpravy konkrétně neuvádí, jak často se například tyto dva trestné činy vyskytují v praxi jednání právnických osob, abychom si mohli udělat alespoň představu o míře latence v činnosti právnických osob.

Ve své podstatě tedy přijetí navrhované právní úpravy bude znamenat rozsáhlou kriminalizaci jednání právnických osob a prakticky zavedení generální trestní odpovědnosti právnických osob.

Domnívám se, že navrhovaná právní úprava není správná a dostatečně promyšlená, protože bude znamenat v aplikační praxi tendenci stíhat právnické osoby za všechny trestné činy, které nejsou uvedeny ve výjimkách, a to bez ohledu na to, zda se jich právnická osoba dopustit může či nemůže, což může být u dlouhé řady trestných činů aktuální otázka, jak jsem poukázal na výše uvedených dvou trestných činech proti životu a zdraví.

Takový postup je ovšem v rozporu se principem subsidiarity trestní represe, který je hmotněprávním korektivem trestní represe a výslovně je vyjádřen v ustanovení § 12 odst. 2 tr. zák. slovy, že „trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu“.

Princip subsidiarity trestní represe se uplatní při posuzování trestných činů jak pachatelů fyzických osob, tak pachatelů právnických osob, jak ostatně konstatuje i zásada vyslovená v právní větě aktuálního stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu publikovaného pod č. 26/2014 - IV Sb. rozh. tr. V citovaném materiálu se uvádí, že při aplikaci tohoto principu je třeba respektovat zásadu subsidiarity trestní represe i princip rovnosti před zákonem, nicméně konstatuje, že při úvaze o případné trestní odpovědnosti právnické osoby je třeba zvažovat a porovnávat i možnost a účinnost jejich postihu podle jiných mimo-trestních předpisů, která může být v některých případech širší a vhodnější než u fyzických osob, a to i se zřetelem na rozdílné podmínky trestní odpovědnosti, ale i možností sankcí ukládaných právnickým osobám zpravidla ve správním řízení.

Tedy na jedné straně se zdá být praxe usměrňována v tom smyslu, aby u právnických osob důsledněji aplikovala princip subsidiarity trestní represe a pečlivěji zvažovala možnost jeho aplikace, na straně druhé jsou činěny legislativní návrhy, které mají trestní represí právnických osob rozšířit se všemi možnými negativními důsledky, ke kterým náleží například zahlcení systému trestního soudnictví.

Domnívám se tedy, že legislativní návrh na praktické zavedení generální trestní odpovědnosti právnických osob za všechny trestné činy není dostatečně uvážen ve všech souvislostech a že by neměl být v navrhované podobě přijímán.

Jako poslední argument proti přijetí uvádím, že rozsah kriminalizace právnických osob je jen z drobnějších problémů, které přináší aplikace zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a o řízení proti nim. Domnívám se, že legislativní praxe by si měla všimnout především problémů kardinálnějších, ke kterým náleží zejména nesoulad mezi tímto zákonem a novým soukromým právem, jak na to bylo již v literatuře poukázáno,¹⁸ anebo nejasná a široká koncepce přechodu trestní odpovědnosti na všechny právní nástupce právnické osoby¹⁹ nebo konkrétní nedostatky v sankcionování právnických

osob,²⁰ abych uvedl nedostatky českého zákona o trestní odpovědnosti právnických osob nejzávažnější.

✦ Autor je vedoucím katedry trestního práva
Právnické fakulty UK v Praze.

18 Srov. např. Beran, K.: Trestní odpovědnost právnických osob z hlediska teorie fikce, *Trestněprávní revue* č. 5/2014, str. 107-113.

19 Srov. např. Jelínek, J., Herczeg, J.: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob. Komentář s judikaturou. 2. aktualizované vydání, Leges, Praha 2013, str. 91-95.

20 Např. Kalvodová, V.: Vybrané aspekty sankcionování právnických osob. In Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice. Bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 229-237.

Smlouva o dílo v novém občanském zákoníku (Pohled soudce na vybrané otázky a použitelnost stávající judikatury)

JUDr. Ing. PAVEL HORÁK, Ph.D.

Smlouva o dílo představuje v závazkových vztazích historicky jeden z nejdůležitějších smluvních typů. Svůj význam si zachovává i v novém občanském zákoníku. Následující příspěvek si bere za cíl poukázat na několik okruhů otázek, které z pohledu soudce lze považovat v nové úpravě smlouvy o dílo za významné, a hledá na tyto otázky odpovědi.

Novou úpravou tak dochází k zásadní změně v otázce nároků zhotovitele na zaplacení ceny díla, jestliže dílo bylo dokončeno a předáno jako vadné. Judikatura dosud dovozovala, že zhotovitel v takovém případě nárok na zaplacení ceny díla, nebylo-li mezi stranami dohodnuto něco jiného, nemá. Nová úprava volí řešení odlišné. Zásadní změnou je dále posílení práv objednatele z vad díla, je-li jím stavba. Ustanovení § 2630 zavádí v této souvislosti se zhotovitelem spoluodpovědnost dalších osob za vady stavby. Další, pro účely tohoto příspěvku vybranou, změnou nové úpravy je specifické řešení děl s nehmotným výsledkem.

Konečně, kromě těchto hmotněprávních ustanovení smlouvy o dílo, je z pohledu soudce jednou z nejvýznamnějších změn **nová procesní úprava možných zásahů soudů do autonomie vůle stran, na níž je jinak nový kodex vystavěn.** Nejen pro smlouvu o dílo tak platí, že v zákonem vymezených případech bude moci soud rozhodovat např. o zvýšení ceny nebo dokonce o zrušení smlouvy a vypořádání stran ze smlouvy. Soudní praxe v této souvislosti bude muset vyřešit spoustu otázek, např. jde-li o konstitutivní rozhodování soudů, dále bude-li tyto otázky moci posuzovat soud jako otázky předběžné v řízeních o nároku na plnění, nebo půjde vždy o samostatné řízení, zdali budou dány důvody pro případné procesní spojení věci k projednání, jak by měl vypadat žalobní petit a výrok soudního rozhodnutí a mnohé další. Odpovědi na tyto otázky si příspěvek klade za cíl naznačit v jeho závěru.

Konečně, kromě těchto hmotněprávních ustanovení smlouvy o dílo, je z pohledu soudce jednou z nejvýznamnějších změn **nová procesní úprava možných zásahů soudů do autonomie vůle stran, na níž je jinak nový kodex vystavěn.** Nejen pro smlouvu o dílo tak platí, že v zákonem vymezených případech bude moci soud rozhodovat např. o zvýšení ceny nebo dokonce o zrušení smlouvy a vypořádání stran ze smlouvy. Soudní praxe v této souvislosti bude muset vyřešit spoustu otázek, např. jde-li o konstitutivní rozhodování soudů, dále bude-li tyto otázky moci posuzovat soud jako otázky předběžné v řízeních o nároku na plnění, nebo půjde vždy o samostatné řízení, zdali budou dány důvody pro případné procesní spojení věci k projednání, jak by měl vypadat žalobní petit a výrok soudního rozhodnutí a mnohé další. Odpovědi na tyto otázky si příspěvek klade za cíl naznačit v jeho závěru.

I. Nárok na zaplacení ceny díla, jestliže je dílo vadné

Nejčastějším typem sporu, který soudy řeší v souvislosti se smlouvou o dílo, je přirozeně zhotovitelem žalobou uplatněný nárok na tvrzenou nezaplacenou cenu, nebo část ceny díla. Nejčastější procesní obranou ze strany objednatele je pak tvrzení, že dílo trpí nedodělkou, případně bylo provedeno vadně.

Novou úpravou smlouvy o dílo dochází oproti úpravě v obchodním zákoníku k zásadní změně řešení otázky nároku na zaplacení ceny díla, jestliže je dílo vadné. Připomeňme, že judikatura dovodila k úpravě v obchodním zákoníku, že dílo, které je vadné a má nedodělkou, nelze ve smyslu § 554 odst. 1 obch. zák. považovat za dílo provedené, a to ani tehdy, když je objednatel převzal. Pokud mezi účastníky nebylo sjednáno jinak, zhotoviteli v takovém případě právo na zaplacení ceny díla nevzniklo (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. března 2002, sp. zn. 29 Odo 11/2001, publikovaný v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck, svazek 14, str. 158, a v časopise *Právní rozhledy* č. 7, ročník 2002, str. 340, dále např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. května 2007, sp. zn. 32 Odo 400/2006, a rozsudek ze dne 30. května 2006, sp. zn. 495/2004).

Tento judikatorní závěr způsoboval ve smluvní praxi určité problémy a v soudní praxi u tzv. starších dosud neskončených věcí ještě způsobuje. Větší část smluvní praxe na soudní závěry zareagovala např. tak, že si strany ve smlouvě dohodly, že nároku na zaplacení ceny díla nebrání, trpí-li dílo takovými vadami a nedodělkou, které nebrání užívání díla. Mnohé strany, v oblasti smluv o dílo ve své činnosti nikoli natolik zběhlé, však samozřejmě takové ujednání do smluv nevtělily. V rozhodovací praxi soudce, ať už u soudu prvního stupně, příp. později u soudu odvolacího, jsem se setkával s případy, kdy podle těchto judikatorních závěrů např. nebyl dán nárok na zaplacení celé ceny díla, stavby rodinného domu ve výši 1 000 000 Kč, když např. střecha či okapy trpěly vadami, přičemž smluvní hodnota těchto vadných prací odpovídala např. jen částce 50 000 Kč.

Osobně tyto judikatorní závěry nepovažuji za správné. Podle § 548 obch. zák. objednatel byl povinen zaplatit zhotoviteli cenu v době sjednané ve smlouvě. Pokud ze smlouvy nebo tohoto zákona nevyplývalo něco jiného, vznikal nárok na cenu provedením díla. Ano, podle § 554 odst. 1 zhotovitel splnil svou povinnost provést dílo jeho řádným ukončením a předáním předmětu díla objednateli v dohodnutém místě, jinak v místě stanoveným tímto zákonem. Tedy bez vad. Ale ze zákona, samozřejmě jestliže si to strany přímo nedohodly, něco jiného vyplývalo. Podle § 564 obch. zák. při vadách díla platily přiměřeně § 436 až § 441. Podle § 439 odst. 4 obch. zák. pak do doby odstranění vad nebyl objednatel povinen platit část ceny díla, jež by odpovídala jeho nároku na slevu, jestliže by vady nebyly odstraněny. Z uvedeného lze podle mého názoru dovodit, že zhotovitel i v případě vadného plnění měl nárok na zaplacení ceny díla ponížený o část odpovídající nároku na slevu. Ten podle § 439 odst. 1 obch. zák. odpovídal rozdílu mezi hodnotou, kterou by mělo dílo bez vad, a hodnotou, kterou mělo zboží dodané s vadami, přičemž pro určení hodnot je rozhodující doba, v níž se mělo uskutečnit řádné plnění.

Nová úprava tyto výkladové obtíže odstraňuje a volí zákonné řešení, z něhož lze dovodit, že i v případě, je-li dílo vadné, ale je předvedena objednateli zhotovitelem způsobilost díla sloužit svému účelu, je dán nárok zhotovitele na zaplacení ceny díla.

Podle § 2604 o. z. dílo je provedeno, je-li dokončeno a předáno. **Oproti dosavadní úpravě podle § 554 obch. zák. dochází k jazykové úpravě, nyní je použit vhodnější a užívanější termín dokončeno, oproti dřívějšímu ukončeno. Podstatné však je především, že nyní se hovoří toliko o dokončení díla, nikoli řádném ukončení, tedy tzv. bez vad.** Toto ustanovení představuje úpravu dovršení první části odpovědnosti zhotovitele za prováděné dílo (další je případná povinnost z vad), tedy jeho povinnost dílo dokončit a předat. Byl-li dosud zhotovitel v širším slova smyslu pánem nad dílem, nepodléhajícím, kromě zákonných výjimek a smluvního omezení, příkazům objednatele, zhotovujícím dílo s dostatečnou péčí, zpravidla na své nebezpečí, provedením spočívajícím v dokončení a předání díla, tato první část jeho odpovědnosti končí. Nová úprava předpokládá provedení díla v § 2604 o. z. ve spojení s úpravou dokončení (§ 2605) a předání (§ 2606-2608) má tedy zásadní význam pro posuzování nároků na zaplacení ceny díla v případě, že dílo trpí vadami (§ 2610). Podmínkou nároku na zaplacení ceny díla je, nebylo-li sjednáno něco jiného, provedení díla. **Dílo je tedy podle ustanovení § 2604 provedeno, je-li dokončeno a předáno. Dílo je dokončeno, je-li předvedena jeho způsobilost sloužit svému účelu.** V takovém případě přebírá objednatel dílo s výhradami nebo bez výhrad (srov. § 2605). Znamená to, že i když má objednatel výhrady k dílu, zpravidla tedy pro jeho určité vady, může takové dílo sloužit svému účelu a po jeho předvedení, případně provedení zkoušek (§ 2607), je lze považovat za dokončené. Je-li současně předáno (§ 2608), vzniká zhotoviteli právo na zaplacení ceny díla. **Nově tedy platí, že i dílo, které je vadné, ale bylo předvedeno, že slouží svému účelu, je dílo dokončené, a bylo-li předáno, je objednatel povinen zaplatit cenu díla, nebylo-li sjednáno něco jiného.** Dochází tak k odklonu od stávající úpravy v obchodním zákoníku a judikatorní závěry o tom, že není dán nárok na zaplacení ceny

díla, není-li provedeno řádně, tedy bez vad, nebylo-li dohodnuto něco jiného, jsou nadále neaplikovatelné.

Některé dosavadní judikatorní závěry však naopak mohou být inspirací pro výklad nové úpravy předpokladů dokončení díla podle § 2604 o. z. Dílo je dokončeno, je-li předvedena jeho způsobilost sloužit svému účelu. Objednatel převezme dokončené dílo s výhradami, nebo bez výhrad. Převezme-li objednatel dílo bez výhrad, nepřizná mu soud právo ze zjevné vady díla, namítne-li zhotovitel, že právo nebylo uplatněno včas. Nově je tedy zaváděna povinnost zhotovitele předvést při předání díla jeho způsobilost sloužit svému účelu. Předvedení způsobilosti díla sloužit svému účelu se bude odvíjet od jeho povahy. Jiná (způsobilost) bude u opravené drobné movité věci, např. domácího spotřebiče, jiná u zhotovení složitějšího technologického celku. Na soudní praxi bude nastavení předpokladů, za nichž daná věc bude sloužit svému účelu. Lze se domnívat, že východiskem může být časté ujednání stávající smluvní praxe, ke které došlo v důsledku právě výše zmíněných judikatorních závěrů k dokončení díla podle obchodního zákoníku, směřující k předpokladům, za nichž se má dílo za dokončené a způsobilé k předání. Strany smlouvy si tak často dohodly, že dílo se má za dokončené i v případě, má-li drobné vady, které samy o sobě ani ve spojení s jinými nebrání užívání díla. Ostatně na tomto principu je vystavěn i zákonný závěr v § 2628 o. z., řešící nemožnost objednatele odmítnout převzetí stavby pro ojedinělé drobné vady, které samy o sobě, ani ve spojení s jinými nebrání užívání stavby funkčně nebo esteticky, ani její užívání podstatným způsobem neomezuje. Lze předpokládat, že v praxi si smluvní strany potvrdí, že došlo k předvedení způsobilosti díla sloužit svému účelu např. v protokolu o předání díla.

Dalším podstatným důsledkem § 2605 odst. 2 o. z. je to, že soud nepřizná objednateli právo ze zjevných vad díla, neuplatní-li objednatel při převzetí díla žádné výhrady a namítne-li zhotovitel, že právo nebylo uplatněno včas, tedy výhradou při předání díla. Objednatel je tedy povinen dílo převzít. V uvedeném se může jevit nová úprava problematická. Dílo zjevně vadné objednatel převezme, i když dílo, např. určitý výrobek, bude zcela nefunkční. Objednatel tak bude muset vynaložit určité náklady, např. na uskladnění věci, i v případě, že lze předpokládat, že dojde např. i k odstoupení od smlouvy.

Lze uvést mnohá pro i proti této zásadní změně. Ve prospěch praktičnosti nové úpravy svědčí, že podle úpravy obchodního zákoníku, nebylo-li mezi stranami sjednáno něco jiného, i v případě drobných vad či nedodělků nevznikalo zhotoviteli právo na zaplacení celé ceny díla. Postupem času však, když judikatorní závěry o „vadném díle jako díle nedokončeném“ se tzv. v praxi vžíly, bylo však spíše výjimečné, kdy si smluvní strany nedohodly průběžné placení ceny díla v průběhu jeho provádění, např. formou zálohových plateb. Ve vazbě na dokončení díla byl potom sjednáván zpravidla malý, např. 10%, rozsah závěrečné platby splatné s provedením díla, tedy s jeho bezvadným dokončením a předáním. Závěrečná platba měla charakter tzv. pozastávky. Přes novou úpravu v občanském zákoníku lze předpokládat, že podobná praxe bude obvyklá i nadále.

Proti nové úpravě lze namítnout, že nesjednají-li si strany způsob placení ceny díla v jejím průběhu, mohla by nová úpra-

va vést zhotovitele k menší snaze dílo provést zcela bez vad, neboť i při dokončení díla s vadami a jeho převzetí s výhradami objednatel podle § 2605 o. z. by zhotoviteli vzniklo právo na zaplacení celé ceny díla podle § 2610 odst. 1 o. z.

V této souvislosti je třeba vnímat i § 2610 odst. 2 o. z. a novou úpravu § 2606 o. z. upravující předávání a přebírání děl, která se provádí po odlišitelných částech, kdy u takových děl vzniká právo zhotovitele na zaplacení ceny za každou takovou část při jejím provedení, tedy dokončení a předání každé jednotlivé části objednateli. Následující § 2611 o. z. pak upravuje právo zhotovitele požadovat u díla prováděného po částech přiměřené části odměny s přihlédnutím k vynaloženým nákladům.

I pro novou úpravu tak platí, že jestliže si účastníci smlouvy o dílo sjednali, že cena díla bude placena měsíčně v závislosti na provedených pracích, není pro vznik práva na zaplacení ceny díla rozhodující provedení díla (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Odo 543/2002).

Je proto třeba zdůraznit, že nová úprava smlouvy o dílo upřednostňuje autonomii vůle smluvních stran, strany smlouvy si mohou dohodnout vznik nároku na zaplacení ceny díla podle svého uvážení i podle nové úpravy. V tomto smyslu je proto použitelná i dosavadní judikatura, zohledňující dispozitivnost ustanovení obch. zákoníku smlouvu o dílo upravujících.

II. Spoluodpovědnost dalších osob spolu se zhotovitelem za vady stavby

Další zásadní změnou v občanském zákoníku jsou speciální ustanovení § 2623 až § 2630, která nově upravují zvláštní režim stavby jako díla. Dochází tak k obdobné systematice jako u smlouvy kupní, obsahující zvláštní ustanovení o koupi nemovité věci (§ 2128 až § 2131). **Subsidiárně se však na dílo, kterým je stavba, použijí obecná ustanovení smlouvy o dílo § 2586 až § 2619.** Tedy ta dosavadní ustanovení smlouvy o dílo s výjimkou těch týkajících se určení ceny podle rozpočtu. **Ustanovení o stavbě jako zvláštním druhu díla dopadají jak na stavbu, která je zhotovována, upravována nebo opravena, ale také na úpravu nemovitých věcí.** Z ustanovení § 506 zjistíme, že součástí pozemku je prostor nad povrchem i pod povrchem, stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení (dále jen „stavba“) s výjimkou staveb dočasných, včetně toho, co je zapuštěno v pozemku nebo upevněno ve zdech. Je tedy užitá legislativní zkratka stavby pro „stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení“. Připomeňme v této souvislosti, že nově je věcí v právním smyslu právo stavby (§ 1240 až § 1256). Stavbu chápeme podle nové úpravy jako věc v právním smyslu výjimečně. Podle obecné části jsou nemovité věci mj. podzemní stavby se samostatným účelovým určením, např. podzemní garáže. Technicky se stavbou rozumí veškerá stavební díla, která vznikají stavební nebo montážní technologií, bez zřetele na jejich stavebně-technické provedení, použité stavební výrobky, materiály a konstrukce, na účel využití a dobu trvání. Zvláštní ustanovení smlouvy o dílo, upravující poměry ke stavbě jako dílu, neobsahují ani zvláštní úpravu vlastnického práva ke stavbě, která je předmětem díla. Ustanovení § 2624 potom řeší nebezpečí škody na stavbě. Zhotovuje-li se objednateli stavba na objednávku, nese zhotovitel nebez-

pečí škody nebo zničení stavby až do jejího předání, ledaže by ke škodě došlo i jinak.

Velmi podstatnou změnou je však především spoluodpovědnost dalších osob spolu se zhotovitelem za vady díla. Ustanovení § 2630 proto představuje zásadní změnu v úpravě povinností z vad díla. Dosavadní úpravy, ať už v obchodním zákoníku, nebo občanském zákoníku z roku 1964, byly postaveny na výlučné odpovědnosti zhotovitele za provádění díla. I současná úprava v občanském zákoníku je konstruována na zásadní roli zhotovitele po celou dobu provádění díla (srov. komentář k § 2592). Proto úprava § 2630 není se zbývajícími ustanoveními smlouvy o dílo zcela konzistentní. Lze ji snad odůvodnit právě zvláštním charakterem staveb jako děl.

Nově je upravena solidární povinnost zhotovitele s tzv. poddodavatelem, dále dodavatelem stavební dokumentace a konečně i tím, kdo prováděl dozor nad stavbou.

Úprava může vnést určitou nejistotu do vzájemných vztahů zhotovitele a jeho subdodavatelů, zhotovitele a autorů projektové a jiných dokumentací a také zhotovitele a stavebního dozoru. Za situace, kdy s autorem projektové dokumentace a stavebním dozorem je zpravidla smluvně svázán i sám objednatel, půjde zpravidla o komplikované posuzování rozsahu povinnosti jednotlivých osob z vad a smluvních titulů, z nichž je tato povinnost dána.

Komplikovaný bude i závazkový vztah mezi těmi, kdo přímý smluvní závazkový vztah mezi sebou nemají, tedy objednatel a subdodavatel zhotovitele.

Už samotné vymezení některých pojmů užitých v tomto ustanovení může představovat určité výkladové obtíže. Důvodová zpráva v tomto ohledu mlčí.

Půjde zejména o výklad pojmu „stavební dokumentace“. Ztožňují se s definičním vymezením, které provedl K. Marek, kdy za dokumentaci stavby označuje takový souhrn dokladů, které se pro stavbu zpracovávají v souvislosti s funkcemi, které budou plnit. V první fázi stavby jde o dokumentaci při přípravě investice. Jde o technicko-ekonomické studie nebo studie souboru staveb. Ve druhé fázi stavby se zpravidla zpracovávají jednotlivé stupně projektové dokumentace: dokumentace přikládána k návrhu na vydání rozhodnutí o umístění stavby, dokumentace přikládána k žádosti o vydání stavebního povolení, dokumentace pro provedení stavby zpracovaná projektantem nebo vybraným zhotovitelem. Kromě těchto dvou stupňů projektové dokumentace bývají zpracovávány realizační dokumentace stavby, dokumentace (výkresy) skutečného provedení stavby, dokumentace pro výběr zhotovitele, koncepční projekt pro technologickou část stavby. Pokud pro stavbu není třeba stavební povolení, ale stačí jen její ohlášení, zpracovává se dokumentace k ohlášení stavby. U jednodušších staveb tak nejsou vyhotovovány všechny dokumentace, ale některé z nich mohou plnit více funkcí.¹

Poněkud snazší je výklad pojmů dozor nad stavbou a subdodavatel.

V případě dozoru nad stavbou půjde o v praxi obvyklý stavební dozor.

¹ Marek, K. Ke smlouvě o dílo (podle obchodního zákoníku). Obchodní právo, 2009, č. 9, 10, str. 11.

Ilustrační foto

Poddodavatelem (pravděpodobně převází v praxi obvyklejší označení subdodavatel) bude osoba ve smluvním vztahu se zhotovitelem zúčastněná na provádění díla a odlišná od stran hlavní smlouvy o dílo.

Pro všechny solidárně povinné platí větší či menší míra možnosti se zprostit solidární povinnosti z vad. Subdodavatel se své povinnosti zprostit, prokáže-li, že vadu způsobilo jen rozhodnutí zhotovitele nebo toho, kdo nad stavbou vykonával stavební dozor. Úprava tak klade větší nároky na subdodavatele zhotovitele a na jejich rozhodnutí do smluvního závazku s generálním zhotovitelem vstoupit. Protože subdodavatel není ve smluvním vztahu s objednatel a § 2630 o. z. zakládá právo objednatele proti zhotoviteli, nemůže se subdodavatel dohodou se zhotovitelem své povinnosti z vad vůči objednateli zprostit.

Ten, kdo dodal stavební dokumentaci, se své odpovědnosti zprostit, prokáže-li, že vadu nezpůsobila chyba ve stavební dokumentaci. Lze předpokládat, že soudy budou řešit značně komplikované spory, kde otázka rozsahu odpovědnosti bude často řešena jako otázka předběžná, a to na základě rozsáhlého a nákladného dokazování, zejména znaleckými posudky. Půjde tak zřejmě často o spor, jestli k vadám díla došlo v důsledku vadného projektu, nebo činnosti zhotovitele.

Ten, kdo prováděl dozor nad stavbou, se povinnosti zprostit, prokáže-li, že vadu stavby selhání dozoru nezpůsobilo. Tedy samotné selhání stavebního dozoru, např. v jeho nepřítomnosti na stavbě může a nemusí zakládat podle okolností jeho povinnost z vad díla. Jestliže se však této povinnosti bude chtít zprostit, musí prokázat, že vadu způsobilo něco jiného, tedy zpravidla činnost zhotovitele nebo projektanta.

Společně pro všechny možnosti zproštění povinnosti jednotlivých osob je, že důvody zproštění musí prokázat, je tedy na nich důkazní břemeno.

Druhý odstavec § 2630 upravuje předpoklady zproštění povinnosti zhotovitele z vad stavby vázané na výlučné způ-

sobení vad dodavatelem stavební dokumentace nebo dozorem nad stavbou. Druhou podmínkou pro takové zproštění je skutečnost, že vady způsobila osoba, kterou si objednatel sám zvolil. Povinnosti z vad stavby se tak zhotovitel nezprostit, jestliže vadu způsobil jeho subdodavatel. V takovém případě je povinen z vad, jakoby vadu způsobil sám.

Nezbývá, než doporučit smluvním stranám věnovat pozornost ujednáním o povinnosti z vad jednotlivých osob podílejících se na provádění díla.

III. Dílo jako nehmotný výsledek činnosti

Nová úprava smlouvy o dílo přináší **změnu i v chápání předmětu díla jako výsledku činnosti. Nově jím není jen hmotně zachycený výsledek činnosti, ale i ten nehmotný (§ 2587 o. z.). Jde tedy o každý jiný výsledek činnosti.**

Občanský zákoník v závěru úpravy smlouvy o dílo v § 2631 až § 2635 obsahuje některá ustanovení věnující se zvláštní povaze děl s nehmotným výsledkem – předání nehmotného výsledku činnosti (§ 2632), nakládání s předmětem duševního vlastnictví ze strany zhotovitele (§ 2633) či objednatele (§ 2634) a výsledek činnosti z veřejného příslibu (§ 2635).

Podle § 2631 o. z. spočívá-li dílo v jiném výsledku činnosti, než je zhotovení věci nebo údržba, oprava či úprava věci, postupuje zhotovitel při této činnosti, jak bylo ujednáno a s odbornou péčí tak, aby dosáhl výsledku činnosti určeného ve smlouvě. Nová úprava přebírá právní úpravu stanovenou v § 556 obch. zák. Nicméně vzhledem k odlišnému vymezení předmětu soukromých práv tak, jak ho chápe nová úprava, není legislativně-technické zpracování díkce tohoto ustanovení (jeho pouhým převzetím z dřívější právní úpravy) zcela přiléhavé.

Zjevně tedy z působnosti ustanovení § 2631 nejsou vyloučeny všechny výkony na jakýchkoli věcech v právním slova smyslu (§ 489 o. z.), nýbrž pouze výkony na věcech hmot-

ných (§ 496 odst. 1 o. z.). Na druhou stranu sem zjevně nespádají i taková díla, která jsou prováděna na jiných hmotných předmětech soukromých práv, než jsou věci. Tedy např. úkony na zvířatech (§ 494 o. z.), např. veterinární či obdobné činnosti. Dále pak úkony na lidském těle a jeho částech (§ 493 o. z.), včetně takových odňatých částí těl, které jsou cestou fikce za hmotné věci považovány (§ 112 o. z.), tedy např. kosmetické, masážní apod. služby. S ohledem na technické možnosti by do působnosti tohoto ustanovení nebylo možno případně řadit ani úkony prováděné na ovladatelných přírodních silách (§ 497 o. z.).

Naopak z hlediska předmětové působnosti komentovaného ustanovení (na rozdíl od některých ustanovení následujících) je nerozhodné, zda výsledek činnosti zhotovitele splňuje znaky předmětu duševního vlastnictví nebo zda se jedná o nehmotnou věc v právním slova smyslu či nikoli. K pojmům duševního vlastnictví, nehmotné věci a jejich vztahu se podrobně vyjadřují např. I. Telec a P. Tůma.²

Praxe samozřejmě podobná díla znala již dříve. Dřívější právní teorie však na základě tehdejší právní úpravy v obchodním zákoníku, jež připouštěla předmět díla pouze jako trvale hmotně zachycený výsledek činnosti, považovala za nehmotný předmět typové smlouvy např. projektovou dokumentaci, písemně zpracovaný posudek, či na různých nosičích zachycený zpracovaný software. Oproti tomu hmotně nezachycený výsledek činnosti, jako např. koncert hudební skupiny nebo skutečněň ohňostroj, byl pojímán jako předmět tzv. nepojmenovaných smluv.

Vzhledem ke shora uvedenému novému zákonnému pojetí předmětu soukromých práv a opuštění podmínky (trvalého) hmotného zachycení výsledku činnosti zhotovitele je, podle typové smlouvy o dílo, nutné při vymezení pojmu „díla s nehmotným výsledkem“, rozlišovat především to, zda výsledek činnosti určený ve smlouvě má mít podle vůle stran jako takový podstatu hmotnou nebo naopak nehmotnou. **Nerozhodné však v tomto směru je, zda má být provedení nehmotného díla trvale hmotně zachyceno či nikoli. Tomu odpovídá i dikce tohoto ustanovení, která oproti předchozí právní úpravě opouští podmínku „hmotného zachycení výsledku činnosti“.** Ostatně každý nehmotný statek, důsledně vzato, musí být nějakým způsobem hmotně zachycen ve smyslu jeho objektivní materializace, neboť jinak by nemohl být okolím vůbec vnímán. Nemusí se však nutně jednat o zachycení trvalé ve formě fixace na hmotném nosiči, může se tak stát i způsobem efemérním, např. pouze prostřednictvím zvukových vln apod.

Na hmotné či nehmotné povaze výsledku činnosti zhotovitele zjevně nic nemění to, zda v souvislosti s vytvářením a zachycením hmotného díla byla nějakým způsobem ovlivněna i věc hmotná nebo zda naopak při provádění hmotného díla došlo zároveň k vytvoření či pozměnění nehmotné věci či jiného nehmotného předmětu. Kupříkladu má-li být dle ujednání stran výsledkem činnosti zhotovitele vytvoření (původního) architektonického díla, jež má být odevzdáno v podobě architektonické studie, není z hlediska nehmotné povahy tohoto díla významné, že při jeho zachycení došlo k zásahu do hmotné věci, která slouží pouze jako nosič tohoto nehmotného výsledku (papíru, datového nosiče apod.). Naopak má-li být předmětem činnosti zhotovitele provedení

stavby budovy, nic na hmotné povaze tohoto výsledku nemění to, že při jeho provádění mohlo dojít k vytvoření nehmotného statku (architektonického díla) či jeho přetvoření apod. Není rovněž vyloučeno, aby jedna smlouva o dílo obsahovala jak ujednání o provedení nehmotného výsledku (např. vytvoření autorského díla architektonického nebo jeho technické zpracování do podoby projektové či jiné dokumentace), tak i provedení výsledku hmotného (např. stavbou tohoto architektonického díla). Každý z těchto povahově odlišných výsledků činnosti zhotovitele se pak může řídit různými ustanoveními typové smlouvy o dílo. Jelikož hranice při jejich rozlišení nemusí být vždy zcela zřetelná, lze z důvodu právní jistoty doporučit výslovné ujednání stran o způsobu plnění takto vymezených předmětů díla.

Ustanovení § 2632 pak upravuje zvláštní postup při předání díla s nehmotným výsledkem. Je v poměru speciality k § 2605 o. z., zmíněném výše v souvislosti s nároky na zaplacení ceny díla, je-li dílo vadné. Je zde konstruována vyvratitelná právní domněnka předání díla, jestliže je dokončeno a zhotovitel umožnil objednateli jeho užití.

Umožnění užití díla s nehmotným výsledkem je nutné vykládat vzhledem k účelu smlouvy o dílo a týká se podle okolností jak případného předání hmotného nosiče zachycujícího nehmotný statek, tak i např. odstranění právních omezení, např. udělení licence, jiného souhlasu s využitím apod., a to podle účelu smlouvy.

Přestože pro dílo s jiným výsledkem činnosti je konstruována vyvratitelná právní domněnka předání, nemění to nic na zákonných důsledcích podle § 2605 a § 2610. Pro nárok na zaplacení ceny tak bude podle § 2610 odst. 1 platit, že je dán, bylo-li dílo dokončeno a předáno. Nárok na zaplacení ceny díla vzniká tedy i předáním vadného díla (podrobněji srov. komentář k § 2610). Podle § 2605 odst. 2 soud nepřizná objednateli právo ze zjevných vad díla, neuplatní-li objednatel při převzetí díla žádné výhrady a namítne-li zhotovitel, že právo nebylo uplatněno včas, tedy výhradou při předání díla.

Pro dílo s jiným nehmotným výsledkem činnosti to bude v praxi znamenat, že jde-li např. o koncert hudební skupiny s populárním zpěvákem, pak odehráním koncertu pro objednatele zhotovitel umožnil objednateli jeho užití. Měl-li tedy objednatel možnost jeho sledování a poslechu. Neuplatnil-li však objednatel při koncertu žádné výhrady, pak se lze domnívat, že právo z v soudním řízení namítané vady, že hudebníci jenom hráli a nezpívali, ač obě bylo objednáno, nebude k námitce zhotovitele objednateli přiznáno. Tedy předpokládáme-li, že chybějící zpěv hudební skupiny s populárním zpěvákem je vadou zjevnou, což u některých hudebních skupin a zpěváků nemusí tak úplně platit.

Výsledek činnosti, který je předmětem práva průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, může zhotovitel podle nové úpravy v občanském zákoníku poskytnout i jiným osobám než objednateli, bylo-li tak ujednáno. Neobsahuje-li smlouva výslovný zákaz tohoto poskytnutí, je k němu zhotovitel oprávněn, není-li to vzhledem k povaze díla v rozporu se zá-

2 Telec, I., Tůma, P.: Licenční smlouva v pojetí nového občanského zákoníku. In: Ják, L. (ed.): Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, Metropolitan University Prague Press, Praha 2012, str. 64 a násl.

jmy objednatele. Dochází logicky k omezení nakládání s výsledkem činnosti, který podléhá právní ochraně podle předpisů práva průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví.

Pojem duševní vlastnictví není v našem právním řádu pozitivněprávně vymezen. V nejširším slova smyslu je možné za duševní vlastnictví považovat vše, co je nehmotným (ideálním) soukromoprávním předmětem, ať již se jedná o nehmotnou věc v právním smyslu, anebo o právní předmět jiný, a zároveň, co je oddělitelné od osoby (tzn. je majetkem) a samo o sobě není právem (tzn., že existuje jako alespoň potenciální majetková hodnota jako taková). Duševní vlastnictví tedy na rozdíl od osobnosti představuje majetek, a to majetek nehmotný, chápaný v nejširším slova smyslu jako vlastnění jakéhokoli předmětu, který je alespoň potenciální majetkovou hodnotou. Z hlediska vědeckého doktrinárního vývoje je právo duševního vlastnictví systematicky rozlišováno na práva k výtvorům vztahující se na výtvořiny jak umělecké nebo vědecké, tak i technické povahy, a na práva k hospodářským výkonům. Kritériem tohoto doktrinárního třídění je, zda jde o výsledek lidské tvořivosti, který je spjat s lidskou vlastností, nebo o pouhý hospodářský výkon. V hraničních případech dochází ke vzájemnému souběhu obou těchto výsledků, a tedy i o souběh práv duševního vlastnictví; např. grafická ochranná známka, jejímž obsahem je grafické dílo umělecké, nebo průmyslový vzor, jehož obsahem je dílo užitého umění.³

Pouze z hlediska právní ochrany předmětu duševního vlastnictví (která navíc může být v každém státě jiná) je nutné rozlišovat, zda je zde dána absolutní právní ochrana takového předmětu, popř. zda existuje právní ochrana jiná, nebo zde žádná právní ochrana není.⁴ Absolutně právní ochrana duševního vlastnictví spočívá ve stanovení subjektivních absolutních majetkových práv při nakládání s předměty duševního vlastnictví, ať již se jedná o duševní lidské výtvořiny, jako jsou díla, vynálezy a jiné nehmotné výsledky procesu lidské tvořivosti, zkoumání a myšlení, nebo o nehmotné předměty hospodářské povahy. Jelikož výsledkem duševní tvůrčí činnosti mohou být různé výsledky více či méně originálních myšlenek, námětů, návodů a řešení, je poskytována právní ochrana pouze takovým předmětům duševního vlastnictví, které jsou společností považovány za vhodné k ochraně právní úpravou. Ve vztahu k duševním výtvorům tak jde zpravidla o výsledky tvorby, výzkumu, či jiné činnosti, které jsou dostatečně jedinečné či originální. Předměty práv duševního vlastnictví lze proto směňovat, užívat, ale i ochraňovat vždy podle dané právní úpravy v konkrétním státě.

Zákonodárce užitím pojmu „průmyslové nebo jiné duševní vlastnictví“ dává najevo, že pojem duševního vlastnictví je složen ze dvou dílčích pojmových součástí, z nichž každá je ovládána poněkud jinými právními zásadami. Jde jednak o průmyslové vlastnictví, jehož právní ochrana se typicky vyznačuje udělením výsady ze strany orgánu veřejné

moci (srov. zejm. zák. č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví). Zákonná úprava těchto předmětů je zakotvena ve více dílčích právních předpisech. Jde především o právní předpisy v oblasti patentů a užitných vzorů (zákon č. 527/1990 Sb., zákon č. 478/1992 Sb.), průmyslových vzorů (zákon č. 207/2000 Sb.), topografie polovodičových výrobků (zákon č. 529/1991 Sb.), ochranných známek (zákon č. 441/2003 Sb.), označení původu a zeměpisných označení (zákon č. 452/2001 Sb.). Mezi jiné duševní vlastnictví pak spadají především předměty autorského práva a práv souvisejících, která jsou zakotvena v autorském zákoně (zák. č. 121/2000 Sb.), odrůdy rostlin (zákon č. 408/2000 Sb.), obchodní firma a jiné předměty, u nichž může přicházet v úvahu pouze nepřímá právní ochrana relativním právem, např. při nekalé soutěži (např. obchodní tajemství, know-how a důvěrné informace, vědecké objevy a zřejmě i zlepšovací návrhy).

Stejně jako pro každé jiné dílo, platí i pro dílo, jehož výsledkem činnosti je předmět práva průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, rozhodné smluvní ujednání o způsobu nakládání s dílem po jeho provedení. Právní ochrana předmětů duševního vlastnictví v České republice zásadně vychází z toho, že v důsledku samotného vytvoření předmětu duševního vlastnictví na základě smlouvy o dílo nedochází k převodu či přechodu subjektivních absolutních majetkových práv na objednatele. Zhotoviteli je tak v obecné rovině zpravidla zachována možnost rozhodovat o způsobu nakládání se zhotoveným dílem, což může být v rozporu s hospodářskými zájmy objednatele. Vzhledem k této zvláštní povaze duševního vlastnictví, resp. jeho právní ochrany, je v § 2633 o. z. zdůrazněna nutnost smluvního ujednání zhotovitele s objednatelem pro poskytnutí provedeného díla, spočívajícího v předmětu duševního vlastnictví, i jiným osobám než objednateli.

Neobsahuje-li smlouva výslovný zákaz tohoto poskytnutí, je k němu zhotovitel oprávněn, není-li to vzhledem k povaze díla v rozporu se zájmy objednatele. Lze předpokládat, že má-li zhotovitel zájem na nešíření výsledku činnosti, začlení tento požadavek do smlouvy o dílo. Bude jinak záležet na konkrétní povaze díla, zdali lze možnost šíření výsledku činnosti připustit či nikoli. Jinak tomu bude např. u muzikálové hudby objednané divadelní scénou, kdy se bez dalšího nepředpokládá, že by tato hudba nemohla být provozována jinde. Jiná situace může nastat při zhotovení loga či jiného výtvarného ztvárnění výrobků či služeb objednatele za účelem jejich odlišení od výrobků a služeb konkurence. Zde by bylo nepochybně v rozporu se zájmy objednatele, kdyby takové logo vytvořené pro něho tzv. na zakázku bylo zhotovitelem poskytnuto i jinému podnikateli.

Z povahy věci to má praktický význam pouze tehdy, pokud splněním díla nedochází k převodu absolutních majetkových práv, popř. k převodu jejich výkonu, na objednatele, neboť v takovém případě je sám objednatel oprávněn rozhodnout o užití díla jinými osobami. Tato situace může nastat buď na základě výslovného ujednání stran (není-li tato možnost ve vztahu ke konkrétnímu předmětu duševního vlastnictví zvláštním zákonem zakázána), nebo na základě dispozitivních ustanovení zvláštních předpisů, jako tomu je např. u autorských děl spočívajících v počítačových programech,

3 Telec, I., Tůma, P.: Přehled práva duševního vlastnictví a jeho právní ochrany v České republice, Právní rádce č. 2/2004.

4 Telec, I., Tůma, P.: Licenční smlouva v pojetí nového občanského zákoníku, In: Jakl, L. (ed.): Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, Metropolitan University Prague Press, Praha 2012, str. 78.

databázích či kartografických dílech (srov. § 58 odst. 7 autorského zák.).

Případně výhradní užívání takového díla může být spojeno i s odlišným cenovým vyjednáváním o díle. V této souvislosti K. Čada předpokládá, že v řadě případů v rámci sporu se podaří objednateli prokázat, že poskytnutí předmětu díla jiným osobám je v rozporu s jeho zájmy. Komplikované jsou přitom případy spolupráce při vytvoření díla nehmotné povahy, na němž se podílí řada spolupůvodců, z nichž někteří jsou v pracovním či obdobném poměru k různým zaměstnavatelům a někteří působí například pouze jako osoby samostatně výdělečně činné. Pokud jsou vzájemná ujednání nedostatečně propracovaná, může dojít ke složitým, finančně i časově náročným sporům. Lze se v nich potom domáhat zákazu rušení práva, odstranění následků porušení, ale i škody a v případě nemajetkové újmy i přiměřeného zadostiučinění, včetně využití institutu předběžného opatření. Pro předcházení těmto nepříjemným následkům lze využít i úřadovací řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví a kvalifikovanou rešeršní činnost směřující k závěru o průmyslově-právní čistotě díla, neboli průmyslově-právní nezávadnosti.⁵

Ustanovení § 2633 o. z. je vzhledem k jeho účelu nutné vykládat tak, že se nestanoví, není-li dohodnuto něco jiného, jen případný zákaz zhotoviteli poskytnout duševní vlastnictví jiné osobě, ale i zákaz jeho využití samotným zhotovitelem. Vzniká-li v souvislosti s provedením díla licence, jedná se při splnění podmínek tohoto ustanovení o zvláštní způsob vzniku licence výhradní (ustanovení je tak v poměru speciality k § 2362).

Je-li předmětem díla výsledek činnosti, který je chráněn právem průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, má se za to, že jej zhotovitel poskytl objednateli k účelu vyplývajícímu ze smlouvy.

V ustanovení § 2635 je zakotvena vyvratitelná právní domněnka vzniku licence k předmětu průmyslového nebo duševního vlastnictví svědčící objednateli (je v poměru speciality k § 2358).

Zvláštní povaha nehmotného díla, které je předmětem duševního vlastnictví, zavazuje smluvní strany k nakládání s dílem v souladu s právními předpisy, upravujícími práva průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví. V souladu s nimi pak dílo zhotovitel poskytuje objednateli, a to k účelu vyplývajícímu ze smlouvy, z čehož se odvozuje i rozsah a obsah licence poskytnuté na základě tohoto ustanovení.

Na tomto závěru nic nemění to, že účel smlouvy není pojmovým znakem typové smlouvy o dílo podle občanského zákoníku. Smluvní závazek díla však pojmově úzce souvisí s hospodářskými (popř. jinými) zájmy stran tohoto závazku (kauza), kterých má být závazkem dosaženo. Přestože účel nemusí být nutně ve smlouvě o dílo výslovně sjednán, závazek díla má povahově vždy svůj účel a je obdobně jako běžné soukromé závazky kauzální. Závazek ze smlouvy o dílo by bez svého hospodářského (či jiného) důvodu ztrácel smysl existence. Pro případ posouzení rozsahu a obsahu licence podle komentovaného ustanovení je účel smlouvy o dílo rozhodující skutečností a je třeba jej v civilním soudním řízení tvrdit a dokazovat. Z důvodu právní jistoty je tedy vhodné účel provádění díla s nehmotným výsledkem výslovně dojednat. Po-

dle okolností nelze vyloučit, že součástí obsahu takto vzniklé licence ve prospěch objednatele bude i právo podlicence.⁶

Z povahy věci má ustanovení § 2635 o. z. praktický význam pouze tehdy, pokud splněním díla nedochází k převodu absolutních majetkových práv, popř. k převodu jejich výkonu, na objednatele, neboť v takovém případě je sám objednatel oprávněn dílo užívat a nakládat s ním. Tato situace může nastat buď na základě výslovného ujednání stran (není-li tato možnost ve vztahu ke konkrétnímu předmětu duševního vlastnictví zvláštním zákonem zakázána), nebo na základě dispozitivních ustanovení zvláštních předpisů, jako tomu je např. u autorských děl spočívajících v počítačových programech, databázích či kartografických dílech (srov. § 58 odst. 7 autorského zák.).

V praxi se zcela běžně uzavírají tzv. smíšené smlouvy, kombinující smlouvu o dílo a licenční smlouvu, kde často není v ujednání o ceně rozlišováno, která část plnění představuje cenu díla a která licenční odměnu, což však není zakázáno.

Zvláštní úpravu u autorských děl na objednávku představuje § 61 autorského zák. **Je-li dílo autorem vytvořené na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku), platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícímu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak.** K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy, nevyplývá-li z tohoto zákona jinak. Není-li sjednáno jinak, autor může dílo vytvořené na objednávku užit a poskytnout licenci jinému, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy objednatele.

H. Chaloupková a P. Holý v této souvislosti upozorňují na to, že ustanovení autorského zákona neupravuje samostatný smluvní typ. Půjde o podle o. z. uzavřenou licenční smlouvu nebo právě o smlouvu o dílo. Podle o. z. je třeba také posuzovat formu právního úkonu, jeho platnost apod. Pokud ve smlouvě o dílo není sjednán způsob a rozsah užití díla, je třeba vycházet při užití díla objednatel z účelu vyplývajícího ze smlouvy. Jde o zákonnou licenci limitovanou účelem smlouvy a je tedy třeba doporučit, aby ve smlouvě byl takový účel vymezen. Jestliže objednatel hodlá užit dílo ke způsobu a rozsahu, který překračuje účel vyplývající ze smlouvy o dílo, je k tomu oprávněn jen na základě licenční smlouvy. Stranám samozřejmě nic nebrání v tom, aby další licenci rozšířily možnost užití díla. V zájmu objednatele pak je, aby si smluvně zajistil výhradnost licence, neboť výhradnost práva nelze dovozovat z toho, že si dílo objednal. Autor má za poskytnutí licence nárok na odměnu, a sice za podmínku ustanovení upravujících licenční smlouvu.⁷

Ustanovení § 61 autorského zák. se tedy použije tehdy, je-li zhotovitelem díla osobně autor. Je-li však zhotovitelem díla podle typové smlouvy o dílo jiná osoba než sám autor (např. zaměstnavatel autora), použijí se ustanovení občanského zákoníku.⁸

5 Horáček, R., Čada, K., Hajn, P.: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2005, str. 173.

6 Srov. obdobně Telec, I., Tůma, P.: Autorský zákon. Komentář, C. H. Beck, Praha 2007, str. 580.

7 Chaloupková, H., Holý, P.: Autorský zákon. Komentář, 4. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 111.

8 Srov. Telec, I., Tůma, P. 2007, str. 581 či obdobně srov. Kříž, J., Holcová, I., Kordač, J., Křesťanová, V.: Autorský zákon. Komentář a předpisy související, Linde Praha, Praha 2005. Naopak poněkud odlišně srov. Chaloupková, H., Holý, P.: Autorský zákon. Komentář, 4. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 111.

IV. Oprávnění soudních zásahů do autonomie vůle smluvních stran

Konečně mnohé, zejména procesní, otázky vyvolává soudům poskytnutý široký prostor v některých zákonem předvídaných situacích zasahovat do autonomních ujednání stran. Soud tak může např. při určení ceny díla podle rozpočtu za podmínek podle § 2620 odst. 2 o. z. podle svého uvážení rozhodnout o spravedlivém zvýšení ceny díla. Může ale také rozhodnout i o zrušení smlouvy a o tom, jak se strany vypořádají.

Rozhodování soudů zasahující do autonomního ujednání stran „v zájmu spravedlivého řešení“ přitom zákon předvídá i na mnoha jiných místech (např. u dovolání se neúčinnosti úroků z prodlení podle § 1972 odst. 1). V některých případech jde o logické řešení. Např. v případě šněrovacích smluv podle § 2000 o. z. nebo změn okolností podle § 1766 o. z. Podle tohoto ustanovení tak např. nedohodnou-li se strany v přiměřené době, může soud k návrhu kterékoli z nich rozhodnout, že závazek ze smlouvy změní obnovením rovnováhy práv a povinností stran, anebo že jej zruší ke dni a za podmínek určených v rozhodnutí. Návrhem stran přitom není soud vázán. Dále lze zmínit např. i možnou ingerenci soudu do zakázané konkurenční doložky podle § 2975 o. z.

Cílem příspěvku není polemizovat, zda a kdy je na místě takto do autonomie vůle stran zasahovat, ale toliko poukaz na procesní obtíže, které nová úprava může vyvolávat. **Soudní praxe bude v této souvislosti muset např. vyřešit, jde-li o konstitutivní rozhodování soudů, bude-li tyto otázky moci posuzovat soud jako otázky předběžné v řízeních o nároku na plnění, nebo půjde vždy o samostatné řízení, zdali budou dány důvody pro případné procesní spojení věci k projednání, jak by měl vypadat žalobní petít a výrok soudního rozhodnutí a mnohé další.**

Domnívám se, že ve vztahu k povaze takového rozhodnutí bude třeba rozlišovat jednotlivé případy, ne vždy bude muset jít o konstitutivní rozhodnutí, které nově zakládá práva a povinnosti stran. Vyjdeme-li z toho, že **konstitutivním rozhodnutím se právní vztah zakládá, mění nebo ruší, pak takovým rozhodnutím bude zřejmě situace, kdy soud např. zvýší cenu díla, smlouvu zruší, příp. nově stanoví vyšší povinnosti plnit účastníkovi řízení.** Nedochází k deklaratornímu potvrzení závazku, který tady již byl.

Je-li tomu tak, co to může v soudní praxi přinášet. Bylo-li v úvodu zmíněno, že např. u smluv o dílo je nejčastější spor mezi účastníky o zaplacení ceny díla, když žaluje zhotovitel, nelze vyloučit situaci, kdy objednatel se bude bránit, že dílo nebylo dokončeno, a zhotovitel namítne, že se tak stalo v důsledku mimořádných nepředvídatelných okolností podle § 2620 odst. 2 o. z. Zákon předvídá, že soud zde bude moci rozhodnout o spravedlivém zvýšení ceny za dílo, anebo o zrušení smlouvy a o tom, jak se strany vypořádají. Vzniká otázka, jestli tak bude moci soud učinit i bez návrhu. Domnívám se, že nikoli. Návrh, je-li jej potřeba, by zřejmě mohl podat jak zhotovitel, tak objednatel. Vyloučí soud takový

návrh k samostatnému řízení, nebo jej spojí s řízením o zaplacení ceny díla? Jestliže jej vyloučí, přeruší do jeho skončení řízení o zaplacení ceny díla? Jestliže nevyloučí, a shledá důvody pro zvýšení ceny díla nebo zrušení smlouvy a vypořádání stran, zamítne žalobu na zaplacení ceny díla a rozhodne o zvýšení ceny díla s tím, že dílo nebylo dosud dokončeno s důsledky, že když bude dokončeno, bude dán nárok v novém řízení na zaplacení takové zvýšené ceny díla? Nebo když budou dány důvody pro zrušení smlouvy a vypořádání stran, bude zamítnuta žaloba na plnění ceny díla a rozhodnuto o vypořádání stran? Otázek je mnoho. Domnívám se, že nebude v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení, když bude příp. řízení o zaplacení ceny díla přerušeno do skončení řízení o spravedlivém zvýšení ceny díla nebo o zrušení smlouvy a o tom, jak se strany vypořádají.

Z možných situací takového zásahu soudu snad lze zmínit ještě onen nárok na zaplacení úroků z prodlení, který bude často spojen s nárokem na zaplacení samotné tvrzené dlužné jistiny. Dovolá-li se věřitel podle § 1972 neúčinnosti ujednání o úroku z prodlení za zde uvedených podmínek, použijí se místo něho ustanovení zákona, ledaže soud rozhodne v rámci spravedlivého řešení jinak. I když takové rozhodnutí bude zřejmě mít stejnou povahu, jako v případě § 2620 o. z., bude zřejmě moci soud rozhodnout o dlužné jistině spolu s úrokem z prodlení v jednom řízení.

Jedním z vodítek pro postup soudu v takových situacích mohou být zahraniční úpravy následků změn okolností, kde rozhodování soudů a možné zásahy do ujednání stran mohou být na místě. V této souvislosti lze odkázat na podrobnější rozbor, který v literatuře k § 1766 o. z. učinila již např. L. Piechowiczová.⁹

Závěrem lze v této souvislosti uvést, že zákonodárce, kromě zde uvedených možných zásahů soudů do autonomních ujednání stran, otázky soudního rozhodování upravoval v tomto navýsost hmotněprávním kodexu skutečně výrazně. Zda to bylo na místě, ukáže zřejmě až vývoj soudní praxe při řešení těchto otázek.

✦ Autor je předsedou senátu Nejvyššího soudu.

✦ Příspěvek byl přednesen na XXII. Karlovarských právnických dnech v červnu 2014.

NOVINKA C. H. BECK

Tichý/Pipková/Balarin

Kupní smlouva v novém občanském zákoníku

Komentář • § 2079–2183

Brožované, 528 stran

cena 790 Kč, obj. číslo BK15

Objednávejte se slevou

v eShopu na www.beck.cz

inzerce

⁹ Piechowiczová, L. Praktické otázky následků změn okolností, Rekodifikace a praxe, č. 1/2014, str. 8 až 13.

Smlouva zasílatelská, smlouva o přepravě věci, smlouva o provozu dopravního prostředku

prof. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

S rozvojem obchodu v moderním hospodářství vzrostl význam dopravy. Znásobení dopravních prostředků a množství dopravovaného zboží vedlo k tomu,

že smlouvy upravující oblast dopravy se staly zejména od počátku 21. století nejobvyklejší a nejrozšířenější. Zejména se používá smlouva o přepravě věci, smlouva zasílatelská a často též smlouva o provozu dopravního prostředku.

V praxi dochází i k situacím, kdy se pro přepravu v jednom „obchodním případě“ uzavírá z nadepsaných druhů více smluv než jedna (smlouva zasílatelská a smlouva o přepravě věci, nebo více smluv o přepravě věci apod.), i když v poslední době jsou smluvními stranami stále častěji vyžadována komplexní logistická řešení buď podle smlouvy zasílatelské, nebo podle smlouvy nepojmenované.

Zasílatelství (§ 2471-2482 o. z.)

Zasílatelskou smlouvou se zasílatel zavazuje příkazci obstarat mu vlastním jménem a na jeho účet přepravu zásilky z určitého místa do jiného určitého místa, případně i obstarat nebo provést úkony s přepravou související, a příkazce se zavazuje zaplatit zasílateli odměnu.

Je-li ujednáno, že zasílatel obstará pro příkazce od příjemce zásilky přijetí peněžních prostředků nebo že uskuteční jiný inkasní úkon dříve, než příjemci vydá zásilku nebo doklad umožňující se zásilkou nakládat, použijí se přiměřeně i ustanovení o dokumentárním inkasu.

Zasílatelství (spedice) je species komisionářské smlouvy. Občanský zákoník do značné míry recipuje platnou úpravu obchodního zákoníku (§ 601 a násl. obch. zák.).

Rozvoj obchodu a dopravy šel ruku v ruce s rozvojem zasílatelství (spedice) – oborem, jehož předmětem je provoz obstaravatelské činnosti v oblasti přepravy věci (zásilek). Došlo k oddělení zasílatelství jako obstarávání přepravy od přímého provádění přepravy. V praxi se však někdy přesně nerozlišuje mezi dopravou a spedicí a dochází k zaměňování těchto činností s možnými negativními důsledky z toho plynoucími.

Při posuzování druhu smlouvy vidíme, že se jedná o druh smlouvy o obstarání, zvláštní druh smlouvy komisionářské. Podstatné je, že **zasílatel zde vystupuje vlastním jménem na účet příkazce. Jde o smlouvu úplatnou.** Případy, kdy se smlouva bu-

de uzavírá písemně, například pro dokumentování dohodnutého obsahu, včetně výše úplaty, nebudou výjimečné.

Podle ujednání v zasílatelské smlouvě má zasílatel vůči příkazci odpovědnost zejména: za včasné obstarání přepravy, za udělení správných dispozic k provedení přepravy (např. k nakládce zboží, k použití vhodného vozidla, k termínu přepravy, k zajištění vykládky), za upozornění příkazce na zjevnou nesprávnost jeho pokynů, při požádání o doplnění pokynů, při nesprávném rozhodnutí zasílatele při nebezpečí z prodlení (zvolení způsobu, jak naložit se zásilkou), za správné nakládání se zásilkou, za zanedbání péče při sjednávání podmínek přepravy, při odvrácení škody na převzaté zásilce, při zanedbání povinnosti podat příkazci zprávu o škodě, která zásilce hrozí nebo která již vznikla, spočívající v péči při prodeji zásilky, již hrozí podstatná škoda.

Vychází se z předpokladu, že zasílatel je osoba, které je problematika zasílatelství velmi dobře známa. Zejména vzhledem ke svému předmětu činnosti má být na odpovídající odborné úrovni. Očekává se též, že zasílatel bude působit s patřičnou odbornou péčí.

Zdá se, že s tím však nekoresponduje živnostenský zákon. Živnostenský zákon dříve zařazoval „vnitrostátní zasílatelství“ mezi koncesované živnosti. „Mezinárodní zasílatelství“, což je činnost po odborné stránce náročnější, ve svých přílohách vůbec neuváděl, tím byla tato činnost volnou živností, k jejímuž výkonu postačilo provést ohlášení příslušnému živnostenskému úřadu. Novelou živnostenského zákona došlo k „vyjmutí“ vnitrostátního zasílatelství z koncesovaných živností, a **zasílatelství je volnou živností jako celek**, ke které ve smyslu živnostenského zákona není třeba zvláštní odborné způsobilosti, ale jen splnění obecných podmínek provozování živnosti podle živnostenského zákona.

To může jistě v praxi způsobit v některých případech problémy, protože provozování zasílatelské živnosti se u nás nyní věnují i podnikatelské subjekty s nižšími odbornými znalostmi.

Pro srovnání uvedme, že např. v Rakousku je zasílatelství živností, jejíž provozování vyžaduje podle živnostenského zákona udělení povolení správního úřadu při splnění následujících podmínek: provozovatel po absolvování čtyřletého učebního poměru v zasílatelském obchodě úspěšně složil zkoušku s výučním listem zasílatele, pokud živnost provozuje osobně; vedoucí pracovník zasílatele, v případě právnické osoby, splnil stejnou podmínku, jako kdyby provozoval zasílatelství osobně; nebo provozovatel nebo vedoucí zasílatelského subjektu absolvoval odbornou střední, případně vysokou školu se specializací doprava a zasílatelství.

Odbornost při zasílatelství se snaží rozvíjet profesní organizace. Zasílatelé v České republice se sdružili do **Svazu spedi-**

ce a logistiky České republiky (byl založen pod původním názvem Svaz spedice a skladování ČR), který je od roku 1992 řádným členem FIATA (Fédération Internationale des Associations de Transitaires et Assimilés – Mezinárodní federace zasilatelských svazů). Pro členy Svazu je standardem používání **Všeobecných zasilatelských podmínek**, které vydali.

S použitím citovaných všeobecných podmínek však zřejmě nevystačíme u speciálních zásilek. Zcela specifické požadavky a nároky na zasilatele i dopravce vznikají zejména u dopravy zboží vyšší hodnoty nebo při požadavcích na zvláštní technické podmínky (např. antistatické prostředí). V zahraničí se dopravy tohoto typu nazývají „High – Tech – Transport“. Zde bude nezbytné sjednat smlouvu s ohledem na individuální znaky takové přepravy.

V současné době se stále více podnikatelů obrací na profesionální zasilatelské společnosti, které jsou garanty přepravy v co nejkratším čase při současném převzetí ostatních formalit spojených s přepravou zásilky. Profesionalitou svých zaměstnanců a technologickou vyspělostí (ta mj. umožňuje sledovat údaje o celém pohybu zásilky od adresáta k příjemci) zajišťují kvalitní služby, a proto se stávají každodenně zasilateli mnoha zásilek vyžadujících rychlost doručení, šetrné zacházení či promptní celní odbavení.

V dnešním moderním pojetí již totiž profesní zasilatel neplní jen funkci obstaravatele přepravy, ale je schopen poskytnout širší potřebnou pomoc. Takové postavení zasilatele se dostává do popředí především u mezinárodních přeprav zboží, které jsou organizačně i odborně náročné a kde dopravce již nemůže vzhledem ke svému zaměření poskytnout přepravi odpovídající servis.

Úkolem dopravce je zboží přepravit, úkolem zasilatele může pak být zajistit v přepravním řetězci pro svého příkazce vše potřebné k tomu, aby se zásilka dostala od odesílatele k příjemci.

Začíná se hovořit o „přepřavě zboží na klíč“, kde jde zejména o již výše zmíněná komplexní logistická řešení, umožňující výrobcům, případně prodejcům zboží, plně se soustředit na předmět jejich činnosti a veškeré činnosti související s tokem zboží přenechat péči zasilatele.

Není-li smlouva uzavřena v písemné formě, má zasilatel právo žádat, aby mu příkazce doručil příkaz k obstarání přepravy (zasilatelský příkaz).

V zasilatelském příkazu by mělo být specifikováno zboží a místo odeslání a určení. Zasilatelský příkaz však není ke vzniku smlouvy nutný, i když je obvyklý; zasilatelský příkaz není cenným papírem.

Je třeba rozlišovat, zda se zasilatel zavazuje obstarat přepravu věci, či se zavazuje přepřavit věc. V prvním případě uzavírá smlouvu zasilatelskou, ve druhém případě smlouvu o přepřavě věci, přičemž není rozhodující, zda bude či nebude přepravu provádět vlastními či cizími dopravními prostředky.

V souvislosti se správným určením smlouvy a obsahem smlouvy je třeba upozornit na to, že obdobná je situace u vystavení zasilatelského příkazu. Dojde-li k nepřesnému označení tohoto příkazu (často se setkáváme s označeními jako „dopravní příkaz“ nebo „příkaz k přepřavě“), je rozhodující obsah tohoto příkazu.

„Dopravní příkaz“ či „příkaz k přepřavě“ bude „zasilatel-

ským příkazem“ pouze za předpokladu, že z něj plyne obstarání přepravy jako předmětu uzavírané smlouvy. Nebude-li to jasné, může naopak odlišné označení příkazu sloužit jako prostředek k tvrzení, že úmyslem příkazce nebylo dát „zasilatelský příkaz“, nýbrž že mu šlo o uzavření přepravní smlouvy.

Mohou nastat situace, kdy nejen zasilatel přepravu neuskutečňuje (k čemuž ani zasilatelská smlouva není cílena), ale kdy zasilatel k obstarání přepravy použije další osobu – dalšího zasilatele (tzv. mezizasilatele). Pak odpovídá zasilatel, jako by přepravu obstaral sám. Využití dalšího zasilatele může přicházet v úvahu zejména při různých navazujících druzích dopravy a při přepravách do míst v zahraničí.

Ke klasické formě využívání služeb mezizasilatele zasilatelem dochází při provozu „sběrné služby“. Tento mezizasilatel, jakožto smluvní partner zasilatele, se zavazuje zasilateli obstarat určité činnosti za zasilatele, např. obstarání svozu a rozvozu zboží z terminálu v zahraničí.

Pokud to neodporuje smlouvě nebo nezakáže-li to příkazce nejpozději do začátku uskutečňování přepravy, může zasilatel přepravu, kterou má obstarat, uskutečnit sám. Vystupuje pak i ve funkci dopravce. Při provádění přepravy zde tedy bude jednodušší funkční uspořádání. Tento postup se označuje jako tzv. samovstup.

Potom ovšem nepůjde při přepřavě o vztahy ze smlouvy zasilatelské, ale ze smlouvy o přepřavě věci.

Způsob a podmínky přepravy zasilatel ujedná s vynaložením potřebné péče tak, aby co nejlépe vyhovovaly zájmům příkazce, které zasilatel zná.

Povinnost pojistit zásilku má zasilatel, jen bylo-li to ujednáno. Případnou povinnost pojistit zboží tedy zasilatel nemá ze zákona, ale jen, když to stanoví smlouva.

Při zachování potřebné péče nemůže sice zasilatel všechny pokyny příkazce podrobovat detailnímu rozboru, měl by je však přijímat a běžně posuzovat právě s odpovídající potřebnou péčí. Upozornění příkazci pak zasilatel provádí, jde-li o chyby příkazce, které jsou zřejmé.

Při plnění závazku je zasilatel povinen s vynaložením potřebné péče sjednat způsob a podmínky přepravy odpovídající co nejlépe zájmům příkazce, jež vyplývají ze smlouvy a jeho příkazů nebo jež jsou zasilateli jinak známé. Uplatňuje se jeho zaměření a specializace na daný předmět činnosti. Potřebná péče se neváže jen úzce na vlastní činnost obstaravatelskou, ale i ke zboží. Zasilatel totiž odpovídá za škodu na převzaté zásilce vzniklou při obstarávání přepravy, ledaže ji při vynaložení potřebné péče nemohl odvrátit.

Zasilatel by měl být profesním subjektem pro obstarávání přepravy, nemusí však mít dobré znalosti o přepravovaném zboží a jeho charakteru, i když opak by byl jeho výhodou. Sám nezná všechny údaje o zásilce a obsahu zásilky. Pro obstarání přepravy však tyto informace potřebuje získat od příkazce, aby mohl postupovat odpovídajícím způsobem. Případná nesprávnost by mohla vést ke vzniku škody.

Neposkytne-li příkazce zasilateli správné údaje o obsahu zásilky a o všech skutečnostech potřebných k uzavření smlouvy o přepřavě, nahradí škodu, která zasilateli vznikne porušením této povinnosti.

Příkazce je povinen poskytnout zasilateli správné a úplné údaje o obsahu zásilky a jeho povaze, jakož i o jiných skuteč-

nostech potřebných k uzavření smlouvy o přepravě. V případě porušení této povinnosti příkazce odpovídá za škodu, která zasílateli vznikne. Toto se týká zejména nebezpečného zboží a zboží, které je pouze podmíněně připuštěno k přepravě za splnění podmínek pro přepravu nebezpečného zboží.

Tyto podmínky jsou upraveny také různými mezinárodními úmluvami (ADR pro silniční přepravu, RID pro přepravu železniční, IMDG pro přepravu námořní).

Zasílatel je povinen podat příkazci zprávu o škodě, která zásilce hrozí nebo která na ní vznikla, jakmile se o tom dozví, jinak odpovídá za škodu vzniklou příkazci tím, že tuto povinnost nesplnil. Jde o speciální ustanovení ve vztahu k obecné preventivní a oznamovací povinnosti v rámci úpravy náhrady škody. Jde přitom o škodu podstatnou i nepodstatnou.

Speciální úprava řeší situace, kdy hrozí bezprostředně podstatná škoda na zásilce a není čas vyžádat si pokyny příkazce, nebo příkazce prodlévá s takovými pokyny. Tehdy může zasílatel prodat zásilku vhodným způsobem na účet příkazce, a to podle § 2126 a § 2127 o. z.

Zasílatel nenese obecně nebezpečí vzniku škody na zásilce. Odpovídá pouze za škodu na převzaté zásilce vzniklou v době při obstarávání přepravy. To však neplatí, prokáže-li, že ji nemohl odvrátit. Jde o speciální ustanovení k obecnější úpravě škody na převzaté věci.

Škoda se však nehradí, když ten, kdo věc převzal, prokáže, že škoda by vznikla i jinak.

V této souvislosti je třeba si uvědomit, že zasílatel neodpovídá za porušení smluv sjednaných s dopravci, tedy neodpovídá příkazci za škody, které mu vzniknou porušením přepravní smlouvy ze strany dopravce.

Pokud by zasílatel porušil jiné zákonné či smluvní povinnosti, pak bude odpovídat podle obecných ustanovení o náhradě škody.

Věděl-li příjemce zásilky o pohledávce zasílatele ze zasílatelské smlouvy vůči příkazci, anebo musel-li o ní vědět, stává se přijetím zásilky ručitelem za tuto pohledávku.

Jde o posílení práv zasílatele a vznik ručení ze zákona. To však platí jen tehdy, pokud o pohledávce věděl nebo vědět musel.

Za obstarání přepravy přísluší zasílateli smluvní úplata, nebo, nebyla-li smluvna, úplata obvyklá v době sjednání smlouvy při obstarávání obdobné přepravy. Kromě toho má zasílatel nárok na úhradu užitečných nákladů, které účelně vynaložil za účelem splnění svých závazků, a na úhradu nákladů, které účelně vynaložil při plnění svého závazku.

Zde je třeba si uvědomit, kdy zasílatel splní svoji smlouvu. Zasílatelskou smlouvou se zasílatel zavazuje příkazci, že mu obstará vlastním jménem na jeho účet přepravu věci z určitého místa do jiného určitého místa. Toto obstarání přepravy zasílatel provede nejen vyhledáním vhodného dopravce a vhodného dopravního prostředku, ale především uzavřením příslušné smlouvy o přepravě věci.

V praxi se diskutuje, zda má zasílatel svoji základní povinnost ze zasílatelské smlouvy splněnu v okamžiku uzavření příslušné smlouvy s dopravcem a podáním zprávy o tomto příkazci, nebo až v okamžiku ukončení přepravy, tedy odevzdáním zásilky příjemci.

Podle mého názoru je příkazce povinen zaplatit zasílateli

úplatu a vzniklé náklady bez zbytečného odkladu poté, kdy zasílatel zajistil obstarání přepravy uzavřením příslušných smluv s dopravci, popřípadě meziasílateli, a podal o tom zprávu příkazci.

Další „průběh“ přepravy je zasílatel povinen sledovat a podávat informace příkazci s ohledem na stanovenou zákonem preventivní a oznamovací povinnost (mj. v souvislosti s náhradou škody).

Kromě podrobnějšího sjednání jiných otázek je zejména vhodné, aby byla podrobnější úprava otázek úplaty ujednána v konkrétní smlouvě. Mohu jen doporučit i podrobnější dohodu o způsobech účtování – fakturace a placení.

Zasílatel má k zásilce, dokud je zásilka u něho nebo dokud má listiny, které ho opravňují se zásilkou nakládat, **zástavní právo** k zajištění dluhů příkazce vyplývajících ze smlouvy. To platí i v případě, že zásilka nebo listiny jsou u někoho, kdo je má u sebe zasílatelovým jménem.

Meziasílatel uplatní na žádost dřívějších zasílatelů všechna práva, která jim přísluší z jejich zástavního práva, a má právo i povinnost jejich práva uspokojit. Uspokojí-li je, přecházejí na něho spolu se zástavním právem, které je zajišťuje.

K zajištění svých nároků vůči příkazci má tedy zasílatel zástavní právo k zásilce, dokud je zásilka u zasílatele nebo u někoho, kdo ji má u sebe jeho jménem, anebo dokud má zasílatel listiny, které jej opravňují, aby se zásilkou nakládal.

Pokud o to dřívější zasílatelé požádají, uplatní pak meziasílatel všechna práva, která jim z jejich zástavního práva přísluší; má k tomu určené právo i povinnost tato jejich práva uspokojit. Jestliže tak učiní, přecházejí tato práva na něho spolu se zástavním právem, které je zajišťuje. Jde pak o cesi ze zákona.

Zasílatelská smlouva je vlastně speciální úpravou se vztahem k přiměřenému použití smlouvy komisionářské. Zákon tuto situaci řeší tak, že právní úpravu zasílatelství upravuje v § 2471 až § 2481 o. z. a v ostatním odkazuje na přiměřené použití ustanovení o komisi, která jsou v § 2455-2470 o. z.

Přeprava věci (§ 2555-2563 o. z.)

Základní ustanovení (§ 2555 a násl.) tohoto smluvního typu určuje, že **smlouvou o přepravě věci se dopravce zavazuje odesílateli, že přepraví věc jako zásilku z určitého místa odeslání do určitého místa určení, a odesílatel se zavazuje zaplatit mu přepravné.** Toto ustanovení zahrnuje podstatné náležitosti smlouvy.

Ke vzniku smlouvy dochází zásadně dohodou o podstatných náležitostech smlouvy. Podstatné náležitosti smlouvy tvoří:

- určení věci, která se má přepravit,
- závazek dopravce k přepravě věci,
- stanovení místa odeslání a místa určení,
- závazek odesílatele k úplatě.

U této právní úpravy je určen zvláštní způsob zániku smluvního vztahu. Nepožádá-li odesílatel dopravce o převzetí zásilky v ujednané době a není-li ujednána do šesti měsíců od uzavření smlouvy, pak práva a povinnosti ze smlouvy zaniknou.

Půjde-li ovšem o vztahy s cizím prvkem, budeme se muset řídit i úpravou mezinárodních smluv, a to zejména těmito mezinárodními úmluvami upravujícími přepravu zboží:

- Úmlouvou COTIF – JPP/CIM (pro železniční přepravu),

- Úmluvou CMR (pro silniční přepravu),
- Varšavskou úmluvou (pro leteckou přepravu),
- Úmluvou OSN o námořní přepravě zboží.

Tyto mezinárodní smlouvy se vztahují na mezinárodní přepravu. I ustanovení mezinárodních smluv nejsou jen dispozitivní, ale i kogentní. Tam, kde jsou kogentní ustanovení, si smluvní strany pochopitelně nemohou ve svých smlouvách dohodnout odlišná ujednání.

Pro vztahy s cizím prvkem je vhodné upozornit na jedno opomíjené ustanovení nejčastěji používané mezinárodní smlouvy, a to Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR).

Úmluva ve svém čl. 1 říká, že tato Úmluva se vztahuje na každou smlouvu o přepravě zásilek za úplaty silničním vozidlem, jestliže místo převzetí zásilky a předpokládané místo jejího dodání, jak jsou uvedeny ve smlouvě, leží ve dvou různých státech, z nichž alespoň jeden je smluvním státem této Úmluvy.

Toto ustanovení platí bez ohledu na trvalé bydliště a státní příslušnost stran. Z toho vyplývá, že Úmluva se použije na smlouvy o přepravě věci i mezi tuzemskými subjekty, předpokladem jejího použití je, že místo převzetí zásilky a předpokládané místo jejího dodání leží ve dvou různých státech.

Z toho plyne, že pokud český odesílatel uzavírá smlouvu s českým dopravcem, je-li místo odeslání zásilky v České republice a místo přijetí zásilky mimo ČR, např. ve Slovenské republice, uzavírají smlouvu o **přepravě věci podle Úmluvy CMR**, nikoliv podle občanského zákoníku.

Na tuto skutečnost se však v praxi, žel, někdy zapomíná a na straně odesílatele, dopravce či příjemce zásilky bývá pak dosti problémů, např. při reklamacích, při uplatňování nároků na náhradu škody. Úmluva totiž jiným způsobem než občanský zákoník upravuje práva a povinnosti odesílatele, dopravce či příjemce zásilky, jejich odpovědnost a nároky na náhradu škody.

Pro smlouvu o přepravě věci není předepsaná písemná forma, dopravce je však oprávněn požadovat, aby mu odesílatel potvrdil požadovanou přepravu v přepravním dokladu, a odesílatel je oprávněn požadovat, aby mu dopravce písemně potvrdil převzetí zásilky. Potvrzení tedy vyžadují písemnou formu.

Je-li k provedení přepravy potřeba zvláštních listin, je odesílatel povinen předat je dopravci nejpozději při předání zásilky k přepravě. Odesílatel odpovídá za škodu způsobenou dopravci nepředáním těchto listin nebo jejich nesprávností.

Odesílatel je také povinen poskytnout dopravci správné údaje o obsahu zásilky a jeho povaze. Pro porušení této povinnosti platí totéž, co pro porušení povinnosti u zvláštních listin.

K provádění přepravy může mít též úzký vztah právní úprava cenných papírů. Potvrzení o převzetí zásilky lze totiž nahradit náložním listem. **Náložný list je cenný papír, se kterým je spojeno právo požadovat na dopravci vydání zásilky v souladu s obsahem náložního listu; lze jej vydat na jméno, na řad nebo doručitele.** Od toho je však třeba odlišit „nákladní list“, který zná úmluva CMR – zde jde o doklad provázející zásilku, který je dokladem o uzavření přepravní smlouvy.

Náložný list je tedy cenným papírem. Dopravci nepřísluší prověřovat, proč má náložný list osoba, která jej předkládá. Jde-li o náložný list na řad a není-li v náložním listu uvedeno, na čí řad je vydán, platí, že je vydán na řad odesílatele.

Z náložního listu na řad oprávněné osoby lze převést práva vyplněným nebo nevyplněným rubopisem; z náložního listu na jméno lze převést práva na jinou osobu podle ustanovení o postoupení pohledávky.

V důsledku vázanosti ČR mezinárodními úmluvami a v důsledku užívání mezinárodních pravidel (např. FIATA) dochází k našemu ovlivnění mezinárodně užívanou terminologií a s výrazem „náložný list“ se v praxi nesetkáme ve všech případech. Běžné je tu i přímé použití označení konkrétního druhu náložního listu (konosament, případně BL pro námořní přepravu atp.).

Minimální obsah náložního listu je určen § 2572 o. z. Náložný list obsahuje alespoň:

- jméno dopravce a jeho bydliště nebo sídlo,
- jméno odesílatele a jeho bydliště nebo sídlo,
- označení, množství, váhu nebo objem přepravovaných věcí,
- formu náložního listu; pokud byl vydán na jméno nebo na řad, i označení osoby, na jejíž jméno nebo řad byl vydán,
- údaj o místě určení, a
- místo a den vydání náložního listu a dopravcův podpis.

Při vydání náložního listu ve stejnopisech dopravce vyznačí na každém stejnopisu jejich počet.

Po vydání náložního listu má právo přerušit přepravu jen osoba oprávněná z náložního listu. Jen tato oprávněná osoba má právo na vydání zásilky. Bylo-li vydáno více stejnopisů náložního listu, vyžaduje se předložení více stejnopisů.

Pro případ, že by došlo ke zničení nebo ztrátě náložního listu, je dopravce povinen vydat odesílateli nový náložný list. Vzhledem k tomu, že jde o cenný papír, ukládá zákon povinnost vyznačit, že jde o list náhradní. V případě zneužití původního náložního listu je odesílatel povinen uhradit škodu, která tím byla dopravci způsobena.

Pro dopravce je vždy rozhodný obsah náložního listu, a to pro nároky osoby podle náložního listu oprávněné. Dopravce se může vůči této osobě dovolávat ustanovení smlouvy uzavřené s odesílatelem, jen pokud jsou obsažena v náložním listu, nebo pokud se na tato ustanovení v něm výslovně odkazuje. Vůči osobě oprávněné podle náložního listu může dopravce uplatnit jen námitky, které vyplývají z obsahu náložního listu nebo ze vztahu dopravce k oprávněné osobě.

Dopravce má k zásilce, dokud s ní může nakládat, zástavní právo k zajištění dluhů vyplývajících ze smlouvy. V případě, že vázne na zásilce několik zástavních práv, má zástavní právo dopravce přednost před zástavními právy dříve vzniklými a zástavní právo dopravce má přednost před zástavním právem zasílatele.

Dopravce je povinen provést přepravu ve smluvené lhůtě, jinak bez zbytečného odkladu. Některé lhůty přitom určují přepravní řády.

V pochybnostech počíná lhůta běžet dnem následujícím po převzetí zásilky dopravcem. Jestliže je dopravci příjemce zásilky znám, je povinen mu zásilku doručit. Pokud si má podle smlouvy příjemce v místě určení zásilku vyzvednout, je povinen mu oznámit ukončení přepravy. Úmluva CMR potom zmiňuje i situace, kdy nebyla dodací lhůta sjednána, a uvádí i lhůty, po jejichž uplynutí je nedodaná zásilka považována za ztracenou.

V praxi se vyskytují i případy, kdy je zásilka přepravována postupně několika dopravci, přičemž s každým z nich

je uzavřena samostatná smlouva. Může přitom jít zejména o kombinaci různých druhů dopravy (např. železniční a navazující silniční). V těchto případech odpovídá každý dopravce samostatně.

Velmi často je ovšem doprava zajišťována tak, že je smlouva uzavřena jen s dopravcem jediným, a ten využívá ke splnění i dopravce další. Dopravce totiž může splnit svůj závazek pomocí dalšího dopravce. Odpovídá však přitom stejně, jako by přepravu uskutečňoval sám.

Pro případ, kdy se spojilo k provedení přepravy několik dopravců, může být však určeno v přepravních řádech, který z dopravců a za jakých podmínek za přepravu odpovídá.

Omezí-li přepravní řády povinnost dopravce k náhradě újmy na zdraví, nepřihlíží se k tomu. Případná omezení povinnosti dopravce k náhradě újmy v přepravních řádech se nevztahují na případy újmy způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti.

Povinnost dopravců provozujících veřejnou přepravu nahradit škodu nebo jinou újmu mohou přepravními řády omezit jen ve zvlášť odůvodněných případech, kdy potřeba takového omezení pro vnitrostátní přepravu nezbytně vyplývá ze zásad platných pro mezinárodní přepravu.

Nový občanský zákoník upravuje i problematiku prodlení s vyzvednutím přepravované věci. **Je-li osoba oprávněná vyzvednout zavazadlo či zásilku v prodlení s vyzvednutím věci déle než šest měsíců, může dopravce věc na účet této osoby prodat.** Jedná-li se o věc větší hodnoty a zná-li dopravce adresu této osoby, vyzvednutí jí předem o zamýšleném prodeji a poskytne jí dodatečnou přiměřenou lhůtu k vyzvednutí věci. Kratší lhůtu mohou v odůvodněných případech určit přepravní řády. Zejména jedná-li se o věci nebezpečné povahy nebo o věci, které se rychle kazí.

Je přitom pro vymezené případy umožněn i svépomocný prodej. Dopravce může zásilku na účet odesílatele prodat při bezprostřední hrozbě podstatné škody na zásilce, není-li čas vyžádat si pokyny odesílatele, anebo prodlévá-li odesílatel s nimi.

Smlouvu o přepravě věci řadíme mezi smlouvy **úplatné**. Smluvní strany se v praxi dohodnou zejména na **použití příslušných tarifů dopravce**.

Dopravci přísluší smluvená úplata nebo, nebyla-li smluvena, úplata obvyklá v době uzavření smlouvy s přihlédnutím k obsahu závazku dopravce. Dopravci vzniká nárok na přepravné po provedení přepravy do místa určení, nestanoví-li smlouva, že se tak stane v době jiné. Dopravce má nárok na poměrnou část přepravného s přihlédnutím k přepravě již uskutečněné, nemůže-li dokončit přepravu pro skutečností, za něž neodpovídá.

Dopravce odpovídá za škodu na zásilce, jež vznikla po jejím převzetí dopravcem, až do jejího vydání příjemci. To neplatí, pokud dopravce nemohl škodu odvrátit při vynaložení odborné péče (§ 2566 odst. 1 o. z.).

Za škodu na zásilce dopravce neodpovídá, jestliže prokáže, že byla způsobena:

- odesílatelem, příjemcem nebo vlastníkem zásilky;
- vadou nebo přirozenou povahou obsahu zásilky včetně obvyklého úbytku;
- vadným obalem, na který dopravce upozornil odesílatele

při převzetí zásilky k přepravě, a byl-li vydán nákladní nebo náložný list, byla v něm vadnost obalu poznamenána;

- vadným obalem, i když dopravce na vadnost obalu neupozornil, jestliže vadnost nebyla při převzetí poznatelná (§ 2566 odst. 2 a 3 o. z.).

V souvislosti se škodou na zásilce má dopravce stanoveny **ještě další povinnosti**. Dopravce je povinen urychleně podat odesílateli zprávu o škodě na zásilce vzniklé do jejího předání příjemci. Jestliže však příjemce nabyt práva na vydání zásilky, je povinen tuto zprávu podat příjemci. Dopravce odpovídá za škodu způsobenou odesílateli nebo příjemci porušením této povinnosti. Jde o zvláštní druh oznamovací povinnosti.

Při ztrátě nebo zničení zásilky je dopravce povinen nahradit cenu, kterou měla zásilka v době, kdy byla předána dopravci.

Při poškození nebo znehodnocení zásilky je dopravce povinen nahradit rozdíl mezi cenou, kterou měla zásilka v době jejího převzetí dopravcem, a cenou, kterou by v této době měla zásilka poškozená nebo znehodnocená.

I v oblasti odpovědnosti dopravce za škody vzniklé na zásilce je třeba upozornit na odlišnosti v ustanovení, které nacházíme v úmluvě CMR, neboť právě náhrada škody na zásilce ztracené nebo poškozené bývá častým předmětem sporů. Úmluva CMR totiž v článku 17 poměrně podrobně určuje vyloučení odpovědnosti dopravce; v článku 23 je potom uvedeno omezení náhrady škody, kterou má dopravce povinnost nahradit.

Jednotlivé druhy přepravy mají svá významná specifika. Tomu odpovídá i speciální úprava některých otázek v přepravních řádech vydaných zejména pro železniční přepravu, leteckou přepravu, přepravu silniční a vodní vnitrozemskou přepravu a přepravu námořní. Úpravu jednotlivých otázek však musí přepravní řády upravit v rámci vymezeném zákonem.

Provoz dopravního prostředku (§ 2582-§ 2885 o. z.)

Základní ustanovení (§ 2582 o. z.) tohoto smluvního typu určuje, že **smlouvou o provozu dopravního prostředku se zavazuje poskytovatel provozu dopravního prostředku (provozce) přepravit náklad určený objednatelům provozu dopravního prostředku a k tomu účelu s dopravním prostředkem buď vykonat jednu nebo více předem určených cest, nebo během smluvené doby vykonat cesty podle určení objednatele a objednatel se zavazuje zaplatit odměnu.**

Závazky poskytovatele a objednatele v základním ustanovení určují podstatné náležitosti smlouvy.

Podstatné náležitosti smlouvy tvoří:

- určení dopravního prostředku,
- určení provozu, tj. určení cesty nebo cest anebo doby k vykonání cest,
- závazek poskytovatele k přepravě nákladu,
- závazek objednatele k úplatě.

Smlouva bude nacházet své využití zejména v mezinárodních vztazích (v zákoníku mezinárodního obchodu byla dříve smlouva o provozu lodí), ale i v tuzemsku zejména při provozu letadel; může být též použita i v oblasti tzv. těžké dopravy (tj. při přepravě turbin, mostních konstrukcí, ukládacích nádrží paliva apod.).

V dopravní praxi, zvláště v námořní a letecké dopravě, se tato smlouva označuje jako **charter** (lodi, letadla).

Při provozu dopravního prostředku je závazek specifikován buď

- určením cesty, kterou má dopravní prostředek vykonat (tzv. trip – charter, voyage charter),
- nebo určením doby, po kterou má dopravní prostředek zásilky přepravovat (tzv. time charter).

Charter na cestu má příbuznost se smlouvou o přepravě věci, kdežto **charter na dobu** má příbuzné rysy se smlouvou nájemní, resp. smlouvy o nájmu dopravního prostředku. Charter na dobu se ale může stát podkladem charteru nebo několika charterů na cestu, jestliže objednatel provozu na dobu uzavře s třetí osobou další charter (tzv. subcharter) na cestu.

Provozce je povinen zabezpečit, aby dopravní prostředek byl způsobilý k cestám, které jsou předmětem smlouvy, a použitelný pro přepravu stanovenou ve smlouvě.

Provozce je povinen opatřit dopravní prostředek způsobilou posádkou a pohonnými hmotami a dalšími věcmi potřebnými pro smluvené cesty.

Oprávnění požadovat smluvený provoz dopravního prostředku může objednatel postoupit jiné osobě.

Není-li dopravní prostředek způsobilý, nahradí provozce objednateli škodu z toho vzniklou, ledaže prokáže, že tuto nezpůsobilost nemohl ani při zachování potřebné péče předvídat.

Přejímá-li provozce k přepravě náklad, použije se pro ur-

čení práv a povinností stran přiměřeně ustanovení upravující smlouvu o přepravě, pokud to povaha smlouvy o provozu dopravního prostředku připouští.

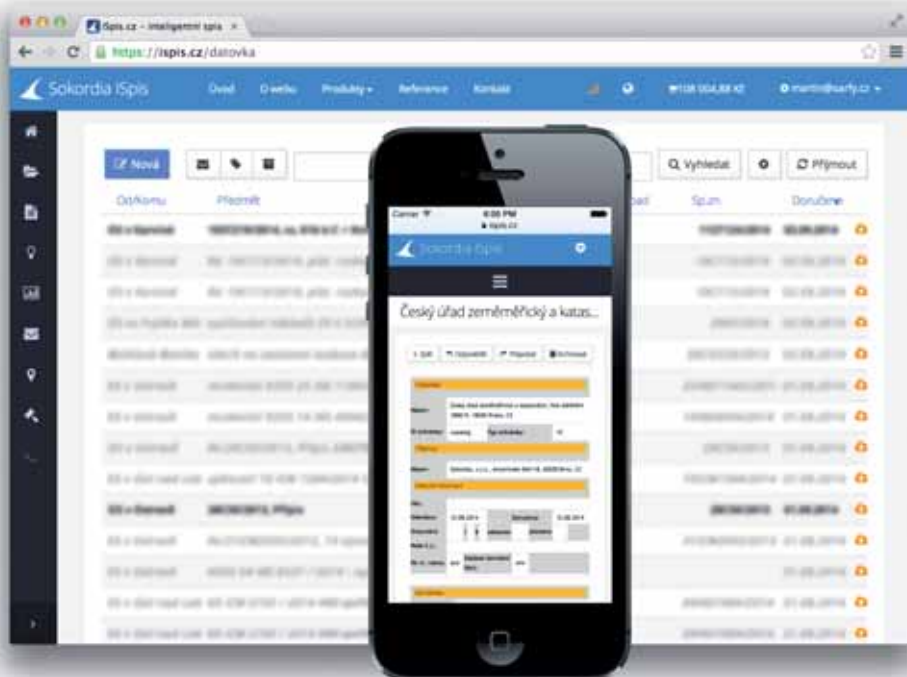
Ustanovení smlouvy o provozu dopravního prostředku jsou poměrně stručná a je jich malý počet, avšak v praxi se ukázalo, že nejde o mrtvou literu zákona.

Závěrem

Jak je zřejmé, ustanovení o zasílatelství, o přepravě věci a provozu dopravního prostředku jsou ve značné míře modifikovanými ustanoveními obchodního zákoníku (a u provozu dopravního prostředku mají svůj původ již v zákoníku mezinárodního obchodu). Ustanovení o náložném listu jsou přitom vyčleněna do zvláštního pododdílu občanského zákoníku. Ve společných ustanoveních o osobní a nákladní přepravě je soustředěna dispozice pro přepravní řády. V praxi se jedná o právní úpravu, která se vžila a neměla by obecně působit problémy při realizaci a aplikaci. V konkrétních případech je třeba vždy posoudit, zda se event. jedná o vztah s cizím prvkem, na který by se vztahovala příslušná mezinárodní úmluva. Při jednotlivých druhích přeprav je třeba vycházet i z přepravních řádů.

✿ Autor je rozhodcem Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR a působí na AKADEMII STING vysoká škola, Brno.

inzerce

Datovka

Nová revoluční aplikace pro práci s datovou schránkou pro advokáty.

Plná funkcí pro Vaši efektivní práci.

- Fulltextové vyhledávání
- Sledování průběhu soudního řízení
- Hlídání insolvence u zúčastněných osob
- Integrace s Outlookem a Gmailem
- Integrace s Dropboxem a Diskem Google

Zdarma.

www.ispis.cz/datovka

Sokordia, s.r.o.
Dodavatel právního software

Prokura v novém občanském zákoníku

Mgr. KLÁRA HURYCHOVÁ

Právní úprava prokury, do 31. 12. 2013 obsažená v obchodním zákoníku, se účinností rekonstrukce českého soukromého práva přesunula do nového občanského zákoníku. Na první pohled se může zdát, že změny tohoto institutu jsou pouze dílčího charakteru.¹ Při bližším zkoumání zákonného textu však musíme konstatovat, že řada změn má podstatný význam. Některé z nich lze hodnotit kladně, jiné vzbuzují pochybnosti. Cílem tohoto textu je přiblížit čtenáři rekonstruovanou podobu právní úpravy (v našem prostředí poněkud přehlíženého) institutu prokury a poukázat na vybraná úskalí této regulace.²

Obecně k vymezení prokury v novém občanském zákoníku

Než přistoupíme k rozboru vybraných otázek týkajících se prokury, je vhodné ji úvodem stručně vymežit a charakterizovat.³ Prokura je zvláštním druhem smluvního zastoupení v podnikání (označovaná také jako obchodní plná moc). Jako institut původem německého práva je známa již od druhé poloviny 19. století. Na našem území byla poprvé upravena rakouským (resp. předlitavským) Všeobecným zákoníkem obchodním z roku 1863⁴ (např. francouzské nebo britské právo ji nezná). K této úpravě Rouček⁵ v roce 1939 napsal: „Prokura jest kupecká plná moc skoro neomezená a v tomto rozsahu vůči třetím osobám neomezená.“

Stávající právní úprava prokury (§ 450 a násl. o. z.) je s ohledem na charakter prokury, coby zvláštního druhu smluvního zastoupení, a v souladu s myšlenkou vytvoření univerzálního kodexu českého soukromého práva, zařazena do nového občanského zákoníku, konkrétně do jeho části první, hlavy III upravující zastoupení, do dílu 2 označeného marginální rubrikou smluvní zastoupení. Systematicky je tak prokura správně umístěna vedle obecných ustanovení o zastoupení na základě plné moci (§ 441 a násl. o. z.).⁶

Nadále platí, že prokuru může udělit pouze podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku.⁷ Osoby, byť podnikající, ale do obchodního rejstříku nezapsané, tudíž institutu prokury využít nemohou. Uvedené pravidlo je logicky spjato se smyslem udělení prokury, jímž je možnost podnikatele nechat se v širokém rozsahu zastoupit určenou fyzickou osobou,⁸ kterážto své oprávnění (zapsané v obchodním rejstříku) nemusí v jednotlivých případech prokazovat zvláštní plnou mocí či jiným oprávněním.

Udělením prokury zmocňuje podnikatel prokuristu ke všem právním jednáním, ke kterým dochází při provozu obchodního závodu, přičemž nově je možné udělit prokuru jen ve vztahu k určenému závodu, nebo k více či všem závodům podnikatele. Novotou je rovněž možnost udělit prokuru pouze pro určitou pobočku podnikatele. Omezení prokury vztahem k této pobočce se následně zapíše do obchodního rejstříku (k tzv. filiální prokure viz dále).

I napříště platí, že zcizit či zatížit nemovitou věc může prokurista pouze tehdy, byl-li k těmto jednáním při udělení prokury výslovně oprávněn (byla-li mu udělena tzv. rozšířená prokura).⁹

Odtlišně od obchodního zákoníku, který k míře péče, k níž je prokurista povinen, mlčel, upravuje nový občanský zákoník povinnost prokuristy jednat s péčí řádného hospodáře. Nově je též postaveno najisto, že prokurista není oprávněn přenést prokuru (jako celek) na třetí osobu, ani sám za podnikatele další prokuru udělit. Pokud by tak učinil, jeho jednání by bylo jednáním zdánlivým ve smyslu § 551 a násl. o. z.

Vybrané otázky právní úpravy prokury v o. z.

a) K okamžiku udělení prokury a povaze zápisu prokury do obchodního rejstříku

Obchodní zákoník ve svém § 14 odst. 6 výslovně stanovil, že udělení prokury je účinné od zápisu do obchodního rejstříku. Zápis prokury do obchodního rejstříku tak byl po-

1 Pouze dílčí změny právní úpravy prokury deklaruje též důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku (viz konsolidovaná verze důvodové zprávy k o. z., § 450 – 456, dostupná na: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>).

2 Tento článek tvoří součást kolektivní monografie Postavení podnikatele v závazkověprávních vztazích, která bude vydána v nakladatelství Všeohrd na podzim tohoto roku a vznikl v rámci programu rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově, P05 – Soukromé právo XXI. století.

3 Blíže k prokure v obchodním zákoníku a k jejímu historickému vývoji viz např. Eliáš, K.: Etuda o prokure, Právník, Vč. 5/1993 nebo Márová, A.: Prokura – komparace v základních kodexech práva platných na území ČR od účinnosti zákona č. 1/1863 ř. z. do současnosti, Právo, 2012.

4 Zákon č. 1/1863 ř. z., Všeobecný zákoník obchodní, čl. 41-56.

5 Viz Rouček, F.: Československé právo obchodní, II. část, Nakladatelství V. Linhart, Praha 1939, str. 36.

6 Úprava prokury v § 450 a násl. o. z. není vyčerpávající, když § 58 z. o. k. vztahuje na prokuristu, a to (přiměřeně) i na prokuristu podnikatele, který není obchodní korporací, specifická ustanovení korporálního práva týkající se jednání členů orgánů obchodních korporací. Na prokuru se též vztahují obecná ustanovení o smluvním zastoupení (§ 441 a násl. o. z.), pokud § 450 a násl. o. z. nestanoví jinak.

7 Nový občanský zákoník toto staví formulací § 450 odst. 1 *in principio* o. z. najisto, když za účinnosti obchodního zákoníku bylo třeba ke stejnému závěru dojít výkladem § 14 odst. 1 a odst. 6 obch. zák.

8 V souladu s kogentním § 452 odst. 1 o. z. (který navazuje na § 14 odst. 1 *in fine* obch. zák.) nelze prokuru udělit právnické osobě.

9 Přitom se připouští, aby podnikatel výslovně rozšířil prokuru pouze o zatěžování nebo pouze o zcizování nemovitostí. Shodně viz Pokorná, J.: Obchodní zákoník komentář, 1. vyd., Wolters Kluwer ČR, Praha 2009, k § 14 odst. 2 obch. zák.

važován za konstitutivní.¹⁰ Objevily se však i opačné názory, dle nichž měl tento zápis povahu deklaratorní a tudíž smluvní vztah (vzájemná práva a povinnosti mezi prokuristou a podnikatelem), včetně zmocnění prokuristy, vznikal již samotným udělením prokury. Zápisem do obchodního rejstříku dle těchto názorů pouze nastávaly účinky principu publicity.¹¹

Nový občanský zákoník výše citované ustanovení nepřevzal. Jak vyplývá nepřímo z § 450 odst. 1 o. z. („*Udělením prokury zmocňuje...*“) a jak deklaruje i důvodová zpráva,¹² **zmocnění prokuristy je účinné již samotným udělením prokury.** Zápis do obchodního rejstříku je tudíž deklaratorní. Prokuru uděluje, jde-li o podnikatele – fyzickou osobu, sám podnikatel, jde-li o podnikatele – právnickou osobu, její statutární orgán. Již od okamžiku udělení prokury (resp. účinnosti zmocňovací smlouvy) je prokurista oprávněn v rozsahu jemu udělené prokury podnikatele zastupovat. Do okamžiku zápisu prokury do obchodního rejstříku však musí své oprávnění třetí osobě prokázat (např. předložením dokumentu o udělení prokury – zmocňovací smlouvy nebo rozhodnutí o schválení udělení prokury). Té je přitom v tomto případě poskytována ochrana prostřednictvím § 444 o. z. **Zápisem prokury do obchodního rejstříku tudíž nastávají účinky publicity ve smyslu § 8 zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.**

Zvláštní režim má udělení prokury ve společnosti s ručením omezeným. Ustanovení § 190 odst. 2 písm. e) z. o. k. stanoví, že, neurčuje-li společenská smlouva jinak (např. že udělení prokury je ve výlučné působnosti jednatelů), schva-

luje udělení a odvolání prokury valná hromada. Citované ustanovení představuje formulační změnu oproti dřívější úpravě obchodního zákoníku, který stanovil, že valná hromada prokuru uděluje a odvolává.¹³ Nově je zřejmé, že valná hromada společnosti s ručením omezeným pouze vyslovuje souhlas (zákonem předpokládaný, nevyloučila-li působnost valné hromady společenská smlouva) s právním jednáním jednatelů, kteří za společnost prokuru hodlají udělit (nebo již udělili).¹⁴ Tudíž pokud valná hromada nedá souhlas s udělením prokury jednatelům (či jednateli), je takové právní jednání relativně neplatné ve smyslu § 48 z. o. k. Vhodnější by se jevílo určení, že udělení souhlasu s udělením prokury bude podmínkou účinnosti takového právního jednání. Zákon nicméně hovoří jasně o (relativní) neplatnosti. Pokud by prokurista za společnost jednal před obligatorním schválením udělení prokury valnou hromadou a následně by došlo k namítnutí neplatnosti udělení prokury ze strany oprávněné osoby¹⁵ (čímž by bylo udělení prokury považováno za neplatné s účinky *ex tunc*), pak lze dovodit, že (domnělý) prokurista by k takovému jednání za společnost postrádal příslušné zástupčí oprávnění a jednal by jako nezmocněný jednatel (ve smyslu § 440 odst. 1 *in fine* o. z.) s účinky dle § 440 odst. 2 o. z. Z takového jednání by tak byl (za podmínek § 440 odst. 2 o. z.) zavázán (domnělý) prokurista sám. Zároveň lze usuzovat, že **předpokládá-li souhlas valné hromady přímo zákon, pak třetí osoba, jednající s osobou, které byla jednatelům udělena prokura, ale ta dosud nebyla zapsána do obchodního rejstříku, musí požadovat, aby jí bylo prokázáno vyslovení souhlasu valné hromady s udělením prokury** (např. aby jí byl předložen příslušný zápis z valné hromady).¹⁶ V opačném případě tato třetí osoba nemůže být v dobré víře, že jedná s osobou, která je oprávněna jako prokurista za společnost jednat. Z uvedeného vyplývá, že na třetí osobu jednající s prokuristou společností s ručením omezeným, dosud nezapsaným v obchodním rejstřiku, budou kladeny poměrně vysoké nároky. Pouze tehdy, pokud společnost (resp. její jednatel) vlastní vinou vyvolá ve třetí osobě domněnku, že prokura byla řádně schválena valnou hromadou (např. předloží jí falešný zápis z valné hromady), bude takové jednání prokuristy společnost zavazovat, a to za podmínek § 444 odst. 1 o. z.

Závěrem lze dodat, že též výmaz prokury z obchodního rejstříku má pouze dispozitivní charakter.¹⁷ Avšak do doby, než dojde k výmazu, je třeba v souladu se zásadou materiální publicity chránit dobrou víru osob jednajících s osobou, která již není prokuristou podnikatele (tj. u níž došlo k odvolání prokury). Takové jednání této osoby bude podnikatelem zavazovat za podmínek § 444 odst. 2 o. z.

b) K rozsahu zástupčího oprávnění prokuristy a jeho překročení

Prokuru zmocňuje podnikatel prokuristu k právním jednáním, k nimž dochází při provozu závodu, příp. pobočky (§ 450 odst. 1 o. z.). Není nezbytné, aby se jednalo o jednání obvyklé, musí se však pojit s provozem.¹⁸ Činnosti související s provozem závodu, resp. pobočky, tak vymezují rozsah zástupčího oprávnění prokuristy.¹⁹ Předobrazem nynějšího

10 Viz Eliáš, K.: Etuda o prokure.

11 Tedy účinky předpokládané § 29 odst. 2 obch. zák. Blíže viz Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku. K § 14 a § 14 odst. 6 obch. zák., 2003, dostupný v systému ASPI. Deklaratorní povahu měl zápis prokury i za účinnosti Všeobecného zákoníku obchodního, jak dokládá i tehdejší doktrína (viz např. Rouček, F., str. 39).

12 Op. cit. pozn. č. 1.

13 Viz § 125 odst. 2 obch. zák. (do roku 2000 obchodní zákoník ještě nepřesněji stanovil, že valná hromada prokuristu jmenuje a odvolává). S ohledem na skutečnost, že rozhodnutí valné hromady nebylo za účinnosti obchodního zákoníku považováno za právní úkon, bylo nutné dovodit, že vedle rozhodnutí valné hromady společností muselo existovat též (písemné) ujednání o prokure uzavřené mezi prokuristou a společností, resp. jednatelům společností (srov. Plíva, S. in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M.: Obchodní zákoník. Komentář, 12. vyd., C. H. Beck, Praha 2009, str. 47).

14 Nelze tak souhlasit se závěrem Šuka (viz Šuk, P. In Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích: komentář. 1. vyd., C. H. Beck, Praha 2013, str. 362).

15 K oprávněné osobě srov. např. výklady Šuk, P. In Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P., str. 129 a násl.

16 Přitom bude na třetí osobě, která hodlá s prokuristou právně jednat, aby, je-li to možné, sama prověřila, zda tento obligatorní souhlas valné hromady není v dané společnosti vyloučen (bude-li tedy zakladatelský dokument společnosti uložen ve sbírce listin, má třetí osoba povinnost do něj nahlédnout; nebude-li zakladatelský dokument ve sbírce listin uložen, měla by požadovat jeho předložení společností).

17 Přitom k deklaratorním účinkům výmazu prokuristy se přikláněla i starší doktrína s tím, že předpokládala ochranu dobré víry třetích osob v zápis v obchodním rejstřiku dle § 29 odst. 1 obch. zák. (viz např. Pokorná, J. k § 14 odst. 6 obch. zák., taktéž starší Rouček, F., str. 40).

18 Jak uvádí např. Pelikánová, prokurista bude dozajista oprávněn např. k uzavření smlouvy o úvěru za podnikatele, byť takové uzavření smlouvy není pro provoz závodu podnikatele obvyklé. Viz Pelikánová, I. k § 14 odst. 1 obch. zák.

19 Na rozdíl od plné moci, v níž je třeba rozsah zástupčího oprávnění specifikovat, upravuje rozsah zástupčího oprávnění prokuristy přímo zákon (dokument o udělení prokury jej, nejde-li o udělení rozšířené prokury, obsahovat nemusí).

pojetí rozsahu prokury byla již úprava Všeobecného zákoníku obchodního. Ten definoval rozsah zástupčího oprávnění prokuristy ve svých člancích 41²⁰ a 42²¹ velmi široce.²² Prokurista dle tehdejší doktriny představoval *alter ego* principála (tj. podnikatele).²³ Jeho oprávnění bylo značně široké a zahrnovalo jakákoli právní jednání, která s sebou přináší provozování jakékoli živnosti obchodní,²⁴ tj. provozování jakéhokoli závodu (neomezovalo se tedy na živnostenská oprávnění principála a na konkrétní závody či pobočky).²⁵ Jakákoli omezení takového rozsahu zmocnění prokuristy (např. omezení časové, místní, předmětem jednání nebo jinými okolnostmi) neměla²⁶ účinky vůči třetím osobám, tedy vymezovala pouze vztah mezi principálem a prokuristou (a to bez ohledu na to, zda byla zveřejněna a zda o nich třetí osoba věděla, či nikoli). Jednání v rozporu s tímto tzv. vnitřním omezením bylo navenek, ve vztahu k třetím osobám, bezvadné (za předpokladu, že byl dodržen způsob jednání prokuristů, udělil-li principál prokur více). Uvedené pravidlo o vnitřním omezení zástupčího oprávnění prokuristy platí i dnes a je zakotveno v § 453 o. z.

Do rozsahu prokury nicméně dle tehdejší doktriny nespádaly určité kategorie jednání, které nebylo možné označit jako provozování závodu, jelikož k nim při provozování závodu nedocházelo.²⁷ Hranice zástupčího oprávnění prokuristy vymezené těmito kategoriemi jednání přetrvávají dodnes. Jde o (I) jednání, k nimž je oprávněn výhradně podnikatel, tedy dotýkající se přímo podnikatele coby subjektu práva, jako např. svolání valné hromady obchodní společnosti nebo udělení prokury, (II) jednání žádným způsobem nesouvisející s provozováním závodu podnikatele (např. sepsání závěti podnikatele nebo pořízení rekreačního objektu pro jeho soukromé účely), (III) zcizení/pacht/zastavení závodu podnikatele (čímž by fakticky došlo k znemožnění nebo omezení dalšího provozu, resp. existence závodu, což je v rozporu s oprávněním prokuristy vázaným na provoz takového závodu), (IV) změnu právní formy podnikání podnikatele, (V) zcizení nebo zatížení nemovitostí (ledaže to bylo výslovně povoleno²⁸), (VI) převedení prokury na jinou osobu.²⁹ Jedná-li prokurista v těchto záležitostech, překračuje rozsah svého zástupčího oprávnění (k následkům takového překročení viz dále).

Již starší doktrína znala dnes nově upravenou tzv. filiální prokuru, tedy prokuru udělenou pouze pro určitou pobočku podnikatele. Rouček³⁰ i Malovský-Wenig³¹ ji však při výše definovaném rozsahu prokury chápali jako vnitřní omezení a nikoli jako přípustnou (navenek působící) limitaci rozsahu zástupčího oprávnění prokuristy.³² Obdobně byla filiální prokura chápána i za účinnosti obchodního zákoníku, když ten udělení filiální prokury výslovně nepřipouštěl.³³

Z výše uvedeného vyplývá, že prokura byla historicky chápána velmi široce. Doktrína³⁴ a judikatura³⁵ k obchodnímu zákoníku, který prokuru upravoval (byť stručněji) obdobným způsobem,³⁶ však měla tendenci rozsah prokury zužovat. Tento trend přílišného zužování rozsahu zástupčího oprávnění prokuristy se Nejvyšší soud pokusil zvrátit ve svém usnesení ze dne 28. 4. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2720/2009, kde vyslovil, že: „Pro posouzení, zda právní úkon prokuristy je úkonem při provozu podniku, není podstatné, jak je vyme-

zen předmět podnikání podnikatele v obchodním rejstříku.“ V uvedeném rozhodnutí Nejvyšší soud konkrétně připustil, že prokurista je oprávněn za podnikatele uzavřít smlouvu o převodu podílu v obchodní společnosti a je též oprávněn za podnikatele činit i další mimořádné dispozice (např. uzavření smlouvy o úvěru nebo nakládání s volnými zdroji podniku).³⁷

Vydeme-li z širokého chápání rozsahu zástupčího oprávnění prokuristy starší doktrínou, srovnáme jej s doktrínou a judikaturou k obchodnímu zákoníku a nahlédneme následně do nového občanského zákoníku, můžeme vyzorovat, že je zde stále tendence chápat rozsah prokury omezeněji. Důvodem je již zmiňovaná úprava filiální prokury. Pokud

20 „Kdo od vlastníka závodu obchodního (principála) sobě uloženo má, aby jménem jeho a na jeho účet živnost obchodní provozoval a per procura firmu podpisoval, jest prokurista.“

21 „Prokura propůjčuje moc ke všem způsobům soudních a mimosoudních řízení a právních jednání, kteréž provozování živnosti obchodní s sebou přináší; prokurou nahraňuje se každé zvláštní plnomocenství, jehož by podle zákonů zemských zapotřebí bylo; prokurou dává se právo, pomocníky obchodní a plnomocníky ustanovovati a propuštěti.“

22 Jak upozorňuje Márová, legislativa 19. století věnovala tomuto institutu zdaleka více prostoru, než jak činí stávající právo (ač se její závěry týkají úpravy obchodního zákoníku, lze je vztáhnout i na úpravu nového občanského zákoníku). K další kritice soudobé úpravy prokury viz Márová, A.: Prokura – komparace v základních kodexech práva platných na území ČR od účinnosti zákona č. 1/1863 f. z. do současnosti.

23 Viz Rouček, F., str. 36.

24 Rouček do tohoto oprávnění příkladmo zahrnuje rozšíření obchodního závodu, zřízení odštěpného závodu, převzetí směnečného závazku či nabytí podílu v obchodní společnosti ve prospěch principála. Viz Rouček, F., str. 37.

25 I zde Rouček uvádí příkladem možnost, aby prokurista principála obchodujícího s textiliiemi prováděl v jeho prospěch spekulaci obchody s lihem. Op. cit. 24.

26 Všeobecný zákoník obchodní, čl. 43.

27 Uvedené vymezení rozsahu prokury lze nalézt již u Roučka (Rouček, F., str. 36-37) nebo u Malovského-Weniga (Malovský-Wenig, A.: Příručka obchodního práva, Československý kompas, Praha 1947, str. 151-152) a následně v pracích novějších (např. Eichlerová, K. In Černá, S., Pliva, S.: Podnikatel a jeho právní vztahy, 1. vyd., Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Praha 2013, Scripta iuridica, str. 24).

28 Všeobecný zákoník obchodní, čl. 42 *in fine*.

29 Přitom zákaz převedení prokury na jiného a udělení další prokury (§ 451 o. z.) nevylučuje udělení individuální nebo druhové (hmotněprávní nebo procesněprávní) plné moci, nedejde-li tím k „vyprázdnění“ prokury.

30 Rouček, F., str. 38.

31 Malovský-Wenig, str. 153.

32 Pouze mezi lety 1950 a 1964 byla filiální prokura jako druh prokury (a nikoli jako vnitřní omezení) upravena v občanském zákoníku 1950 (z. č. 141/1950 Sb.).

33 Možnost udělení filiální prokury (pro určitý závod či pobočku) odmítla i doktrína k obchodnímu zákoníku. Viz Pelikánová, I. k § 14 odst. 2 obch. zák.

34 Např. Pokorná uvádí, že úkony, ke kterým dochází při provozu podniku, bude třeba vždy vymezit s ohledem na konkrétní okolnosti případu, a to s přihlédnutím k druhu podnikání, charakteru a do rozsahu zástupčího oprávnění. Viz Pokorná, J. k § 14 odst. 1 obch. zák.

35 Např. dle rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 3. 2003, sp. zn. 19 Co 495/2002, není prokurista zpravidla oprávněn uzavřít ručitelský závazek v souvislosti s poskytnutím úvěru třetí osobě, tj. osobě odlišné od podnikatele, který prokuristovi prokuru udělil. Obdobně viz též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2004, sp. zn. 1 Tdo 972/2003. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 24. 6. 2010, sp. zn. Afs 32/2010, prokurista není oprávněn jednat za právnickou osobu v daňovém řízení. Uvedené rozhodnutí však bylo překonáno a do rozsahu zástupčího oprávnění prokuristy bylo [obdobně jako pro účely civilního řízení dle § 21 odst. 1 písm. d) o. s. ř.] zahrnuto též zastupování podnikatele (právnícké osoby) v daňovém řízení (dle § 24 odst. 3 *in fine* zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, s účinností od 1. 3. 2011), a to za podmínky, že prokurista je oprávněn jednat samostatně.

36 § 14 odst. 1 obch. zák.

37 Soud se zde navrtil k chápání prokury tak, jak jej popisoval Rouček. Viz pozn. č. 23.

Ilustrační foto

by tvůrce nového občanského zákoníku zamýšlel vymežit prokuru tak, jak ji chápala starší doktrína, pak by nemohl upravit filiální prokuru jako druh prokury nebo určit, že může být prokura udělena jen pro určitý závod podnikatele. Pokud by měl být prokurista oprávněn vždy k veškerým činnostem souvisejícím s provozem (jakéhokoli) závodu obecně (nehledě na strukturu závodů či poboček podnikatele), pak by udělení prokury jen pro určitý závod nebo pobočku ztrácelo smysl (takový prokurista by i tak mohl zastupovat podnikatele ve všech věcech týkajících se provozu závodu obecně).³⁸ Je tak třeba dovést, že **nová úprava sice vychází z dosavadního konceptu rozsahu zástupčího oprávnění prokuristy, ale zužuje jej s ohledem na charakter závodu či pobočky, pro které je udělena.** Výše bylo uvedeno, že prokura dle dřívějšího chápání zahrnovala kupříkladu i oprávnění k rozšíření obchodního závodu či nabytí podílu v obchodní společnosti ve prospěch principála, resp. oprávnění k činnostem nesouvisejícím s živnostenským oprávněním podnikatele (viz prokurista principála obchodujícího s textiliemi provádějící spekulativní obchody s lihem). Lze však dovést, že takové jednání by nově v případě prokuristy omezeného filiální prokurou bylo možné považovat za jednání, nepřekračující zástupčí oprávnění prokuristy, jen tehdy, pokud

by přímo souviselo s provozem konkrétní pobočky nebo konkrétního závodu podnikatele, pro které byla prokura udělena.

Údaj o tom, že se prokura vztahuje pouze k určité pobočce či k určitému závodu, jakož i údaj o tom, že je prokurista oprávněn zcizit nebo zatížit nemovitou věc, se zapisuje do obchodního rejstříku.³⁹

Pokud prokurista jedná mimo rozsah svého oprávnění, pak hovoříme o překročení jeho zástupčího oprávnění (nepůjde o jednání bez plné moci ve smyslu § 440 odst. 1 *in fine* o. z.). Sporným se jeví, jaké ustanovení nového občanského zákoníku na takové jednání prokuristy aplikovat. Nabízí se primárně § 446 o. z., který se z hlediska systematického uplatní na překročení zástupčího oprávnění smluvního zástupce zmocnitele (bez ohledu na to, zda je zmocnitel podnikatelem či nikoli), nicméně zaznívají i hlasy příklánějící se k aplikaci § 431 o. z., který upravuje překročení zástupčího oprávnění zástupcem podnikatele a který je oproti § 446 o. z. přísnější. Obdobný rozpor by bylo možné hledat i v předchozí úpravě. Odborná veřejnost se příkláněla k aplikaci § 33 odst. 1 obč. zák. č. 40/1964 Sb. (upravujícího obecně překročení oprávnění z plné moci), který byl předobrazem pro § 446 o. z.⁴⁰ K aplikaci občanského zákoníku se přiklonila i judikatura.⁴¹ Bylo však možné setkat se i s názorem, dle něhož byla na místě aplikace § 15 odst. 2 obch. zák. (který se však vztahoval primárně na překročení zástupčího oprávnění zákonným zástupcem – pověřenou osobou dle odstavce prvního téhož ustanovení). Toto ustanovení obchodního zákoníku bylo promítnuto právě do § 431 o. z. Srovnáme-li důsledky překročení oprávnění zákonného zástupce podnikatele dle § 431 o. z. a smluvního zástupce dle § 446

38 Opačně viz Eichlerová, K., str. 24.

39 Dle § 25 odst. 1 písm. i) zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

40 Např. Eliáš v Eliáš, K.: Etuda o prokuře. K aplikaci obecných ustanovení občanského zákoníku o plné moci se příkláněla i Pokorná (Pokorná, J. k § 14 obch. zák.).

41 Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 1. 2004, sp. zn. 21 Cdo 2207/2003.

o. z., usoudíme, že pro podnikatele stanoví zákon důsledky přísnější (když § 431 nepředpokládá možnost podnikatele oznámit třetí straně, že nesouhlasí s jednáním svého zástupce, a zároveň předpokládá pouhou dobrou víru třetí osoby, nikoli nutnou či nezbytnou opatrnost, jak požaduje § 446 *in fine* o. z.). Jakkoli by bylo možné považovat § 431 o. z. za speciální úpravu překročení zástupčího oprávnění podnikatele zástupce ve vztahu k § 446 o. z., spíše se lze přiklonit k závěru o aplikaci § 446 o. z.⁴² Tento závěr jednak vychází z dosavadního výkladu vztahu občanského a obchodního zákoníku (kdy ustanovení § 15 odst. 2 obch. zák. nebylo aplikováno na překročení oprávnění smluvního zástupce, tj. prokuristy, nýbrž zástupce zákonného). Vychází též ze systematiky nového občanského zákoníku, který (věren tomuto dosavadnímu chápání překročení) pro smluvní zastoupení upravuje důsledky překročení svébytně v rámci druhého dílu (hlavy III) upravujícího smluvní zastoupení. **Překročili prokurista rozsah svého zmocnění, pak takové jeho jednání bude podnikatele zavazovat, pokud ten svůj nesouhlas s tímto jednáním neoznámí třetí osobě bez zbytečného odkladu poté, co se o právním jednání prokuristy dozvěděl. Uvedené však nastane, pokud třetí osoba měla nebo mohla z okolností bez pochybností poznat, že prokurista své zástupčí oprávnění zjevně překračuje** (takovým případem bude typicky situace, kdy prokurista zcizí neb zatíží nemovitost podnikatele, aniž by takové jeho oprávnění bylo zapsáno do obchodního rejstříku, nebo aniž by bylo výslovně uvedeno v dokumentu o udělení prokury, nebyla-li ta dosud zapsána do obchodního rejstříku).

c) K povaze právního vztahu mezi prokuristou a podnikatelem

Ani obchodní zákoník, ani nový občanský zákoník neupravují charakter smluvního vztahu mezi prokuristou a podnikatelem.⁴³ Za účinnosti předchozí právní úpravy judikatura dovodila, že není-li mezi nimi ujednáno jinak, použijí se na jejich vnitřní vztah ustanovení obchodního zákoníku o mandátní smlouvě. Přitom však Nejvyšší soud jasně vymezil, že v případě prokury „... se jedná toliko o pověření k zastupování, je od sebe odděleno toto pověření a vnitřní vztah prokuristy k podnikateli. Neexistuje proto „povolání prokurista“ či prokura jako předem určená funkce ve vnitřní struktuře společnosti.“⁴⁴ Z uvedeného vyplývá, že je třeba oddělovat samotné zástupčí oprávnění prokuristy a vztah mezi prokuristou (zástupcem) a podnikatelem (zastoupeným). V režimu nové právní úpravy se na vnitřní vztah prokuristy a podnikatele subsidiárně užijí ustanovení o příkazu dle § 2430 a násl. o. z.

První otázkou vyvstávající v této souvislosti je, zda může být prokura udělena též zaměstnanci podnikatele.⁴⁵ Lze ukázat na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 21 Cdo 1269/2003,⁴⁶ (zabývající se primárně právní otázkou, zda porušení povinností vyplývajících z postavení prokuristy ve společnosti s ručením omezeným může být důvodem k okamžitému zrušení pracovního poměru), který dovodil, že: „*Jde-li o prokuru, není vztah mezi prokuristou a podnikatelem vztahem pracovněprávním. Skutečnost, že fyzická osoba je prokuristou společnosti s ručením omezeným, nebrání tomu, aby navázala s touto společností pracovní poměr nebo jiný*

pracovní vztah, není-li jeho náplní výkon činnosti prokuristy. ... Podstatné je, že obsah takového pracovněprávního vztahu nemůže být shodný s obsahem činnosti prokuristy, ale může se týkat jen činnosti od práce prokuristy odlišné.“ Při této úvaze pak odkázal na obdobné závěry týkající se postavení jednatele (tzv. souběh funkcí jednatele). Citované závěry Nejvyššího soudu je třeba odmítnout, jelikož soud zde nesprávně připodobnil výkon prokury funkci jednatele společnosti. Platí totiž (jak i paradoxně sám soud v tomto rozhodnutí připustil a jak vyplývá i z dříve citovaného judikátu), že prokura není druhem práce, jejím obsahem není výkon určité činnosti/povolání (či jak uvádí soud „práce“) prokuristy odpovídající výkonu práce zaměstnancem.⁴⁷ Není tedy důvodu, proč by nemohl zaměstnanec, který je oprávněn zastupovat podnikatele (obchodní společnost) navenek ve smyslu § 430 odst. 1 o. z. (např. finanční nebo personální ředitel) být zároveň prokuristou. Naopak, taková situace bude spíše typická, těžko si totiž lze představit (i když to není vyloučeno), že by byla prokura udělena zaměstnanci (např. vrátnému či pracovníku na výrobní lince), který v rámci svého pověření k určité činnosti není oprávněn podnikatele zastupovat. Lze tak shrnout, že **prokuristou podnikatele může být též jeho zaměstnanec, a to bez ohledu na to, jaký je obsah pracovněprávního vztahu tohoto zaměstnance a společnosti.**

V návaznosti na výše řečené se můžeme ptát, zda může mít vnitřní vztah prokuristy a podnikatele též charakter pracovněprávní, resp. zda může být udělení prokury součástí pracovní smlouvy. Literatura již dříve tuto možnost bez výhrad připouštěla, např. Eliáš⁴⁸ či Dědič⁴⁹ to připustili výslovně, nepřímou se tak vyslovila i Pelikánová.⁵⁰ I ve vztahu k rekodifikované právní úpravě se literatura drží stejného závěru ve prospěch přípustnosti existence pracovněprávního vztahu mezi prokuristou a podnikatelem.⁵¹ Je však třeba upozornit na další rozhodnutí Nejvyššího soudu, dle něhož: „*Pro posouzení, zda zaměstnanec svým jednáním porušil pracovní kázeň, nemá právní význam případně zjištění, že své povinnosti porušil jako prokurista.*“⁵² **Bude-li prokura udělena zaměstnanci podnikatele, a to i např. tak, že samotné udělení prokury bude obsaženo v pracovní smlouvě, je vždy třeba chá-**

42 Srov. Uhlíř, D. In Švestka, J., Dvořák, J., Fiala., J. a kol.: Občanský zákoník: komentář, 1. vyd., Wolters Kluwer, Praha 2014, str. 1069.

43 Srov. hospodářský zákoník (z. č. 109/1964 Sb.), který ve svém § 241 stanovil, že organizace může udělit prokuru svému pracovníkovi nebo členovi.

44 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2713/2009. Nejvyšší soud zde též uvedl, že: „*Nesprávný je sice názor ..., že dohoda prokuristy a zastoupeného může mít výhradně formu mandátní smlouvy,...*“.

45 Přitom nevznikají pochybnosti o tom, že prokura může být udělena např. společníku obchodní společnosti či třetí osobě (např. příbuznému podnikateli).

46 Na uvedené rozhodnutí navazují např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2005 sp. zn. 21 Cdo 525/2005 či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2007, sp. zn. 21 Cdo 2933/2006.

47 Uvedené chápání prokury platí i nadále, tj. za účinnosti nového občanského zákoníku. Viz např. Pokorná, J. In Švestka, J., Dvořák, J., Fiala., J. a kol., str. 1080.

48 Eliáš, K.: Etuda o prokuře.

49 Dědič, Jan: Obchodní zákoník: komentář, 1. vyd., Polygon, Praha 2002, str. 109.

50 Pelikánová, I. k § 14 odst. 1 obch. zák.

51 Např. Pokorná, J. In Švestka, J., Dvořák, J., Fiala., J. a kol., str. 1080.

52 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. 21 Cdo 525/2005.

pat samotné zástupčí oprávnění vyplývající z prokury a pracovněprávní vztah oddělené.⁵³ Tudíž pro vznik a zánik prokury se uplatní ustanovení nového občanského zákoníku (§ 450, resp. § 448 až § 449 o. z.), nikoli zákoník práce. Porušení povinností vyplývajících z prokury proto nemůže být důvodem pro výpověď zaměstnance v režimu zákoníku práce. Pouze opačně by bylo možné připustit, že porušení povinností zaměstnance v režimu zákoníku práce by mohlo být důvodem pro odejmutí prokury (za podmínky, že by takový odvolací důvod byl v dokumentu o udělení prokury, např. tedy i v samotné pracovní smlouvě, výslovně sjednán).⁵⁴

d) Ke způsobu jednání prokuristy

Ustanovení § 452 odst. 2 o. z. počítá s možností udělení prokury více osobám (umožňuje udělení tzv. kolektivní prokury⁵⁵). Otázkou hojně diskutovanou v praxi je, zda lze kombinovat jednání prokuristy a člena statutárního orgánu společnosti (dále zjednodušeně jako „statutární osoba“).⁵⁶ **Předně je třeba upozornit, že společné jednání prokuristy a statutární osoby může mít dvě podoby. Jednak se může jednat o případ, kdy je jednání prokuristy podmíněno podpisem statutární osoby (mělo by tedy jít o způsob jednání prokuristy za společnost). Druhým případem může být podmíněnost jednání statutární osoby součinností prokuristy (mělo by tedy jít o způsob jednání statutární osoby za společnost).**

53 Uvedené však nevylučuje, aby určitá práva a povinnosti vyplývající z prokury (jejichž režim není kogentně řešen novým občanským zákoníkem) byly režimu zákoníku práce podřízeny, jako např. náhrada nákladů spojených s výkonem prokury či standard péče prokuristy (k tomu viz dále).

54 Srov. § 442 o. z. Takové navázání odvolání prokury na konkrétní důvody se však nejeví příliš praktické. Lze si však představit situaci, kdy je ve společnosti s ručením omezeným valnou hromadou schválena taková pracovní smlouva obsahující podmínky, za nichž je možné prokuru odvolat. V takovém případě by bylo možné dovodit, že odvolání prokury z těchto důvodů již nebude muset být valnou hromadou schváleno.

55 Přitom je třeba upozornit, že není-li dodržen způsob jednání prokuristů zapsaný v obchodním rejstříku v souladu s § 25 odst. 1 písm. i) zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (např. je-li třeba společného jednání dvou prokuristů), pak takové jednání (jediného) prokuristy nebude projevem vůle podnikatele a půjde o jednání zdánlivé ve smyslu § 551 o. z. Nepůjde tudíž o jednání bez plné moci ve smyslu § 440 odst. 1 *in fine* o. z.

56 Této problematice se blíže věnuje Josková in Josková, L. Je podle NOZ možná kombinace jednání jednatele (člena představenstva) a prokuristy? *Rekodifikace & praxe*, č. 4/2013, str. 7.

57 Pro akciové společnosti viz § 78 odst. 3 AktG (německý akciový zákon), z něhož plyne, že statuty společnosti mohou určit, že k jejímu zastupování je oprávněn člen představenstva samostatně (nebo více členů společně) nebo člen představenstva společně s prokuristou; toto platí za předpokladu, že představenstvo společnosti je vícečlenné a jeho členové jsou oprávněni jednat i bez součinnosti prokuristy. Pro veřejné obchodní společnosti viz § 125 odst. 3 HGB (německý obchodní zákoník); pro společnosti s ručením omezeným se analogicky aplikuje úprava akciového zákona. Detailněji viz Josková, L., str. 8.

58 Jak lze vyčíst z textu Joskové, tato možnost úpravy způsobu jednání prokuristy však není v Německu přijímána bezvýhradně. Viz Josková, L., str. 8.

59 „Smlouva společenská může, jestliže jest více jednatelů, pověřit zastupováním společnosti také jednoho jednatele společně s prokuristou, který jest oprávněn firmu podpisovati.“

60 Viz Rouček, F., str. 37 a 38.

61 Viz např. Pelikánová, I. k § 14 odst. 4 obch. zák.

62 Viz rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 2. 2000, sp. zn. 7 Cdo 55/1999, dle něhož: „Za způsob podepisování prokuristy tedy nelze považovat údaj o tom, že podepisuje společně se statutárním orgánem.“ Obdobně viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2003, sp. zn. 32 Odo 99/2002.

63 Tomuto závěru odpovídá i znění § 25 odst. 1 písm. i) zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

Německé právo výše uvedené případy zná. Tamní právní úprava se způsobem jednání statutární osoby za součinnosti prokuristy výslovně počítá.⁵⁷ Opačný případ, tedy připustnost jednání prokuristy podmíněné součinností statutární osoby je dovozována pouze judikatorně a doktrinárně.⁵⁸

V České republice připouštěl do roku 1950 společné jednání jednatele s prokuristou, za podmínky, že ve společnosti je více jednatelů, zákon č. 58/1906 ř. z., o společnostech s ručením omezeným (§ 18 věta čtvrtá⁵⁹). Tento případ však byl doktrínou posuzován jako zvláštní, zákonem dovolené, resp. předpokládané omezení prokury (nebyl tak chápán jako způsob jednání prokuristy). Nedodržení tohoto postupu prokuristou tak zřejmě mělo stejné účinky jako jiné překročení jeho zástupčího oprávnění (např. výše diskutované jednání prokuristy zcela nesouvisející s provozem podnikatelského závodu).⁶⁰

Za účinnosti obchodního zákoníku byl výše naznačený způsob jednání, a to ať statutární osoby, či prokuristy, odmítnut, resp. byl posuzován jako vnitřní omezení jednatelského, resp. zástupčího oprávnění.⁶¹ Nemožnost společného jednání prokuristy se statutární osobou potvrdila i judikatura.⁶² Hlavním argumentem proti připustnosti jejich společného jednání bylo znění § 13 odst. 1 věta druhá obch. zák., dle něhož právnická osoba jednala svým statutárním orgánem (statutární osobou), resp. jeho prostřednictvím, nebo za ni jednal zástupce (prokurista). Spojka „nebo“ zde měla význam vylučovací, společné jednání těchto osob se tak nepřipouštělo.

Nová právní úprava již uvedené ustanovení neobsahuje. Statutární osoba společnosti je považována (spíše) za jejího zástupce (jelikož byl opuštěn antropocentrický přístup a právnická osoba nově není nadána svéprávností a není tedy schopna sama jednat prostřednictvím svého statutárního orgánu). **Je tak nově dovoleno společné jednání prokuristy a statutární osoby? Lze se domnívat, že nadále nikoli. Klíčovým argumentem proti je absence relevantní právní úpravy, která by takový způsob jednání prokuristy nebo statutární osoby výslovně připouštěla** (jako tak činí např. německá nebo rakouská úprava). Pro způsob jednání prokuristy sice stanoví § 452 odst. 2 o. z. možnost společného jednání více osob, lze však dovodit, že těmito osobami jsou myšleni prokuristé, nikoli jiné osoby.⁶³ Ustanovení § 164 odst. 2 o. z. hovoří o tom, jak členové statutárního orgánu (tedy nikoli jiné osoby) právnickou osobu zastupují. Ani úprava způsobu jednání jednatele společnosti s ručením omezeným nepočítá s možností společného jednání s někým jiným, než s jiným jednatelem. Ustanovení § 146 odst. 1 písm. g) z. o. k. užitím slova „jejich“ výslovně přepokládá, že za společnost jednají pouze jednatelé, a to buď samostatně, nebo společně. Pro takové určení způsobu jednání statutární osoby nebo prokuristy tak v zákoně nenalezneme oporu. Text zákona společné jednání spíše vylučuje, i proto lze odmítnout argumentaci zásadou legální licence. Podstatná je rovněž skutečnost, že i kdybychom dovodili, že takovýto způsob jednání prokuristy či statutární osoby je připustný (jelikož jej právní úprava nezakazuje), nenalezneme v právní úpravě (na rozdíl od úpravy německé) pravidla pro přiměřené rozšíření, resp. zúžení, zástupčího oprávnění těchto osob. Pokud by např. společenská smlouva společnosti s ručením omezeným ur-

čila, že jednatel jedná společně s jiným jednatelem nebo prokuristou, pak, nebyla-li by možná součinnost druhého jednatele, byl by první jednatel ve svém jednání za společnost omezen rozsahem zástupčího oprávnění prokuristy. V Německu v takovém případě dojde k zákonnému rozšíření rozsahu prokury na roveň jednatele (statutární osoby).⁶⁴ Oporu pro takovýto rozšiřující výklad zástupčího oprávnění prokuristy bychom však v českém právu hledali marně. Fakticky by tak pro určité kategorie jednání byla společnost paralyzována (např. by nebylo možné zcizit nemovitost společnosti), když by rozsah zástupčího oprávnění statutární osoby byl omezen rozsahem udělené prokury.⁶⁵

Stanoví-li zakladatelský dokument společnosti nebo dokument o udělení prokury (zmocňovací smlouva), že jednání statutární osoby je podmíněno součinností prokuristy, či že jednání prokuristy je podmíněno součinností statutární osoby, pak lze takové ujednání považovat za vnitřní omezení zástupčího oprávnění statutární osoby, resp. prokuristy ve smyslu § 47 z. o. k., resp. § 453 o. z. I v případě, že by bylo takové omezení zapsáno jako způsob jednání do obchodního rejstříku (takový zápis by byl chybný, neboť předmětem zápisu je pouze způsob jednání statutární osoby, resp. prokuristy), bylo by třeba jeho nedodržení posuzovat v intencích zmíněných ustanovení. Takové jednání statutární osoby, resp. prokuristy by bylo bezvadné a podnikatele by zavazovalo.

e) K péči řádného hospodáře prokuristy

Nový občanský zákoník ukládá ve svém § 454 prokuristovi jednat s péčí řádného hospodáře (§ 159 odst. 1 o. z.). K tomu přistupuje úprava v zákoně o obchodních korporacích (§ 58 z. o. k.), která na prokuristu (a to i na prokuristu podnikatele, který není obchodní korporací) vztahuje ustanovení o pravidlech jednání členů orgánů obchodních korporací (zejména obrácení důkazního břemene,⁶⁶ pravidlo podnikatelského úsudku, pravidla o střetu zájmů a zákaz konkurence). Bohužel, povaha tohoto ustanovení zákona o obchodních korporacích a též (částečně) důvodová zpráva k němu⁶⁷ vyvolává dojem, že tvůrce zákona zde (obdobně jako Nejvyšší soud ve výše kritizovaném rozhodnutí) připodobnil prokuristu k členu orgánu obchodní korporace. Takové nepochození prokury bude i zde vyvolávat výkladové obtíže.

Obecně platí, že péče řádného hospodáře je imanentní osobám, které jsou nadány určitou rozhodovací pravomocí, typicky členům volených orgánů obchodní korporace. Prokurista, který je pouhým zmocněncem podnikatele, však těmito rozhodovacími pravomocemi zásadně disponovat nemůže. Naopak, je pouze jakousi prodlouženou rukou podnikatele, který sám činí rozhodnutí týkající se svého podnikání.⁶⁸ Byť je toto pojetí poměrně vzdáleno chápání prokury praxí, v případě obchodní společnosti prokurista pouze plní pokyny jejího statutárního orgánu, jemuž náleží obchodní vedení společnosti. Prokurista sám tedy není bez dalšího oprávněn o otázkách obchodního vedení společnosti rozhodovat. Pokud tak činí, jde to k tíži statutárního orgánu, který prokuru uděluje a ten je povinen ke kontrole prokuristy a za takové jednání prokuristy zasahující do jeho obchodního vedení odpovídá, neprokáže-li, že postupoval s péčí

řádného hospodáře a splnil podmínky delegace rozhodovacích činností na prokuristu.⁶⁹ Uvedený závěr však nelze brát zcela absolutně (a je třeba vycházet ze subsidiární aplikace ustanovení o příkazu). S ohledem na smysl právní úpravy prokury a její funkčnost lze připustit, že pokyny podnikatele (vedoucí k obstarání jeho určité záležitosti) mohou být dle charakteru provozu jeho závodu obecné či rámcové, není tak třeba, aby prokurista měl pro každý podpis jednotlivé listiny za podnikatele jeho výslovné svolení (či jednal na jeho konkrétní pokyn).⁷⁰ Prokuristu však nelze připodobňovat k statutárnímu orgánu podnikatele – právnické osoby.⁷¹ Naopak, na jeho jednání je třeba nahlížet jako na jednání příkazníka obstarávajícího poctivě a pečlivě záležitosti příkazce (podnikatele) dle jeho pokynů (§ 2432 odst. 1 o. z.). S péčí řádného hospodáře bude prokurista zejména vyhodnocovat pokyn podnikatele obdobně, jako tak činí příkazce dle § 2433 o. z., či bude postupovat odchýlně od pokynu podnikatele, obdobně jako dle § 2432 odst. 1 *in fine* o. z.

Otázkou zůstává, zda lze takový standard péče prokuristy smluvně modifikovat či vyloučit. Jinými slovy, zda je § 454 o. z. kogentní (ve smyslu, že uvedený standard péče nelze zmírnit),⁷² nebo dispozitivní. Důvodová zpráva uvádí, že ustanovení je dispozitivní.⁷³ Výše jsme došli k závěru, že vnitřní vztah mezi prokuristou a podnikatelem může být i pracovněprávní (tj. že udělení prokury může být součástí pracovní smlouvy a vnitřní vztah se v přípustném rozsahu může řídit pracovněprávními předpisy). V určitých situacích se tak může pro podnikatele i prokuristu – zaměstnance jevit praktické, bude-li jeho standard péče prokuris-

64 Josková, L., str. 8.

65 Nicméně je třeba připustit oprávněnost často vyslovovaného argumentu, že je-li ve společnosti v duchu tzv. pravidla čtyř očí upraven způsob jednání tak, že je třeba vždy společného jednání (alespoň) dvou statutárních osob, pak nepřítomnost jedné z nich (např. z důvodu její nemoci nebo neobsazenosti funkce) paralyzuje společnost zcela. Jisté řešení zákon předkládá v § 164 odst. 2 *in fine* o. z.

66 Opačně viz Eichlerová, K., str. 24. Pro závěr, že prokurista nenesé důkazní břemeno, však neuvádí žádné argumenty.

67 Důvodová zpráva k zákonu o obchodních korporacích ve jmenovaných otázkách připodobňuje prokuristu ke členovi statutárního orgánu. Dodává však, že obecně zůstává prokurista zmocněncem, s tím, že počítá s péčí řádného hospodáře tak, jak ji prokuristovi ukládá nový občanský zákoník. Viz Havel, B.: Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem, 1. vyd., Sagit, Ostrava 2012, str. 54.

68 Někdy je dokonce prokurista expresivně označován jako „stroj na podpisy“.

69 K podmínkám delegace a odpovědnosti statutárního orgánu viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2012, sp. zn. 29 Cdo 134/2011 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005.

70 Uvedený závěr podporuje již historické pojetí prokury. Např. Malovský-Wenig píše: „Účelem zákona přitom je, aby se každý mohl spolehnout, že prokurista je principálův alter ego, jenž nemá zapotřebí, aby si pro každé jednotlivé opatření vyžadoval souhlasu a instrukci od principála.“ Viz Malovský-Wenig, A., str. 148.

71 Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2713/2009. Nejvyšší soud zde uvedl, že: „...podstatné je to, že postavení statutárního orgánu v kapitálových obchodních společnostech mají její vnitřní výkonné orgány (představenstvo, jednatelé), které vykonávají řídicí působnost upravenou zákonem, společenskou smlouvou či stanovami. Těžiště této působnosti leží ve vnitřní sféře společnosti, kde uvedeným orgánům náleží každodenní rozhodovací a řídicí činnost, která může být někdy spojena i s nutností jednat navenek. Taková působnost u prokuristy zcela chybí, protože účelem prokury je ustanovení zástupce společnosti způsobilého zavazovat společnost navenek ve věcech provozu jejího podniku. Pokud by prokura byla udělena osobě stojící mimo společnost, musí z ujednání mezi prokuristou a podnikatelem vyplývat způsob spolupráce prokuristy a vnitřních útvarů podnikatele, které mají potřebné rozhodovací působnosti, popř. bylo opět nutno aplikovat pravidla pro vzájemnou spolupráci mandátáře a mandanta.“

72 Např. Josková se přiklání k závěru o kogentnosti § 454 o. z. Viz Josková, L., str. 9.

ty postaven na roveň jeho standardu péče zaměstnance.⁷⁴ Prokurista – zaměstnanec se tak při každém svém jednání za společnost nebude muset soustředit, zda ještě jedná jako zaměstnanec nebo již jako prokurista.

Nadto, též standard péče příkazníka dle ustanovení o příkazu (§ 2432 odst. 1 o. z.) je zřejmě dispozitivní (a to v návaznosti na § 567 obch. zák., který byl považován za dispozitivní). S vědomím odlišného postavení prokuristy a člena orgánu právnické osoby – podnikatele se tak spíše lze přiklonit k závěru sledujícímu úmysl tvůrce nového občanského zákoníku, tedy že **§ 454 o. z. je dispozitivní. Ujednání mezi prokuristou a podnikatelem tak může zákonem předvídaný standard péče prokuristy zmírnit či zpřísnit.** Uvedený závěr pak není v rozporu ani s § 58 z. o. k.,⁷⁵ když přímo (resp. odkazem na uvedená ustanovení zákona o obchodních korporacích) nestanoví povinnost prokuristy jednat s péčí řádného hospodáře, pouze stanoví, jak bude řádný výkon prokury s ujednanou péčí posuzován (§ 51 odst. 1 z. o. k.), jak bude tento řádný výkon prokazovat (§ 52 odst. 2 z. o. k.), či jak bude za porušení sjednané péče odpovídat (§ 53 odst. 1 a 3 z. o. k.). Tudíž, bude-li standard péče prokuristy smluvně zmírněn či zpřísněn (např. na rovinu odborné péče), stále bude jeho jednání např. posuzováno testem pravidla podnikatelského úsudku. Sporným se může jevit, jak se ve vztahu k prokuristovi vypořádat s požadavkem § 53 odst. 2 z. o. k., který pro členy orgánů korporace vylučuje právní jednání směřující k omezení jejich odpovědnosti. Aplikaci tohoto

ustanovení na prokuristu bude třeba s ohledem na výše uvedené závěry odmítnout, definitivně však pochybnosti vyvrátí až judikatura či lépe novelizace § 58 z. o. k.

Závěr

Účinky zápisu prokury do obchodního rejstříku je nově třeba chápat jako deklaratorní. Zvýšené nároky tak jsou kladeny na třetí osoby jednající s prokuristou dosud do tohoto rejstříku nezapsaným. K rozsahu prokury lze shrnout, že ten historicky prošel určitou proměnou. Meze zástupčího oprávnění prokuristy je nově nutné korigovat s ohledem na přípustnost udělení filiální prokury. **Sporným zůstává režim překročení zástupčího oprávnění prokuristy.** Až judikatura jednoznačně ukáže, které ustanovení nového občanského zákoníku (tedy zda § 431 či § 446 o. z.) bude třeba aplikovat. S ohledem na dosavadní doktrínální a judikatorní závěry však lze předpokládat, že bude potvrzena aplikace § 446 o. z. **K povaze vnitřního vztahu mezi prokuristou a podnikatelem lze uzavřít, že zákon smluvním stranám omezení neklade, nevylučuje tedy pracovníprávní režim takového vztahu.** Co se týče společného jednání prokuristy a jednatele (statutárního orgánu právnické osoby), s ohledem na chybějící právní úpravu je nutné tuto možnost odmítnout, a to až jako způsob jednání jednatele, tak jako způsob jednání prokuristy. Konečně k míře péče, k níž je povinován prokurista, lze uvést, že **zákonem nově upravený standard péče řádného hospodáře je třeba považovat za dispozitivní.** Prokura je pouhým druhem plné moci, prokurista nevykonává funkci, jejíž status by byl zákonem pevně definován. Ani § 58 z. o. k. tak nevylučuje závěr o tom, že standard péče prokuristy lze zmírnit či zpřísnit.

Autorka je interní doktorandkou katedry obchodního práva Právnické fakulty UK v Praze a advokátní koncipientkou v Praze.

Novinka

Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
Komentář

Petr Hampel, Ivo Walder

Veřejné rejstříky zcela nově.
Jediný komentář na trhu.

Váz., 699 Kč www.wolterskluwer.cz

inzerce
Wolters Kluwer
Když si musíte být jistí

73 Konsolidovaná verze důvodové zprávy k o. z., § 450 až § 456: „Jde však o pravidlo dotýkající se výlučně vzájemných oprávnění a povinností podnikatele a prokuristy, tudíž je dispozitivní. Navržená úprava tedy nevylučuje, aby si strany ujednaly něco jiného.“

74 Dle § 301 písm. a) zák. práce je zaměstnanec povinen pracovat řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnit pokyny nadřízených vydané v souladu s právními předpisy a spolupracovat s ostatními zaměstnanci.

75 Z důvodové zprávy k zákonu o obchodních korporacích vyznívá, že tvůrce zákona při formulování § 58 z. o. k. spíše považoval povinnost prokuristy jednat s péčí řádného hospodáře za kogentní (resp. jednostranně kogentní), a to z důvodu (nesprávného) připodobnění prokuristy k členu orgánu obchodní korporace.

Bulletin advokacie online

V posledních dnech byly na Bulletinu advokacie online www.bulletin-advokacie.cz publikovány tyto exkluzivní příspěvky:

- **Postavení dohledu nad finančním trhem v systému finančního práva**
- **NOZ v praxi: Podíl ve společnosti s ručením omezeným**
- **NOZ v praxi: Příkazní smlouva**
- **NOZ v praxi: § 1115 Spoluvlastník**
- **Nový rozhodčí řád Mezinárodního rozhodčího soudu v Londýně z roku 2014**
- **Právo nezbytné cesty v novém občanském zákoníku**
- **K některým otázkám nového občanského zákoníku**
- **NOZ v praxi: Úrok a úrok z prodlení stále není totéž a jak je to s úročením jistoty nájemce**

Vztahují se nové směrnice na výběr dodavatelů právních služeb?

doc. JUDr. Ing. RADEK JURČÍK, Ph.D.

Mnoho advokátů a advokátních kanceláří se zabývá poradenstvím pro veřejný sektor a pro zadavatele podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „ZVZ“). Veřejné zakázky na zajišťování právních služeb jsou odhadem v rozsahu 2 mld. Kč ročně.¹ Trh právních služeb pro veřejné, sektorové a dotované zadavatele je tedy podstatný, a to nepočítáme poradenství pro dodavatele, kteří se veřejných zakázek účastní. Z tohoto pohledu se jeví přínosné poukázat na postupy, jakými se vybírají vítězní dodavatelé na zajišťování právních služeb *de lege lata*, a jak tomu bude po implementaci nových zadávacích směrnic.

Přijetí nových zadávacích směrnic

Na tomto místě se sluší konstatovat, že úsilí Evropské komise o přijetí nové – v pořadí již třetí – generace zadávacích směrnic bylo korunováno úspěchem. Dne 28. března 2014 byly v Úředním věstníku EU (řada L, č. 94) po více než dvouletém legislativním procesu zveřejněny nové směrnice upravující zadávání veřejných zakázek, a to konkrétně:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014, o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES;
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014, o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES; a
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014, o udělování koncesí.²

Lhůta pro jejich vnitrostátní transpozici je stanovena do 18. dubna 2016, v ČR však lze očekávat snahu o přijetí nové právní úpravy dříve. Ministerstvo pro místní rozvoj v dubnu 2014 předložilo rámcový návrh nového zákona o veřejných zakázkách do meziresortního připomínkového řízení, v květnu došlo k jeho vypořádání a diskusi o formě implementace některých ustanovení nových zadávacích směrnic; paraagrafově znění by mělo být předloženo v lednu 2015; s účinností se počítá od 1. ledna 2016 (nejpozději 1. dubna 2016).

Nové zadávací směrnice navazují na současné zadávací směrnice EU a současně přináší některé změny.³

Ve vztahu k veřejným zakázkám na právní služby a jejich hodnocení lze uvést, že současné možnosti hodnocení pro-

střednictvím nejnižší nabídkové ceny či ekonomické výhodnosti neumožňují v plném rozsahu výběr dodavatele na tento druh služeb. Nové zadávací směrnice zvyšují šance zadavatelů vybrat nejvhodnějšího dodavatele právních služeb, a to tím, že – na rozdíl od právní úpravy *de lege lata* – umožňují hodnocení kvalifikace dodavatelů, tedy např. hodnotit organizaci, vzdělání a zkušenosti členů týmu určeného k plnění veřejné zakázky, pokud na kvalitu plnění mohou mít významný dopad, a výrazně rozšiřují možnosti změn uzavřených smluv, resp. zadávání víceprací. Rovněž obsahují výjimky z režimu právní úpravy veřejných zakázek pro výběr dodavatelů na některé právní služby, jak je dále uvedeno.

Hodnocení veřejných zakázek na právní služby *de lege lata*

Při zadávání veřejných zakázek je zadavatel oprávněn zvolit mezi dvěma základními hodnotícími kritérii, kterými jsou ekonomická výhodnost nabídky (vícekriteriální hodnocení) nebo nejnižší nabídková cena. V prvním případě musí zvolená kritéria hodnocení vyjadřovat užité vlastnosti předmětu plnění.⁴

Pokud se v praxi hodnotí veřejné zakázky na právní služby dle nejnižší nabídkové ceny, je povětšinou rozhodující hodinná sazba, či paušální odměna. Rovněž v rámci hodnocení prostřednictvím ekonomické výhodnosti nabídek je pravidlem, že významným dílčím kritériem s vahou 60 až 80 % je nejnižší nabídková cena, která je doplněna kritérii jako např. nejkratší doba plnění, kvalita právních rozborů, úroveň návrhu metodiky plnění apod. I v případě takto stanoveného hodnocení se ceny nabídek dodavatelů právních služeb pohybují v hodně nízkých sazbách a rovněž bývají uváděny nepřilíh divěryhodné údaje ohledně např. provedení hod-

1 Podle vyhledávání veřejných zakázek na právní služby ve Věstníku veřejných zakázek (www.vestnikverejnychzakazek.cz) s nomenklaturou dle CPV kódů č. 79100000-5 bylo zadáno 533 podlimitních a nadlimitních VZ, a to v období od 2. 9. 2008 do 10. 4. 2014. Autor zde dále vycházel z reálného odhadu, že více než polovina veřejných zakázek se zadá mimo režim zákona o veřejných zakázkách.

2 Směrnice jsou dostupné i v češtině na adrese: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=OJ:L:2014:094:TOC>.

3 Nové zadávací směrnice např. konkretizují stávající instituty a změkčují jejich formálnost, provádí nově politiky EU (sociálního charakteru) a mají za cíl podpořit malé a střední podnikatele a snížit formální náročnost zadávacích řízení zejména pro menší zadavatele (obce).

4 Zákon o veřejných zakázkách v § 78 odst. 4 ZVZ výslovně stanoví: Rozhodne-li se zadavatel pro zadání veřejné zakázky podle základního hodnotícího kritéria ekonomické výhodnosti nabídky, stanoví vždy dílčí hodnotící kritéria tak, aby vyjadřovala vztah užité hodnoty a ceny. Dílčí hodnotící kritéria se musí vztahovat k nabízenému plnění veřejné zakázky. Mohou jimi být zejména nabídková cena, kvalita, technická úroveň nabízeného plnění, estetické a funkční vlastnosti, vlastnosti plnění z hlediska vlivu na životní prostředí, vliv na zaměstnanost osob se zdravotním postižením, provozní náklady, návratnost nákladů, záruční a pozáruční servis, zabezpečení dodávek, dodací lhůta nebo lhůta pro dokončení.

nocného úkonu právní služby.⁵ V tomto systému hodnocení jsou dodavatelé nuceni zpracovávat různé rozbor, manažerské postupy, tedy vynakládat relativně hodně časové dotace na přípravu nabídky, aby byli úspěšní.

Z tohoto důvodu se objevily v praxi rovněž pokusy hodnotit kvalifikaci, tedy přesněji řečeno, způsobilost, zkušenost a manažerskou strukturu advokátního týmu. Hodnocení kvalifikace (např. zkušenosti jednotlivých advokátů a dalších členů týmu) však výslovně přípustné podle současné právní úpravy není.⁶ Žádná kvalifikační kritéria zde nejsou výslovně zmíněna, nicméně ani zakázána. Uvedené je řešeno rozhodovací praxí Soudního dvora EU (bývalý Evropský soudní dvůr). K tomu se vyjadřují rozhodnutí ve věci C-31/87 Beentjes (20. 9. 1988), C-324/93 Evans Medical (28. 3. 1995), C-315/01 GAT (19. 6. 2003), C-448/01 EVN (4. 12. 2003), C-532/06 Lianakis (24. 1. 2008), C-199/07 Komise vs. Řec-

ko (12. 11. 2009) a další, která se staví převážně odmítavě k hodnocení dle kvalifikace.⁷ Původní vládní návrh ZVZ a znění § 48/4 ZVZ bylo toto: „*Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady a technické kvalifikační předpoklady nemohou být předmětem hodnotících kritérií, nejde-li o veřejnou zakázku na služby, jejímž převažujícím předmětem je poskytování finančních, poradenských či konzultačních služeb.*“ Důvodová zpráva k tomu uváděla: „*Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady a technické kvalifikační předpoklady, ani jejich část, nemohou být obecně předmětem hodnotících kritérií, a to bez ohledu na to, zda je prokázání splnění příslušného kvalifikačního předpokladu v rámci zadávacího řízení požadováno, či nikoliv (výjimkou v tomto ohledu je poskytování některých služeb, kdy zpravidla nedochází k hmotnému zachycení jejich výsledku – jedná se například o poradenské služby, právní služby či vzdělávací služby).*“ Na základě požadavku Evropské komise byla tato výjimka v parlamentu vypuštěna.

Z hlediska platného českého práva je třeba úvodem konstatovat, že zákon o veřejných zakázkách podrobuje hodnocení veřejných zakázek na právní služby běžnému režimu zakázek na služby, a to bez podstatnějších odchylek, což není v evropském kontextu běžné. Vnitrostátní právní úprava např. v sousedním Německu, Rakousku, Maďarsku, na Slovensku nebo v Polsku pro právní služby stanoví odchylný režim či dokonce možnost přímého zadávání těchto zakázek.⁸ Zákon o veřejných zakázkách *de lege lata* v ČR zakazuje použít kvalifikační předpoklady jako kritéria pro hodnocení nabídek.⁹ Přitom veřejné zakázky na právní a některé další služby hodnocení členů týmů (jejich zkušenosti) představují v podstatě jediný možný způsob pro zajištění kvality služby. Některé právní úpravy zemí EU proto v případě těchto služeb hodnocení kvalifikace v naznačeném duchu umožňují¹⁰ s argumentem, podle něž aplikace hodnotících kritérií, týkajících se vlastností uchazeče ovlivňujících zakázku, není ani po tomto rozhodnutí vyloučena, pouze této praxi byly stanoveny určité meze.¹¹ Použití těchto kritérií je možné za splnění dvou podmínek:

- První podmínkou je úzký vztah hodnotícího kritéria s konkrétními nabídkami, umožňující zjištění hospodářsky nejvýhodnější nabídky.
- Druhou podmínkou je, že dané kritérium se týká svou podstatou zjištění ekonomicky nejvýhodnější nabídky.

Přirozenými kritérii, používanými běžně soukromými subjekty při výběru poskytovatele odborných služeb, jsou v jiných zemích EU vedle ceny a klientského servisu především kvalifikace a zkušenosti vedoucích expertů. Obdobná kritéria použili někteří zadavatelé rovněž v České republice u dotovaných zakázek na veřejné zakázky na poradenské a jim obdobné služby, když hodnotili počet členů týmu, definice rolí a způsob složení týmu, rozdělení rolí v rámci týmu, odpovědnost za jednotlivé činnosti, reference, zkušenosti a rozsah realizovaných projektů/zakázek uchazeče, resp. klíčových osob týmu, které budou po dobu realizace projektu členy realizačního týmu a vazby členů týmu na veřejnou správu (zkušenosti) a mají či měli s tím problém u poskytovatele dotace. Uvedený způsob hodnocení je rovněž dle názoru autora v souladu s podstatou těchto druhů služeb a vztahuje se k posouzení kvality jejich poskytování. V těchto věcech proto obvykle při výběru uchazeče o zakázku cena ustupuje do pozadí a o to větší váhu má posouzení kvali-

5 Podle veřejně publikovaných údajů na profilu zadavatele se takové ceny pohybovaly v jedné větší veřejné zakázce na právní služby od 490 Kč do 2500 Kč bez DPH za 1 hodinu práce, doba zpracování kontrolní akce byla nabídnuta od půl dne do 10 dnů. Takové „podstřelování“ cen a uvádění nereálných hodnot realizace právních úkonů by rovněž zasloužila pozornost regulace ze strany České advokátní komory.

6 Článek 53 Zadávací směrnice č. 2004/18/ES Kritéria pro zadání zakázky 1. Aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní a správní předpisy o odměňování určitých služeb, vycházejí veřejní zadavatelé při zadávání zakázek z těchto kritérií: a) pokud se zakázka zadává na základě hospodářsky nejvýhodnější nabídky z hlediska veřejného zadavatele, která zahrnuje různá kritéria spojená s předmětem dané veřejné zakázky, jako jsou kvalita, cena, technická úroveň, estetické a funkční vlastnosti, vlastnosti z hlediska vlivu na životní prostředí, provozní náklady, návratnost nákladů, záruční servis a technická pomoc, datum dodání, dodací lhůta a lhůta pro dokončení; nebo b) pouze nejnižší cena. 2. Aniž je dotčen třetí pododstavec, uvede v případě uvedeném v odst. 1 písm. a) veřejný zadavatel v oznámení o zakázce nebo v zadávací dokumentaci nebo, v případě soutěžního dialogu, v popisném dokumentu poměrnou váhu, kterou přiřadí každému z kritérií vybraných k určení hospodářsky nejvýhodnější nabídky. Tato váha může být vyjádřena stanovením rozmezí s průměrným maximálním rozpětím. Pokud není podle názoru veřejného zadavatele stanovení poměrné váhy z prokazatelných důvodů možné, uvede veřejný zadavatel v oznámení o zakázce nebo v zadávací dokumentaci nebo, v případě soutěžního dialogu, v popisném dokumentu kritéria v sestupném pořadí podle důležitosti.

7 V rozsudku z 24. 1. 2008, ve věci C-532/06, Lianakis, Sb. rozh. s. I-251, bylo jasně vysloveno pravidlo, že „[30] Jako „kritéria pro zadání“ jsou tudíž vyloučena kritéria, jejichž cílem není určení ekonomicky nejvýhodnější nabídky, nýbrž v zásadě souvisí s posouzením vhodnosti uchazečů provést dotčenou zakázku. Ve věci v původním řízení se však kritéria zvolená zadavatelem jako „kritéria pro zadání“ týkají především zkušenosti, kvalifikací a prostředků k zajištění řádného provedení dotčené zakázky. Jedná se o kritéria, která se týkají vhodnosti uchazečů provést tuto zakázku, a která tudíž nemají povahu „kritérií pro zadání“ ve smyslu čl. 36 odst. 1 směrnice 92/50 (jde o první generaci směrnic EU).“ Vyslovený názor Soudního dvůr následně výslovně potvrdil v rozsudku z 12. 11. 2009, ve věci C-199/07, Komise proti Řecku, Sb. rozh. s. I-10669.

8 Právní služby jsou tzv. neprioritní služby, u kterých lze využívat méně formální způsob postupu při zadání, čehož se však nevyužívá a veřejné zakázky na právní služby se zadávají až na výjimky jako jiné služby.

9 Viz § 50 odst. 4 odst. ZVZ, dle kterého kvalifikace dodavatele nemůže být předmětem hodnotících kritérií.

10 K tomu srov. Rubač-Larsen, A.: Selection and award criteria from German public procurement law perspective, Public Procurement Law Review (PPLR) 2009.

11 Tento závěr podporuje i judikatura vysokých soudů jednotlivých členských států k otázce striktního oddělení kvalifikačních předpokladů a hodnotících kritérií. Např. německý Vrchní zemský soud v Düsseldorfu v rozhodnutí z 5. 5. 2008, č. j. VII-Verg 5/08 uvedl, že v určitých specifických případech služeb je oprávněné, pokud se zadavatel rozhodne svěřit určitou zakázku, na niž jsou kladeny zvláštní nároky, pouze obzvláště zkušenému, erudovanému a spolehlivému zájemci. Posuzování technických kvalifikačních předpokladů není uzpůsobeno k detailnímu posuzování takových rozdílů ve stupni způsobilosti pro realizaci zakázky. Z praxe pak vyplývá, že v těchto zvláštních případech je využít určitých „typických“ kvalifikačních předpokladů, pokud jde o vlastnosti zájemce, které mají bezprostřední vztah k realizaci konkrétní zakázky, k vyhodnocení ekonomicky nejvýhodnější nabídky, zcela správné. K tomuto názoru se přiklonil rovněž rakouský Správní soud v nálezu z 26. 6. 2009, čj. 2009/04/0024, v němž uvedl, že „*právě osobní kvalifikace klíčového personálu je u služeb vedle nabídkové ceny jedno z mála skutečně vhodných kritérií pro výběr nejlepší nabídky a pro zadávací praxi má velký význam.*“

ty služby, typicky zjišťované na základě kvalifikace a zkušenosti expertů, kteří na zakázce budou pracovat. Adekvátní hodnocení kvality nabídek na tyto služby bez zohlednění „kvalifikace“ konkrétních odborníků odpovědných za realizaci předmětné zakázky, jejich specifických znalostí a dovedností získaných dosavadní činností, jakož i jejich konkrétního závazku na plnění veřejné zakázky, si totiž lze jen stěží představit.

K použití kritérií hodnocení u specifických veřejných zakázek na služby, u nichž řádná realizace plnění veřejné zakázky závisí na kvalitě řešitelského týmu, lze poukázat na stanovisko bývalé PPP asociace (nyní Asociace pro rozvoj infrastruktury).¹²

Hodnocení veřejných zakázek v nových zadávacích směrnících

Nové směrnice obsahují podrobnější úpravu hodnocení nabídek s důrazem na efektivitu zadávacího procesu, zejména možnost zohlednění nákladů životního cyklu, včetně externích nákladů (např. dopady na životní prostředí), zároveň je připuštěno zohlednění odbornosti týmu, který bude plnit veřejnou zakázku v případech, kdy tato odbornost má podstatný vliv na kvalitu plnění. V tomto článku je rozebrána toliko směrnice pro veřejné zadavatele. Podle článku 67 směrnice pro veřejné zadavatele č. 2014/24/EU se ekonomicky nejvýhodnější nabídka z hlediska veřejného zadavatele stanoví na základě ceny nebo nákladů prostřednictvím nákladové efektivnosti, například podle nákladů životního cyklu v souladu s článkem 68, a může zahrnovat nejlepší poměr mezi cenou a kvalitou, který je posuzován na základě kritérií, jež zahrnují kvalitativní, environmentální a sociální hlediska spojená s předmětem dané veřejné zakázky. Mezi tato kritéria může patřit například: kvalita, včetně technické úrovně, estetických a funkčních vlastností, přístupnosti, konceptu pro všechny uživatele, sociálních, environmentálních a inovačních vlastností, obchodu a jeho podmínek; organizace, kvalifikace a zkušenosti pracovníků pověřených realizací dané veřejné zakázky v případě, že na úrovni plnění veřejné zakázky může mít významný dopad kvalita zapojených pracovníků, nebo poprodejní služby a technická pomoc, podmínky dodání, jako je datum dodání, postup dodání, doba dodání nebo dokončení. Členské státy mohou stanovit, že veřejní zadavatelé nemohou použít pouze cenové či pouze nákladové kritérium jakožto jediné kritérium pro zadání veřejné zakázky nebo omezit jejich použití na určité kategorie veřejných zadavatelů nebo na určité typy veřejných zakázek.

Působnost zadávacích směrnic na právní služby

Podle čl. 10 písm. d) směrnice č. 2014/24/EU existují zvláštní výjimky pro veřejné zakázky na služby. Pokud se týče právních služeb, tak lze uvést, že **tato směrnice se nevztahuje na veřejné zakázky na služby, které se týkají kterékoli z těchto právních služeb:**

- právní zastupování klienta advokátem ve smyslu článku 1 směrnice Rady 77/249/EHS: v rozhodčím či smířčím řízení konaném v členském státě, třetí zemi nebo u mezinárodního arbitrážního či smířčího orgánu; nebo v soudních řízeních u soudů nebo veřejných orgánů členského státu nebo třetí země nebo u mezinárodních soudů, nebo orgánů;

- právní poradenství poskytované při přípravě na řízení uvedená v bodě i) tohoto písmene, nebo pokud okolnosti nasvědčují tomu, že dotčená věc se s vysokou pravděpodobností stane předmětem takového řízení, za podmínky, že toto poradenství je poskytováno advokátem ve smyslu článku 1 směrnice 77/249/EHS;
- služby osvědčování a ověřování listin, jež musí být poskytovány notáři;
- právní služby poskytované správcí nebo ustanovenými opatrovníky nebo jiné právní služby, jejichž poskytovatelé jsou v daném členském státě určováni soudem nebo jsou ze zákona pověřeni určitými úkony pod dohledem těchto soudů;
- jiné právní služby, které jsou v daném členském státě spojeny, byť i příležitostně, s výkonem úřední moci.

Závěr

Výše byly shrnuty postupy pro hodnocení veřejných zakázek na právní služby. Rovněž se v rámci implementace nových zadávacích směrnic diskutuje o tom, že směrnice sice obsahují taxativní výčet výjimek, tyto výjimky (tedy i výjimka na část právních služeb) však nemusí být přijaty v plném rozsahu, a nadto směrnice regulují toliko zadávání nadlimitních veřejných zakázek, oblast podlimitních a veřejných zakázek malého rozsahu je v národní kompetenci.

✿ Autor je advokátem v Brně, docentem Mendelovy univerzity v Brně a člen pracovní skupiny Svazu obcí a měst pro veřejné zakázky a pro implementaci nových zadávacích směrnic.

12 Stanovisko PPP asociace k použití ukazatelů vážících se k uchazeči jakožto kritéria pro zadání veřejné zakázky (hodnotícího kritéria) ze dne 30. 6. 2005 (<http://asociaceppp.cz/index.php?cnt=stanoviska>, náhled ke dni 20. 3. 2014), konstatuje, že v případě specializovaných služeb lze tudíž, zjednodušeně řečeno, argumentovat tím, že prostřednictvím vyžádání informací o zkušenostech konkrétních členů týmu, který má plnit předmět veřejné zakázky, veřejný zadavatel vlastně ověřuje, nakolik kvalitní službu mu ten který uchazeč nabízí. Zadavatel však musí pečlivě zvažovat formulaci daného kritéria a způsob, jakým ho nastaví. Lze mít za to, že vždy musí být nastaveno tak, aby bylo zcela nepochybné, že jeho účelem je opravdu určit míru kvality služby, kterou jednotliví uchazeči nabízejí. Vyžadované informace by se měly vždy týkat jednotlivých členů navrhovaného týmu, nikoli jen uchazeče jako takového. Uchazeč by se v každém případě měl vyhnout zdvojenému posuzování stejných ukazatelů, tj. není možné nastavit určitý ukazatel jako hodnotící kritérium, byl-li již hodnocen v rámci kvalifikací, což však v rámci zadávání obou posuzovaných veřejných zakázek bylo učiněno.

CENNÉ PAPIRY, KAPITÁLOVÝ TRH, INVESTIČNÍ SPOLEČNOSTI A FONDY

- 33 předpisů rozdělených do šesti kapitol
 - novelizovaný zákon o podnikání na kapitálovém trhu (146 změn)
 - změny dalších 6 zákonů a 4 vyhlášek
- další předpisy na www.cnp.sagit.cz

Sagit

www.sagit.cz

inzerce

Skončení pracovního poměru ze zdravotních důvodů

JUDr. LADISLAV JOUZA

Skončení pracovního poměru je jednou z oblastí pracovněprávních vztahů, kde se vyskytuje i v advokátní praxi nejvíce problémů. Zejména zdravotní stav zaměstnance může významně ovlivnit jeho další pracovní činnost. Využití tohoto výpovědního důvodu ke skončení pracovního poměru, případně ke změně pracovní pozice, patří v advokátní praxi k otázkám nejčastějším a nejproblematictějším.

Zaměstnavatel při řešení pracovněprávních a souvisejících zdravotních otázek musí postupovat nejen podle zákoníku práce, ale i podle zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách (dále jen „zákon“). Obsahuje kapitolu, jejíž ustanovení zasahují do personální činnosti zaměstnavatelů při zjišťování zdravotního stavu zaměstnanců nebo uchazečů o zaměstnání.

Zákon zavedl a nově vymezil pojem „pracovnílékařská služba.“ Její součástí je hodnocení vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek a zejména hodnocení zdravotního stavu za účelem posuzování zdravotní způsobilosti k práci. **Poskytovatelem těchto služeb je osoba v oboru všeobecné praktické lékařství, zpravidla lékař, s nímž má zaměstnavatel sjednanu dohodu o poskytování těchto služeb.**

Zákon zavedl a nově vymezil pojem „pracovnílékařská služba.“ Její součástí je hodnocení vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek a zejména hodnocení zdravotního stavu za účelem posuzování zdravotní způsobilosti k práci. **Poskytovatelem těchto služeb je osoba v oboru všeobecné praktické lékařství, zpravidla lékař, s nímž má zaměstnavatel sjednanu dohodu o poskytování těchto služeb.**

Smlouva mezi lékařem a zaměstnavatelem

Každý zaměstnavatel, který nemá vlastní závodní zdravotnické zařízení, by měl mít uzavřenu smlouvu s příslušným poskytovatelem služeb. **Povinnost k uzavření písemné smlouvy je stanovena v zákoně v § 54 odst. 2 písm. a).** Smlouva by měla obsahovat podrobně rozpracované závazky a formy spolupráce. Uzavírá se podle občanského zákoníku nebo podle zákoníku práce (např. dohoda o pracovní činnosti). V závazcích pro zaměstnavatele má největší význam obsahová náplň činností poskytovaných prostřednictvím závodní preventivní péče, v čem tato činnost bude spočívat, komu a kdy bude poskytována.

Lékařský posudek

Zákon uvádí, co je součástí posudkové péče ve vztahu k zaměstnavatelům. Je to posuzování zdravotní způsobilosti k práci na základě pracovnílékařské prohlídky, zejména zdravotní způsobilosti zaměstnanců.

Zdravotní způsobilost zaměstnance vyjadřuje poskytovatel služby v lékařském posudku. Ten vychází z výsledků lékařské prohlídky a dalších potřebných odborných vyšetření, z výpisu ze zdravotnické dokumentace vedené o posuzované oso-

bě jejím lékařem, u něhož je zaměstnanec registrován, a ze zdravotní náročnosti pro výkon práce, služby, povolání nebo jiné činnosti, pro které je osoba (zaměstnanec) posuzována.

Možnost přezkoumání

Lékařský posudek musí být vydán nejdéle do deseti pracovních dnů ode dne obdržení žádosti zaměstnance nebo zaměstnavatele. Z posudku musí být zřejmé, zda je zaměstnanec pro účel, pro který byl posuzován, zdravotně způsobilý či nezpůsobilý nebo zda jeho zdravotní stav splňuje požadavky nebo předpoklady stanovené např. pro výkon práce. Posudek nesmí postrádat poučení, že zaměstnanec může podat návrh na jeho přezkoumání.

To může učinit do deseti pracovních dnů ode dne jeho předání a podává se poskytovateli (lékaři), který posudek vydal. Lhůta pro podání opravného prostředku může být promítnuta, jestliže k podání návrhu ve stanovené lhůtě bránily zaměstnanci objektivní důvody. Návrh na přezkoumání nemá však odkladný účinek.

Lékař může na základě zjištěných skutečností, případně podle nového posouzení zdravotní způsobilosti, vydat posudek nový. Jestliže návrhu na přezkoumání nevyhoví v plném rozsahu, postoupí do deseti pracovních dnů ode jeho doručení spis s návrhem na přezkoumání (včetně svého stanoviska), příslušnému správnímu orgánu, kterým je územní samosprávný celek – zřizovatel zdravotnického zařízení (např. městský úřad, krajský úřad). Tyto skutečnosti lékař oznámí osobě, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, např. zaměstnavateli a posuzované osobě (zaměstnanci). V zaměstnání se jedná o zdravotní nezpůsobilost k práci, o možnou výpověď z pracovního poměru, převedení na jinou práci vhodnou ze zdravotních důvodů apod.

Existuje ještě další možnost přezkoumání objektivnosti lékařského posudku. Tu může provést soud v případě, kdy jeden z účastníků soudního řízení (např. při rozhodování o neplatnosti výpovědi ze zdravotních důvodů) namítá neodůvodněnost posudku. V rámci důkazního řízení může být posudek přezkoumán znalcem.

Prohlídky u registrujícího lékaře

Zaměstnavatel je pro výkon práce na svých pracovištích povinen uzavřít písemnou smlouvu o poskytování pracovnílékařských služeb. Jedná se o případy, kdy práce jsou podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, zařazeny do kategorie první, druhé, druhé rizikové, třetí nebo čtvrté.

Jde-li o práce zařazené pouze do kategorie první a není-li součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky stanoveny jinými právními předpisy, může pracovnílékařské

prohlídky a posuzování zdravotní způsobilosti k práci provádět poskytovatel v oboru všeobecného lékařství, tedy lékař, u něhož je zaměstnanec registrován.

Skončení pracovního poměru

Významné důsledky má zjišťování zdravotního stavu při skončení pracovního poměru. Předpokladem platné výpovědi z pracovního poměru ze zdravotních důvodů podle § 52 písm. d) a e) zákoníku práce je jen takový **lékařský posudek, který nepřipouští jiný odborný závěr než ten, že zaměstnanec dlouhodobě pozbyl způsobilost vykonávat dosavadní práci.** Nestačí tedy pouhé doporučení lékaře ke změně druhu vykonávané práce odůvodněné nevhodností dosavadní práce z hlediska zdravotního stavu zaměstnance, stejně jako nemůže být podkladem pro výpověď z pracovního poměru posudek, z něhož jednoznačně nevyplývá, že pracovní nezpůsobilost zaměstnance je dlouhodobé povahy (není jen dočasná) – rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 1. 1996 – PR 6/1996.

Dlouhodobá pracovní neschopnost nemusí ještě znamenat dlouhodobou nezpůsobilost k práci a naopak, krátkodobá pracovní neschopnost může již znamenat dlouhodobou neschopnost k práci.

Příklad:

Zaměstnanec je v pracovní neschopnosti jeden rok, ale je určitá možnost, že se jeho zdravotní stav zlepší. Proto tento výpovědní důvod pro skončení pracovního poměru není opodstatněný. Naopak, zaměstnanec bude v pracovní neschopnosti jeden měsíc, ale s ohledem na závažnost jeho onemocnění nebo poškození zdraví nebude existovat možnost vedoucí ke zlepšení jeho zdravotního stavu. Výpovědní důvod byl dán.

Legislativní požadavky na výpověď

Projev vůle vyjádřený zaměstnavatelem ve výpovědi musí být přesný. Nejasné vyličení skutkových okolností může způsobit řadu těžkostí. Pokud by se nepodařilo vysvětlit projev vůle ani výkladem, jde o neplatné právní jednání (dříve „o právní úkon“) a takovou výpověď by mohl soud prohlásit za neplatnou.

Zaměstnavatel musí uvést konkrétní důvod výpovědi. Nestačí jen uvedení čísla příslušného ustanovení zákoníku práce.

Výpovědní doba

Výpovědní doba počíná běžet od prvního dne měsíce, který následuje po měsíci, v němž byla výpověď doručena (např. výpovědní doba výpovědi, doručené 25. dubna, začíná plynout dne 1. května, výpovědní doba výpovědi doručené 1. září, začíná plynout dnem 1. října).

Výpovědní doba je stejná pro výpověď danou zaměstnancem i zaměstnavatelem a činí nejméně dva měsíce (§ 51 zák. práce). Délku výpovědní doby ponechává zákoník práce smluvní volnosti účastníků. **Může být dohodnuta výpovědní doba delší než dva měsíce, nikoliv kratší.** U zaměstnavatele mohou tedy existovat různé délky výpovědní doby u jednotlivých zaměstnanců na základě smluvního ujednání mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Musí však být zachována rovnost.

Výpovědní doba nemůže být prodloužena např. kolektivní smlouvou nebo vnitřním předpisem.

Výpovědní doba může být diferencována s ohledem na věk zaměstnance, dobu trvání pracovního poměru, povahu práce, odbornost apod. Její délka ale nemůže být různá u zaměstnavatele a jiná u zaměstnance. Není možné sjednat nebo stanovit, že zaměstnanec – odborník, který je přijímán do pracovního poměru, bude mít sjednanou výpovědní dobu např. pětíměsíční a zaměstnavatel jen dvouměsíční. V praxi někdy zaměstnavatelé odůvodňují tento postup obtížností při sháňení náhrady za zaměstnance – odborníka, který dal výpověď. Dvouměsíční doba je pro ně nedostatečná.

Zdravotní důvody – pracovní neschopnost

Výpovědní doba nemusí vždy končit poslední den v kalendářním měsíci. Zejména se jedná o případy, kdy uplyne poslední den kalendářního měsíce v tzv. ochranné době (např. v pracovní neschopnosti zaměstnance) – viz § 53 odst. 2 zákoníku práce. Uplyne-li poslední den výpovědní doby v ochranné době, **dochází ke stavení běhu výpovědní doby.** Většinou se jedná o případy, kdy ještě v tento den trvá pracovní neschopnost zaměstnance. Ochranná doba se do výpovědní doby nezapočítává. Výpovědní doba se prodlužuje a skončí uplynutím zbývajících částí výpovědní doby po skončení ochranné doby. Výjimka je v případě, kdy zaměstnanec prohlásí, že na prodloužení výpovědní doby netrvá.

Příklad:

Zaměstnanec byl uznán dočasně práce neschopným dne 27. června na dobu jednoho týdne a na den 30. června připadl poslední den dvouměsíční výpovědní doby. Výpovědní doba se prodlužuje o 4 dny (období od počátku pracovní neschopnosti 27. června do uplynutí výpovědní doby 30. června, tedy o 4 dny). Tyto 4 dny se přičtou ke dni, kdy skončí pracovní neschopnost, v uvedeném případě k 3. červenci. Pracovní poměr skončí teprve dnem 7. července.

K prodloužení nebo ke stavení výpovědní doby nedochází, jestliže ochranná doba (např. vznik pracovní neschopnosti), která začala běžet po podání výpovědi, **skončila ještě před uplynutím výpovědní doby.**

Příklad:

Zaměstnanec dal výpověď z pracovního poměru v březnu. Výpovědní doba začíná první den následujícího měsíce a skončí poslední den dvouměsíčního období – tedy 31. května. Kdyby tento zaměstnanec onemocněl např. v průběhu května a jeho pracovní neschopnost by trvala ještě i poslední den výpovědní doby, to je 31. května, přesto by jeho pracovní poměr skončil právě tímto dnem. Ochranná doba se nevztahuje na výpovědi, které podává zaměstnanec. Kdyby však dostal výpověď od zaměstnavatele, jeho pracovní poměr by v pracovní neschopnosti nemohl skončit a výpovědní doba by se prodlužovala o dobu pracovní neschopnosti.

Zaměstnanec bude uznán práce neschopným dne 20. června na dobu jednoho týdne a na den 30. června připadá poslední den dvouměsíční výpovědní doby. Pracovní poměr skončí dnem 30. června, neboť ochranná doba skončila dříve, než nastal poslední den výpovědní doby.

Výpovědní doba rovněž neskončí poslední den kalendářního měsíce, jestliže výpověď dal zaměstnavatel zaměstnan-

kyni z důvodu, pro který by mohl okamžitě zrušit pracovní poměr [§ 52 písm. g) ZP] před nástupem mateřské nebo rodičovské dovolené a výpověď by měla uplynout ještě v této době. Výpovědní doba pak skončí současně s mateřskou nebo rodičovskou dovolenou.

Zrušení pracovního poměru zaměstnancem

Pracovní poměr může ze zdravotních důvodů skončit i zaměstnanec. Může to udělat po dohodě se zaměstnavatelem, nebo může dát výpověď (v tomto případě nemusí ani uvádět důvod výpovědi), nebo může okamžitě zrušit pracovní poměr podle § 56 odst. 1. písm. a) zákonu práce.

Podmínkou pro okamžité zrušení ze zdravotních důvodů je, že zaměstnanec předloží lékařský posudek. **V něm musí být vyjádřeno, že nemůže dále konat práci bez vážného ohrožení svého zdraví.** Další podmínkou je, že zaměstnavatel mu neumožnil v době 15 dnů ode dne předložení tohoto posudku výkon jiné pro něho vhodné práce. Lékařský posudek v tomto případě musí být formulován jako zákaz konkrétní práce. **Pouhé lékařské doporučení pro okamžité zrušení pracovního poměru nepostačuje.** Není tedy legislativně uznatelné, jestliže lékař v posudku uvede, že „doporučuje, aby zaměstnanec XY nadále nevykonával těžké práce ve skladu, neboť má onemocnění pohybového aparátu.“

Zaměstnanec má po okamžitém zrušení pracovního poměru ze zdravotních důvodů nárok podle § 56 odst. 2 zákonu práce na **náhradu mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku** za dobu, která odpovídá délce výpovědní doby. Zpravidla se jedná o dvojnásobek měsíčního průměrného výdělku.

Odstupné

Při skončení pracovního poměru má zaměstnanec v určitých případech nárok na odstupné podle § 67 zákonu práce. Je to jednorázový příspěvek uvolňovanému zaměstnanci, kterým se neřeší jeho zabezpečení v době po uvolnění, ale jde o určitou formu odškodnění za ztrátu zaměstnání bez vlastního zavinění. Není vůbec rozhodné, zda uvolňovaný zaměstnanec nastoupí po skončení pracovního poměru do nového zaměstnání, zda začne soukromě podnikat nebo zda odejde do starobního důchodu.

Na odstupné mají podle § 67 zákonu práce nárok všichni zaměstnanci, u nichž dochází při organizačních změnách k rozvázání pracovního poměru výpovědí danou zaměstnavatelem z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až d) zákonu práce nebo dohodou z těchto důvodů. Dohoda o skončení pracovního poměru musí být uzavírána písemně. Je vhodné, aby v ní byly uvedeny organizační důvody, které vedly ke skončení pracovního poměru.

Odstupné po skončení pracovního poměru je v § 67 zákonu práce diferencováno. Přísluší zaměstnanci při délce zaměstnání u zaměstnavatele následovně:

- méně než 1 rok = 1 průměrný měsíční výdělek,
- alespoň 1 rok a méně než 2 roky = 2 průměrné měsíční výdělky,
- alespoň 2 roky = 3 průměrné měsíční výdělky.

Uvedené hranice nároku na odstupné jsou stanoveny jako minimální, zaměstnavatel může poskytnout více.

Za dobu trvání pracovního poměru se považuje i doba trvání předchozího pracovního poměru u téhož zaměstnavatele, pokud doba od jeho skončení do vzniku následujícího pracovního poměru nepřesáhla dobu šesti měsíců.

Příklad:

Zaměstnanec skončil pracovní poměr 30. června a k témuž zaměstnavateli nastoupí opětovně do pracovního poměru od 1. září. Doba předchozího pracovního poměru u tohoto zaměstnavatele se mu bude pro účely odstupného započítávat.

Zdravotní důvody

Odstupné náleží i v případě skončení pracovního poměru výpovědí ze strany zaměstnavatele, **nesmí-li zaměstnanec podle lékařského posudku dále konat dosavadní práci pro pracovní úraz, onemocnění nemocí z povolání nebo pro ohrožení touto nemocí, nebo pro dosažení nejvyšší přípustné expozice.** Jedná se nejméně o dvanáctinásobek průměrného výdělku zaměstnance. Jestliže se zaměstnavatel své odpovědnosti v případě pracovního úrazu nebo nemoci z povolání zproští, odstupné zaměstnanci nepřisluší.

Odstupné je zaměstnavatel povinen zaměstnanci vyplatit po skončení pracovního poměru v nejbližším výplatním termínu určeném u zaměstnavatele pro výplatu mzdy nebo platu, pokud se písemně nedohodne se zaměstnancem na výplatě odstupného v den skončení pracovního poměru nebo na pozdějším termínu výplaty.

V některých případech odstupné nenáleží, i když pracovní poměr skončil ze zdravotních důvodů výpovědí ze zdravotních důvodů v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání. Je to tehdy, jestliže se **zcela zproští své povinnosti k náhradě škody za pracovní úraz nebo nemoc z povolání** podle § 367 odst. 1 zákonu práce. Je to tehdy, jestliže zaměstnanec svým zaviněním porušil právní, nebo ostatní předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ačkoliv s nimi byl řádně seznámen a jejich znalost a dodržování byly soustavně vyžadovány a kontrolovány. Dále je to tehdy, jestliže k pracovnímu úrazu došlo v důsledku opilosti postiženého zaměstnance a zaměstnavatel nemohl škodu zabránit. Podmínkou je, že tyto skutečnosti byly jedinou příčinou škody.

Příklad:

Zaměstnanec měl pracovní úraz a v důsledku toho se zhoršil jeho zdravotní stav tak, že nemohl dále vykonávat dosavadní práci. K úrazu došlo porušením bezpečnostního předpisu ze strany zaměstnance. Nárok na odstupné zaměstnanci nevzniká.

- Autor, advokát v Praze, je expertem na pracovní právo a rozhodcem pracovních sporů.

Doručování výzvy k zaplacení soudního poplatku účastníkovi zastoupenému advokátem

Pokud pak jde o doručování účastníkům řízení, tak s ohledem na ust. § 50b odst. 4 písm. b) o. s. ř. lze souhlasit s právním názorem žalobce, že má-li účastník osobně v řízení něco vykonat, doručuje se písemnost nejen jeho právnímu zástupci, ale i jemu, což se vztahuje i na výzvu k zaplacení soudního poplatku. Tuto výzvu bylo tedy třeba doručit nejen právnímu zástupci žalobce, ale i žalobci samému. Soud I. stupně tudíž pochybil, když výzvu k zaplacení soudního poplatku nedoručil přímo též odvolateli, ale toliko jeho právnímu zástupci, neboť šlo o případ, kdy odvolatel sám měl v řízení něco vykonat.

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2014, č. j. 29 Co 61/2014-52

Odůvodnění:

Okresní soud Praha-západ napadeným usnesením zastavil řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Proti tomuto usnesení podal žalobce odvolání, v němž soudu I. stupně vytýkal, že výzvu k zaplacení soudního poplatku doručil, v rozporu se závaznými procesními předpisy, pouze jeho zástupci, a nikoli jemu samotnému. V těchto souvislostech pak poukázal na příslušná zákonná ustanovení, týkající se doručování, a to se zdůrazněním, že má-li účastník řízení něco osobně vykonat, je nutné písemnost doručit nejen jeho zástupci, ale také tomuto účastníkovi, když tento imperativ je nutné vztáhnout i na výzvu k zaplacení soudního poplatku. Odkazoval na judikáty Ústavního soudu s tím, že pokud soud I. stupně výzvu k zaplacení soudního poplatku doručil pouze jeho právnímu zástupci a nikoli jemu samotnému, nemohla nastat splatnost soudního poplatku a nedostatek jeho zaplacení nemohl být důvodem pro zastavení řízení. Navrhl proto, aby odvolací soud napadené usnesení změnil tak, že se řízení nezastavuje.

Odvolací soud postupoval podle občanského soudního řádu, účinného v době podání návrhu (dále jen o. s. ř.) – srov. čl. 2 odst. 2. zákona č. 293/2013 Sb., přezkoumal napadené usnesení (ust. § 212 a § 212a o. s. ř.), – aniž by nařizoval jednání [ust. § 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.] a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

Z obsahu spisu se podává, že soud I. stupně usnesením č. j. 9 C 9/2013 – 28 ze dne 11. 12. 2013 vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku ve výši 4000 Kč za žalobu, a to do pěti dnů od doručení usnesení, s tím, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, řízení bude zastaveno. Toto usnesení pak doručil dne 12. 12. 2013 do datové schránky právního zástupce žalobce a poté, co zjistil, že soudní poplatek nebyl zaplacen, rozhodl napadeným usnesením, proti kterému podal žalobce prostřednictvím svého právního zástupce odvolání.

Podle zákona o soudních poplatcích je poplatníkem poplatku za podané odvolání odvolatel (ust. § 2 odst. 5), přitom poplatek

je splatný vznikem poplatkové povinnosti (ust. § 7 odst. 1 věta první), která vzniká podáním odvolání (ust. § 4 odst. 1 písm. b). Nebyl-li poplatek za odvolání splatný podáním návrhu na zahájení řízení, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí, a po marném uplynutí této lhůty řízení zastaví (ust. § 9 odst. 1). Usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci, a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení (ust. § 9 odst. 7).

Odvolací soud při posouzení věci rozhodoval při vědomí opakovaně vyjádřených závěrů Ústavního soudu ČR (např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 50/03 či Pl. ÚS 8/06), kdy podle těchto rozhodnutí nelze tolerovat obecným soudům přepjatě formalistický postup v řízení za použití v podstatě sofistikovaného odůvodňování zjevné nespravedlnosti. Obecný soud není totiž absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku. Povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad. Při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze pomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu, neboť v každém z nich je třeba nalézt i právní principy uznávané demokratickými právními státy.

Soudy musí přednostně vykládat předmětná ustanovení, jak ostatně dovozují popsaná rozhodnutí Ústavního soudu v souladu s účelem zákona, jeho systematickou souvislostí a dalšími principy.

Pokud pak jde o doručování účastníkům řízení, tak s ohledem na ust. § 50b odst. 4 písm. b) o. s. ř. lze souhlasit s právním názorem žalobce, že má-li účastník osobně v řízení něco vykonat, doručuje se písemnost nejen jeho právnímu zástupci, ale i jemu, což se vztahuje i na výzvu k zaplacení soudního poplatku. Tuto výzvu bylo tedy třeba doručit nejen právnímu zástupci žalobce, ale i žalobci samému. Soud I. stupně tudíž pochybil, když výzvu k zaplacení soudního poplatku nedoručil přímo též odvolateli, ale toliko jeho právnímu zástupci, neboť šlo o případ, kdy odvolatel sám měl v řízení něco vykonat.

Porušení citovaného zákonného ustanovení, jež v konečném důsledku vedlo k zastavení řízení, současně představuje též zásah do ústavně zaručeného základního práva domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu, zakotveného v čl. 36 odst. 1 Listiny, i porušení čl. 90 Ústavy České republiky, podle něhož jsou soudy povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům.

Odvolací soud připomíná, že pokud žalobce ve svém odvolání poukázal na nálezy Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 238/99, II. ÚS 177/2000 nebo II. ÚS 377/2000, bylo toto případné, byť se jednalo o placení poplatků ve správním soudnictví. Citovaná rozhodnutí totiž dopadají i na projednávanou věc, neboť i v ní je nutné vykládat všechna zákonná ustanovení zákona o soudních poplatcích ve vzájemné souvislosti

s o. s. ř. a ve shodě s výkladem, vyžadovaným Ústavním soudem, jakož i všemi právními principy demokratického státu.

S ohledem na uvedené musí odvolací soud uvést, že ust. § 9 zákona upravuje sankce vůči nečinnému poplatníku, tedy tomu, kdo nesplnil požadovanou poplatkovou povinnost svou nečinností. Žalobce však v tomto případě nelze za takového nečinného poplatníka považovat, neboť se splnění své poplatkové povinnosti nevyhýbal. Pokud by tedy odvolací soud přistoupil na výklad, provedený soudem I. stupně, došlo by bezesporu k porušení práva žalobce na spravedlivý proces, vyžadovaný čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Odvolací soud musí uvést, že právo na přístup k soudu, chrá-

něné čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, zaujímá v každé demokratické společnosti natolik významné místo, že nepřichází v úvahu ani jeho zužující výklad, ani formální interpretační přístupy. Proto také nelze než postupem soudu I. stupně označit za přepjatě formalistický a zjevně nespravedlivý, a odvolací soud proto neměl jinou možnost, než napadené rozhodnutí soudu I. stupně podle ust. § 219a odst. 2 o. s. ř. zrušit a věc vrátit soudu I. stupně k dalšímu řízení.

✦ Rozhodnutí zaslal JUDr. VLADIMÍR JABLONSKÝ, advokát v Praze.

Užití akademického titulu

Pokud fyzická osoba získala nárok na užití akademického titulu a rozhodne se mít tento údaj uvedený, resp. zapsaný u svého jména v rejstříku (společenství vlastníků jednotek, obchodním či jiném), nemůže jí být tento nárok upřen.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 5. 2014, č. j. 7 Cmo 346/2013

Soud prvního stupně v rejstříku společenství vlastníků jednotek vedeném u Městského soudu v Praze v oddílu S, vložce číslo 14164 vymazal místopředsedu výboru Jiřího Příhodu a Ing. Petra Rutha a zapsal u vymazávaného Jiřího Příhody den zániku funkce a členství 29. dubna 2013 a zapsal místopředsedu výboru Petra Rutha a člena výboru Tomáše Hníka se dnem vzniku funkce a členství 29. dubna 2013 (výrok I.) a dále zamítl návrh v části spočívající v zápisu akademického titulu Ing. před jménem místopředsedy výboru Petra Rutha a člena výboru Tomáše Hníka (výrok II.).

V odůvodnění rozhodnutí soud uvedl, že navrhovatel se domáhal mimo jiné i zápisu akademického titulu před jménem místopředsedy výboru Petra Rutha a člena výboru Tomáše Hníka. Soud dále uvedl, že v důsledku napojení obchodního rejstříku na základní registry zřízené zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen zákon č. 111/2009 Sb.) přebírá obchodní rejstřík údaje o fyzických osobách zapisovaných do obchodního rejstříku z registru obyvatel (§ 16 a násl. zákona č. 111/2009 Sb.). Jelikož akademické tituly nejsou referenčním údajem evidovaným v registru obyvatel (§ 18 odst. 1 zák. č. 111/2009 Sb.), nestávají se ani údajem obchodního rejstříku. V tomto ohledu jde o změnu dosavadní praxe rejstříkového soudu, vyvolanou nutností napojení obchodního rejstříku na základní registry.

Z hlediska právní úpravy není akademický titul údajem zapisovaným do obchodního rejstříku. Ustanovení § 34 odst. 1 písm. c), § 35 písm. a), f), g), § 36 písm. a), b), c), d) a § 38f odst. 1 obch. zák. upravují zápis fyzických osob do obchodního rejstříku, ať už jako samostatných podnikatelů, nebo v rámci zápisu právnické osoby či její organizační složky. Podle nich lze zapsat do obchodního rejstříku u fyzických

osob pouze jejich jméno a příjmení bez jakýchkoliv součástí, tedy též bez akademického titulu. Soud prvního stupně vyšel z ustanovení § 27 odst. 1 a též z judikatury Nejvyššího soudu (usnesení ze dne 12. října 2006, sp. zn. 29 Odo 824/2006), podle níž je nepřípustné zapisovat do obchodního rejstříku jakékoli jiné údaje než ty, které výslovně uvádí zákon. Výčet údajů zapisovaných do obchodního rejstříku je totiž taxativním výčtem a do obchodního rejstříku lze zapsat jen takový údaj, u něhož to ukládá jako povinnost (možnost) zápisu obch. zák., popř. další právní předpisy. Rejstříkový soud uzavřel, že není na vůli navrhovatele, zda akademický titul udělený fyzické osobě bude do „obchodního“ rejstříku zapsán či nikoli, nýbrž zákon jeho zápis výslovně nepřipouští, proto soud návrh na zápis v této části zamítl.

Proti usnesení soudu prvního stupně ohledně výroku II. podal navrhovatel včasné odvolání. V odvolání brojil proti tomu, že ustanovení zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, na něž odkazuje odůvodnění napadeného rozhodnutí, nabyla účinnosti dne 1. července 2010. Navrhovatel podal návrh na zápis do rejstříku společenství vlastníků jednotek dne 16. listopadu 2012 a byly zapsány akademické tituly u členů výboru. Soud tedy zapsal akademické tituly po déle než třech letech od účinnosti zákona č. 111/2009 Sb. Důsledkem nesprávného právního posouzení je v tomto případě stav, kdy původní člen výboru Ing. Petr Ruth, který měl zapsán v rejstříku společenství vlastníků jednotek titul Ing., jej z důvodu vzniku funkce místopředsedy již zapsán nemá. Tato skutečnost má velmi závažné praktické dopady, a to zejména ve vztahu k jiným osobám, které vycházejí z údajů zapsaných v rejstříku společenství vlastníků jednotek jako správných.

Výmaz původního akademického titulu může vyvolat pochybnosti, zda byl užíván oprávněně. Fyzická osoba tímto nezapsáním bude muset vysvětlovat a dokládat tuto skutečnost jak členům společenství, tak smluvním stranám. U předsedy výboru Mgr. Soni Jindrákové je titul nadále zapsán a zřejmě bude zapsán po celou dobu výkonu funkce, pět let. Soud prvního stupně tak vytvořil nerovnost v zápisu údajů akademických titulů u členů výboru. Odvolatel dále dovozoval ze zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů (§ 2 odst. 1, § 3 odst. 5), že jestliže má občan zapsán akademický titul v občanském průkazu,

má právo jej užívat, což jistě zahrnuje i právo, aby byl uváděn v příslušných veřejných registrech, stejně jako katastru nemovitostí, dalším veřejném registru. Navrhl, aby odvolací soud zapsal u místopředsedy výboru Petra Rutha a člena výboru Tomáše Hníka akademický titul Ing. V doplnění odvolání poukázal ještě na změnu právní úpravy, která nastala dne 1. 1. 2014, konkrétně na ustanovení § 25 odst. 1. písm. k) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, dle kterého „do veřejného rejstříku se запиše jiná důležitá skutečnost, o jejíž zápis požádá zapsaná osoba, má-li na takovém zápisu právní zájem“. Zápis akademického titulu u člena statutárního orgánu je dle jeho názoru takovou důležitou skutečností.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal usnesení soudu prvního stupně ve výroku II. a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

Podle čl. II. bodu 2 zákona č. 293/2013 Sb., jímž byl s účinností od 1. ledna 2014 novelizován občanský soudní řád, se pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona použije zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Dle přechodných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb. se řízení zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí podle dosavadních právních předpisů. Tim je zákon č. 72/1994 Sb. (zákon o vlastnictví bytů).

Dle článku 33 odst. 1 Listiny základních práv a svobod každý má právo na vzdělání. Dle odstavce druhého téhož článku občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách.

Součástí ústavního pořádku, jež doplňuje Ústavu, je jmenovitě Listina základních práv a svobod, jež má právní sílu ústavního zákona, tedy vyšší právní sílu než ostatní (běžné) zákony. Právo na vzdělání je v Listině zařazeno v hlavě čtvrté, která upravuje práva hospodářská, sociální a kulturní, mající charakter relativních subjektivních práv veřejnoprávní povahy a jsou spojena s určitými povinnostmi státu něco určitého dát (*dare*) nebo konat (*facere*), jinak nejsou realizovatelná. Náplň právních nároků oprávněných subjektů je určována „obyčejnými“ zákony (případně od nich odvozenými prováděcími/sekundárními/právními předpisy). V posuzovaném případě je jedním z těchto běžných zákonů, kterým je realizováno právo na vzdělání, mj. zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vysokých školách“).

Podle § 44 odst. 1 zákona o vysokých školách, v rozhodném znění, se vysokoškolské vzdělání získává studiem v rámci akreditovaného studijního programu podle studijního plánu stanovenou formou studia. Dle odstavce druhého písm. g) téhož zákonného ustanovení součástí studijního programu je udělování akademický titul. Dále zákon specifikuje konkrétní akademické tituly, které se získávají ve stanovených studijních programech (viz např. tituly Ing., Mgr., MUDr., a další v § 46 odst. 4 zákoně o vysokých školách).

Z výše uvedeného vyplývá, že právo na vzdělání je nárokem, který je zakotven v právním předpisu nejvyšší právní síly – Listině základních práv a svobod (a mj. též v různých dalších vy-

hlášených lidskoprávních mezinárodních smlouvách, kterými je Česká republika vázána a které mají v souladu s článkem 10 Ústavy České republiky aplikační přednost před zákonem, např. Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech č. 120/1976 Sb. – čl. 13, Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod č. 209/1992 Sb. – čl. 2 Dodatkového protokolu k Úmluvě). Za součást práva na vzdělání lze považovat i právo užívat akademický titul coby jednu ze složek tvořící toto právo, resp. nárok. Proto získá-li fyzická osoba akademický titul, nemůže jí být žádným zákonem užití akademického titulu odepřeno. Pouze sama fyzická osoba svobodně rozhoduje o tom, kdy a v jakých případech bude akademický titul užívat, jinak řečeno právo užití akademických titulů se ponechává výlučně na vůli konkrétní fyzické osoby, což ostatně reflektuje současná právní úprava např. v ustanovení § 3 odst. 5 zák. č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, kdy na žádost občana lze do občanského průkazu zapsat mimo jiné akademický titul. Uvedené současně vylučuje, aby k jeho užívání byla fyzická osoba nucena či bylo jeho užívání vynucováno, např. sankčně. Pakliže se však fyzická osoba svobodně rozhodne akademický titul užívat, jde o její nárok (imanentní součást jejího práva na vzdělání) zakotvený v předpisu nejvyšší právní síly, jak uvedeno výše, a ani zákon (např. zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů) jí tohoto práva, resp. nároku nemůže zbavit. Ostatně tyto závěry potvrzuje i dosavadní jednotná praxe rejstříkových soudů, které akademické tituly u zapisovaných členů orgánů bezvýjimečně zapisovaly, a to bez ohledu na to, že výslovně ani zákon č. 72/1994 Sb. v § 10 či obchodní zákoník v § 35 výslovně akademický titul jako zapisovaný údaj neuváděly. Tato praxe tak jen potvrzuje, že akademický titul je všeobecně vnímán jako určitá neoddelitelná součást jména fyzické osoby.

Z toho pro posuzovaný případ vyplývá, že zákony je třeba v uvedeném smyslu i vykládat (tj. použít ústavně konformní výklad). V daném případě je tedy třeba vykládat pojem tzv. „referenčního údaje“, kterým je mj. i jméno a příjmení dle § 16 zákona č. 111/2009 Sb. tak, že jeho immanentní součástí je i akademický titul, aniž by to bylo výslovně v tomto ustanovení stanoveno, a pakliže fyzická osoba získala nárok na užití předmětného akademického titulu a rozhodne se mít tento údaj uvedený, resp. zapsaný u svého jména v rejstříku (společenství vlastníků jednotek, obchodním či jiném), nemůže jí být tento nárok upřen. Nárok na užití akademického titulu odvolatel doložil u zapisovaného Ing. Tomáše Hníka diplomem z Českého vysokého učení technického v Praze, dle kterého jmenovaný získal vysokoškolské vzdělání ve studijním oboru elektronické počítače a přiznává se mu akademický titul inženýr, ve zkratce Ing. U Ing. Tomáše Rutha vyplývá jeho oprávnění užívat titul Ing. již z listin založených ve spise (např. z ověřovací doložky na čísle listu 9). Jmenovaní jsou tak oprávněni tento akademický titul užívat, a pakliže jej odvolatel navrhl zapsat před jménem jmenovaných, rejstříkový soud je povinen takovému návrhu vyhovět, jinak řečeno pochybil, pokud návrh na zápis akademických titulů v této části zamítl.

Pro úplnost a zcela nad rámec tohoto odvolacího řízení odvolací soud ohledně problematiky zápisu akademických titulů v širší a zcela obecné rovině uvádí, že užívání akademické-

ho titulu může být z hlediska informovanosti a potenciálního zájmu třetích osob vstupovat do obchodněprávních vztahů s právníky osobami, jejichž statutární orgány, resp. jejich členové, užívají určitý akademický titul, celkem významné, neboť poskytuje těmto třetím osobám bezprostřední a okamžitou informaci o určité odborné kvalifikaci nejen statutárního orgánu té které právnícké osoby, ale i o určité vzdělanosti a odborné úrovni celé právnícké osoby. Obzvláště v situaci, kdy se právnícká osoba zabývá např. účetnictvím a má uveden jako předmět podnikání – vedení účetnictví, tak by bylo z hlediska jejího postavení na trhu a potenciálního zájmu třetích osob o její služby značně diskriminační, pokud by u členů statutárního orgánu této právnícké osoby nebyl před jejich jménem, příp. i za jménem, uveden jejich akademický titul, pakliže by osoby zapsané v obchodním rejstříku coby statutární orgán příslušné akademické tituly získaly a chtěly by je mít uvedené a rejstříkový soud by jim toto právo, resp. nárok upíral. Nesprávnost názoru rejstříkového soudu se projeví při výkladu předmětného ustanovení zákona (tzv. „referenčního

údaje“) obzvláště za situace, kdy např. určitá obchodní společnost, dříve založená a zapsaná do obchodního rejstříku, mající zapsaný příslušný akademický titul u členů svého statutárního orgánu, by soutěžila o potenciální zákazníky s obchodní společností později založenou, u níž by naopak zápis akademických titulů u členů statutárního orgánu absentoval a vzbuzoval v potenciálních zákaznících (obchodních partnerech) okamžitý dojem nižší odborné erudice nejen statutárního orgánu, ale i celé této obchodní společnosti. Z uvedeného argumentu ve prospěch zápisu akademických titulů vyplývá, i když se v daném případě nejedná o obchodní společnost, že nelze rozlišovat v otázce zápisu či nezápisu akademických titulů mezi zápisem akademického titulu u statutárních orgánů obchodních společností a jiných právníckých osob.

✿ Rozhodnutí zaslal JUDr. PETR PAVLÍK, advokát v Praze.
Právní věta redakce.

Kolik stojí průtahy v řízení?

Z hlediska posouzení naplnění čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod v případech újmy způsobené nepřiměřeně dlouhým řízením je podstatné, zda při jejím určení byly zohledněny všechny relevantní okolnosti případu.

Nález Ústavního soudu ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. I. ÚS 2551/14 a ze dne 12. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 4227/12

Odůvodnění:

Ústavní soud se v nedávné době zabýval dvěma případy, v nichž se vyjádřil k postupu obecných soudů při stanovení výše zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou nepřiměřeně dlouho trvajícím soudním řízením. Při určení výše zadostiučinění vycházely obecné soudy z kritérií, která jsou explicitně vyjmenovaná v § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona ČNR č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Jde o celkovou délku řízení, složitost řízení, jednání stěžovatele, postup soudů během řízení a význam předmětu řízení pro stěžovatele. Obecné soudy se též nepochybně řídily stanoviskem občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu z dubna 2011 (sp. zn. Cpjn 206/2010, publ. pod č. 58/2011 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek), sjednocující judikaturu obecných soudů v otázkách odškodňování podle zákona č. 82/1998 Sb.

Ústavní soud považuje toto stanovisko za důležité vodítko pro výpočet přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu, zároveň však opakovaně zdůrazňuje, že obecné soudy nezbavuje povinnosti posuzovat každý případ indivi-

duálně a v závislosti na něm stanovit odpovídající výši zadostiučinění, eventuálně i výrazně mimo rozpětí, které obecně stanovil Nejvyšší soud.

Ve věci, vedené pod sp. zn. I. ÚS 2551/14, se na Ústavní soud obrátila stěžovatelka, kterou orgány činné v trestním řízení stíhaly dlouhých jedenáct let, aby ji nakonec zcela zprostitily viny zčásti proto, že se nejednalo o trestný čin, a zčásti proto, že obžalobou popsané jednání se vůbec nestalo. Průtahy v trestním řízení spojené s nekvalitním rozhodováním obecných soudů a masivní medializace její věci stěžovatelku, která byla činná ve veřejném životě, výrazným způsobem poškodily, dehonestovaly a dlouhodobě vystavily stresu v soukromém i rodinném životě. V řízení o poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu se stěžovatelka domohla částky několikanásobně nižší, než žádala, což považovala za porušení práv zakotvených v čl. 36 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), a proto se obrátila s ústavní stížností na Ústavní soud. Ten její argumentaci přisvědčil a napadená rozhodnutí soudů všech tří stupňů nálezem zrušil.

Ústavní soud vytkl obecným soudům, že nevzaly v potaz všechna výjimečná specifika daného případu a jeho individuální okolnosti. Za ty Ústavní soud považoval nejen průtahy v trestním řízení, ale za mnohem významnější fakt označil následky způsobené ve veřejném a soukromém životě stěžovatelky jednáním přičitatelným státu. Ústavní soud popsal projednávaný případ jako obecně povědomý lidský příběh střetu s mocí – stát po dlouhá léta bezdůvodně trápil slušného a bezúhonného člověka, vzal mu dobrou pověst, klidný spánek a práci, kterou měl rád. Když se postižený domáhal zadostiučinění, stát se zachoval v podstatě jako opatrný úředník a jakoby na lékárnických váhách odvažoval míru své odpovědnosti, neboť se obával, že věci jako precedentu by mohli využít s odvoláním na presumpci nevinu i skuteční zločinci, kterým se jejich činy nepodařilo prokázat. Ústavní soud má však za to, že pokud stát, reprezentovaný nezávislými soudy,

nedokáže podobné případy v řízení o přiznání přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu odlišit a adekvátně finančně klasifikovat i ve vztahu k dalším odškodněním dotčeného subjektu, nemůže dostát svému poslání v demokratické společnosti a být státem skutečně právním a ústavním.

Ústavní soud ve své judikatuře opakovaně připomněl, že trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to i tehdy, není-li stíhán vazebně. Takový zásah je pak citelnější o to více, je-li trestní řízení posléze skončeno zprošťujícím rozsudkem, kdy je konstatováno, že skutek, z něhož byl jednatel obviněn a obžalován, se nestal, případně nebyl trestným činem. Existence samotného trestního řízení už jen tím, že vnáší do života obviněného značnou nejistotu, znamená významnou psychickou zátěž a dochází-li v takovém řízení ještě k průtahům, pochopitelné pocity frustrace mohou vést k psychickému i fyzickému poškození takové osoby. Navíc tam, kde je v sázce osobní, rodinný a pracovní život, občanská čest a dosavadní naprostá bezúhonnost, jsou důsledky o to závažnější, a vedou někdy k naprosté osobní, společenské a profesní likvidaci dotčeného člověka. Je proto na místě, aby v takovém případě byl obecný soud nucen odpovědně přihlídnout ke všem nepříznivým následkům vyvolaným trestním řízením a zvážil veškeré negativní dopady, dotýkající se zejména osobní integrity konkrétního poškozeného. Soud pak s ohledem na vždy jedinečné skutkové okolnosti takového individuálního případu určuje výši finanční náhrady; pracuje zde vlastně s obecným právním principem přiměřenosti a posuzuje věc zejména v intencích životního postavení poškozeného před a po zásahu chybujících orgánů veřejné moci. Jedině takové rozhodnutí, přihlížející ke všem kritériím, které nutno vzít do úvahy v kontextu daného případu, je pak možno považovat za spravedlivé a ústavně konformní.

Ústavní soud dal najevo, že je dalek toho, aby sám přesně určoval finanční částku, která osobám poškozeným průtahy v řízení po právu náleží ve smyslu čl. 36 odst. 3 Listiny, resp. aby dával podrobný návod pro její výpočet; to není a ani nemůže být jeho úkolem. Nemůže však z ústavně právního hlediska akceptovat rozhodnutí, ze kterého je zjevné, že obecný soud nevážil všechny klíčové okolnosti případu.

Shodně Ústavní soud judikoval i ve věci, vedené pod sp. zn. I. ÚS 4227/12. Původní řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů trvalo skoro dvacet let a stěžovatel v něm stál na straně žalované. Jeho žádost o poskytnutí náhrady škody, za kterou považoval nemalé náklady původního řízení, zvýšené soudní poplatky, náklady na opakované znalecké posudky a zvýšenou částku na vypořádání nemovitostí, obecné soudy zamítly s tím, že nešlo o újmu, kterou lze odškodnit podle zákona č. 82/1998 Sb. Jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou průtahy v řízení přiznaly stěžovateli zlomek jím požadované částky.

Při přezkumu napadených rozhodnutí obecných soudů Ústavní soud respektoval poměrně restriktivní přístup obecných soudů při posouzení nároku na náhradu škody, uvedl však, že okolnosti vzniku této újmy měly být vzaty na zřetel v rámci posuzování způsobené nemajetkové újmy a přiměřeného zadostiučinění za ni. Pro přezkum Ústavního soudu a určení, zda řešení nalezené obecnými soudy se ještě nachází

v mezích čl. 36 odst. 3 Listiny, či je již třeba jej označit za extrémní, a tedy neústavní, je rozhodující celková míra kompenzace a okolnosti případu zohledněné při stanovení této částky. Ústavní soud nahlíží na náhradu přiznanou poškozenému v jejím celku, ať už má finanční, či nefinanční charakter, ať je přiznána pod hlavičkou náhrady škody, či pod hlavičkou zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Konkrétně v případě stěžovatele proto Ústavní soud konstatoval, že pokud obecné soudy neshledaly možnost, jak (alespoň částečně) vyhovět nároku stěžovatele na náhradu škody, měly lépe posoudit jemu vzniklou nemajetkovou újmu, a to i s ohledem na okolnosti, od nichž svůj nárok na náhradu škody odvozoval.

Ústavní soud připomněl, že řízení o vypořádání majetku bývalých manželů probíhalo od konce roku 1988 a po celá 90. léta. V této době v našem státě docházelo k převratným společenským i hospodářským a právním změnám, mimo jiné též k neustálým podstatným změnám cenových předpisů, jakož i cen nemovitých a movitých věcí. Tento výjimečný společensko-hospodářsko-právní kontext doby nepochybně vyvolával ještě větší nejistotu účastníků nepřiměřeně dlouhého řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů, do něhož náležely i nemovitosti a hodnotné movité věci, v porovnání s takovým řízením probíhajícím v období nikoliv těsně navazujícím na politický převrat, na přechod z komunistického režimu k demokratickému, na přechod od centrálně plánovaného hospodářského systému k tržnímu. Jinak řečeno, na vzniku nemajetkové újmy stěžovatele se významným způsobem podílely též události doby, v níž ono původní řízení probíhalo. Pro stěžovatele bylo tehdy těžší než kdy jindy předvídat výsledek řízení, a to jak ohledně výše vypořádaného majetku (jmění), tak i například ohledně výše nákladů řízení. Ceny nemovitostí se měnily zcela mimořádným způsobem a jejich neustálé změny vedly v původním řízení k potřebě obecných soudů opakovaně vyžadovat znalecké posudky za účelem stanovení ceny dotčených nemovitostí (případně i konkrétních movitých věcí), růst hodnoty vypořádaného majetku se projevil též ve výši soudních poplatků, jež účastníci řízení byli povinni uhradit. V původním řízení tak s jeho přibývajícím délkou docházelo ke zcela neočekávatelnému růstu nákladů řízení; nešlo tedy jen o běžné navýšení nákladů řízení spojené s prodlužujícím se řízením, ale o navýšení mimořádné, způsobené opakovanými změnami cenových předpisů a cen, zejména nemovitostí. Jen pro ilustraci, celková cena (hodnota) vypořádaného majetku, jak byla zjištěna nalézacím soudem, se mezi jeho prvním rozhodnutím ve věci z roku 1994 a jeho druhým rozhodnutím ve věci z roku 2007 zvýšila téměř čtyřnásobně; obdobně platilo i pro cenu (hodnotu) vypořádaného rodinného domu s pozemky – vypořádací podíl, který byl stěžovatel povinen uhradit své bývalé manželce, se zvýšil téměř o dvouapůlnásobek. Takové enormní změny hodnoty věci byly skutečně mimořádné.

Popsaná mimořádnost doby a její důsledky byla umocněna i specifiky původního řízení. Řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů bylo řízením představujícím nutný následek rozvodu manželů, kterým jejich bezpodílové spoluvlastnictví zaniklo, a účast v takovém řízení zcela nezáležela na stěžovateli vůli. Stěžovatel v zásadě neměl jinou možnost, než v řízení setrvat až do konce, a nemohl na jeho

začátku nijak předvídat, jak řízení dopadne a jaké budou jeho náklady. V uvedeném typu řízení totiž neplatí při hrazení nákladů řízení obecná zásada úspěchu, ale náklady řízení (zde soudní poplatky, znalečné, tlumočné) hradili účastníci podle poměru svých vypořádacích podílů.

Ústavní soud nálezem napadená rozhodnutí obecných soudů zrušil pro jejich rozpor s čl. 36 odst. 3 Listiny a vyslovil přesvědčení, že spravedlivé řešení stěžovatelovy věci vyžaduje,

aby v rámci kompenzace újmy, která stěžovateli vznikla nesprávným úředním postupem státu, byly všechny mimořádné okolnosti tehdejší doby náležitě zohledněny.

✦ Rozhodnutí zaslala JUDr. JIŘINA GOJOVÁ, asistentka soudce Ústavního soudu.

Mimosmluvní odměna v řízení o odstranění neoprávněné stavby

Soud v řízení o odstranění stavby může rozhodnout několika způsoby. Přitom není vázán návrhem účastníků. Hodnotu předmětu řízení tak lze vysledovat až z konečného rozhodnutí. Není-li možné hodnotu předmětu řízení stanovit již při jeho zahájení, resp. v době započetí úkonu právní služby, lze dospět k jedinému závěru, a to, že hodnotu jeho předmětu nelze vyjádřit v penězích. Je tak třeba přiznat mimosmluvní odměnu advokáta podle § 9 odst. 1 advokátního tarifu, neboť se jedná o řízení, v němž hodnotu jeho předmětu nelze vyjádřit v penězích.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 33 Cdo 489/2012

Odůvodnění:

Okresní soud v Teplicích rozsudkem ze dne 2. 2. 2011, č. j. 17 C 339/2009-132, uložil žalovaným povinnost zaplatit žalobci společně a nerozdílně do tří dnů od právní moci rozsudku 145 957 Kč s úrokem z prodlení „dle nařízení vlády 33/2010 Sb.“ z částky 145 957 Kč od 10. 7. 2010 do zaplacení a na nákladech řízení částku 6 130 Kč (výrok I.), žalobu o zaplacení úroků z prodlení z částky 54 324 Kč od 11. 1. 2009 do zaplacení a z částky 91 633 Kč od 28. 6. 2010 do zaplacení zamítl (výrok II.), a řízení do částky 7 000 Kč zastavil (výrok III.). Vyšel ze zjištění, že žalobce na základě udělené plné moci ze dne 7. 4. 2000 zastupoval žalované v řízení o odstranění neoprávněné stavby (torza zdi) z jejich pozemku č. parc. 1419/4 o výměře 1 274 m² v k. ú. Proboštov (dále jen „pozemek“, resp. „předmětný pozemek“), vedeném u Okresního soudu v Teplicích pod sp. zn. 8 C 171/2000. Rozsudkem tohoto soudu ze dne 2. 2. 2006, č. j. 8 C 171/2000-337, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 4. 2007, č. j. 10 Co 781/2006-383, bylo vlastníkům plotové zdi uloženo na vlastní náklady tuto stavbu stojící na pozemku žalovaných odstranit; žádnému z účastníků nebyla přiznána náhrada nákladů řízení. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 17. 5. 2007. Účastníci si odměnu advokáta za zastupování nesjednali. Znalce Ing. M. O. stanovila obvyklou cenu předmětného pozemku na 120 Kč/m². Žalovaní zaplatili žalobci zálohově 7 000 Kč. Žalobce pro žalované vykonal dále vyjmenované úkony právní

služby. Soud prvního stupně žalobci přiznal mimosmluvní odměnu podle § 7 bodu 5. a § 8 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v rozhodném znění – dále jen „advokátní tarif“. Uzavřel, že v dané věci nejde o případ, kdy hodnotu věci nelze vyjádřit v penězích; při ceně pozemku 152 880 Kč (120 Kč x 1 274 m²) a zastupování dvou osob odměna za úkon právní služby činí 4 575 Kč.

Soud prvního stupně přiznal žalobci za jednotlivé vykonané úkony právní služby při zastupování dvou osob mimosmluvní odměnu v této výši:

- 1) převzetí věci zastupování dvou osob – 13 725 Kč (2x 4 575 Kč + 2x 1/2 z 4 575 Kč za návrh na vydání předběžného opatření),
- 2) žaloba a návrh na vydání předběžného opatření – 10 980 Kč (2x 4 575 Kč + 2x 1/2 z 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 3) odvolání – 3 660 Kč (2x 1/2 z 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 4) účast při výslechu svědka dne 4. 1. 2002 – 7 320 Kč (2x 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 5) návrh žalobců na přistoupení dalšího účastníka do řízení na straně žalovaných – 3 660 Kč (2x 1/2 z 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 6) žádost o nařízení jednání ve věci ze dne 11. 4. 2003 – 3 660 Kč (2x 1/2 z 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 7) vyjádření k odvolání – 7 320 Kč (2x 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 8) sdělení Krajskému soudu v Ústí nad Labem ze dne 2. 2. 2004 – 3 660 Kč (2x 1/2 z 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 9) vyjádření žalobců k výzvě soudu ze dne 1. 7. 2004 – 7 320 Kč (2x 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 10) účast při jednání soudu prvního stupně dne 7. 9. 2004 – 7 320 Kč (2x 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 11) sdělení ze dne 14. 10. 2004 – 3 660 Kč (2x 1/2 z 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 12) stížnost předsedovi dožádaného soudu ze dne 28. 2. 2005 – 3 660 Kč (2x 1/2 z 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 13) účast při jednání soudu prvního stupně dne 21. 6. 2005 – 7 320 Kč (2x 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 14) stanovisko k postupu soudu ze dne 3. 8. 2005 – 7 320 Kč (2x 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 15) účast při jednání soudu prvního stupně dne 9. 8. 2005 – 3 660 Kč (2x 1/2 z 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 16) účast při jednání soudu prvního stupně dne 20. 9. 2005 – 7 320 Kč (2x 4 575 Kč sníženo o 20 %),
- 17) účast při jednání soudu prvního stupně dne 13. 12. 2005 – 3 660 Kč (2x 1/2 z 4 575 Kč sníženo o 20 %),

- 18) vyjádření žalobců k posudku znalce Ing. Š. ze dne 30. 12. 2005 – 7 320 Kč (2x 4 575 Kč sníženo o 20 %),
 19) závěrečný návrh ve věci ze dne 25. 1. 2006 – 7 320 Kč (2x 4 575 Kč sníženo o 20 %)
 20) účast při jednání soudu prvního stupně dne 26. 1. 2006 – 7 320 Kč (2x 1/2 z 4 575 Kč sníženo o 20 %).

Dále žalobci přiznal 18x náhradu hotových výdajů po 75 Kč, 19 % DPH z částky 128 535 Kč, tj. 24 422 Kč. Po odečtení zálohy 7 000 Kč proto žalobci náleží 145 957 Kč (s příslušnými úroky z prodlení).

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 22. listopadu 2011, č. j. 9 Co 227/2011-162, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. částečně potvrdil co do částky 6 714 Kč, v části ohledně povinnosti žalovaných zaplatit úrok z prodlení z částky 145 957 Kč „dle nařízení vlády č. 33/2010 Sb.“ jej zrušil, a ve zbývajících částech co do částky 139 243 Kč jej změnil tak, že žalobu zamítl. Soudu prvního stupně přisvědčil, že nebylo prokázáno ujednání účastníků o částce, za niž bude právní služba poskytnuta, anebo o způsobu jejího určení; odměna žalobce za poskytnuté právní služby se proto řídí ustanoveními advokátního tarifu o mimosmluvní odměně. Výše mimosmluvní odměny se stanoví podle sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby a počtu úkonů právní služby, které advokát vykonal (§ 6 odst. 1 advokátního tarifu). Na rozdíl od soudu prvního stupně však dospěl k závěru, že řízení o odstranění neoprávněné stavby není sporem, jehož předmět lze vyjádřit v penězích, neboť jde o řízení, v němž z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky a soud není vázán návrhem účastníků. Protože pro tento předmět sporu není v advokátním tarifu zvláštní ustanovení, je třeba mimosmluvní odměnu stanovit podle § 9 odst. 1 advokátního tarifu; z tarifní hodnoty 1 000 Kč činí sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby 500 Kč (§ 7 advokátního tarifu). Za společné úkony při zastupování dvou osob pak přísluší za každou zastupovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 %, tj. 400 Kč (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu). Žalobce učinil celkem 15 úkonů právní služby (odvolací soud neuznal účtované úkony: přípravu a převzetí zastoupení za návrh na vydání předběžného opatření, návrh na vydání předběžného opatření, který byl součástí žaloby, žádost o nařízení jednání, sdělení krajskému soudu ze dne 2. 2. 2004, sdělení okresnímu soudu ze dne 14. 10. 2004 a stížnost předsedovi soudu, které nejsou úkony právní služby). Za 13 úkonů právní služby uvedených pod body 1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 13, 14, 17, 18, 19 a 20 stanovil odměnu ve výši 800 Kč za jeden úkon při zastupování dvou osob, tj. 9 600 Kč celkem. Za úkony pod body 2 a 16 (jednání se dne 20. 9. 2005 nekonalo) stanovil odměnu ve výši jedné poloviny, tzn. 400 Kč za jeden úkon (§ 11 odst. 2 advokátního tarifu), celkem 800 Kč. Žalobci dále přísluší paušální náhrada nákladů ve výši 75 Kč za jeden úkon právní služby, tj. 1 125 Kč a dále 2 189 Kč odpovídající 19 % DPH, kterou je žalobce povinen jako plátce daně odvést. Celkově žalobci vznikl za právní zastoupení žalovaných nárok na zaplacení 13 714 Kč. Po odečtení zálohy mu žalovaní dluží 6 714 Kč.

Proti části výroku rozsudku odvolacího soudu, jíž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně, podal žalobce do-

volání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. a) a c) o. s. ř. Zpochybňuje správnost právního závěru odvolacího soudu, že předmět řízení o odstranění neoprávněné stavby je penězi neocenitelný, a vytýká mu, že tento závěr nedostatečně odůvodnil. Zdůrazňuje, že jak stavba, tak i pozemek jsou penězi ocenitelnými věcmi. Podle ocenění znalce, které je součástí spisu, cena odstraňovaného plotu činila 48 876 Kč, čemuž odpovídá mimosmluvní odměna ve výši 1 975 Kč za jeden úkon právní služby. I nadále je názoru, že žaloba o odstranění neoprávněné stavby podle § 135c zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, v rozhodném znění (dále jen „obč. zák.“), coby speciálního ustanovení ve vztahu k § 126 obč. zák., je vlastnickou žalobou. Protože judikatura považuje spor o vyklizení pozemku za spor o vydání věci, stanoví se hodnota předmětu řízení podle ceny tohoto pozemku a mimosmluvní odměna za úkon právní služby přísluší podle § 8 odst. 1 a § 7 advokátního tarifu. Je přesvědčen, že na daný případ lze použít rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 12. 1997, sp. zn. 11 Co 677/97, který řešil spor povahově nejbližší posuzované věci. Odvolacímu soudu vytýká, že mu přiznal odměnu pouze za 14 úkonů (nikoliv za avizovaných 15); chybí tak odměna za jednání konané dne 20. 9. 2005. Dále namítá, že odměna za převzetí zastoupení a podání žaloby včetně návrhu na předběžné opatření není zvýšena o poloviční odměnu, tedy o 400 Kč. Neztotožňuje se ani s názorem odvolacího soudu, že mu nenáleží odměna za návrh na předběžné opatření. Upozorňuje na to, že jednání dne 9. 8. 2005 se nekonalo. Má výhradu k tomu, že odvolací soud odečetl zálohu 7 000 Kč, přestože ohledně této částky bylo řízení pravomocně zastaveno. Navrhuje, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu projednání.

Žalovaní i nadále tvrdí, že si se žalobcem dohodli ústně odměnu za zastupování ve sporu o odstranění torza plotové zdi z jejich pozemku ve výši 500 Kč. Upozorňují na to, že žalobce v průběhu řízení měnil svá tvrzení ohledně výše odměny a i v dovolání uplatňuje nový výpočet odměny, tentokrát podle ceny odstraňovaného plotu. Pomíjí přitom, že znalecký posudek popisoval plotovou zeď, avšak předmětem řízení o odstranění stavby bylo pouze její torzo. Navrhují, aby dovolací soud dovolání žalobce odmítl nebo zamítl a přiznal jim náhradu nákladů dovolacího řízení.

V řízení o dovolání bylo postupováno podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění platném do 31. 12. 2012, – dále opět jen „o. s. ř.“ (srovnej čl. II bod 7. zákona č. 404/2012 Sb.).

Dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno včas subjektem k tomu oprávněným při splnění podmínky jeho advokátního zastoupení (§ 240 odst. 1 a § 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.) a je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Podle § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden; je přitom vázán uplatněnými dovolacími důvody včetně toho, jak byly dovolatelem obsahově vymezeny. Z § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. vyplývá povinnost dovolacího soudu přihlídnout k vadám uvedeným v § 229 odst. 1,

§ 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Námítka žalobce, že odvolací soud znovu rozhodoval o záloze ve výši 7 000 Kč, ačkoli ohledně této částky již bylo řízení pravomocně zastaveno, nenaplnuje zmatečnostní vadu ve smyslu § 229 odst. 2 písm. b) o. s. ř., která dopadá na případ, kdy soud věc projednal a rozhodl, aniž způsobem vyplývajícím z § 104 odst. 1 o. s. ř. vzal v úvahu, že takovému postupu brání překážka věci pravomocně rozhodnuté (*rei iudicatae*). Rozhodnutím soudu ve věci samé je takové rozhodnutí, jímž je rozhodnuto právě o předmětu, pro který se řízení vede. Ve sporném řízení, v němž má být rozhodnut spor o právo mezi účastníky, kteří stojí proti sobě v postavení žalobce a žalovaného, je za rozhodnutí ve věci samé pokládáno „věcné“ rozhodnutí o nároku uplatněném žalobou (srovnej § 79 odst. 1 o. s. ř.), o němž bylo příslušné řízení vedeno (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 1997, sp. zn. 2 Cdo 484/97, uveřejněné pod č. 88 v časopise Soudní judikatura, roč. 1997, a ze dne 22. 2. 2001, sp. zn. 25 Cdo 3065/2000, uveřejněné v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck, pod označením C 264). Usnesení soudu o zastavení řízení (byť jde o rozhodnutí, jímž se řízení končí) není rozhodnutím soudu ve věci samé, neboť se jím nerozhoduje o nároku uplatněném žalobou (o předmětu řízení), a nezakládá se jím proto ani překážka věci pravomocně rozhodnuté (§ 159a odst. 5 o. s. ř.).

Další vady vyjmenované v § 242 odst. 3 věť druhé o. s. ř. žalobce nenamítá a jejich existence nevyplývá ani z obsahu spisu.

Prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., jímž lze namítat, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, žalobce zpochybnil správnost právního závěru odvolacího soudu, že při výpočtu mimosmluvní odměny za poskytnutí právních služeb žalovaným v řízení o odstranění neoprávněné stavby je třeba vycházet z § 9 odst. 1 advokátního tarifu, neboť nejde o spor, jehož předmět lze vyjádřit v penězích. Prosazuje názor, že měl být aplikován § 8 odst. 1 advokátního tarifu.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud použil na správně zjištěný skutkový stav nesprávnou právní normu, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, popřípadě ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 8 odst. 1 advokátního tarifu není-li stanoveno jinak, považuje se za tarifní hodnotu výše peněžitého plnění nebo cena věci anebo práva v době započetí úkonu právní služby, jichž se právní služba týká; za cenu práva se považuje jak hodnota pohledávky, tak i závazku.

Podle § 9 odst. 1 advokátního tarifu nelze-li hodnotu věci nebo práva vyjádřit v penězích nebo lze-li ji zjistit jen s nepoměrnými obtížemi a není-li dále stanoveno jinak, považuje se za tarifní hodnotu částka 1 000 Kč.

Ustanovení § 9 odst. 1 advokátního tarifu se použije tehdy, není-li mezi advokátem a klientem sjednána smluvní odměna za poskytnutí právní služby, nebo nelze-li hodnotu věci nebo práva vyjádřit v penězích nebo ji lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi, a zároveň nejedná-li se o věc výslovně jinak upravenou advokátním tarifem.

V daném případě bylo předmětem řízení odstranění neoprávněné stavby podle § 135c obč. zák., tedy věc advokátním tarifem výslovně neupravená. Jedná se o řízení, v němž určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky vyplývá z právního předpisu. Řízení o žalobě podle § 135c obč. zák. je specifické tím, že soud není vázán návrhem účastníků. Dospěje-li soud k závěru, že žalobcem navržené vypořádání není přijatelné, musí upravit vztah mezi účastníky i jiným způsobem vyplývajícím z § 135c o. s. ř. (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 1999, sp. zn. 22 Cdo 1627/99, uveřejněný pod č. 42/2001 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Soud na návrh vlastníka pozemku může rozhodnout o odstranění stavby na náklady toho, kdo stavbu zřídil, nebo, nebylo-li by odstranění stavby účelné, přikáže ji soud za náhradu do vlastnictví vlastníku pozemku, pokud s tím vlastníkem pozemku souhlasí, nebo může uspořádat poměry mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby i jinak, zejména též zřídil za náhradu věcné břemeno, které je nezbytné k výkonu vlastnického práva ke stavbě. Znění zákona ani jeho smysl přitom nevyklučuje jiné uspořádání poměrů, než jaké zákon výslovně uvádí. Je tedy zřejmé, že až z konečného rozhodnutí soudu o vypořádání poměrů mezi účastníky lze vysledovat hodnotu předmětu řízení. Není-li však možné hodnotu předmětu řízení stanovit již při jeho zahájení, resp. v době započetí úkonu právní služby, lze dospět k jedinému závěru, a to, že hodnotu jeho předmětu nelze vyjádřit v penězích. Jiný závěr by měl za následek neakceptovatelnou nejistotu klienta ohledně výše odměny advokáta za vykonané úkony právní služby až do doby konečného rozhodnutí soudu. Odkaz žalobce na rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 12. 1997, sp. zn. 11 Co 677/97, jehož předmětem bylo vyklizení budovy, je z výše uvedených důvodů nepřipadný.

Lze uzavřít, že odvolací soud nepochybil, jestliže dovedl, že mimosmluvní odměnu advokáta za úkony právní služby vykonané v řízení o odstranění stavby je třeba přiznat podle § 9 odst. 1 advokátního tarifu, neboť se jedná o řízení, v němž hodnotu jeho předmětu nelze vyjádřit v penězích.

Dovolací soud sdílí výhradu žalobce k právnímu závěru odvolacího soudu, že mu nenáleží odměna za vypracovaný návrh na předběžné opatření, který byl součástí žaloby.

Podle § 11 advokátního tarifu náleží mimosmluvní odměna za úkon právní služby – návrh na předběžné opatření, dojde-li k němu před zahájením řízení. Mimosmluvní odměna ve výši jedné poloviny náleží za úkon právní služby – návrh na předběžné opatření, dojde-li k němu po zahájení řízení.

Advokátovi náleží odměna za úkony vyjmenované v § 11 advokátního tarifu. Výše odměny za návrh na předběžné opatření se odvíjí od skutečnosti, zda k němu došlo před nebo až po zahájení řízení. Je-li takový návrh obsažen již v žalobě, je třeba jej považovat za samostatný úkon ve smyslu § 11 odst. 2 písm. a) advokátního tarifu; odvolací soud pochybil, jestliže žalobci podle uvedeného ustanovení nepřiznal mimosmluvní odměnu za návrh na předběžné opatření ve výši jedné poloviny (400 Kč). V tomto směru (v rozsahu 400 Kč) uplatnil žalobce dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. opodstatněně.

Naproti tomu jsou nepřipadné námitky žalobce, že mu odvolací soud nepřiznal mimosmluvní odměnu za úkon převzetí zastoupení a sepsí žaloby (položky 1 a 2) a vyčísil ji pouze za 14 úkonů právní služby, ač avizoval odměnu za úkonů 15. Z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že odvolací soud úkony pod položkami 1 a 2 nepominul a při vyčíslení odměny je zohlednil a že žalobci přiznal odměnu za celkem 15 úkonů. Odvolací soud se pouze dopustil chyby v údajích o počtu úkonů, za něž žalobci přiznal odměnu ve výši 800 Kč. Součet úkonů, které odvolací soud při výpočtu odměny zohlednil, je skutečně 13, a nikoliv v odůvodnění chybně uvedený součet 12.

Prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 241a odst. 3 o. s. ř., jímž lze namítat, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, žalobce odvolacímu soudu vytýká, že za jednání dne 20. 9. 2005 mu přiznal mimosmluvní odměnu pouze v poloviční výši (400 Kč), neboť vyšel ze zjištění, že se jednání tohoto dne nekonalo. Námitka žalobce je důvodná, jelikož uvedené zjištění odvolacího soudu nemá oporu v provedeném dokazování. Z obsahu spisu Okresního soudu v Teplicích, vedeného pod sp. zn.

8 C 171/2000, totiž vyplývá, že dne 20. 9. 2005 se jednání před soudem prvního stupně uskutečnilo. Zahájeno bylo v 9.00 hodin a skončeno bylo v 9.45 hodin. Během něho byli za přítomnosti žalobce vyslechnuti svědkyně V. W. a znalec J. H. (viz čl. 264 a 265 spisu). Dovolací důvod podle § 241a odst. 3 o. s. ř. byl tudíž ve vztahu k položce 16, v rozsahu 400 Kč, uplatněn opodstatněně.

Z uvedeného vyplývá, že žalobci se prostřednictvím dovolacích důvodů podle § 241a odst. 2 písm. b) a odst. 3 o. s. ř. podařilo částečně zpochybnit správnost rozsudku odvolacího soudu. Nejvyšší soud jej proto v napadeném měnícím zamítavém výroku I. c) v rozsahu 800 Kč zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem, odst. 3 věta první o. s. ř.); ve zbytku dovolání jako nedůvodně zamítl (§ 243b odst. 2 část věty před středníkem o. s. ř.).

O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení soud rozhodne v novém rozhodnutí o věci (§ 243d odst. 1 o. s. ř.).

✿ Právní věta redakce.

Bulletin advokacie online

V posledních dnech byly na Bulletinu advokacie online www.bulletin-advokacie.cz publikovány tyto zajímavé judikáty a stanoviska:

- **Stanoviska k NOZ: K náhradě škody způsobené v souvislosti s výkonem odborného poradenství podle zvláštních zákonů**
- **Stanoviska k NOZ: K akciovým společnostem se základním kapitálem ve výši 1 milion Kč**
- **Stanoviska k NOZ: K příplatku akcionáře do vlastního kapitálu mimo základní kapitál**
- **Nejvyšší státní zastupitelství: Stanovisko k příslušnosti státního zástupce k zastupování veřejně žaloby před soudem po odnětí a přikázání věci**
- **Nejvyšší státní zastupitelství: Stanovisko ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů při výkonu působnosti státního zastupitelství**

AKCIOVÁ SPOLEČNOST PODLE NOVÉHO (2860) ZÁKONA O OBCHODNÍCH KORPORACÍCH 2014

Mgr. Karina Divišová, JUDr. Jan Hejda, Ph.D., LL.M.,
Mgr. Veronika Vaněčková, LL.M., Mgr. Martin Prosser

Akciová společnost je co do významu, složitosti a rozsahu právní úpravy již dlouhou středem zájmu zákonodárců, odborné veřejnosti i podnikatelského sektoru. Rekodifikační proces reagující na světové a evropské trendy a potřeby praxe zavádí několik dalších institutů, možnost volby organizační struktury a několik dalších novinek. Smyslem této publikace je upozornit čtenáře na podstatné legislativní změny týkající se akciové společnosti a připravit je na praktické dopady nové právní úpravy. cca 450 stran, brožovaná

549 Kč

VÝPOVĚĎ Z NÁJMU BYTU (2865) A JINÉ ZPŮSOBY SKONČENÍ NÁJMU BYTU, PŘECHOD NÁJMU BYTU podle nového občanského zákoníku

JUDr. Mgr. Jan Bajura, Ph.D.

V knize je podrobně rozebrána problematika výpovědi z nájmu bytu a další možné způsoby zániku nájmu bytu. Pozornost je věnována i otázce přechodu nájmu bytu jako jednoho z možných důsledků úmrtí nájemce. Téma je autorem komplexně a vyčerpávajícím způsobem shrnuto z pohledu soudní praxe i právní vědy. Nechybí rozbor konkrétních kauz, praktické příklady a vzory výpovědi pro jednotlivé výpovědní důvody. cca 200 stran, brožovaná

349 Kč

OBSLUHA MZDY A PLATU (2685)

JUDr. Bořivoj Šubrt

Na českém trhu naprosto ojedinělá publikace zabývající se zúčtováním mzdy a platu ve vazbě na evidenci pracovní doby, splatností a výplatou mzdy, zjišťováním a používáním průměrného výdělku, atd. Snaží se vyložit celou širokou problematiku obsluhy mzdy. Využity jsou i některé významné soudní judikáty a stanoviska AKV – Asociace pro rozvoj kolektivního vyjednávání a pracovních vztahů. Kniha reaguje mj. na nový občanský zákoník, který nabyl účinnosti 1. 1. 2014, a podává tak výklad například k nejasnostem u exekucí či osobního oddlužení. 552 stran, brožovaná

549 Kč

ANAG®

anag@anag.cz | obchod@anag.cz | telefon: 585 757 411 | www.anag.cz

inzerce

**J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala
a kol.:**

Občanský zákoník. Komentář. Svazek III.

Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014,
1328 stran, 2490 Kč.

Nakladatelství Wolters Kluwer plní vzorně svůj ediční plán a předkládá ve velmi krátké době jak odborné veřejnosti, tak i všem, kteří se zajímají o nový občanský zákoník, již třetí díl Komentáře k občanskému zákoníku. V poměrně rychlém sledu za sebou vychází další rozsáhlé dílo komentářové řady, tentokrát věnované části třetí nového občanského zákoníku, tj. absolutním majetkovým právům.

Zkušený a odborně velmi zdatný tým autorů, složený nejenom z pedagogů právnických fakult, ale také z odborníků např. z advokátní praxe, se tentokrát zaměřil na výklad značně rozsáhlého spektra občanskoprávních vztahů, zajímavých a dotýkajících se prakticky všech lidí a právnických osob v naší republice. Vždyť vlastnické právo, otázky jeho nabývání a další dispozice s ním, ale také úprava zvláštních druhů spoluvlastnictví nebo věcných práv k věcem cizím, jako jsou např. věcná břemena, právo stavby, zástavní právo, zadržovací právo včetně nově upraveného institutu svěřenského fondu, představují oblasti, které jsou předmětem zájmu snad každého člověka. Není se také čemu divit, neboť právě kodifikace absolutních majetkových práv doznala v novém občanském zákoníku řady změn a novinek ve srovnání s předchozí, značně jednodušší a méně rozsáhlou úpravou.

Přestože k absolutním majetkovým právům patří i dědické právo (také je do třetí části občanského zákoníku zařazeno), vedoucí autorský kolektiv rozhodl o jeho samostatném zpracování. Domnívám se, že toto rozhodnutí je správné především z praktického hlediska, které v tomto případě musí mít přednost před systematickým zařazením v občanském zákoníku. Nově upravená a podstatně rozšířená úprava dědického práva si v každém případě zaslouží podrobnější výklad, což by třetí svazek komentáře neúměrně rozšířilo.

S ohledem na význam, jaký má úprava absolutních majetkových vztahů v novém občanském zákoníku, je tomu adekvátní také její rozsah. Ten je místy hodně podrobný, až kazuistický. Úkolem naší recenze však není hodnotit, zda je správná a potřebná tak podrobná úprava absolutních majetkových práv. To je spíše předmětem odborné diskuse legislativců. Ale naším úkolem je hodnotit, jaký komentář k přijatému zákonnému textu autoři předkládají odborné i laické veřejnosti. A právě zde je třeba konstatovat, že se autorský kolektiv velice zdařile vypořádal s rozsáhlým a místy značně obtížným textem zákona. Přestože řada ustanovení nového občanského zákoníku čerpá z prvorepublikové legislativy nebo zahraničních civilních kodexů, není vždy jednoduché pro autory Komentáře přiblížit výkladem ustanovení, která celé generace právníků nemohou znát (např. právní úprava přídatného spoluvlastnictví, služebnosti a reálných břemen, svěřenského fondu a jiné). Nesporným pozitivem celého díla je, že si autoři jednotlivých pasáží dali práci a snažili se vyhledat judikaturu i ze starších sbírek soudních rozhodnutí ještě rakousko-uherského nebo prvorepublikového práva, která jsou i dnes použitelná, a učinili je součástí judikatury nabízené v textu Komentáře. To je třeba hodnotit nejenom jako snahu o pomoc při výkladu textu zákona, ale také jako snahu po udržení kontinuity s tradičním občanským právem, platným ve většině evropských zemí.

Právní úprava absolutních majetkových práv patří v civilních kodexech prakticky všech zemí, ze kterých se tvůrci nového občanského zákoníku inspirovali, ke stěžejním částem občanského práva. Ani v našem občanském zákoníku tomu není jinak. Svým charakterem, zejména v oblasti úpravy vlastnického práva, se jedná také o konkrétní vyjádření ústavní úpravy každého státu. Proto je takový zájem a pozornost věnována právě této části občanského práva hmotného. Současně tvoří právní rámec pro všechny subjekty občanskoprávních vztahů, ve kterém realizují své vlastnické poměry. Někdy se jedná o instituty složité na pochopení nebo instituty vyvolávající další otázky. Sem patří např. i nová úprava svěřenského fondu. Podle autora této části komentáře je obecně smyslem svěřenského fondu extenze individuální sféry vlastnické svobody a zatraktivnění investičního prostředí. Zůstává otázkou, zda takto pojatá šíře vlastnické svobody nebude v kontradičce se snahou orgánů ochrany práva v boji proti odčerpání majetku z trestné činnosti (viz zrušení anonymních akcií). Nebo jiným „oříškem“ bude pochopení staronového institutu práva stavby jako věcného práva k věci cizí, které zákon označuje za věc nemovitou. Pro řadu lidí bude obtížné pochopit toto stěžejní ustanovení, neboť stavba (jako věc hmotná) je součástí práva stavby (jako věci nehmotné). S těmito a mnoha dalšími ustanoveními nového občanského zákoníku se autoři Komentáře museli při jeho zpracování vypořádat. Mohu však s radostí konstatovat, že tak učinili s noblesou a erudicí, když svým výkladem přiblížili nejenom odborné veřejnosti řadu obtížných ustanovení, která se v občanském zákoníku objevila zcela nově. Proto mohu s uspokojením uzavřít svoji recenzi tím, že i třetí díl Komentáře k novému občanskému zákoníku bude ozdobou každé právnické knihovny i praktickým pomocníkem při objasnění textu občanského zákoníku.

✿ prof. JUDr. VLADIMÍR PLECITÝ, CSc.,
pedagog na katedře občanského práva
Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
a na katedře soukromoprávních disciplín
Policejní akademie ČR v Praze

Radek Jurčík:

Veřejné zakázky a koncese

C. H. Beck, s. r. o., Praha 2014,
2. vydání, 1024 stran, 1590 Kč.

Zadávání veřejných zakázek má v Evropě i u nás poměrně dlouhou tradici. Vzpomeňme mj. na nařízení vlády československé č. 667/1920 Sb., o zadávání státních dodávek a prací, tzv. zadávací řád. Přitom je tato problematika dnes mimořádně aktuální.

Autor nadepsané publikace patří k předním odborníkům zabývajícím se touto tematikou. Průběžně k této tematice publikuje v domácích i zahraničních renomovaných časopisech, rovněž je autorem publikací knižních, které bývají v krátké době rozebrány. Protože již nejsou výtisky prvního vydání k dispozici i vzhledem k tomu, že se právní úprava průběžně mění a doplňuje se i judikatura (jak evropská, tak i tuzemská), přichází nakladatelství a vydavatelství C. H. Beck s vydáním druhým.

Doc. JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D., je specialistou, který se ve své praxi zaměřuje především na expertní činnost v oblasti veřejných zakázek a PPP projektů, včetně problematiky čerpání dotací a porušení rozpočtové kázně. Dva roky pracoval na Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže na odboru dohledu nad zadáváním veřejných zakázek, nejprve jako pracovník podílející se na rozhodování první instance, poté jako tajem-

ník rozkladové komise. Sedm let působil v oblasti justice, z toho pět let jako asistent soudce Ústavního soudu. Od roku 1998 se věnuje metodické a poradenské činnosti právě v oblasti veřejných zakázek. Působil jako externí lektor Ministerstva pro místní rozvoj k zákonu č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a k zákonu č. 139/2006 Sb., koncesní zákon, a je akreditovaným lektorem Ministerstva vnitra pro školení „Veřejné zakázky a jejich zadávání“. V současné době působí jako akademický pracovník Mendelovy univerzity v Brně, kde přednáší problematiku zadávání veřejných zakázek a finanční a správní právo a je garantem oboru veřejná správa pro bakalářské a magisterské studium.

Na základě veřejných zakázek získávají dodavatelé možnost provádění rozsáhlých dodávek. Realizuje se zde značná část společensky disponibilních prostředků. Na základě veřejných zakázek vznikají relativně stabilní obchodní vztahy se zajištěným financováním. Pro podnikatele, který zakázku získá, je minimalizováno riziko, že za jím poskytnuté plnění neobdrží dohodnutou úplatu. K tomu, aby při získávání těchto zakázek bylo postupováno transparentně a nediskriminačně, se snaží přispět i nově směrnice EU a na ně navazující tuzemská úprava.

Pod č. 137/2006 Sb. byl vydán nový zákon o veřejných zakázkách. Zákon nabyl účinnosti dne 1. 7. 2006. Od doby vydání byl již vícekrát novelizován.

Současně s novou úpravou veřejných zakázek byl vydán též nový zákon o veřejně soukromých partnerstvích (koncesní zákon č. 139/2006 Sb.). Tento zákon obsahuje řadu odkazů na zákon o veřejných zakázkách. Nabízela se proto možnost vydání obou úprav v jednom předpisu, což ovšem nebylo provedeno.

Veřejnou zakázkou je zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb, nebo úplatné provedení stavebních prací. Veřejná zakázka, kterou je zadavatel povinen zadat podle tohoto zákona, musí být realizována na základě písemné smlouvy.

Podle svého předmětu plnění se veřejné zakázky dělí na tři druhy – veřejné zakázky na dodávky, veřejné zakázky na stavební práce a veřejné zakázky na služby.

Zatímco veřejné zakázky na dodávky a stavební práce jsou definovány pozitivním výčtem, není tento přístup použit u veřejných zakázek na služby. Za veřejnou zakázku na služby je tak považována jakákoliv veřejná zakázka, kterou není možné podřadit pod definici veřejné zakázky na dodávky ani stavební práce. Tímto způsobem je zajištěno, že uvedené tři druhy veřejných zakázek pokrývají veškerá v úvahu přicházející plnění. Za službu tak může být pro účely zákona považováno i plnění, které by obecně za službu považováno nebylo.

Autor se ve svém díle zabývá nejprve historií zadávání veřejných zakázek a místem práva veřejných zakázek v systému práva. Dále se věnuje způsobům harmonizace vnitrostátní právní úpravy veřejných zakázek s komunitárním právem.

Těžistě práce pak spočívá v rozboru právní úpravy veřejných zakázek a PPP projektů *de lege lata*, ve které se tvůrce díla zejména zaměřuje na zadavatele (a řeší mj. souběh veřejného a sektorového zadavatele a otázky subdodávek), dodavatele, uchazeče a zájemce a řeší otázky při partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem.

Předmětem zkoumání doc. Jurčíka je i průběh vlastního zadávání veřejných zakázek v jednotlivých jeho etapách. Řeší se přitom i kvalifikace dodavatelů zadávací dokumentace a nabídky dodavatelů (vč. otázek souvisících). Předmětem samostatného zkoumání je i tzv. mimořádně nízká nabídková cena.

Na to obsahově logicky navazuje pojednání o hodnocení nabídek. Stranou zájmu autora pak nezůstala ani komunikace mezi dodavatelem a zadavatelem.

Pojednány jsou i jednotlivé druhy zadávacího řízení (otevřené řízení, užší řízení, jednací řízení s uveřejněním a jednací řízení bez uveřejnění), soutěžní dialog, zjednodušené podlimitní řízení a zadávání veřejných zakázek podle obecně zadavatelem nastavených podmínek i elektronické zadávání veřejných zakázek.

Velmi lze ocenit i část knihy zabývající se právní úpravou v EU a vybraných členských státech a část nazvanou Analýza právní úpravy veřejných zakázek a veřejně-soukromých partnerství a doporučení v rámci úvah *de lege ferenda*.

Podle autora lze říci, že rozbor ustanovení v zákoně o veřejných zakázkách

nemá být impulzem pro přijímání novely tohoto zákona, ale spíše poukazem na to, že každý nový zákon má nedostatky. Podle jeho názoru by se tyto nedostatky měly primárně řešit výkladem (výkladovou praxí) a nereagovat přijímáním novely, která ostatně sama mnohdy přináší výkladové problémy. Pravda je, že předchozí zákon o veřejných zakázkách (zákon č. 40/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) byl zákonem legislativně extrémně nedokonalým a „děrovitým“, čemuž ani nespědčila protichůdná stanoviska Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže k zákonu, takže přijetí nové právní úpravy, tj. zákona č. 137/2006 Sb. v návaznosti na legislativní vývoj v EU, bylo nezbytné.

Přes publikovaný názor doc. Jurčíka lze očekávat v roce 2014 další novelu zákona o veřejných zakázkách a v návaznosti na nové směrnice EU pak přijetí zákona nového. I v nové úpravě však řada otázek zůstane upravených shodně s úpravou dosavadní. Velmi kvalitní práci doc. Jurčíka tedy lze plně doporučit *de lege lata* i *de lege ferenda*.

✦ prof. JUDr. KAREL MAREK, CSc., rozhodce Rozhodčího soudu při HK a AK ČR, pedagog Akademie Sting, vysoká škola, Brno

Pavel Vantuch:

Trestní řízení z pohledu obhajoby

C. H. Beck, s. r. o., Praha 2014, 1049 stran, 1790 Kč.

Nakladatelství C. H. Beck se rozhodlo rozšířit svůj ediční program o publikace určené pro právní praxi. Jako první předložilo čtenářům praktickou příručku věnovanou trestnímu řízení z pohledu obhajoby, určenou právníkům, zejména pak advokátům a advokátním koncipientům. Takovou publikaci mohl napsat autor vybavený širokými teoretickými znalostmi ověřenými v dlouholeté praxi. Doc. JUDr. Pavel Vantuch, CSc., který na popud nakladatelství C. H. Beck napsal publikaci „Trestní řízení a obhajoba“, tyto předpoklady naplňuje. Trestnímu právu se věnuje již bezmála 40 let, nejdříve jako prokurátor, posléze jako

vysokoškolský učitel trestního práva. Od roku 1992, kdy se jako první vysokoškolský učitel trestního práva stal advokátem, se věnuje obhajobě v trestních věcech. To mu umožnilo, aby se ve své publikační činnosti zaměřoval na teoretické i praktické otázky trestního procesu, především z pohledu obhajoby. Právníci, zejména pak advokáti, znají mnohé z jeho více než 250 článků, z nichž značná část byla publikována v Bulletinu advokacie, nebo některou z jeho monografií. Pro advokáty nejnámějším autorovým dílem je monografie „Obhajoba obviněného“, jejíž tři vydání z let 1998 až 2010 jsou rozebraná.

Praktická příručka „Trestní řízení z pohledu obhajoby“ obsahuje jedenáct kapitol, z nichž první dvě jsou nezbytným teoretickým základem pro zpracování dalších devíti kapitol věnovaných praxi.

V jednotlivých kapitolách praktické příručky uvádí autor stručné vzory nejčastějších podání obhájce, jež se týkají příslušné problematiky, mnohdy i ty, které nejsou v praxi dostatečně užívány. Za užitečné pro čtenáře považují stručná vzorová podání a návrhy, které jsou zaměřeny na jejich uplatnění v jednotlivých stádiích trestního řízení.

Celkově lze uvést, že doc. JUDr. Pavel Vantuch, CSc., zúročil své bohaté zkušenosti z teorie a praxe a napsal kvalitní, přehlednou a vhodně členěnou publikaci, v níž ukazuje možnosti obhajoby ve všech stádiích trestního řízení, ať už jsou v praxi využívány více, či méně. Pro advokáty, zejména obhájce, jak ty začínající, tak i zkušené, stejně jako pro advokátní koncipienty připravil užitečnou

praktickou příručku, kterou lze vhodně využít v praxi, při obhajobě obviněných i podezřelých. Publikaci, která se dosud na našem trhu odborné právnícké literatury neobjevila, považuji za cenou praktickou pomůcku pro advokáty a advokátní koncipienty zabývající se obhajobou v trestních věcech, stejně jako pro další právníky, či studenty právnických fakult, kteří by se chtěli obhajobě věnovat. Za ocenění hodný lze označit i ediční počín nakladatelství C. H. Beck, které tuto první praktickou příručku iniciovalo, připravilo a vydalo.

Celé znění recenze naleznete na www.bulletin-advokacie.cz.

✦ JUDr. JOSEF DOUCHA, advokát v Praze

Jozef Olej, Peter Kerecman, Peter Kalata a kol.:

Zákon o advokácii. Komentár

C. H. Beck, Bratislava 2013, 768 stran, 59 eur.

Vydání komentáře slovenského zákona o advokácii č. 586/2003 Z. z., ve znění pozdějších předpisů, a podle stavu k 1. lednu 2013 je nesporně vítaným počinem i pro českou advokacii. Nelze přehlédnout, že naše a slovenská advokacie mají po dlouhá období společnou tradici, v současné době jsou vytvořeny nadstandardní vztahy jak mezi advokátními komorami, tak mezi jednotlivými advo-

káty, mnozí čeští advokáti jsou zapsáni rovněž u Slovenské advokátní komory a na Slovensku praktikují, a že i samotný recenzovaný komentář je významnou reflexí též českého advokátního práva a poměrů v české advokacii.

Ačkoliv hned v úvodu je připomenuto, že názory uveřejněné k jednotlivým ustanovením zákona o advokacii nejsou oficiálním závazným stanoviskem Slovenské advokátní komory, je třeba vzít v úvahu, že komentář sepsali významní reprezentanti slovenské advokacie, kteří jsou či byli funkcionáři Slovenské advokátní komory. V sedmnáctičlenném kolektivu tak najdeme předsedu SAK Lubomíra Hrežďoviče, místopředsedy Jozefa Oleje a Viktorii Hellenbart, členy představenstva Ivana Fiáčana, Jána Havláta a Ondreje Mularčika, náhradníky představenstva Borise Draškabu a Juraje Veverku, emeritní místopředsedy SAK, a to dlouholetého zástupce slovenské advokacie u CCBE Pavla Erbena a slovenského prezidentského kandidáta Radoslava Procházku, emeritní členy představenstva SAK, advokáta a historika advokacie Petera Kerecmana a Janku Biroščákovou, emeritní náhradnici představenstva Márii Chrenkovou, předsedu revizní komise SAK Richarda Karkó, bývalého předsedu této komise Milana Galandu, emeritního předsedu disciplinární komise SAK Štefana Ondriše a ředitele odboru vnitřních věcí SAK Petera Kalatu.

Autorský kolektiv si byl vědom toho, že „*ide o prvotinu na poli právnickej literatúry*“, neboť se skutečně jedná o první komentář platného slovenského zákona o advokacii, přičemž první polistopadový zákon se – obdobně jako tomu bylo v České republice – komentáře vůbec nedočkal. Komentář je psán pro advokáty a advokátní koncipienty, zároveň má „*klientovi v zrozumiteľnej podobe poskytnúť čo najširší prehľad o rozsahu a pravidlech realizácie obsahu právneho vzťahu medzi ním a advokátom, ktorý prevzal zaštiepenie jeho záujmov.*“

Český čtenář využije komentáře hned k několika účelům.

Za pohled právně komparatistický stojí samotný komentovaný zákon. Slovenský zákon o advokacii je mladší než původní text platného českého zákona o advokacii. Z tohoto důvodu nebylo třeba tzv. euronovele a ustanovení o evropském advokátovi tvořila již první text zákona. Obdobně byla do zákona přímo zařazena ustanovení o způsobu výkonu advokacie, která v českém zákoně o advokacii byla vložena až novelami. Lze dovodit, že slovenský zákonodárce sledoval mimo jiné i vývoj advokátního práva v České republice a přijal zákon, odpovídající potřebám moderní advokacie na počátku tisíciletí.

Zpracování komentáře je velmi pečlivé a faktograficky bohaté. Autoři k jednotlivým ustanovením přináší text důvodo-

vé zprávy, podrobný přehled literatury, vlastní komentář a judikaturu. Je evidentní, že podrobně excerpovali Bulletin advokacie a další české právnické časopisy, vzali v potaz i českou literaturu komentářovou i z oborů právní etiky a sociologie práva. Na druhé straně nutno podtrhnout, že též slovenská odborná literatura věnovaná advokátnímu právu je velmi bohatá a všestranně zaměřená.

Vynikající jsou přehledy judikatury, v nichž jsou zařazena rozhodnutí uherského Nejvyššího soudu z dob mocnářství, prvorepublikového Nejvyššího soudu, kárná judikatura slovenská, česká a současná rakouská, rozhodnutí Nejvyššího soudu SR a Nejvyššího soudu ČR, jakož i nálezy obou ústavních soudů. Právě v tomto směru je komentář přínosný i pro české advokáty, kteří se jako členové orgánů Komory na oblast advokátního práva specializují.

Publikace je konečně zároveň i edicí advokátního tarifu č. 655/2004 Z. z., ve znění platném k 1. 1. 2013, a mnohdy inspirativních stavovských předpisů.

Advokátům, kteří praktikují též na Slovensku, tak doporučuji pořídit si knihu do knihovny, ostatní zájemci ji mají ale spoň k dispozici např. v knihovně České advokátní komory.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK, bývalý ústavní soudce a advokát v Praze

Bulletin advokacie online

V posledních dnech byly na Bulletinu advokacie online

www.bulletin-advokacie.cz publikovány recenze na tyto nové publikace:

- **David Dvořák: Smluvní závazkové vztahy ve veřejných zakázkách a jejich změny**
od prof. JUDr. Karla Marka, CSc.
- **Eva Kislingerová: Sedm smrtelných hříchů podniků. Úpadek a etika managementu.**
od Mgr. Moniky Gazdové
- **Michal Tomášek: Kapesní česko-čínský/čínsko-český právnický slovníček**
od prof. JUDr. dr. h. c. Jana Kříže, CSc.
- **Pavel Mates, Jakub Severa: Odpovědnost státu za výkon veřejné moci**
od JUDr. Andreje Lobotky
- **Petra Polišínská: Přehled judikatury ve věcech vyživovací povinnosti rodičů**
od JUDr. Ing. Radovana Dávída, Ph. D.
- **Tim Drygala a kol.: Smluvní svoboda v soukromém právu v Německu, Polsku a společné evropské právní úpravě prodeje**
od Mgr. Moniky Tiché

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 6/2014

JUDr. Štefan Zeman:
Aplikácia peňažného trestu v Slovenskej a Českej republike, 2. časť

Príspevek sa venuje analýze peněžitého trestu jako sankce za spáchání trestného činu, s důrazem na alternativní povahu předmětného druhu trestu. Autor v příspěvku podává podrobný rozbor charakteru a zvláštností peněžitého trestu a detailně vysvětluje podmínky jeho aplikace v právním řádu SR, zejména z pohledu trestního práva hmotného. Autor vyzdvihuje zvláštní význam a odstrašující účinek peněžitého trestu, rozebírá jeho výhody i jeho negativa, a to v dnešní společnosti, ve které převládá konzumní myšlení a hlavní důraz se klade na naplňování materiálních tužeb.

prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.:
Prípád Melonni a Ústavný súd Španielska: Praktická ukážka viacúrovňovej ochrany základných práv a slobôd v kontexte prednosti a účinnosti práva Únie

Autor se věnuje významnému rozsudku Soudního dvora EU ve věci Melloni, ve kterém se Soudní dvůr EU vyslovil nejen k otázce používání rámcového rozhodnutí č. 2002/854, o evropském zatykači a postupech předávání osob mezi členskými státy, ale vyložil i některá všeobecná ustanovení Charty základních práv EU. Těžištěm tohoto rozsudku je závěr, podle kterého členský stát může poskytovat vyšší standard ochrany základních práv jen za předpokladu, že se tím nenaruší přednost, jednotnost a plná účinnost

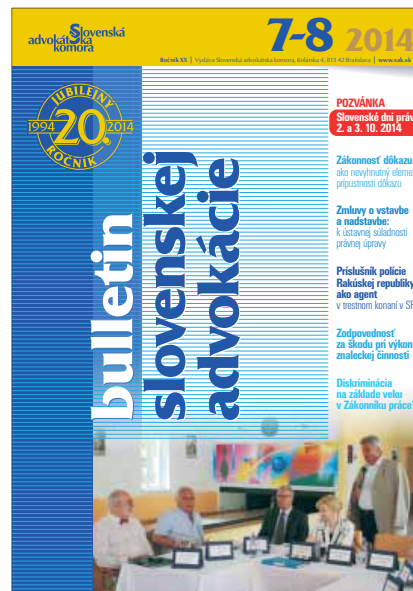
práva Unie. Po tomto rozsudku, který byl vydán v prejudiciálním řízení na základě návrhu Ústavního soudu Španělska, tento soud zamítl ústavní stížnost S. Melloniho. Rozhodnutí Ústavního soudu Španělska v plném rozsahu akceptovalo rozsudek Melloni, což vedlo ke změně jeho dosavadní judikatury. Z rozsudku Melloni a navazujícího rozhodnutí Ústavního soudu Španělska autor vyvozuje několik poučení a doporučení pro právní praxi.

JUDr. Viktória Pagáčová:
Obnova konania na základe rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o „neústavnosti asperačnej zásady“

Autorka v příspěvku poukazuje na aplikační problémy související s rozhodováním o návrhu na povolení obnovy řízení, když byla v předcházejících řízeních použita asperační zásada. Rozdílná aplikační praxe § 394 odst. 1 trestního řádu v souvislosti s nálezem Ústavního soudu Slovenské republiky z 28. listopadu 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, způsobuje problémy a porušuje základní princip právního státu, princip právní jistoty. Po přijetí nálezů se objevily další možnosti rozdílného výkladu ustanovení trestního zákona, zejména když v souvislosti s aplikací asperační zásady souviselo i použití, resp. nepoužití ustanovení o přitěžujících okolnostech, či ustanovení o zvyšování dolní hranice zá-

konem stanovené trestní sazby při opětovném spáchání zločinu, resp. obzvláště závažného zločinu. Závěrečná část příspěvku se věnuje otázce nestrannosti soudu při rozhodování o návrhu na povolení obnovy řízení.

č. 7-8/2014

Mgr. JUDr. Zoltán Perhács, PhD.:
Zákonnosť dôkazu ako nevyhnutný element prípustnosti dôkazu

První část příspěvku se zabývá teoretickými otázkami – zákonnost důkazu a přípustnost důkazu jako termíny používané v teorii důkazního práva. Poukazuje na skutečnost, že navzdory tomu, že nejde o totožné pojmy, občas nejen v odborné literatuře, ale i v praxi orgánů veřejné moci dochází k jejich nerozlišování, směšování, respektive zaměňování či nesprávnému používání. Druhá část příspěvku řeší rozdíl mezi pojmy zákonnost důkazů a přípustnost důkazu, jejich vzájemný vztah a pořadí z hlediska jejich zkoumání, na konkrétním reálném případě.

JUDr. Marek Valachovič:
K ústavnej súladnosti právnej úpravy schvaľovania a uzatvárania zmlúv o vstavbe a nadstavbe

Autor v článku rozebírá významný náleží Ústavního soudu SR, který se

týká problematiky schvalování a uzavírání smluv o vestavbě a nástavbě, čímž navazuje na předcházející odbornou diskusi, která v tomto periodiku v minulosti proběhla. Na základě podrobného rozboru hlavních bodů rozhodnutí Ústavního soudu připojuje autor k jednotlivým bodům svoje názory, přičemž v textu článku uvádí a částečně hodnotí i odlišná stanoviska soudců Ústavního soudu, které byly k předmětnému nálezu připojeny. V závěru příspěvku autor poukazuje na současnou nekonceptnost a nesystémovost tvorby budoucí legislativy v oblasti vlastnictví bytů a nebytových prostor.

**JUDr. Martin Šebest:
Použitie príslušníka
polície Rakúskej
republiky ako agenta
v trestnom konaní
vedenom slovenskými
orgánmi činnými
v trestnom konaní**

Príspevek je zaměřen na vztah Slovenské republiky a Rakouské republiky

liky v souvislosti s použitím příslušníka rakouské policie jako agenta na území Slovenské republiky. S poukazem na hlavní cíl příspěvku je jeho úvodní část věnována charakteristice institutu agenta v rámci právního řádu Slovenské republiky a následně autor svou pozornost zaměřil na smluvní vztahy mezi Rakouskou republikou a Slovenskou republikou v předmětné oblasti.

**JUDr. Peter Štrpáč, PhD.,
JUDr. Marian Ďurana, PhD.:
Zodpovednosť
za škodu spôsobenú
osobami nezapsanými
v zozname znalcov
pri výkone znaleckej
činnosti**

Není ničím výjimečným ustanovování při řízení před soudy nebo jinými orgány veřejné moci znalců ad hoc, kteří nejsou zapsáni v seznamu znalců vedených Ministerstvem spravedlnosti Slovenské republiky. V kontextu výjimečnosti ustanovování znal-

ců ad hoc se autoři v článku věnovali problematice odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu jejich znalecké činnosti; tato odpovědnost je pojata jako odpovědnost za poskytnutí nesprávné informace. Téma je aktuální i z toho pohledu, že zákon o znalcích na rozdíl od jiných zákonů, upravujících výkon svobodných povolání, neupravuje otázku odpovědnosti za škodu. Znalci ad hoc, na rozdíl od řádně zapsaných znalců, nemají povinnost uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu s pojišťovnou působící na pojistném trhu v rámci SR. V rámci výzkumu při rozpracování předmětné problematiky autoři však zjistili, že pojišťovna znalce ad hoc na konkrétní znalecký úkon nepojistí. Ani tato skutečnost je však nezbavuje odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu znalecké činnosti.

inzerce

Nakladatelství C. H. Beck přijme do svého týmu právníka na pozici **KEY ACCOUNT MANAGER**

Na této pozici budete zodpovědní za prodej právního informačního systému Beck-online. Vaší povinností bude udržovat a rozvíjet dlouhodobé vztahy s klíčovými zákazníky. Důležitá je schopnost komunikovat v roli experta s odborníky na straně klienta.

POŽADUJEME

- právnícké vzdělání a zkušenosti z prodeje
- rozvinuté komunikační schopnosti a profesionální vystupování
- aktivní přístup k řešení problémů
- pečlivost a spolehlivost

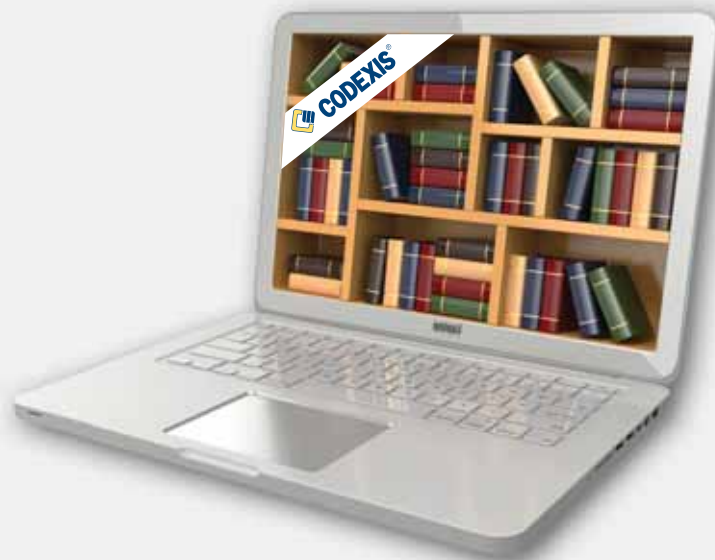
NABÍZÍME

- zázemí úspěšné, silné a stabilní společnosti
- zajímavou a různorodou práci
- perspektivu dlouhodobé spolupráce
- finanční ohodnocení odpovídající pracovním výsledkům a schopnostem

Životopisy včetně motivačního dopisu zasílejte na e-mailovou adresu katerina.oratorova@beck.cz.
Nakladatelství C. H. Beck, s.r.o., Jungmannova 34, 110 00 Praha 1, www.beck.cz

LIBERIS[®]

Unikátní systém
poskytující komentáře
renomovaných autorů
k jednotlivým paragrafům.

V případě zájmu či dotazů nás neváhejte kontaktovat:

klientske.centrum@atlasconsulting.cz

+420 596 613 333

Moskva je třetí Řím čili Filofejova doktrína

V minulých úvahách jsme se zabývali vznikem moskevského samoděržaví (Ivan Hrozný 1547), jeho kořeny v období Zlaté hordy, jeho rozmachem v 19. století a vrcholem ve století dvacátém. Zmínili jsme se i o jeho úpadku po r. 1991 a o jeho sebereflexi, která se projevuje v symbolické rovině sovětské hymny nebo volby hlavního města, ale i v pokažení původního slovanského ja-

zyka různými mongolismy, jako je sabáka, lóšad, jarlyk a baskak.

Vzali jsme na vědomí, že moskevské samoděržaví se téměř vždy vyznačovalo orientální záludností, agresivitou a krutostí. Ivan Hrozný utloukl železnou tyčí svého vlastního dospělého syna, a pak lital po Kremle a vyl jako pes. Dostojevský hadr. Znovu ohřívát historky okolo Frunzeho či Trockého nemá cenu. Co prováděl nedávno agent Lugovoj s radioaktivními nebožtíky Litviněnkem a Jegorem Gajdarem ví sám pánbůh. Jisté je to, že v moskevském samoděržaví se s podobnými událostmi musí počítat. A pak také to, že na samoděržaví není nic účelně racionálního, jak to líčí naši putinofilové („geniální politik“), nýbrž že jde o čistě emotivní procesy, opřené o nenávist, pomstu a pocit méněcennosti i nadřazenosti zároveň. „Ruský lid“ z ničeho neobviňujeme. Jeho postoj je taky emocionální. Je to směs obdivu, strachu a apatie. V samoděržaví žije tento lid od nepaměti a na změnu jeho postoje nebude stačit ani deset generací. My ale jeho postoj měnit nechceme. My chceme usilovat o to, aby samoděržaví nezkoušelo své metody jinde.

Hezkým dalším příkladem emocionality samoděržaví je tzv. Filofejova doktrína. Filofej byl pravoslavný mnich ze Pskova. R. 1510 napsal, že Moskva je třetí Řím, ze kterého vzejde spása světa, a čtvrtý už nebude. „Dva Rima pali a tretij stojit i četvor tomu ně byt.“ To bylo dávno před Ivanem Hrozným i před r. 1589, kdy Boris Godunov založil moskevský patriarchát.

Doktrína tří Římů se opírá o jistá historická fakta. První Řím (hlavní město Římské říše a později sídlo římského biskupa) padl v r. 476 pod náporom Germánů. Nástupnická práva hlavního města Říše římské i křesťanstva si osobovala Konstantinopol na Bosporu jako hlavní město Byzantské říše. To byl druhý Řím. Slované, když se později objevili na evropské scéně, mu říkali Cařihrad, tedy sídlo (byzantského) císaře, cara. Cařihrad to neměl jednoduché. Už začátkem 9. století upadl do sevření obnovené Západořímské říše (Karel Veliký se korunoval r. 800 římským císařem) a mocného bagdádského kalifátu Haruna Al-Rašida. To všechno Cařihrad ještě přežil, ale r. 1453 ho dobyli osmanští Turkové a učinili z něho hlavní město Osmanské říše pod jménem

Istanbul. To byl pád druhého Říma. I když cařihradský křesťanský (ortodoxní) biskup, zvaný patriarcha cařihradský, i pod Osmany jakžtakž východní křesťanstvo spravoval, nebyl zde žádný křesťanský stát, který by mu byl oporou (a pánem) jako v byzantských dobách. Na Západě mezitím v 15. století po dramatických střetech papežů a císařů už celkem standardně fungovala Svátá říše římská národa německého.

V této situaci vytyčil pskovský Filofej šanci pro Moskvu stát se oporou (a pánem) východního křesťanstva. Ivan Hrozný tu šanci bystře využil, nějakých 750 let po Karlu Velikém se jmenoval císařem (carem), a v Moskvě byl posléze zřízen i nejvyšší církevní úřad, moskevský patriarchát, nezávislý na Cařihradu, ale závislý na carovi. Třetí Řím tu byl s celou parádou, tedy s císařem (carem) i papežem (patriarchou), jenom to všechno nastalo až těch 750 let za vopícema. A tak to prý zůstane na věčné časy, jak se vzácně shoduje Filofej s Putinem. Moskva je třetí Řím a nic jiného už tu nebude. Cítíte van východní mystiky? Co je na tom racionálního?

Filofejova doktrína třetího Říma hraje důležitou legitimizační roli pro metody vládnutí používané moskevským samoděržavím už od jeho založení, tedy bezmála pět set let. Nejde o formu státu (tyranie, monarchie, republika atd.), která o metodách vládnutí sama o sobě nic nevypráví. Jde právě o tu agresivitu, záludnost a krutost, ospravedlňovanou nezrušitelným a věčným mystickým postavením Moskvy jako třetího Říma.

Nad mystickou rolí Moskvy v dějinách lidstva bychom se mohli pousmát, kdyby se tím východoevropská kultura nebezpečně nevzdalovala od naší civilizace směrem k jiným civilizacím, a kdyby se metody vládnutí nerozšiřovaly do všeobecných mezilidských vztahů.

Agresivita, záludnost a krutost proniká na individuální úroveň i u nás. Začíná to vybrždováním a končí podvody, metanolem, mučením a vražděním kohokoliv bez zjevného důvodu. Takto vychovaná lůza pak zpětně slouží totalitě při naplňování jejího „historického poslání“, jak jsme to už párkrát zažili.

Čelit těmto procesům je úkolem práva. Sotva se však trochu vzhopí a odpoutá od mystické ideologie, už přicházejí horliví totalizátoři s rozsáhlou generační zkušeností, aby mu dali rychle na frak. Právo nemůže podléhat uměle vyvolávané hysterii davu. Quies canonica – klid právní normy – je jeho osvědčenou metodou a aggressio vulgaris – útoky rozlícených mas – s ním nepohnou.

Vida, jak jsme se od Filofejovy doktríny dostali až k NOZ. Tak tedy, prosím, novely pomalu a v klidu. Třetí Řím padne stejně jako první dva. Nebojte se!

Srpen 2014

✿ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Je kárným proviněním, jestliže advokát poté, kdy zastupoval správkyni konkursní podstaty a v souvislosti s tím získal informace, následně převzal obhajobu úpadce.

Rozhodnutí odvolacího kárného senátu odvolací kárné komise ČAK ze dne 13. 11. 2012, sp. zn. K 150/2009

Kárné rozhodnutí kárného senátu kárné komise České advokátní komory ze dne 11. 5. 2012, sp. zn. K 150/2009, se podle § 30 písm. b) vyhl. č. 244/1996 Sb., advokátní kárný řád, zrušuje a znovu se rozhoduje takto:

Kárně obviněný JUDr. A. B., advokát, se dopustil kárného provinění

tím, že

poté, co právně zastupoval A. B., jako správkyni konkursní podstaty úpadkyni C. D., na jejíž majetek byl prohlášen konkurs usnesením krajského soudu ze dne 30. 9. 2005, a v souvislosti s tím získal řadu informací, týkající se konkursního řízení a správkyně konkursní podstaty, následně převzal obhajobu C. D. jako obviněné z trestných činů zkrsování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1, 3 trestního zákona a předlužení podle § 256c odst. 2, 3 trestního zákona v její trestní věci vedené u okresního soudu, a dále její obhajobu jako obviněné z trestného činu podvodu dle § 250 odst. 1, 4 trestního zákona v její trestní věci vedené u krajského soudu, ač informace, které měl o konkursním řízení, vedeném ve věci úpadce C. D., mohly C. D. jako klientku neoprávněně zvýhodnit,

tedy, že

- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky, ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- neodmítl poskytnutí právních služeb, jestliže v téže věci nebo ve věci související již poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá,
- neodmítl poskytnutí právních služeb, jestliže by informace, kterou má o jiném klientovi nebo o bývalém klientovi, mohla toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá neoprávněně zvýhodnit,

čímž

porušil ustanovení § 16 odst. 2 a § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s čl. 4

odst. 1 Pravidel profesionální etiky a ustanovení § 19 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, ukládá kárné opatření

pokuta 5 000 Kč.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 3 000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 11. 5. 2012 kárný senát České advokátní komory (dále jen kárný senát) rozhodl tak, že kárně obviněný se dopustil kárného provinění, přičemž skutek byl popsán takto:

Poté, co právně zastupoval A. B. jako správkyni konkursní podstaty úpadce C. D., na jejíž majetek byl prohlášen konkurs usnesením krajského soudu ze dne 30. 9. 2005, a v souvislosti s tím získal řadu informací týkajících se konkursního řízení a správkyně konkursní podstaty, následně převzal obhajobu jako obviněné z trestných činů zkrsování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1, 3 trestního zákona a předlužení podle § 256c odst. 2, 3 trestního zákona v její trestní věci vedené u okresního soudu, a dále její obhajobu jako obviněné z trestného činu podvodu dle § 250 odst. 1, 4 trestního zákona v její trestní věci vedené u krajského soudu, přičemž při hlavním líčení konaném u okresního soudu dne 13. 11. 2008 a při hlavním líčení konaném u krajského soudu jako obhájce kladl A. B. slyšené jako svědkyně otázky ohledně skutečností, které se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb,

tedy

- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- neodmítl poskytnutí právních služeb, jestliže v téže věci nebo ve věci související již poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá,
- neodmítl poskytnutí právních služeb, jestliže by informace, kterou má o jiném klientovi nebo o bývalém klientovi, mohla toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá, neoprávněně zvýhodnit,

čímž

porušil ustanovení § 16 odst. 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky a ustanovení § 19 odst. 1 písm. a), c), zákona o advokacii.

Za to kárný senát uložil kárně obviněnému pokutu ve výši 50 000 Kč a uložil mu povinnost zaplatit na náhradě nákladů řízení 3 000 Kč, a to i s pokutou do 15 dnů od právní moci rozhodnutí na účet ČAK.

2. Uvedené rozhodnutí kárného senátu bylo dodáno kárně obviněnému do jeho datové schránky dne 12. 9. 2012 ve 12:08:56 a týž den o něco později se kárně obviněný přihlásil ve smyslu § 8 odst. 1 až 4 zákona č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, čímž byla datová zpráva doručena. Kárně obviněný podal odvolání, které předal poště dne 27. 9. 2012, tedy 15. den lhůty. Odvolání je tedy podáno v zákonné lhůtě a je třeba se jím zabývat.

3. V odvolání kárně obviněný namítá, že se nedopustil skutku, který by mohl být kvalifikován způsobem, jak je uvedeno v napadeném rozhodnutí. Uvádí, že neporušil citovaná ustanovení zákona o advokacii či pravidel profesionální etiky, a tak v jeho jednání nelze spatřovat kárné provinění. Dále kárně obviněný uvádí, že kárný senát provedl vcelku obsáhlé dokazování, ale nikoliv úplně a učinil nesprávný závěr. Konkrétně pak kárně obviněný namítá, že v souvislosti s poskytováním právních služeb A. B., správkyni konkursní podstaty úpadkyně C. D., se nedozvěděl ani nemohl dozvědět nic o průběhu konkursu, neboť tuto svědkyni v konkursním řízení jako takovém nezastupoval. Z tohoto důvodu odmítá, že by svých vědomostí, v rámci konkursního řízení nabytých, využil jako obhájce C. D., stíhané v souvislosti s úpadkem pro podvod. A také, že by na základě svých znalostí, takto nabytých, kladl správkyni konkursní podstaty „informované“ otázky. Tvrdí, že v řízení nebylo konkretizováno, o jaké skutečnosti mělo jít. To by pak mělo být prokazováno v kárném řízení výpovědí již odsouzené C. D. a A. B., správkyně konkursní podstaty – svědkyně v trestním řízení. Podle kárně obviněného měl kárný senát takto postupovat bez návrhu. Kárně obviněný dle svého tvrzení zastupoval již předchozího správce konkursní podstaty, ale nikoliv v konkursním řízení u krajského soudu, nýbrž v řízení o neplatnosti výpovědi ohledně nebytových prostor, kdy toto řízení bylo vedeno u okresních soudů a jednalo se o prostory, které měla úpadkyně pronajaté jako podnikatelka v době před prohlášením konkursu a původní správce konkursní podstaty měl zájem lékárnu (zřejmě v těchto prostorách sídlící) provozovat. Ve stejném rozsahu pak zastupoval novou správkyni konkursní podstaty. Podle kárně obviněného pak kárný senát ani nevyhodnotil v jeho prospěch to, že správkyně konkursní podstaty odvolala plnou moc pro jeho osobu udělenou předchozím správcem pro řízení u okresních soudů ve věci nájmu nebytových prostor. Kárně obviněný na závěr svého odvolání ještě zmiňuje, že se odvolává proti celému výroku, a proto tedy napadá i kárné opatření, pokud jde o pokutu. Tu považuje za nepřiměřeně vysokou. Připomíná, že jeho jednáním nebyla nikomu způsobena jakákoliv škoda. Podle kárně obviněného nebyly ani úplně zohledněny všechny okolnosti hovořící v jeho prospěch, zejména celková doba jeho výkonu advokacie, velký časový odstup od údajného skutku, rozsah činnosti, kdy

zaměstnával koncipienta, a negativní zdravotní stav kárně obviněného, což je kárně obviněný ochoten v případě výzvy doložit lékařskou dokumentací.

Ze všech těchto důvodů pak kárně obviněný navrhuje, aby jej odvolací kárný senát zprostil kárné žaloby, a alternativně navrhuje upuštění od uložení kárného opatření a to s ohledem na méně závažné porušení povinnosti, kdy nedošlo ke vzniku škody. Dále pak s ohledem na délku kárného řízení a dobu, kdy mělo ke kárnému provinění dojít.

4. Vycházejí tedy obecně z námitek kárně obviněného, kárný odvolací senát se musel jednak zabývat tím, zda lze považovat za řádně prokázaný skutek, uvedený v napadeném rozhodnutí. Pokud ano, zda jej lze považovat za kárné provinění shodně s tím, jak učinil kárný senát, a v takovém případě i přiměřenosti uloženého kárného opatření.

5. Úvodem nutno poznamenat, že napadené rozhodnutí je již druhým rozhodnutím kárného senátu v této věci. Prvè bylo zrušeno rozhodnutím odvolacího kárného senátu ze dne 8. 11. 2011. Prvým rozhodnutím kárného senátu totiž bylo kárné řízení zastaveno vzhledem k tomu, že podle názoru kárného senátu nebyla kárná žaloba podána ve lhůtě stanovené § 33 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále „ZA“). Kárný senát původně vyšel z toho, že v dané věci kárně obviněný možná předložil plnou moc, resp. převzal obhajobu nejpozději dne 3. 5. 2006 a tento den je rozhodující pro běh lhůty upravené citovaným ustanovením. Odvolací kárný senát toto rozhodnutí zrušil s tím, že převzetí obhajoby a pokračování v ní je v daném kontextu (zjednodušeně řečeno) kolize se zájmy jiného klienta, jemuž byla dříve poskytnuta právní služba, trvajícím skutkem. Pak pro stanovení doby, kdy nejpozději musí být kárná žaloba podána, je nepodstatné, kdy došlo k formálnímu převzetí zastoupení, případně podpisu plné moci. Důležitá je doba, po kterou byla právní služba v takto kolizním případě poskytována. V daném případě se tak dělo minimálně ještě dne 13. 11. 2008 a dost možná i později, kdy kárně obviněný fakticky úpadkyni a obviněnou C. D. obhajoval.

6. Tento právní názor kárný senát v dalším kárném řízení respektoval a v této věci tedy již problém není. Jde pouze o to, zda obstojí obhajoba kárně obviněného, který opakovaně tvrdí, že, zjednodušeně řečeno, nešlo o zmíněnou kolizi.

7. Po seznámení s důkazy provedenými kárným senátem dospěl odvolací kárný senát k závěru, že je nutné některé důkazy přečíst, a poté jejich obsah zhodnotit.

8. Podle vyjádření kárně obviněného ze dne 9. 7. 2009 zná úpadkyni C. D. osobně desítky let a poskytoval jí také právní službu. Jmenovaná provozovala tři lékárny. Lékárny byly provozovány v pronajatých bytových prostorách. Pronajimatelé těchto nebytových prostor dali úpadkyni výpověď

a na základě jejího doporučení správce konkursní podstaty, kterým v té době byl E. F., jenž měl zájem lékárny dále provozovat, zmocnil kárně obviněného, aby za něj vedl spory ve věci neplatnosti těchto výpovědí. Žádnou jinou aktivitu v rámci konkursního řízení neměl. Kárně obviněný rozhodně popírá obecnou plnou moc k zastupování správce či správkyně konkursní podstaty.

9. Z téhož vyjádření kárně obviněného pak vyplývá jeho vědomí o tom, že mezi úpadkyní a správkyní nebyly dobré vztahy. Dále uvedl, že vůči úpadkyni bylo zahájeno trestní řízení, a to pro skutky, které spáchala před prohlášením konkursu. V této věci, respektive v těchto věcech převzal obhajobu, trestní řízení je vedeno u okresního soudu a krajského soudu, v obou těchto věcech byla správkyně konkursní podstaty vyslýchána jako svědek, a to především k problematice předávání účetnictví a vedení provozu lékáren v době konkursu. Kárně obviněný namítal ve svém vyjádření, že měl informace pouze od své klientky (aniž uvedl od které), nikoliv zneužitelné za dobu konkursu. Od správce konkursní podstaty žádné informace neměl a poukázal na protokoly o výslechu, míněno zřejmě správkyně konkursní podstaty.

10. Odvolací kárný senát provedl dále důkaz obsahem spisu vedeného ve vztahu k uvedené věci, zejména obžalobou podanou krajským státním zástupcem krajského státního zastupitelství ke krajskému soudu dne 16. 1. 2009. Podle obžaloby C. D. jako fyzická osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění, ačkoliv věděla, že její závazky jsou v rozhodném období vyšší než její pohledávky, že je permanentně předlužena a nedisponuje dostatečnými finančními prostředky na úhradu odebraného zboží – léčiv a lékárnického zboží, respektive stavebních prací, odebírala dlouhodobě zboží a služby pro své tři lékárny, nechala si provést stavební práce s vědomím, že faktury nezaplatí, a tak způsobila subjektům, v obžalobě uvedeným, škodu v celkové výši 15 182 936,65 Kč.

11. Dalším provedeným listinným důkazem je torzo kopie protokolu, pravděpodobně z hlavního líčení, z něhož vyplývá, že v této věci byla vyslechnuta svědkyně A. B. a že po dotazech soudu kladl dotazy obhájce – kárně obviněný. Tyto dotazy ale nebyly protokolovány, pouze odpovědi, přičemž lze jen zhruba odhadovat, čeho se otázky týkaly. Šlo zřejmě o předávání podkladů, ovšem blíže nespecifikovaných, a vedení lékáren.

12. Dalším důkazem je kopie protokolu o hlavním líčení konaném krajským soudem dne 6. 5. 2009 ve věci obžalované C. D., kde jako obhájce je uveden kárně obviněný. I zde byla vyslechnuta svědkyně A. B. a tento výslech se kromě jiného týkal způsobu, jakým jmenovaná, jakožto správkyně konkursní podstaty, nakládala s dokumenty úpadkyně. Nutno ovšem předeslat, že na počátku své výpovědi svědkyně doslovně uvedla: „Na úvod chci pouze uvést, že dr. B., který je obhájcem paní obžalované, působil jako advokát můj (jako správkyně konkursní podstaty)

v počátcích konkursu a domnívám se, že otázky, které tady bude klást, mohou být porušením advokátního tajemství, mohou to být skutečnosti, které se dozvěděl jako můj advokát, a vzhledem k tomu, že tak činil už u hlavního líčení, si myslím, že tak bude činit i nadále. V podstatě se mě tam snažil jako svědka před soudem zpochybnit a cítila jsem se pod nátlakem. Pana obhájce jsme měli jako advokáta v počátcích konkursu, potom když jsme zjistili, že nezastupuje zájmy správce tak, jak správce očekává a jak by bylo v zájmu věřitelů, tak jsme mu plnou moc odebrali, ale minimálně celého půl roku mě jako správkyni zastupoval, stejně tak předtím E. F.“

13. Následuje výslech svědkyně prováděný předsedkyní senátu a zaměřený na funkci správkyně konkursní podstaty, způsob, jakým získala účetnictví úpadkyně, rozsah této dokumentace, na předkonkursní obrát, důvody, proč nebylo možné i v rámci konkursu lékárny dále provozovat, a na současný stav konkursu.

Následně bylo umožněno klást dotazy kárně obviněnému jako obhájci, který krom jiného položil tyto dotazy:

Z jakého důvodu nebyl sepsán protokol o převzetí tohoto torza podkladů?

Kam byly podklady převezeny?

Které orgány činné v trestním řízení svědkyni k vydání vyzvaly?

Proč o tom nebyla pořízena fotodokumentace?

Proč to nebylo sepsáno alespoň zjednodušenou formou, například jeden šanon o počtu 50 stránek, tři šanony takové a takové?

Říkala jste, že jste předávala paní C. D. podklady, co jste jí dala za podklady ke zpracování znaleckého posudku?

Kam to dovezl pan R. a kde si to znalkyně převzala a v jakém rozsahu?

Dále se kárně obviněný jako obhájce vyptával na to, kdo byl odpovědnou osobou za provoz lékáren za doby trvání provozu lékáren, když je provozovala správkyně konkursní podstaty, a zda bylo placeno sociální a nemocenské, od jakých dodavatelů byly brány léky, a kladl řadu dalších otázek, týkajících se hospodářského stavu úpadkyně před konkursem, právních a ekonomických vztahů, vedení evidence atd. Přitom svědkyně znovu namítla, že obhájce se ptá na věci, u kterých byl přítomen. Na dotaz kárně obviněného jako obhájce, zda správkyně konkursní podstaty mu udělila plnou moc, a pokud ano, pro jaký účel, svědkyně uvedla, že se zúčastnil všech jednání při přebírání a novém otvírání lékáren. Dále svědkyně uvedla, že kárně obviněný přišel do konkursu jako advokát E. F., ten mu udělil nějakou plnou moc, ona sama s ním jednala jako správkyně jako s právním zástupcem té firmy. Dále uvedla: „Vzhledem k tomu, že jsem byla správce v té době, kdy pan doktor zastupoval správce konkursní podstaty, tak si myslím, že mě pan doktor zastupoval.“ Minimálně v jednom sporu. Tam potom došlo k výměně advokáta, takže svědkyně nebyla schopna uvést, zda ji zastupoval i v nějakém jiném sporu. „Přesnější informace k tomu nejsem schopna dál uvést.“

Žádné jiné protokoly z hlavního líčení se ve spise nenacházejí.

14. Důkaz byl proveden kopií usnesení o zahájení trestního stíhání C. D. ze dne 22. 11. 2007, vypracovaný vrchní komisařkou. Z usnesení je patrné, že C. D. byla viněna ze zkršlování údajů vedených v účetních knihách, zápisech a jiných podkladech sloužících k přehledu o stavu hospodaření a majetku.

15. Důkaz byl proveden také kopií záznamu o podání vysvětlení (dále záznam) ze dne 20. 12. 2007, který podala C. D. za přítomnosti kárně obviněného. Zde se vyjadřovala k vedení účetnictví v době, kdy již byla správkyň konkursní podstaty A. B. Ze záznamu je především patrné, že mezi správkyň a A. B. a C. D. došlo k hádkám a C. D. navíc tvrdí, že nedostala od správkyň jasný pokyn, jak vést výdejnu.

16. Z dalšího provedeného důkazu, kopie protokolu o výslechu C. D. jako obviněné ze dne 14. 12. 2007, plyne kromě jiného, že C. D. popírá nevedení účetnictví a tvrdí, že jej předala správcům konkursní podstaty, tedy mimo jiné i A. B. I u tohoto výslechu byl kárně obviněný přítomen.

17. Byl proveden důkaz stížností A. B. ze dne 15. 6. 2009 a vyjádřením kárně obviněného ze dne 15. 6. 2009 a 31. 12. 2009. A. B. poukázala na to, že kárně obviněný převzal zastoupení jejího předchůdce ve věci sporu plynoucího ze správy konkursní podstaty úpadkyně C. D. Stěžovatelka teprve následně zjistila, že již předtím ale C. D. zastupoval v rozvodu, a proto mu vypověděla plnou moc. Následně pak kárně obviněný převzal obhajobu C. D. a stěžovatelku vyslychal při hlavním líčení jednak v roce 2008 před okresním soudem, a v roce 2009 před krajským soudem. V obou případech jí kladl otázky založené na znalosti faktů z konkursního řízení. Výslovně pak uvedla, že kárně obviněný do tohoto řízení „neustále ingeroval“. Kárně obviněný v obou podáních rozhodně popíral, že by se dozvěděl nějaké informace od správkyň konkursní podstaty, které by později použil v souvislosti s obhajobou své klientky C. D.

18. Na tomto důkazním základě lze formulovat skutková a posléze právní zjištění a závěry. Především je nesporné, že kárně obviněný i podle svého tvrzení poskytl právní službu původnímu správci konkursní podstaty úpadkyně C. D. Kontinuálně pak poskytl právní službu A. B., nové správkyň konkursní podstaty úpadkyně C. D. Podstata právní služby není zcela jasná. Kárně obviněný ji popisuje, jako by to bylo zastupování ve sporu či sporech, týkajících se nebytových prostor, které si úpadkyně C. D. v minulosti pronajala a v nich podnikala. Správkyň vnímá právní službu širěji, byť její popis je poměrně vágní. Jisté je, že právní služba byla ukončena vypovězením plné moci.

19. Následně, kdy C. D. bylo v souvislosti s jejím jednáním, pro které byla v úpadku, sděleno obvinění z trestných činů

zkršlování údajů o stavu hospodaření a jmění dle § 125 tr. zákona, tr. činu porušení povinnosti v řízení o konkursu dle § 126 odst. 2 tr. zákona a dalších, kárně obviněný převzal její obhajobu. V rámci této obhajoby pak minimálně ve dvou případech u hlavních líčení vyslychal jako svědkyni i A. B., a to k tomu, co se týkalo jejího výkonu funkce správkyně konkursní podstaty jeho klientky, C. D. a toho, kdo jak vedl účetní evidenci.

20. Podle napadeného rozhodnutí věrohodně vyplývá ze stížnosti jeho bývalé klientky, správkyň konkursní podstaty A. B., že byly kladené otázky „informované“, tedy kárně obviněný při jejich formulaci vycházel z vědomostí, které získal v souvislosti se zastupováním této správkyň konkursní podstaty ve sporu s úpadkyní, C. D., takto pozdější klientkou kárně obviněného.

21. Tuto „informovanost“ kárně obviněný popírá a namítá, že v rámci řízení před kárným senátem nebylo zjištěno, o jaké otázky šlo a nebylo tedy ani posuzováno, zda tyto otázky byly formulovány na základě zmíněných vědomostí.

22. Obhajobu kárně obviněného, postavenou na tvrzení, že nezastupoval v konkursním řízení, ale v řízení o neplatnost výpovědi ohledně bytových prostor, tedy ve sporu, který s konkursem zřejmě zcela bezprostředně souvisel, nelze považovat za významnou. Na povaze konfliktu, reálného či potenciálního, mezi zájmem jeho předchozí klientky, správkyň konkursní podstaty, a zájmem jeho nové klientky, ale současně úpadkyně, jejíž majetek správkyň konkursní podstaty spravovala, povaha sporu, v němž zastupoval kárně obviněný, nic nemění. Pouze pro názornost je tedy třeba zopakovat, že kárně obviněný postupně poskytl právní službu

- a) správkyň konkursní podstaty A. B. ve věci, související s konkursním řízením úpadkyně C. D.,
- b) C. D., která byla trestně stíhána pro jednání, které více či méně souviselo s následným úpadkem a bylo kvalifikováno jako tr. čin podvodu.

Za nesporné lze považovat, že zájmy správce konkursní podstaty a úpadce nejsou zcela totožné a logicky mezi nimi existuje minimálně určité napětí, často i zásadní rozpor, pokud jde o způsob, jakým správce konkursní podstaty nakládá s aktivy a pasivy úpadce. Již tedy převzetí zastupování či obhajoby úpadce poté, kdy předtím advokát zastupoval jeho správce konkursní podstaty, je vysoce problematické a zřejmě minimálně na hranici porušení níže uvedené povinnosti advokáta. Tato problematičnost se v daném případě ještě umocňuje tím, že věcně se kárně obviněný po převzetí obhajoby vracel k problematice konkursu a dokonce se ocitl v situaci, kdy své bývalé klientce kladl při hlavním líčení dotazy, které zjevně musely nějak souviset s výkonem její činnosti správkyň konkursní podstaty. A to tím spíše, že obviněná C. D. stavěla minimálně zčásti svoji obhajobu na tom, že správkyň předala chybějící dokladovou podnikatelskou evidenci a naopak od ní nedostala pokyny, jak si v konkursu počínat. Zmíněná pro-

blematickostí je patrná již z toho, že A. B. vnímala obsah dotazů jako reflexi informací, které kárně obviněný získal, když ji dříve zastupoval v rámci jejích postupů souvisejících s konkursním řízením, jež se týkalo jeho stávající klientky, C. D. I kdyby šlo jen o subjektivní hodnocení A. B., je založeno na velmi reálné konstrukci možného zisku takto získaných informací.

23. Naproti tomu k námitce kárně obviněného, že není patrné, jaké konkrétní otázky kladl a tedy, zda skutečně nějaké informace získal, je nutno přisvědčit. Z napadeného rozhodnutí neplyne, jaké informace o bývalém klientovi, tedy správce konkursní podstaty A. B., měl kárně obviněný využít při obhajobě své klientky a jaké konkrétní otázky, které by vycházely z jeho znalosti získané při zastupování správce konkursní podstaty, kladl. Z bodu 16 napadeného rozhodnutí lze zjistit, že podle závěrů učiněných kárným senátem bylo zjištěno, že kárně obviněný při hlavním líčení u krajského soudu jako obhájce obviněné kladl svědkyni dotazy, související se skutečnostmi, které se dozvěděl, respektive mohl dozvědět právě v souvislosti s poskytováním právních služeb správce konkursní podstaty. Výslovně se zde uvádí: „Toto se zjišťuje zejména z vyjádření správce konkursní podstaty a dílčím způsobem i z protokolu z jednání.“ V odůvodnění napadeného rozhodnutí ale není uvedeno, o jaké protokoly by se mělo jednat a co z nich lze, byť alespoň dílčím způsobem, zjistit.

24. Podle ustanovení § 19 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

- (1) Advokát je povinen poskytnutí právních služeb odmítnout, jestliže
 - a) v téže věci nebo ve věci související již poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá,
 - b) osobě, jejíž zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o právní služby žádá, poskytl již v téže věci nebo věci související právní služby advokát, s nímž vykonává advokacii společně (§ 11 odst. 1), nebo v případě zaměstnaného advokáta advokát, který je jeho zaměstnavatelem, anebo advokát, který je zaměstnancem stejného zaměstnavatele,
 - c) by informace, kterou má o jiném klientovi nebo o bývalém klientovi, mohla toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá, neoprávněně zvýhodnit,
 - d) projednání věci se zúčastnil advokát, případně osoba advokátovi blízká,
 - e) zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá, jsou v rozporu se zájmy advokáta nebo osoby advokátovi blízké.

Sub lit. c) citovaného ustanovení, striktně vzato, tedy nejde o to, zda kárně obviněný určité skutečnosti či informace, zjištěné při poskytování právní služby správcům konkursní podstaty, použil následně při obhajobě C. D., ale jestli takové informace mohly existovat a zda je kárně obviněný použít mohl. Nicméně, je-li tvrzeno, že je použil (viz bod 16 napadeného rozhodnutí), měly by tyto skutečnosti být konkretizovány. Jak je patrné z již zmíněného článku 16

napadeného rozhodnutí, kárný senát zde užívá obě alternativy, tedy dozvěděl se, respektive mohl se dozvědět, právě v souvislosti s poskytováním právních služeb. Druhé je asi nesporné, dozvědět se nepochybně mohl. Což ovšem neznamená, že tyto informace použil či spíše zneužil v rámci následné obhajoby úpadkyně.

25. Ratio legis zmiňovaného ustanovení [§ 19 odst. 1 lit. c) ZA] je ochrana důvěry klienta, který se svému advokátovi svěřuje s řadou informací, resp. advokát je získává v souvislosti s poskytováním právní služby. Přitom klient si musí být jist, že tyto informace nebudou užity pro jiný účel než k hájení a prosazování jeho zájmů. V rámci ochrany této jistoty zcela určitě nelze čekat, až advokát takovou informaci prokazatelně užije pro jiný účel, resp. pro jiného. Ostatně, v řadě případů by o žádné prokazatelnosti ani nemohlo být uvažováno prostě proto, že získaná informace by byla užita k zvýhodnění jiného, aniž by to bylo navenek patrné. Například pro stanovení strategie, kterou advokát doporučí klientovi a přitom mlčky zohlední i všechny informace, které získal v souvislosti se zastupováním nyní již bývalého klienta. A to počínaje vědomostí o psychice bývalého klienta, jeho způsobu jednání, až k majetkovým poměrům, či konkrétním informacím o vedení účetnictví nebo způsobu realizace majetku v rámci konkursního řízení. Jistota klienta vyžaduje, aby se v žádném případě nemohl ocitnout v situaci, kdy bude muset bilancovat, jaké informace svému bývalému právnímu zástupci sdělil, případně jaké informace získal, a jestli mezi nimi není něco, co by mohlo aktuálního advokáta klienta zvýhodnit. A znovu je nutné připomenout, že minimálně subjektivně, ale na základě vcelku racionální úvahy, se předchozí klientka kárně obviněného, A. B., v takové situaci ocitla. Byla kárně obviněným vyslýchána jako správce konkursní podstaty, ve věci úpadkyně a nynější klientky kárně obviněného a tématem nepochybně bylo to, co správce konkursní podstaty zjistila při výkonu této své funkce. K ničemu jinému ani být vyslýchána nemohla. Lze si jistě představit situaci, kdy při stejném personálním rozložení a stejné klientské historii by byla správce konkursní podstaty vyslýchána v souvislosti s dopravní nehodou, které byla svědkyně a kvůli níž by byla tato nová klientka advokáta stíhána. V takovém případě by jistě nebylo možné ani spekulovat o nějakém zneužití dříve získaných informací a zvýhodnění nové klientky. Tak tomu v daném případě není. Nadto mezi správce konkursní podstaty a C. D. existoval výslovný rozpor, neboť je zřejmé, že obhajoba C. D. byla do jisté míry postavena na tvrzeních, které správce konkursní podstaty popírala.

26. V tomto směru tedy lze souhlasit s hodnocením kárného senátu, pokud v napadeném rozhodnutí uvádí, že jednání kárně obviněného je učebnicovým příkladem jednání naplňujícího konflikt zájmů.

27. Před odvolacím kárným senátem tedy byly, pokud jde o potřebná skutková zjištění, dvě možnosti. Prvou bylo kasační rozhodnutí s tím, aby kárný senát přesně specifikoval

val, na základě jakých důkazů dospěl k závěru, že kárně obviněný skutečně kladl dotazy, které byly „informované“. Tedy, aby přesně citoval z protokolu o hlavním líčení relevantní formulace a k nim vztáhl svá skutková zjištění. Druhou možností bylo neprodulžovat již řízení a zabývat se skutkem, který je nesporný, totiž převzetím obhajoby úpadkyně v situaci, kdy poskytl právní služby správce konkursní podstaty budoucí klientky, C. D., jejíž zájmy byly v rozporu se zájmy C. D., a informace, kterou má o správce konkursní podstaty, resp. o konkursním řízení jako takovém, mohla žadatelku o poskytnutí právních služeb, C. D., neoprávněně zvýhodnit. Kárný senát se rozhodl pro tuto druhou variantu. Vycházel přitom z toho, jak meze přezkumného řízení a možnosti kárného odvolacího senátu vymezuje ustanovení § 30 vyhlášky č. 244/1996 Sb., advokátního kárného řádu, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení:

Vychází-li odvoláním napadené rozhodnutí ze správně zjištěného skutkového stavu anebo je-li po doplnění dokazování v řízení před odvolacím senátem skutkový stav zjištěn tak, že je možno o věci rozhodnout, odvolací senát odvoláním napadené rozhodnutí zruší a rozhodne ve věci samé, pokud

- a) odvoláním napadeným rozhodnutím bylo vysloveno, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, ačkoliv nebyly splněny podmínky uvedené v § 24 odst. 1;
- b) odvoláním napadeným rozhodnutím bylo uloženo kárné opatření, které je vzhledem k hlediskům uvedeným v § 24 odst. 2 nepřiměřeně přísné.

Dle názoru odvolacího kárného senátu byly splněny zákonné podmínky sub lit. a) i b) citované normy, neboť bylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byla podána kárná žaloba, že tento skutek je kárným proviněním a že jej spáchal kárně obviněný (§ 24 odst. 1 advokátního kárného řádu).

28. Z toho důvodu zaslal předseda odvolacího kárného senátu dne 19. 10. 2012 kárně obviněnému dopis, v němž ho na možnost odlišné formulace skutku upozornil. Kárně obviněný reagoval podáním ze dne 9. 11. 2012, jímž vzal zpět odvolání, pokud jím napadal výrok o vině. Nadále setrval ve svém stanovisku, pokud jde o výši postihu, a navrhl jeho uložení při dolní hranici zákonné sazby. Díky tomuto procesnímu kroku kárně obviněného by se kárný odvolací senát již skutkem jako takovým nemusel zabývat, neboť jeho formulace nebyla již odvoláním napadána. Z výhradně procesního hlediska by tedy nebylo třeba obsáhle se zabývat posuzováním skutku kárně obviněného a postačila by stručná argumentace, zaměřená jen na zdůvodnění způsobu postihu kárně obviněného. *Odvolací kárný senát ale postupoval dle ustanovení § 28 advokátního kárného řádu, podle něhož Odvolací senát přezkoumá výrok odvoláním napadeného rozhodnutí, jakož i správnost kárného řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo; přihlíží přitom i k vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, pokud mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.* Výsledkem takového přezkoumání byla i úprava skutkové věty, odpovídající tomu, co bylo fakticky prokázáno.

29. Z podnětu odvolání kárně obviněného se odvolací kárný senát zabýval i uloženým kárným opatřením. Shodně s kárně obviněným, byť z poněkud jiných důvodů, posoudil uložené kárné opatření za nepřiměřené, a to nepřiměřeně tvrdé. Za přiměřenou naopak považuje peněžitou pokutu ve výši 5 000 Kč. Především je třeba vzít v úvahu, že kárně obviněný vykonává advokacii již 22 let. Lze na něm tedy požadovat schopnost vyhýbat se jednání, které může vést ke kolizi zájmů. V tomto případě, jak již bylo řečeno kárným senátem, šlo o zcela evidentní případ. Nebýt dalších okolností, bylo by uložené kárné opatření zcela přiměřené. Odvolací kárný senát ovšem nemohl přehlédnout to, že ke skutku došlo před více než čtyřmi lety a řízení proti kárně obviněnému bylo zahájeno 16. 9. 2009, tedy před více než třemi lety. Je-li obecně respektovanou dobou řádného soudního řízení šest let, pak je nutno se také zabývat otázkou, jaká je přiměřená doba řízení s advokátem, podezřelým z porušení svých povinností. Odvolací kárný senát má za to, že tato doba by neměla překročit tři roky, spíše však by měla být ještě kratší. Ostatně i ukládání kárného opatření s odstupem čtyř let ode dne, kdy byl skutek spáchán, se nejeví jako efektivní. Přitom je zjevné, že kárně obviněný řízení nijak neprotahoval ani nebrzdil. Kárný senát pak musel přihlídnout i k tomu, že kárně obviněný posléze svoji vinu uznal. Možná jen pod tlakem okolností, nicméně učinil tak. Z těchto všech důvodů odvolací kárný senát rozhodl o uložení kárného opatření – pokuty, ve výši 5 000 Kč.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK

Řádková inzerce:

Prodám z pozůstalosti svázané sbírky zákonů z let 1918 až 1955, mgrjirinovotny@seznam.cz, tel. 724 972 852.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

ID datové schránky: g3jhyji

www.advokanc.de

advokat@advokanc.de

inzerce

Pojištění profesní odpovědnosti zapsaných rozhodců

SPOLEČNOST WI-ASS ČR, S. R. O., VE SPOLUPRÁCI S ČESKOU ADVOKÁTNÍ KOMOROU A GENERALI POJIŠŤOVNOU A. S., PŘIPRAVILA NA ZÁKLADĚ INTENZIVNÍCH JEDNÁNÍ RÁMCOVOU SMLOUVU O SPOLUPRÁCI V POJIŠTĚNÍ PROFESNÍ ODPOVĚDNOSTI ZAPSANÝCH ROZHODCŮ S ÚČINNOSTÍ OD 1. 8. 2014 (DÁLE JEN „RÁMCOVÁ SMLOUVA“).

Tento exkluzivní pojistný produkt v rozsahu vymezeném Rámcovou smlouvou kryje **povinnost zapsaného rozhodce a advokáta v jedné osobě k náhradě škody nebo jiné újmy, jež vznikne v souvislosti s jeho jednáním nebo opomenutím při výkonu jeho činnosti rozhodce** v rozsahu zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZRŘ“). Při přípravě produktu byly zohledněny i cenné zkušenosti některých právníků – rozhodců, erudovaných odborníků s dlouholetou praxí.

V současné době neexistuje v českém právním řádu právní úprava, která řeší povinnost rozhodce k náhradě škody nebo jiné újmy. Rozhodce není orgánem moci veřejné (viz rozhodnutí Ústavního soudu IV. ÚS 174/02) a nevztahuje se na něj tedy zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Nelze rovněž dohledat ani žádná zásadní relevantní judikatorní rozhodnutí, která by danou otázku upravovala. Za zmínku stojí snad jen rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 1044/2005, ze dne 28. 11. 2007, který potvrdil neexistenci pasivní legitimace rozhodců, jež rozhodují v rámci působnosti Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

S ohledem na výše uvedené je tedy nutno při rozboru povinnosti k náhradě škody nebo jiné újmy rozhodce vycházet obecně z právních úprav jiných právních řádů. Aby bylo možno (po porušení povinnosti rozhodce) hovořit o vzniku škody nebo jiné újmy, musí přistoupit další okolnost, např. velmi často zrušení rozhodčího nálezu ve smyslu § 31 ZRŘ.

Pokud dále hovoříme o povinnosti rozhodce k náhradě škody nebo jiné újmy, která vznikne v souvislosti s jeho činností po zrušení rozhodčího nálezu, řeší výše uvedená Rámcová smlouva tuto otázku velmi detailně. **Pojištění se vztahuje na ty případy, ve kterých vznikla čistá finanční škoda v podobě nákladů řízení nebo nákladů právního zastoupení na základě zrušení rozhodčího nálezu soudem, jestliže:**

- a) rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná nebo byla zrušena, anebo se na dohodnutou věc nevztahuje [ust. ve smyslu § 31 písm. b) ZRŘ],
- b) straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat [ve smyslu ust. § 31 písm. e) ZRŘ],
- c) rozhodce rozhodoval spor ze spotřebitelské smlouvy v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem [ve smyslu ust. § 31 písm. g) ZRŘ],
- d) rozhodčí smlouva týkající se sporů ze spotřebitelských smluv neobsahuje informace požadované v § 3 odst. 5 ZRŘ, popřípadě tyto informace jsou záměrně nebo v nezanedbatelném rozsahu neúplné, nepřesné nebo nepravdivé [ve smyslu ust. § 31 písm. h) ZRŘ],
- e) se zjistí, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení [ve smyslu ust. § 31 písm. i) ZRŘ].

Obecně lze však říci, že bude u daného pojištění jako vždy v případě pojištění profesní odpovědnosti záležet na prokázání vzniku „odpovědnostního právního vztahu“, a pojistitel následně posoudí, zda byly ve smyslu zákona a příslušných pojistných podmínek, kterými se pojištění řídí, splněny všechny podmínky, jež dávají vzniknout jeho povinnosti poskytnout pojistné plnění.

Rozhodce je kryt pojištěním v případě, že příčina vzniku škody nebo jiné újmy vznikne v době trvání pojištění a zároveň je právo na náhradu škody nebo jiné újmy poškozeným vůči pojištěnému poprvé písemně uplatněno v době trvání pojištění.

Na základě Rámcové smlouvy a za podmínek v ní uvedených budou prostřednictvím makléřské společnosti WI-ASS ČR, s. r. o. sjednávány zájemcům o pojištění individuální pojistné smlouvy. **Limit pojistného plnění pro základní rozsah krytí lze volit od 0,5 do 10 milionů Kč.**

Nutno připomenout, že obdobně jako u profesního pojištění advokátů vyplývají z pojistných podmínek pojistitele pro pojištěného povinnosti, mezi něž patří např. neprodleně oznámit vznik škody nebo jiné újmy prostřednictvím WI-ASS ČR, s. r. o., nevyrovnat či neuznat zcela nebo zčásti bez předchozího souhlasu pojistitele nárok poškozeného

 WI-ASS ČR s. r. o.
pojišťovací makléř
specialista na vaše pojištění

na náhradu škody nebo jiné újmy, neuzavřít bez předchozího souhlasu pojistitele dohodu o mimosoudním vyrovnání, nebýt nečinný v případě soudního řízení týkající se žalobního návrhu podaného poškozeným vůči pojištěnému aj. Porušení těchto povinností může mít za následek odmítnutí případného pojistného plnění (respektive jeho snížení na nulovou hodnotu).

Společnost WI-ASS ČR, s. r. o, která je dlouhodobým partnerem České advokátní komory v záležitosti profesního pojištění, je svým klientům nadále k dispozici jak ve věci pojištění odpovědnosti zapsaných rozhodců, tak i jiných profesí, např. insolvenčních správců, likvidátorů, správců závodu, mediátorů.

Naši zkušení specialisté vám připraví nejvhodnější formu pojištění dle vašich požadavků a potřeb a budou vám také nápomocni při kvalitním nahlášení škodných událostí pojistiteli či případných dalších kroků, které jsou nezbytné pro ukončení šetření ze strany pojišťovny.

Těšíme se na spolupráci s vámi!

Vlasta Pátalová, jednatelka WI-ASS ČR, s. r. o.

mobil: 605 298 333

e-mail: patalova@wiass.cz

Golfový turnaj advokátů ADVO-CUP poosmé

DNE 26. 6. 2014 SE NA GOLFOVÉM HRŠTI GOLF CLUB MSTĚTICE USKUTEČNIL JIŽ 8. ROČNÍK GOLFOVÉHO TURNAJE ADVOKÁTŮ ADVO-CUP, POŘÁDANÝ ZÁPADOČESKÝM REGIONEM ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY.

Počasí bylo tento rok opět ideální a celá padesátka hráčů si mohla užít krásný den na golfu a vychutnat kvalitně připravené hřiště s mimořádně rychlými greeny.

Hráči byli již tradičně rozděleni do tří kategorií, v nichž se stejně jako v minulých ročnících soutěžilo na stablefordové body. Všechny stupně vítězů patřily letos pouze mužům. V první kategorii HCP 0 - 22 se na třetím místě umístil Filip Hruška, druhé místo patřilo Davidu Pavlovi a vítězem se stal Vít Svejkovský. Ve druhé kategorii HCP 22,1 - 36 patřilo třetí místo Jiřímu Krejčímu, druhý skončil Petr Šlauf a na nejvyšším stupínku stanul Robert Kaše s 42 stablefordovými body. V poslední kategorii HCP 37 - 54 skončil třetí Vilém Hodek, druhý Martin Kůs a vítězem se s 44 stablefordovými body stal Juraj Dulík.

Vložené soutěže longest drive a nearest to pin byly rozděleny zvlášť pro ženy a muže. Longest drive o nejdlejší odpal na jamce č. 7 se podařilo ukořistit Vítu Svejkovskému, mezi ženami předvedla nejdlejší ránu Martina Jankovská. Ve druhé vložené soutěži nearest to pin, která proběhla na 12. jamce, se nejvíce zadařilo Alexandru Kociánovi a Renatě Volné, kteří šli shodou okolností ve stejném flightu.

Všichni umístění si odnesli poháry a drobné dárky, ostatní snad alespoň dobrý pocit ze hry.

Na tomto místě organizátoři opět děkují České advokátní komoře za poskytnuté finanční prostředky, regionální zástupkyni ČAK JUDr. Julii Šindelářové za podporu a pomoc při organizaci a v neposlední řadě všem účastníkům turnaje za výborné sportovní výsledky a dobrou náladu.

Závěrem je vzhledem k širokým pozitivním ohlasům možné konstatovat, že tradice turnaje ADVO-CUP bude pokračovat i v roce 2015. Podrobnosti o konání se všichni dozvědí prostřednictvím Bulletinu advokacie a webových stránek ČAK.

✿ Organizátoři JUDr. KRISTÝNA SPURNÁ a JUDr. RADEK SPURNÝ

Advokátní stáž v hlavním městě mezinárodní arbitráže

S příjemným napětím vcházím do prosvětleného vestibulu zcela nového architektonického díla, budovy školy Pařížské advokátní komory. Je ráno 2. října 2013 a dle programu se zde konečně setkám s padesáti nadšenými kolegy z pěti světadílů. Do dnešního dne jsme se znali jen přes LinkedIn a Facebook, nyní se naše virtuální přátelství začínají proměňovat v realitu. Ředitelka pařížské advokátní vzdělávací instituce nás všechny vítá s elegancí vlastní francouzské kultury a na konec projevu prohlašuje mezinárodní stáž Pařížské advokátní komory pro rok 2013 za zahájenou. „Využijte na maximum vše, co vám dva následující měsíce v Paříži poskytnou,“ zní jedna z jejích rad.

Touha cestovat ve mně probudila zájem o mezinárodní právo. V průběhu neocenitelné čtyřleté školy všeobecné právní pomoci v pravém slova smyslu, kterou jsem měl to štěstí absolvovat v pražské advokátní kanceláři JUDr. Davida Uhlíře a jeho spolupracovníků, mě to táhlo k civilnímu procesu. „Proč sedět na židli pro rozhodčího, když můžete hrát s míčem,“ prohlásil Richard Gere ve filmu Prvotní strach (1996), když se ho v roli advokáta ptali, proč chce být obhájce a ne soudce. Pro mě mají právní spory stejné kouzlo. Když sečtete touhu po právu na mezinárodní úrovni a nadšení pro proces, dostanete mimo jiné mezinárodní rozhodčí řízení. Rozhodčí soud u Mezinárodní obchodní komory, Paříž, říkám si.

Přišlo to pár měsíců po advokátních zkouškách, které jsem absolvoval v únoru 2013, a dva roky poté, co jsem se pustil do pokračování studia francouzštiny. Kamarádka k obědu přinesla newsletter ČAK s oznámením o možnosti neplacené dvouměsíční mezinárodní advokátní stáže Pařížské advokátní komory. Byl poslední den lhůty pro podání přihlášek, stihl jsem to.

Kdo v minulých letech četl článek některého z mých předchůdců, ví, že stáž se skládá z říjnové „školní“ části a listopadové praktické části. Říjnovou část jsem trávil denně se všemi kolegy a pestřejší třídu už zřejmě nezažiji. Spolužáci advokáti, kteří přijeli z Nového Zélandu, Austrálie, Japonska, Vietnamu, Arménie, Kazachstánu, přes Libanon, Sýrii, Turecko, zbytek Evropy, Egypt, Maroko, Burundi, Benin, Madagaskar, až po Brazílii, Argentinu, Spojené státy a Kanadu, byli neuvěřitelně přátelští, motivováni diskutovat o zajímavostech jednotlivých právních řádů, ale i kultur a náboženství, o tom, co nás jako advokáty dělilo, i o tom, co z nás dělá kolegy.

Podobně jako čeští koncipienti navštěvují semináře ČAK, scházeli jsme se ve škole Pařížské advokátní komory, abychom absolvovali jeden dopolední a jeden odpolední třího-

Přípitek s milými pracovníky Pařížské advokátní komory (zleva) Aureore Legrand a Sylvie Guetté a kolegou z Madagaskaru advokátem Yanaldem Mohamedem.

dinový seminář denně. Školní menu zahrnovalo například francouzské rodinné právo, řečnictví, mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, či civilní řízení před krajským soudem v prvním stupni (tak nějak by se nechal přeložit název Procédure Tribunal de Grande Instance). Posledně jmenovaný seminář byl ilustrován návštěvou pikantního jednání v pařížském Justičním paláci, kde slavný představi-

tel Joffreyho ze seriálu Angelika, Robert Hossein, žaloval televizní společnost o honorář. Je třeba uznat, že závěrečná řeč právní zástupkyně žalované byla jak vystřížená z amerického filmu, nebo spíše anglického, díky taláru.

Poutavá a inspirativní byla interaktivní přednáška pana Thierryho Garbyho, v České republice i u nás na Slovensku již známého propagátora mediace. Zvýšená pozornost organizátorů byla nejen k mé radosti věnována mezinárodnímu rozhodčímu řízení, jeho pravidlům a principům. Semináře byly kromě uvedené návštěvy civilního řízení doplněny o návštěvy významných státních institucí včetně sídla Státní rady, které se nachází ve veřejnosti nepřístupném Královském paláci. Byl uspořádán i výlet do Bruselu, kde nás bývalý předseda Bruselské advokátní komory provedl jejím sídlem, na němž je zajímavé, že se nachází v tamním justičním paláci, stejně budově jako soudy (ostatně i pařížská Komora má v Justičním paláci na Île de la Cité významné prostory).

Listopadovou praktickou část jsem strávil v kanceláři velice sympatického advokáta Hervého Boukobzy, který se již přes dvacet let věnuje především sporům. Nechal mě napsat například předžalobní výzvu letecké společnosti, která neoprávněně užila fotografie svých zaměstnanců v reklamní kampani, žalobu šílené sousedky proti normální susedce a hodně

dalších procesních podání. Asistoval jsem mu při jednání s klienty a také mě mnohokrát vzal k soudu, kde mě pokaždé představil senátu. Jedno dopoledne jsme strávili tři hodiny v Justičním paláci na tzv. bezplatných konzultacích, které poskytují advokáti dle svého zaměření. Klienti mající problém s nájmem si toho dne vystáli řadu právě na Hervého, který jim v průběhu deseti až dvaceti minut načrtl řešení. Aby advokáti tuto záslužnou činnost (která je nicméně Komorou kompenzována částkou 150 eur) nezneužívali na nábor platících klientů, nejsou oprávněni dát jim na sebe bez souhlasu Komory kontakt. Nezapomenutelné bylo jednání před soudem v Lisieux, anebo spíš cesta tam, kdy jsme se zastavili v přímořském letovisku Deauville ochutnat mořské šneky a *calvacafé*, tedy calvados konzumovaný z hrníčku od vypité kávy.

Ve Francii se soudí poněkud jinak než u nás. Strany a jejich právní zástupci jsou předvoláni na stejnou hodinu ranní, příp. odpolední, a „jede se“ opravdu rychle. Klasický obrázek ze soudní síně: dvojice advokátů diskutuje se senátem a ostatní je sledují a čekají, až přijde řada na ně, mimochodem všichni v talárech. Svědkové se většinou nevyslychají, podávají ručně psanou výpověď. Ve Francii je kladen důraz na vzájemnou komunikaci advokátů. Senát rozhodně nehraje roli doručovatele, naopak, věci se začne zabývat, až když od žalobce dostane potvrzení, že žaloba byla s řádným poučením dle *Code de procédure civile* doručena protistraně. Povinnost dobré komunikace mezi advokáty je výrazem principu kolegiality (*confraternité*), který je francouzskými advokátními komorami pečlivě hlídán. Tato zásada dokonce zahrnuje důvěrnost jejich vzájemné komunikace, a to i ve vztahu ke klientovi! Jinými slovy, klientu mohu a musím sdělit obsah e-mailu od advokáta protistrany, nesmím mu jej však přeposlat. Advokáti se navzájem oslovují *confrère* (doslova spolubratře, ostatní je pak oslovují *Maitre*, což znamená i mistr).

Podtrženo a sečteno, Mezinárodní advokátní stáž Pařížské advokátní komory pro rok 2013 pro mě představuje nesmírně cennou profesionální a kulturní zkušenost, zdroj teoretického i praktického vzdělání, a také zdroj cenných kontaktů, jež každý z účastníků využije ve prospěch klientů, kteří budou potřebovat právní pomoc v některém z účastnických států. Rád bych poděkoval zahraničnímu oddělení České advokátní komory za intenzivní spolupráci s Pařížskou advokátní komorou, která přinesla i toto ovoce. Poděkování patří také JUDr. Davidu Uhlířovi i celé mé domovské kanceláři UHLÍŘ, HOMOLA & spol. za podporu při studiu cizích jazyků a mých zahraničních aktivitách.

Epilog:

Když jsem do Paříže odjížděl, nevěděl jsem ještě, že s pomocí mého školitele Hervého Boukobzy v Paříži zůstanu. Následně se mi podařilo získat zde zaměstnání v advokátní kanceláři Jones Day, kde dále zdokonaluji svou francouzštinu a sekunduji na administrativní úrovni jejímu oddělení mezinárodní arbitráže. Od října se chystám tento atraktivní obor v Paříži studovat. Na případné dotazy všem *confrères* rád odpovím na e-mailové adrese lukaspalecek@yahoo.co.uk.

♣ JUDr. LUKÁŠ PALEČEK

Jsme nevládní organizace pro lidská práva, u jejíhož zrodu v roce 1988 stály významné české osobnosti jako Václav Havel, Václav Malý, Jiří Dienstbier st., Jiří Hájek a mnoho dalších.

Chlapec na asistované návštěvě za maminkou ve věznici Světlá nad Sázavou, kterou pořádal Český helsinský výbor

Zdroj: ČHV © Tomki Němec

I v dalších letech své existence se chceme všemi legitimními prostředky zasadit o to, že ochrana a naplňování lidských práv zejména u těch zranitelných skupin obyvatelstva jako jsou děti, osoby se zdravotním postižením či senioři, bude patřit mezi společenské i politické priority.

Dlouhodobě usilujeme o větší nezávislost na státních dotacích a grantech, nicméně filantropie si v českém prostředí teprve hledá své místo. Kontinuita našich aktivit je tak v neustálém ohrožení.

Lze si jen stěží představit, že naší vize můžeme dosáhnout bez pravidelné podpory a pomoci individuálních přispěvatelů, sympatizantů a dárců.

Rozhodnete-li se podpořit naši činnost, ať už jako individuální dárci, nebo jménem Vaší společnosti, poukažte, prosím, Váš dar na účet číslo: **2542779329/0800** (variabilní symbol 21), nebo můžete využít platební bránu služby **Darujme.cz** na našich internetových stránkách, která šetří Váš drahocenný čas.

Kontakty:

Mgr. Ľubica Turzová
E-mail: info@helcom.cz
Tel.: 257 221 142, 777 220 503

Velmi oceníme podporu v jakékoliv výši Vámi zvolené, nicméně pravidelná měsíční podpora napomůže organizaci zvýšit stabilitu ve financování.

Věříme, že společně s Vaším laskavým přispěním, budeme i nadále pokračovat v obraně lidských práv, což je proces, který nikdy nekončí.

Za tým Českého helsinského výboru
Mgr. Markéta Kovaříková, ředitelka ČHV

Představenstvo České advokátní komory dne 13. 1. 2014 vyjádřilo podporu úsilí Českého helsinského výboru a vzhledem k jeho obtížné situaci vyzývá advokáty, aby jej podpořili finančně i odbornou pomocí. Představenstvo s uspokojením vzalo na vědomí, že řada advokátů již Český helsinský výbor podporuje.

informace a zajímavosti

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

ve středu 1. října 2014

Dědické právo v NOZ

ve dnech 15. – 17. října 2014

Třídenní nástavbový kurz rodinné mediace

ve čtvrtek 23. října 2014

Společné jmění manželů a odklony peněz při vypořádání SJM

ve dnech 12. – 13. listopadu 2014

2-days Masterclass business mediation in action – pouze v angličtině

ve čtvrtek 13. listopadu 2014

Rozhodování soudů v oblasti věcných práv v NOZ – změny a hmotněprávní a procesní souvislosti

ve čtvrtek 27. listopadu 2014

Mezinárodní soudní příslušnost a uznání rozhodnutí od ledna 2015, aneb co přinesla revize nařízení Brusel I.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Pro advokáty, Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pi Marie Knížová.

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno

ve středu 22. října 2014

Exekuce po významných novelách

ve čtvrtek 30. října 2014

Společenství vlastníků jednotek podle nového občanského zákoníku

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Pro advokáty, Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na čísle 542 514 401 – pi Gabriela Hladká.

Pozvánka na semináře a přednášky Jednoty českých právníků ve II. pololetí 2014

VÝBOR PRAŽSKÉHO SDRUŽENÍ JČP VE SPOLUPRÁCI S JUSTIČNÍ AKADEMIÍ ČR PŘIPRAVIL V SOULADU SE SVÝM POSLÁNÍM A STANOVAMI V DRUHÉM POLOLETÍ PRO SVÉ ČLENY A ŠIRŠÍ PRÁVNICKOU VEŘEJNOST TYTO ODBORNÉ SEMINÁŘE S AKTUÁLNÍ PRÁVNÍ PROBLEMATIKOU, NA KTERÉ VÁS SRDEČNĚ ZVE:

26. září

Nová právní úprava obchodních společností o rekodifikaci

doc. JUDr. Ivana Štenglová, PF UK Praha

30. září

Nemovitosti a stavby v novém občanském zákoníku (vybrané otázky)

JUDr. Michal Králík, Ph.D., Nejvyšší soud

31. října

Náhrada škody v novém občanském zákoníku

JUDr. Marta Škárová, Nejvyšší soud

12. listopadu

Nové změny v občanském soudním řádu účinné od 1. 1.

JUDr. Jaroslav Bureš, předseda Vrchního soudu v Praze

2. prosince

Vybrané otázky vlastnického práva a jeho omezení v novém občanském zákoníku

JUDr. Michal Králík, Ph.D., Nejvyšší soud

16. prosince

Společné jmění manželů – vnosy, zápočty, investice a tzv. odklony finančních prostředků ve společném jmění manželů

JUDr. Michal Králík, Ph.D., Nejvyšší soud

Všechny uvedené semináře se konají **od 9.00 do 14.00 hodin** v přednáškovém sále Justiční akademie ČR, Hyberská 18, Praha 1. Účastnický poplatek činí za každý seminář **1500 Kč (vč. DPH)** pro členy JČP, advokátní a notářské koncipienty **900 Kč (vč. DPH)**. Účast na seminářích je uznávána jako součást přípravy advokátních koncipientů k advokátním zkouškám.

DÁLE TĚŽ SRDEČNĚ ZVEME NA PODZIMNÍ PRESTIŽNÍ SEMINÁŘ, KTERÝ SE KONÁ VE STŘEDU 26. LISTOPADU OD 15. HODIN, ROVNĚŽ V PŘEDNÁŠKOVÉM SÁLE JUSTIČNÍ AKADEMIE ČR:

Nový občanský zákoník a jeho úspěšná aplikace do právní praxe

prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš

Účastnický poplatek činí pouze **400 Kč (vč. DPH)**, pro členy JČP, advokátní a notářské koncipienty je tento seminář **bezplatný**.

VÝBOR PRAŽSKÉHO SDRUŽENÍ JČP PŘIPRAVIL V SOULADU SE SVÝM POSLÁNÍM A STANOVAMI VE SPOLUPRÁCI S JUSTIČNÍ AKADEMIÍ ČR V DRUHÉM POLOLETÍ TAKÉ TENTO CYKLUS ODPOLEDNÍCH PŘEDNÁŠEK K NOVÉMU OBČANSKÉMU ZÁKONÍKU:

9. října

Kogentnost a dispozitivnost norem v občanském zákoníku a platnost a neplatnost právního jednání

Mgr. František Korběl, Ph.D.

10. října

Kupní smlouva v úpravě nového občanského zákoníku

JUDr. Miloš Tomsa, CSc.

14. října

Promlčení v úpravě nového občanského zákoníku

Mgr. František Korběl, Ph.D.

24. října

Smlouva o dílo v novém občanském zákoníku – zásadní změny úpravy

doc. JUDr. Ivana Štenglová

4. listopadu

Nový občanský zákoník a zdravotnictví

JUDr. Jan Mach

27. listopadu

Zápisy do katastru nemovitostí

JUDr. Eva Barešová

11. prosince

Vlastnictví bytů a SVJ, změny podle nového občanského zákoníku se zaměřením na úpravu stanov

Mgr. Vladimír Syruček

Přihlášky a další informace o těchto seminářích a přednáškách lze získat na internetových stránkách www.jednotaceskychpravniku.cz nebo u koordinátorů:

- JUDr. Ludmila Suchá,
tel. 272 766 026 nebo 607 10 30 37
- JUDr. Božena Burdychová,
tel. 286 881 113 nebo 604 245 079
- JUDr. Ilona Moučková,
tel. 272 913 916 nebo 732 256 311

Všechny tyto odpolední přednášky se konají **od 16.00 – 18.00 hodin** v prostorách Justiční akademie ČR, Hyberská 18, Praha 1. Účastnický poplatek za přednášku činí **400 Kč (vč. DPH)**. Členové PS JČP, kteří mají zaplacený členský příspěvek, a advokátní a notářští koncipienti platí za přednášku **200 Kč (vč. DPH)**. **Přednáška dne 4. listopadu je pro členy PS JČP bezplatná.**

Pozvánka na konferenci „Implementace judikatury ESLP do národních systémů, porovnání a zkušenosti“

17. října 2014 Senát Parlamentu ČR,
Hlavní sál, vchod z Valdštejnského nám.

Konferenci pořádá Česká advokátní komora
a Justiční akademie pod záštitou
Zdeňka Škromacha, místopředsedy Senátu
Parlamentu České republiky

Program:

9.00 – 15.00 hodin
registrace 8.30 – 9.00 hodin

- Martin VYCHOPEŇ, předseda České advokátní komory
- Antonín MOKRÝ, místopředseda České advokátní komory
- Filip Glotzmann, ředitel Justiční akademie

Zahájení konference a přivítání hostů

- Aleš PEJCHAL, soudce ESLP, Česká republika
Úmluva a Česká republika

- Ján ŠIKUTA, soudce ESLP, Slovensko
Doktrína míry volné úvahy a judikatura ESLP

- Angelika NUSSBERGER, soudkyně ESLP, místopředsedkyně V. sekce, Německo
Implementace judikatury ESLP do německého právního systému

- Dmitry DEDOV, soudce ESLP, Ruská federace
Současné problémy implementace judikatury ESLP do ruského právního systému

- Helena JÄDERBLOM, soudkyně ESLP, Švédsko
Evropská úmluva a azylové právo

- Krzysztof WOJTYCZEK, soudce ESLP, Polsko
Implementace judikatury ESLP do polského právního systému

- Mark VILLIGER, soudce ESLP, předseda V. sekce, Lichtenštejnsko
ESLP včera, dnes a zítra

Moderuje: Jiří NOVÁK ml., advokát

Účast zdarma, tlumočení zajištěno. V době oběda bude k dispozici lehké občerstvení.
Prosíme, potvrďte svoji účast e-mailem na lindner@cak.cz do 30. 9. 2014.

Pozvánka na evropské Pro bono forum 2014

Osmý ročník mezinárodní konference evropské Pro bono forum 2014 se uskuteční letos od 5. do 7. listopadu v Londýně.

Na fóru se každoročně setkávají zástupci advokátní profese, právníci z neziskového sektoru, akademici, politici a další osobnosti, které spojuje poslání šířit koncept pro bono na evropském kontinentu.

Letos se účastníci fóra zaměří na téma sociální spravedlnosti.

Bohatý program Pro bono fora zahrnuje přednášky renomovaných právníků, interaktivní diskuse na aktuální témata ve pro bono světě, praktické workshopy a další. Součástí fóra jsou i prestižní evropská ocenění Pro bono.

Aktuální informace o programu a organizačních záležitostech najdete na www.probonoforum.eu.

Saská advokátní komora ve spolupráci s Bamberskou advokátní komorou,
Českou advokátní komorou a Slovenskou advokátní komorou

pořádají

NĚMECKO-ČESKO-SLOVENSKÉ ADVOKÁTNÍ FÓRUM

ve dnech 7. – 8. listopadu 2014

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovolujeme si vás pozvat na Německo-česko-slovenské advokátní fórum, které se bude konat **v Míšni, v hotelu Welcome Parkotel Meißen**. Hlavním organizátorem je letos Saská advokátní komora.

Fórum se zaměří na **Rodinné a dědické právo v přeshraniční právní praxi**. Přednášet budou němečtí, čeští i slovenští právníci, odborníci s praxí a zkušenostmi v dané právní oblasti. Podrobnější informace o tomto fóru naleznete na webu ČAK v rubrice **Pro advokáty/Vzdělávací akce ČAK**, kde bude také k dispozici formulář přihlášky.

CEVROINSTITUT

[vysoká škola]

Pozvánka na odborný seminář „Právní praxe v cloudu“

čtvrtek 20. listopadu 2014 od 13 hodin
Vysoká škola CEVRO Institut, Praha 1, Jungmannova 17

Seminář se bude věnovat právním aspektům využití cloudových služeb a cloudových uložišť v souvislosti s výkonem advokátní praxe, povinností mlčenlivosti advokáta atd.

Součástí semináře bude také názorné představení praktického využití cloudových služeb pro potřeby advokátní kanceláře, včetně konceptu virtuální kanceláře.

V rámci semináře vystoupí s odborným příspěvkem mj. JUDr. Tomáš Sokol (advokát), JUDr. David Uhlíř (advokát), přednášející ze státního zastupitelství a soudů.

Kapacita sálu je omezena, registrujte se na: konference@vsci.cz do 31. 10. 2014. Pro advokáty a advokátní koncipienty registrační poplatek 300 Kč, ostatní zájemci 450 Kč.

Definitivní program a odborné přihlášky budou postupně konkretizovány, podrobné informace hledejte na: www.vsci.cz/rubrika Čeká nás.

Karel Čermák – 80

JUDr. Karel Čermák se v dnešních dnech dožívá významného životního jubilea – slaví 80. narozeniny. Připadla mi čest, abych mu touto cestou za českou advokacii i sám za svoji osobu k jeho krásnému výročí gratuloval.

Šibalský úsměv, nezbytná cigaretka, vemlouvavý klidný hlas. Když začal hovořit, šum v místnosti rychle utichal a přítomní zpozorněli. To byly moje první dojmy ze setkání s JUDr. Karlem Čermákem, do jehož rukou jsem skládal advokátní slib. Další setkání s ním mě pak utvrdila v tom, že je hluboce vzdělaným a moudrým člověkem, pevných zásad i přesvědčení, osobitého humoru. Z jeho úvodníků a fejetonů, které dodnes vycházejí v Bulletinu advokacie, jsem se jako koncipient nenásilným způsobem učil etická pravidla.

Vynikající advokát, autor a znalec advokátních a stavovských předpisů, včetně etického kodexu a pravidel soutěže advokátů, několikanásobný předseda České advokátní komory, bývalý ministr spravedlnosti. Tolik jen stručný výčet jeho aktivní činnosti. Bezprostředně po sametové revoluci se rozhodující měrou zasloužil o opětovné zařazení české advokacie mezi moderní advokacie evropského typu a následně o sloučení Advokátní komory a Komory komerčních právníků v roce 1996. Pod jeho vedením vznikl v České republice jednotný advokátní stav. Myslím, že následující generace advokátů bez váhání označí tuto dobu jako „čermákovskou“.

Jsem velmi potěšen, že se svého životního jubilea dožívá JUDr. Čermák v plné síle, stále jako praktikující advokát ve své,

mezi klienty dobře známé, advokátní kanceláři. Dodnes mi ochotně poskytuje rady a doporučení a jeho výstižné články pravidelně vzbuzují velkou pozornost. Pokud představenstvo ČAK řeší nějaký zapeklitý problém, ozve se často „zeptejme se Čermáka“. A zeptáme-li se, vždy obdržíme dobrou a správnou odpověď.

Jubilantovi upřímně gratuluji k jeho narozeninám, přeji mu hodně zdraví a štěstí a za českou advokacii mu vzdávám díky.

**Advokacie by mohla mít svůj vlastní zákon:
„Karel Čermák – zasloužil se o stav.“**

K významnému jubileu popřáli Karlu Čermákovi během svého jednání dne 9. září i všichni členové představenstva a vedení ČAK.

JUDr. Martin Vychopeň,
předseda České advokátní komory

Zrnka ze zápisníku zlomyslností V.

Na právnické fakultě v Brně pečují též o hmotné fundamenty vědy a pedagogiky – mimo jiné se momentálně v některých pracovnách a přilehlé chodbě mění zastaralé podlahové povrchy. Uživatelé dotčených prostor musejí nejprve zcela vyklidit své místnosti, aby se po čase do nich opět mohli přemístit. Pro tvory trpící informačním obzřetstvím (patřím k nim) to představuje větší pohromu než prosté přestěhování. Jako vše v běhu života lze však i na takových obtížích nalézt jejich kladné stránky.

Objevil jsem například větší počet šanonů, jejichž obsah mi takřkajíc „vyšel z patrnosti“. Ve složce *Intelektuálové* jsem tak zjistil poznámku básníka a vědce Miroslava Holuba, jež zněla: „*Nejkrásnější hlášení o pracovních úrazech: Doc. K. P., ač jest intelektuál, stěhoval kartotéční krabice pozpátku po schodech, takže upadl a utrpěl zranění kartotéčnými krabicemi.*“ Takto varován, využil jsem skutečnost, že najati brigádníci fyzicky nakládali s nosiči informací; sám jsem se snažil (podobně jako při stěhování rodinném) zkoumat myšlenkový obsah šanonů. Byla to pak šťastná autorská náhoda či dokonce zásah vyšší moci, že jsem padl (jen myšlenkově) na svazek označený *Poznatky pedagogické*. V něm jsem našel podněty pro své „zlomyslnosti“, které jsem právě počátkem příštího semestru chtěl věnovat vysokoškolské pedagogice.

Přijímací dotazník jedné z amerických univerzit obsahoval i následující rubriku: „*Můžete uvést své významné zkušenosti, které by nám pomohly pochopit vaši osobnost. Proč vůbec chcete studovat na vysoké škole?*“ Jistý Hugh Gallagher se s touto otázkou vyrovnal následovně: „*Napsal jsem několik oper, které byly oceněny v mezinárodních soutěžích. Dokážu tři dny bez přestávky šlapat vodu. Před léty jsem objevil smysl života, ale zapomněl jsem si jej zapsat...Ještě nikdy jsem však nestudoval na vysoké škole. Odpověď na vaši otázku tedy zní takto: Chci u vás studovat, abych si doplnil vzdělání.*“¹

V té informaci se nepraví, zda takto se vyjadřující uchažeč byl na vysokou školu přijat, zda ji absolvoval a jak se v životě uplatnil. Zmíněná otázka v dotazníku a odpověď pana Gallaghery na ni by byla zvlášť směrodatná pro můj výběr příštího vysokoškoláka.

S písemnými testy je vůbec problém, jak naznačuje rčení mně neznámého autora: „*Každý test ověřuje především svého tvůrce.*“ Jeden z typů testových úloh si již před mnoha roky dobíral zpěvák a literát Jan Vodňanský:

Prostuduj ukázky různých slohů.

Názorná ukázka.

Pavla veselá je smutná. – Změna nálady.

Pavla Veselá je smutná. – Zachycení nálady.

Pavla Veselá je smutná. – Změna stavu.

*Pavla veselá smutná – (s hodně velkým S). Pak musí zvolit k vyjádření myšlenky větší formát.*²

Musím se přiznat, že mi dost dlouho trvalo, než jsem pochopil posléze uvedený úkol a pokyn, aby tentokrát byl zvolen „větší formát“. Zřejmě zadavatel hodlal naznačit, že se tu nevystačí s pouhou dvojicí slov jako v předchozích případech. Testovaný by měl snad napsat, že tu existuje zvláštní napětí mezi povahovým založením (veselostí) a občanským jménem (Smutná) určité osoby, což může být zdrojem literárního komična. Dokážu si představit, že takto koncipovaný úkol by pro jeho nesrozumitelnost napadl v odvolání student, jehož odpověď by byla kvalifikována jako nesprávná.

„*Ted se vyrábějí tak mladí doktoři, že hodnosti doktor a magistr mají cenu asi tak křestních jmen. Také je ti, jimž jsou udělovány, často dostávají, aniž vědí jak, jako křestní jméno.*

Když se tak člověk dívá, jak tituly ztrácejí na ceně, skoro by si myslel, že na svět přišlo více poctivosti, tak jako klesá cena zlata, když je ho příliš mnoho.“

Většina čtenářů se asi domnívá, že jde o výrok někoho z našich současníků. Omyl. Tyto postřehy napsal Georg Christoph Lichtenberg, který žil v letech 1742 až 1799, byl univerzitním profesorem fyziky, matematiky a astronomie v Německu a také autorem několika knih aforismů, které jsou řazeny mezi poklady německé prózy.³

Pokud jde o tituly, kladu si otázku, proč že u nás hodnost bakaláře není příliš v úctě. Za našimi hranicemi se věci mají docela jinak, jak naznačuje mimo jiné Rosten ve svérázném slovníku výrazů v jidiš, kde jednotlivé termíny občas objasní i anekdota.⁴ Slovo „jiches“ vysvětluje autor jako „postavení rodiny, prestiž, ambice“ a připojuje: *Celý vesmír takových ambicí – jiches – spočívá v srdcervoucím výkřiku židovské matky na mořském břehu: „Pomoc! Pomoc! Můj syn, bakalář svobodných umění, se topí!“* U nás slovo bakalář nemá takovou prestižní hodnotu možná i proto, že si ho leckdo spojuje s názvem filmu *Nezbedný bakalář*.

Jen z těch pedagogických postřehů jsem zde mohl uvést menší část. Snad si je nyní přehledněji uložím a možná se k nim ještě vrátím, aniž k tomu budu potřebovat stěhování.

✦ prof. PETR HAJN

1 Dle Kyncl, K.: Londýnský zpravodaj hlásí. Radioservis, Praha 1997, str. 75.

2 Vodňanský, J.: Konečně rozumné slovo. Československý spisovatel, Praha 1991, str. 40.

3 Lichtenberg, G. Ch.: Myšlenky, postřehy, nápady; přeložil Josef Čermák. Odeon, Praha 1986, str. 85 a n. Ještě k demonstraci, o jak zábavné čtení se místy jedná. Mezi dvěma již citovanými postřehy se nachází informace o jistém vědci, který pracoval na přírodopisném systému, přičemž členil zvířata podle tvaru exkrementů. Vytvořil tři třídy: válcovitá, kulovitá a koláčovitá.

4 Rosten, L.: Jidiš pro ještě větší radost, překlad Ota Ornest a Richard Podany. Garamond, Praha 2004, str. 160.

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- advokát v r. 1892 úspěšně brojil proti úřednímu nařízení k odstranění znaků českých zemí z brněnského Besedního domu? Josef Koudela, šlechtic z Jeníkova (1845-1913) se nesmířil s tím, že úřady nařídily při příležitosti návštěvy císaře Františka Josefa I. v Brně odstranit z této pro českou komunitu v Brně prestižní budovy erby zemí Koruny české, podal stížnost k říšskému soudu a osobně se pak účastnil jejího projednávání. Výsledkem byl nálezn z 29. října 1893, kterým bylo uznáno, že „odstraněním znakův oněch bylo porušeno právo volného vyjadřování svého mínění,“ uvádí se v *Almanachu československých právníků* Michala Navrátila (Praha 1930).

- advokátka a spisovatelka Daniela Kovářová vydala další knihu? Soubor fejetonů nazvaný *Jak se dělá štěstí* (Praha, Nová vlna 2014) se tematicky věnuje autorčiným oblíbeným oblastem jak profesního, tak osobního života. Daniela Kovářová nezapře, že se v současné době věnuje rodinnému právu, mediaci, žurnalistice a věcem stavovským. Zatímco fejeton Úvod do typologie mužů je realisticky úsměvný a esej *Jak (ne)udělat advokátní zkoušky* je realisticky přesvědčivá, text

Dcera píše rodičům o střídavé péči je realisticky smutný. Z knihy vyzařuje nadhled, spisovatelčina názorová konzistentnost, zkušenost a smysl pro humor, krátkost jednotlivých fejetonů navíc umožňuje čtení na pokračování třeba i pro zlepšení nálady při čekání na vyhlášení rozsudků.

- syrský advokát a na závěr své profesní kariéry soudce Mezinárodního soudního dvora v Haagu působil krátce i jako velvyslanec v Československu? Salah El Dine Tarazi (1917-1980) byl po právnických studiích advokátem v Damašku. Po osamostatnění Sýrie se dal do diplomatických služeb, stal se postupně velvyslancem v SSSR, Československu, Číně, při OSN a v Turecku, Sýrii zastupoval v r. 1968 i při jednáních o podobě budoucí Vídeňské úmluvy o smluvním právu. Soudcem Mezinárodního soudního dvora byl Tarazi od února 1976 až do své smrti. Taraziho diplomatická mise v Praze se uskutečnila v letech 1958-1959, tedy v zastoupení tehdejší Spojené arabské republiky.

❖ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Martin Vychopeň: **Leitartikel gesetzlich prädikativ** 4

Aktuelles

Zwei runde Jubiläen des Antonín Ritters Randa Stanislav Balík 6
 Einladung zur Konferenz Das Neue Privatrecht 2014 8
 Einladung zum Kongress LawTech 2014 8
 Die Tschechische Rechtsanwaltskammer hat das Schulungs- und Bildungszentrum im Palast Dunaj renoviert Lenka Danilišín 9
 Aktuell im Recht Hana Rydlová 10
 Ein außerordentliches Konzert und ein Angebot für die Rechtsanwälte: Die Tschechische Rechtsanwaltskammer und das Prager Konservatorium entdecken neu den J. N. Kaňka icha 11
 Wettbewerb Talent des Jahres des Gesamtjustizwettbewerbs Der Jurist des Jahres 2014 hr 12
 Änderung des Formats des Rückscheines der angenommenen Datenanrichten hr 12
 Vorsicht vor falschen Schecks hr 12
 Ausgerufen wurde der 10. Jubiläumsjahrgang des Gesamtjustizwettbewerbs Der Jurist des Jahres 2014 14

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Über den Umfang der Kriminalisierung der Handlungen der juristischen Personen Jiří Jelinek 15
 Der Werkvertrag im neuen BGB (Ansicht des Richters bezüglich ausgewählter Fragen und Verwendbarkeit der bestehenden Rechtsprechung) Pavel Horák 21
 Speditionsvertrag, Vertrag über den Transport einer Sache, Vertrag über den Betrieb von Verkehrsmitteln Karel Marek 29
 Die Prokura im neuen BGB Klára Hurychová 35
 Beziehen sich die neuen Richtlinien auf die Auswahl der Erbringer der Rechtsdienstleistungen? Radek Jurčík 43
 Beendigung des Arbeitsverhältnisses aus Gesundheitsgründen Ladislav Jouza 46

Aus der Judikatur

Zustellung der Aufforderung zur Bezahlung der Gerichtsgebühr an den Beteiligten, der durch einen Rechtsanwalt vertreten ist 49
 Verwendung des akademischen Titels 50
 Wie viel kosten Verfahrensverzögerungen? 52
 Außervertragliche Entlohnung im Verfahren über die Beseitigung eines unrechtmäßigen Baus 54

Aus der Fachliteratur

J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala und Koll.: **Das Bürgerliche Gesetzbuch. Kommentar. Band III.** (Vladimír Plecity) 58
 Radek Jurčík: **Öffentliche Aufträge und Konzessionen** (Karel Marek) 59
 Pavel Vantuch: **Strafverfahren aus der Sicht der Verteidigung** (Josef Doucha) 60
 Jozef Olej, Peter Kerecman, Peter Kalata und Koll.: **Das Gesetz über die Rechtsanwaltschaft** (Stanislav Balík) 60
 Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt 62

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Moskau ist das dritte Rom alias Filofejovs Doktrin 65

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka 66
 Berufshaftpflichtversicherung der eingetragenen Schiedsrichter 72
 Golfturnier der Rechtsanwälte ADVO-CUP das achte Mal Kristýna Spurná, Radek Spurný 73

Aus Europa

Rechtsanwaltspraktikum in der Hauptstadt der internationalen Schiedsgerichtsbarkeit Lukáš Paleček 74

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Vorträge und Seminare für Rechtsanwälte und -Anwärter in den Bildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 77
 Einladung zu den Herbst-Seminaren der Union der tschechischen Juristen 78
 Einladung zur Konferenz „Implementierung der Rechtsprechung des Europäischen Gerichts für Menschenrechte in den nationalen Systemen, Vergleichung und Erfahrungen“ 79
 Einladung zum europäischen Pro-Bono-Forum 2014 79
 Einladung zum Deutsch-Tschechisch-Slowakischen Anwaltsforum in Meißen 80
 Einladung zum Fachseminar „Rechtspraxis in der Cloud“ 80

Aus der Juristengesellschaft

Karel Čermák, der achtzigjährige Martin Vychopeň 81

Zum Schluss

Körnchen aus dem Notizbuch der Böswilligkeiten V. Petr Hajn 82
 Eine Zeichnung von Lubomír Lichý 83
 Wissen Sie, dass... Stanislav Balík 83

Inhaltsverzeichnis 84

Zusammenfassung/Summary 85

Table of Contents 86

Jiří Jelínek: Über den Umfang der Kriminalisierung der Handlungen der juristischen Personen

Der Artikel beschäftigt sich mit dem Umfang der Kriminalisierung der Handlungen der juristischen Personen im Gesetz Nr. 418/2011 Sg. über die strafrechtliche Verantwortlichkeit der juristischen Personen und über das Verfahren gegen sie. Nach der gegenwärtigen Rechtsregelung sind die juristischen Personen lediglich für bestimmte, taxativ aufgezählte Straftaten verantwortlich. Die Aufzählung solcher Straftaten ist Gegenstand von Diskussionen und Polemiken. In der Gegenwart wird eine Konzeption vorbereitet, nach der es zur Erhöhung des Umfangs der Kriminalisierung der juristischen Personen und praktisch zur Einführung der Generalverantwortung der juristischen Personen für alle Straftaten kommen würde. Der Autor kritisiert dieses Vorhaben und begründet seine Stellungnahme.

Pavel Horák: Der Werkvertrag im neuen BGB (Ansicht des Richters bezüglich ausgewählter Fragen und Verwendbarkeit der bestehenden Rechtsprechung)

Der Werkvertrag stellt in Verbindlichkeitsverhältnissen historisch einen der wichtigsten Vertragstypen dar. Er behält seine Bedeutung auch in dem neuen Bürgerlichen Gesetzbuch. Der Beitrag hat sich zum Ziel gesetzt, auf einige Fragenbereiche hinzuweisen, die aus der Sicht des Autors – des Richters – in der neuen Regelung des Werkvertrages als bedeutend anzusehen sind, und er sucht Antworten auf diese Fragen. Mit der neuen Regelung kommt es nämlich zu einer wesentlichen Veränderung in der Frage der Ansprüche des Auftragnehmers auf Bezahlung des Werks, wenn das Werk als mangelhaft fertig gestellt und übergeben wurde. Die Rechtsprechung hat bisher geschlussfolgert, dass der Auftragnehmer in einem solchen Fall keinen Anspruch auf die Bezahlung des Werkes hat, falls zwischen den Parteien nichts anderes vereinbart wurde. Die neue Regelung wählt eine unterschiedliche Lösung. Eine wesentliche Änderung ist ferner die Stärkung der Rechte des Auftraggebers aus Mängeln am Werk, wenn es sich um einen Bau handelt.

Karel Marek: Speditionsvertrag, Vertrag über den Transport einer Sache, Vertrag über den Betrieb von Verkehrsmitteln

Die Bestimmungen über die Spedition, über den Transport einer Sache und den Betrieb von Verkehrsmitteln sind im gewissen Maße modifizierte Bestimmungen aus dem Handelsgesetzbuch (und bei dem Betrieb von Verkehrsmitteln haben sie ihren Ursprung bereits im Gesetzbuch für grenzüberschreitenden Warenverkehr). Die Bestimmungen über den Ladeschein befinden sich dabei im besonderen Unterabschnitt des neuen Bürgerlichen Gesetzbuchs. In den gemeinsamen Bestimmungen über den Personen- und Güterverkehr ist die Disposition für die Transportordnungen konzentriert. Wie der Autor feststellt, handelt es sich in der Praxis um eine Rechtsregelung, die sich eingelebt hat und allgemein keine Probleme bei der Realisierung und Anwendung bereiten sollte. Er weist jedoch darauf hin, dass in konkreten Fällen stets beurteilt werden muss, ob es sich eventuell um das Verhältnis mit einem fremdländischen Element handelt, auf das sich ein entsprechendes internationales Abkommen beziehen würde. Bei den einzelnen Transportarten muss auch von den Transportordnungen ausgegangen werden.

Klára Hurychová: Die Prokura im neuen BGB

Der Artikel behandelt die Rechtsregelung der Prokura als besondere Art der vertraglichen Vertretung des Unternehmers im neuen Bürgerlichen Gesetzbuch. Er analysiert näher einige Teilfragen bezüglich dieses Instituts, die als strittig angesehen werden. Konkret widmet er sich dem Zeitpunkt der Erteilung der Prokura und der Natur der Eintragung der Prokura ins Handelsregister, dem Umfang der Vertretungsberechtigung des Prokuristen und den Folgen deren Überschreitung, ferner dann der Natur der internen Beziehung zwischen dem Unternehmer und dem Prokuristen, dem zulässigen Handeln des Prokuristen sowie der neu kodifizierten Pflicht des Prokuristen zur Ausübung der Prokura mit der fachlichen Sorgfalt.

Radek Jurčík: Beziehen sich die neuen Richtlinien auf die Auswahl der Erbringer der Rechtsdienstleistungen?

Der Artikel beschäftigt sich mit den Teilaspekten der neuen EU-Vergaberichtlinien (2014/24/EU, 2014/25/EU und 2014/23/EU) vom 26. Februar 2014, die die Rechtsregelung der öffentlichen Investierung betreffen. Die neuen Vergaberichtlinien und in Anlehnung auf deren Transposition auch das neue Gesetz über öffentliche Aufträge regeln die Unterschiedlichkeiten der Auswahl der Erbringer der öffentlichen Aufträge in Bezug auf Rechtsdienstleistungen, und zwar sowohl im Rahmen der Ausnahmen als auch im Rahmen der Bewertung der öffentlichen Aufträge bezüglich der Rechtsdienstleistungen. Der Autor analysiert das oben Genannte und vergleicht dies mit der gegenwärtigen Praxis. Zum Beispiel im Rahmen der Vertretung eines öffentlichen Subjekts durch den Rechtsanwalt in verschiedenen Verfahren sind solche Rechtsdienstleistungen laut den neuen Richtlinien aus dem Modus der Rechtsregelung der öffentlichen Aufträge herausgenommen. Was die Bewertung der öffentlichen Aufträge bezüglich Rechtsdienstleistungen anbelangt, so weist der Autor auf manchmal unläuterer Preiswettbewerb im Rahmen der öffentlichen Aufträge bzgl. Rechtsdienstleistungen und ebenfalls auf die Tatsache hin, dass die Vergeber nach der Implementierung der neuen Vergaberichtlinien berechtigt sind, bei der Bewertung die Qualifikation des Teams inklusive Referenzen zu berücksichtigen, was Unterangebote bei den Rechtsdienstleistungen beschränken sollte.

Ladislav Jouza: Beendigung des Arbeitsverhältnisses aus Gesundheitsgründen

Der Gesundheitszustand beeinflusst wesentlich die Arbeitszuordnung des Mitarbeiters. Er kann die Zuweisung eines anderen Arbeitspostens oder sogar die Beendigung des Arbeitsverhältnisses durch Kündigung oder eine fristlose Entlassung bedeuten. Der Gesundheitszustand muss im ärztlichen Gutachten dargelegt werden, das der Arzt ausstellt, der bei dem Arbeitgeber arbeitsmedizinische Untersuchungen laut Gesetz über die spezifischen Gesundheitsdienste ausübt. Gegen das Gutachten kann ein Einspruch eingelegt werden. Bei Beendigung des Arbeitsverhältnisses durch Kündigung oder im beiderseitigen Einvernehmen aus Gesundheitsgründen steht dem Mitarbeiter in einigen Fällen das Abfindungsgeld zu.

Jiří Jelínek: About the scope of criminalization of legal entities conduct

The article deals with the scope of criminalization of legal entities conduct as stipulated in the Act on Criminal Liability of Legal Entities and Proceedings against Them, No. 418/2011 Coll. According to the current legal regulation, legal entities are liable for certain, exhaustively enumerated, crimes only. The enumeration of such crimes is subject to discussions and polemics. A conception is being prepared at present time according to which the scope of criminalization of legal entities would be extended and the general liability of legal entities for all crimes would be introduced. The author criticizes this legislative intention and justifies his opinion.

Pavel Horák: Contract for a Work in the new Civil Code (opinion of a judge with regard to selected topics and utilization of the existing judicial decisions)

In obligation relationships, a Contract for a Work historically represents one of the most important contractual types. It preserves its importance in the new Civil Code as well. The objective of the article is to refer to several groups of questions which – from the point of view of the author-judge – can be considered significant in the new legal regulation and to find answers to these questions. It is to say that the new regulation will in principle change the issue of the contractor's entitlements to payment of the price for the work if the work was completed and handed over as defective. So far, judicial decisions were deducing that a contractor was not entitled to the payment of the price for the work, unless otherwise agreed be-

tween the parties. The new regulation has chosen a different solution. The fundamental change is further strengthening of client's rights arising from the defects in the work, if such work is a structure.

Karel Marek: Forwarding Contract, Contract on Carriage of a Thing, Contract on Operation of a Means of Transportation

Provisions about forwarding, carriage of things and operation of a means of transportation are, to a significant level, modified provisions of the Commercial Code (and in the case of a means of transportation, the provisions originated already in the International Trade Code). Provisions about a bill of lading are incorporated in a special sub-division of the new Civil Code. Instructions for transportation rules are concentrated in the common provisions about passenger and freight transportation. As the author states, in practice it concerns a legal regulation which became established and in general it should not cause any problems during realization and application. However, he brings attention to the fact that in specific cases it is always necessary to consider whether the relationship with a foreign element is concerned to which a relevant international treaty would apply. In the case of individual types of transportation, it is necessary to take also account of transportation rules.

Klára Hurychová: Procuration in the new Civil Code

The article deals with legal regulation of the procuration – as a special type of businessman's representation – in the new Civil Code. It analyses in details several partial issues concerning this institute which seem to be questionable. The article specifically deals with the moment of granting the procuration and the nature of the entry of the procuration into the Commercial Register, with the scope of the proxy's scope of representation and the consequences of exceeding the scope, and further with the character of the internal relationship between a businessman and a proxy, permitted manner of proxy's conduct, as well as the proxy's new codified obligation to exercise the procuration with due managerial care.

Radek Jurčík: Do new directives apply to the selection of the legal services providers?

The article deals with partial aspects of new awarding EU Directives (2014/24/EU, 2014/25/EU a 2014/23/EU) dated 26 February 2014, which concern the legal regulation of the public investing. New awarding directives and – based on their transposition – new Public Procurement Act regulate differences in the case of selection of public service providers in the sphere of legal services, both within exceptions and within evaluation of the public contracts for legal services. The author analyses the above and compares it with the current practice. For instance, within representation of a public entity by a lawyer in various proceedings such legal services are – according to the new directives – excluded from the legal regulation governing public contracts. As for evaluation of public contracts for legal services, the author refers to often unfair price competition with regard to the public contracts for legal services, as well as the fact that after implementation of new awarding directives clients will be entitled to take account of the team professionalism, including references, which fact should limit artificially low prices of legal services.

Ladislav Jouza: Termination of employment relationship due to health reasons

Health condition significantly influences an employee's job position. It may result in transfer to another job position or even termination of employment relationship by providing a notice of termination or by immediate cancellation. Health condition has to be specified in the medical report issued by a practitioner providing medical services to an employer's employee according to the Act on Specific Medical Services. It is possible to appeal against the report. After termination of employment relationship on the basis of the notice of termination or the agreement due to health reasons, an employee is entitled to the severance pay in some cases.

Leading Article

Martin Vychopeň: **Editorial legislatively predicative** 4

Current News

Two round anniversaries of Antonín knight Randa Stanislav Balík 6
 Invitation to New Private Law 2014 Conference 8
 Invitation to LawTech 2014 Congress 8
 CBA carried out reconstruction of the training and educational centre in the Dunaj palace Lenka Danilišín 9
 Currently in law Hana Rýdlová 10
 Extraordinary concert and offer for lawyers: CBA and Pražská konzervatoř “re-discover” J. N. Kaňka icha 11
 Competition Talent of the Year of Lawyer of the Year 2014 hr 12
 Alteration of the format of the return receipts of received data messages hr 12
 Beware of false cheques hr 12
 Announced the 10th jubilee year of the Lawyer of the Year 2014 all-justice competition 14

Legal Theory and Practice

Articles

About the scope of criminalization of legal entities conduct Jiří Jelínek 15
 Contract for a Work in the new Civil Code (opinion of a judge with regard to selected topics and utilization of the existing judicial decisions) Pavel Horák 21
 Forwarding Contract, Contract on Carriage of a Thing, Contract on Operation of a Means of Transportation Karel Marek 29
 Procurement in the new Civil Code Klára Hurychová 35
 Do new directives apply to the selection of legal services providers? Radek Jurčik 43
 Termination of employment relationship due to health reasons Ladislav Jouza 46

Judicial Decisions

Delivery of the invitation to pay a judicial fee to a party represented by a lawyer 49
 Use of an academic degree 50
 How much do delays of proceedings cost? 52
 Non-contractual remuneration in the proceedings on removal of unpermitted structure 54

Professional Literature

J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala at al: **Civil Code. Commentary. Volume III** (Vladimír Plecítý) 58
 Radek Jurčik: **Public contracts and licences** (Karel Marek) 59
 Pavel Vantuch: **Criminal proceedings from the point of view of defence** (Josef Doucha) 60
 Jozef Olej, Peter Kerecman, Peter Kalata et al: **Act on the Legal Profession** (Stanislav Balík) 60
 Bulletin of the Slovak Legal Profession brings 62

Legal Profession

Karel Čermák's Column

Moscow is the third Roma or Filofej's doctrine 65

Czech Legal Profession

Disciplinary practice Jan Syka 66
 Professional liability insurance of registered arbitrators 72
 Eighth Golf Tournament of Lawyers ADVO-CUP Kristýna Spurná, Radek Spurný 73

Europe

Lawyer's internship in the capital city of international arbitration Lukáš Paleček 74

Information and Points of Interest

You should know

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association 77
 Invitation to the autumn seminars of the Union of Czech Lawyers 78
 Invitation to the conference “Implementation of ECHR's judicial decisions into national systems, comparison and experiences” 79
 Invitation to the European Pro bono forum 2014 79
 Invitation to German-Czech-Slovak Forum of Lawyers in Meissen 80
 Invitation to the professional seminar “Legal practice in cloud” 80

Legal Society

Karel Čermák, octogenarian Martin Vychopeň 81

Finally

Bits from the book of craftiness V Petr Hajn 82
 Drawing by Lubomír Lichý 83
 Do you know that... Stanislav Balík 83

Inhaltsverzeichnis

Zusammenfassung/Summary 85

Table of Contents 86

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

TROJANOVA 12, 120 00 PRAHA 2, www.iustitia.cz

hledá vhodné kandidáty na pozice

ADVOKÁT ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT PRÁVNÍK

k dalšímu rozšíření a zkvalitnění právních služeb v oblasti sporné, nesporné a smluvní agendy

Požadujeme: vysokou úroveň odborných znalostí, dobrou znalost alespoň jednoho cizího jazyka, samostatnost a flexibilitu, loajalitu, zájem dlouhodobě pracovat v advokacii.

Nabízíme: zajímavou práci pro významnou tuzemskou i mezinárodní klientelu, profesní růst a možnost dalšího vzdělávání, odpovídající finanční hodnocení.

V případě Vašeho zájmu, prosím, zašlete svůj strukturovaný životopis v českém a cizím jazyce, který ovládáte, na e-mailovou adresu: ak@iustitia.cz nebo na adresu advokátní kanceláře TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o. Trojanova 12, 120 00 Praha 2

KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.
hledá do svého týmu **PRÁVNÍKY SE SPECIALIZACÍ NA TRESTNÍ PRÁVO**
pro posílení týmu v trestně právní oblasti.

Požadovaný profil:

- vynikající úroveň znalostí českého i evropského práva
- výborná znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou NJ/FJ)
- praxe v advokacii podmínkou
- flexibilita
- schopnost týmové práce, samostatnost, bystrost
- vysoké pracovní nasazení
- profesionální vystupování, dobré komunikační znalosti, loajalita
- znalost práce na PC

Nabízíme:

- zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- příjemné pracovní prostředí v budově CITY TOWER
- finanční ohodnocení odpovídající schopnostem

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, svou nabídku s životopisem v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: lucie.cyprova@ksd.cz.

ALFA INTERNATIONAL
THE GLOBAL LEGAL NETWORK

Advokátní kancelář
KF Legal, s.r.o.

Hledá ADVOKÁTA / ADVOKÁTKU, který/-á by měl/-a mimo týmového ducha i ...

- vysokou úroveň odborných znalostí českého práva
- zkušenosti v minimální praxi 3 let jako advokát / advokátka
- schopnost samostatného uvažování a samostatného vedení případu
- ochotu k vysokému pracovnímu nasazení a flexibilitu
- znalost anglického jazyka na pokročilé úrovni
- profesionální přístup a vystupování

Od nás by na oplátku získal/-a

- zajímavou a pestrou práci pro významné tuzemské i zahraniční klienty
- možnost být součástí mladého a přitom zkušeného kolektivu
- možnost dalšího vzdělávání i účast na mimopracovních aktivitách
- příjemné pracovní prostředí v centru Prahy
- motivující finanční ohodnocení

Svůj životopis společně s motivačním dopisem nám, prosím, zašlete na e-mail: ak@kf-ak.cz a do předmětu uveďte „CV senior advokát/-ka“.

Advokátní kancelář KF Legal, s.r.o.

Opletalova 1015/55, 110 00 Praha 1
tel.: +420 222 362 069

www.kf-ak.cz

Advokátní kancelář MSB Legal, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

Požadujeme:

- aktivní přístup k řešení problémů
- vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu
- dobré komunikační schopnosti a profesionální vystupování
- pečlivost a samostatnost
- odpovídající odborné znalosti
- schopnost organizace a týmové spolupráce
- znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou)

Nabízíme:

- zázemí úspěšné advokátní kanceláře se stabilní klientelou
- zajímavou a různorodou práci v mladém kolektivu
- perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu
- možnost publikační činnosti
- příjemné pracovní prostředí
- motivující finanční ohodnocení

V případě zájmu zasílejte své životopisy s fotografií na e-mail: HR@msblegal.cz a to v českém a anglickém jazyce. Do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“. Kontaktní telefon: 251 566 005

MSB Legal, v.o.s., advokátní kancelář

Bucharova 1314/8, 158 00 Praha 13, tel.: +420 251 566 005, fax: +420 251 566 006, e-mail: paha@msblegal.cz, www.msblegal.cz

Weil, Gotshal & Manges s.r.o. advokátní kancelář

nabízí pracovní příležitosti pro

advokáty a advokátní koncipienty

Kandidát by měl splňovat následující požadavky:

- velmi dobrá znalost platného práva
- motivace k vysokému pracovnímu nasazení
- výborná znalost anglického jazyka
- předchozí praxe a studijní zkušenosti získané v zahraničí výhodou

Chcete-li získat praktické zkušenosti v oboru, stát se členem týmu renomované mezinárodní advokátní kanceláře a získat nadstandardní finanční ohodnocení, zašlete nám, prosím: průvodní dopis a curriculum vitae v českém a anglickém jazyce.

Písemné nabídky s uvedením své kontaktní adresy a telefonního čísla zasílejte na adresu:

WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o. advokátní kancelář

k rukám Martiny Křížkové a Kláry Koppové

Křižovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1, tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310

e-mail: martina.krizkova@weil.com, klara.koppova@weil.com

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MEZINÁRODNÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ PŮSOBÍCÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ
(Chambers Europe 2013, 2009, 2008)

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO MEZINÁRODNÍ KANCELÁŘ (epravo.cz 2013, 2012, 2011)
a současně
PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU V KATEGORIÍCH:

- Fúze a akvizice (epravo.cz 2013, 2012, 2011, 2010)
- Řešení sporů a arbitráže (epravo.cz 2013, 2012, 2011, 2010)
- Nejlepší klientské služby (epravo.cz 2012)
- Telekomunikace a média (epravo.cz 2008)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY V OBLASTI M&A
(Financial Times/Mergermarket 2011, 2007)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ
(International Financial Law Review/Euromoney 2011, 2006, 2004)

NEJLEPŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ DLE VÝBĚRU KLIENTŮ
(International Law Office 2008)

NOVĚ V BECK-ONLINE!

VÍCE NEŽ 450 VZORŮ K NOVÉMU OBČANSKÉMU ZÁKONÍKU A ZÁKONU O OBCHODNÍCH KORPORACÍCH

vzory nových smluv • vzory zakládacích listin • vzory stanov • vzory žalobních návrhů

- komplet velkých komentářů k novému občanskému zákoníku
- nejdůležitější smluvní typy a právní instituty v Beckových komentářích
- příručky a monografie řešící praktické otázky
- srovnání nového a starého práva
- aktuální články k novému právu v časopisech C. H. Beck

Nakladatelství C. H. Beck, s.r.o., Jungmannova 34, 110 00 Praha 1
tel.: 273 139 219, www.beck-online.cz

